AKS IAS®

Foundation For Competitive Exams

మార్చి 2023

Monthly Booklet

కరెంట్ అఫైర్స్ స్టడీ మెటీరియల్

GENERAL STUDIES APPROACH

కోవిడ్ నిబంధనలు ఖచ్చితంగా పాటిస్తూ క్లాసులు నిర్వహించే సంస్థ

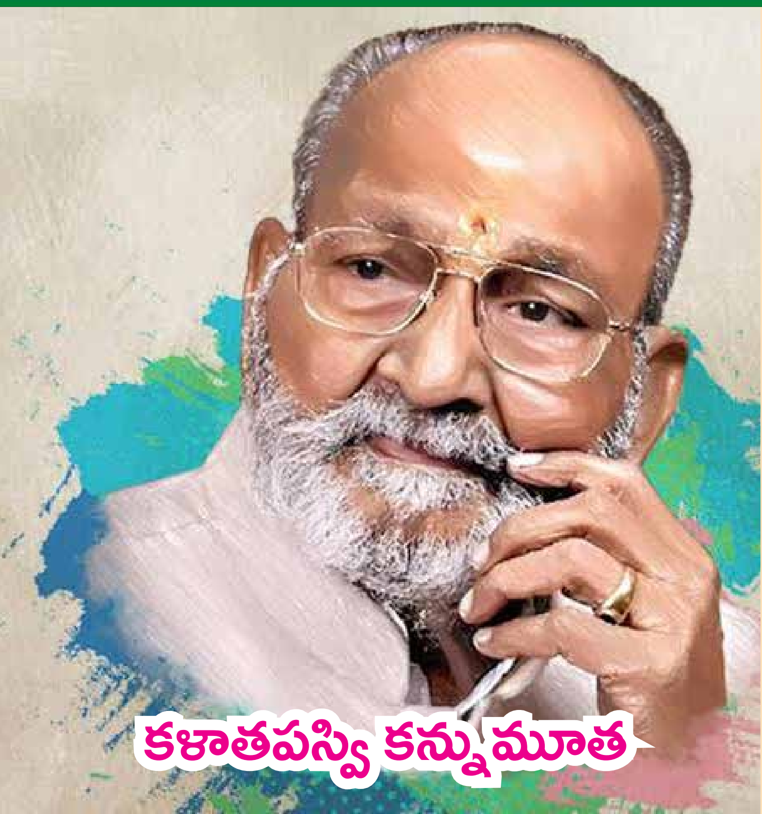

www.aksias.com

8448449709

AKS IAS
Foundation For Competitive Exams

C Yaswanth Reddy
Rank 15 | IAS

P Gouthami | IAS

K Rahul Reddy | IPS

Tirumani Sri Pooja
Rank 62 | IAS

Anisha Srivastava
Rank 66 | IAS

Ravi Kumar
Rank 84 | IAS

Richa Kulkarni
IRS (IT)

Rammohan Meena
IAS

Vidyamari Sridhar
IAS

Syed Mustafa Hashmi
IPS

Amit Ranjan
IAS

Garima Garg
IPS

Aswin Mani Deep K
IRS (IT)

K Vishal Dinanath
IAS

Prassanna Kumar
IPS

J Sri Jaswanth
IPoS

Archit Virendra
IPS

S Chitharanjan
IPS

Dibbada Ashok
IFS

Soumith Raju
IFS

G Sharath Nayak
IAS

Arun Kumar V
IPS

Bairy Ruthvik
IRS (IT)

Varshitha Adepu
IPS

Thirupathirao Ganta
IRS (IT)

I Madhusudhan Rao
IRS (IT)

M Ananya Priya
IPoS*

Kote Anil Kumar
IP&TAFS*

Nelli Harika
ICAS

Nikhil Bharadwaj

Inakollu Kavya

Mansi Rajiv Gokhale

Prelims cum Mains

Comprehensive Guidance Program

ముందుమాట

మరింత వినూత్నంగా ఎ.కె.ఎస్. కరెంట్ అఫైర్స్

ఎ.కె.ఎస్.ఐఏఎస్ కరెంట్ అఫైర్స్ మాస పత్రిక, వివిధ వార్తా పత్రికలలో వచ్చిన సమాచారాన్ని ఆధారంగా చేసుకొని రూపొందించడం జరిగింది.

కేంద్ర, రాష్ట్ర స్థాయిలలో ఉద్యోగం పొందాలంటే – ఆయా ప్రభుత్వ విధానాలు–పథకాలు, రాజకీయ, ఆర్థిక, సాంస్కృతిక, భౌగోళిక, సామాజిక, సమకాలీన అంశాలపై లోతైన అధ్యయనం మరియు విశ్లేషణా సామర్థ్యాన్ని పెంపొందించుకున్న వారు మాత్రమే లక్ష్యాన్ని చేరుకోగలరు.

పైన చెప్పబడిన అన్ని అంశాలను స్పృశిస్తూ, తెలుగులో లభించని సమాచారాన్ని 360^0 కోణంతో సమగ్రంగా – ప్రిలిమ్స్, మెయిన్స్ పరీక్షలకు ఉభయ తారకంగా, పరీక్షల డిమాండ్ కు తగ్గట్టుగా ఎ.కె.ఎస్. కరెంట్ ఎఫైర్స్ ప్రతి విభాగాన్ని ఆయా నిష్ణాతులయిన విషయ నిపుణులచే రూపొందించి మీ ముందుకు తీసుకురావడమైనది.

ఢిల్లీ మరియు హైదరాబాద్ లోని అత్యుత్తమ ఫ్యాకల్టీచే గ్రూప్–1,2(ఎపిపిఎస్.సి/టిఎస్ పి ఎస్ సి) బ్యాచ్ లకు అడ్మిషన్లు జరుగుచున్నవి, గ్రూప్–1 టెస్ట్ సీరీస్లు జరుగుచున్నవి. వివరాల కొరకు మా ఆఫీసునందు, ఈ–మెయిల్, ఫోన్ లేదా ఆన్ లైన్ ద్వారా సంప్రదించగలరు.

TSPSC విడుదల చేసిన గ్రూప్ 1 తో పాటు ఇతర పోటీ పరీక్షలకి ఉపయోగపడేలా సమగ్రంగా, పూర్తిగా పోటీ పరీక్షల దృక్కోణం తో రూపొందించిన ప్రత్యేక బుక్ లెట్స్ అతి త్వరలో మార్కెట్ లోకి రానున్నాయి, పాఠకులు గమనించగలరు.

M.S. Shashank
AKS IAS
Founder & CEO

విషయ సూచిక

1. భారత రాజ్యాంగం - పరిపాలన 7-10

ఏంజెల్ ట్యాక్స్ అంటే 7

E – వేస్ట్ (నిర్వహణ) సవరణ నియమాలు, ... 7

CCI ఆదేశాలకు అనుగుణంగా Google విధానం మార్పు 7

విదేశీయులు భారతీయ కోర్టుల ముందు గృహ హింస చట్టాన్ని అమలు చేయవచ్చు 8

వార్షిక మరణశిక్ష నివేదిక, 2022 8

MEITY గ్రీవెన్స్ అప్పీలేట్ కమిటీలు 9

పోటీ (సవరణ) బిల్లు 9

సుప్రీంకోర్టుకు మరో ఇద్దరు న్యాయమూర్తులు 10

సుప్రీం న్యాయమూర్తిగా జస్టిస్ సంజయ్ కుమార్ ప్రమాణస్వీకారం 10

2. ఆర్థిక వ్యవస్థ 11-38

కేంద్ర సామాజిక, ఆర్థిక సర్వే 2022–23 11

కేంద్ర బడ్జెట్ 2023–24 17

ప్రపంచ వృద్ధిలో సగానికి పైగా భారతదేశం మరియు చైనా దోహదం 37

భారతదేశపు మొదటి సెమీకండక్టర్ ప్లాంట్ 37

జీఎస్టీ కౌన్సిల్ 49వ సమావేశం 38

2025 నాటికి భారతదేశ సముద్ర ఉత్పత్తుల ఎగుమతి లక్ష్యం 38

3. అంతర్జాతీయ సంబంధాలు 39-40

బంగ్లాదేశ్ నూతన అధ్యక్షుడిగా చుప్పు 39

దక్షిణాఫ్రికాలో విపత్తు అత్యయిక స్థితి 39

పాకిస్థాన్‌కు రూ.8,250 కోట్ల రుణ సాయం 39

భారత కాకస్ సహాధ్యక్షులుగా రో ఖన్నా,మైక్ వాల్ట్జ్ ఎన్నిక 39

యూఏఈ, ఫ్రాన్స్‌లతో భారత్ త్రైపాక్షిక సహకారం 39

సైబర్ సెక్యూరిటీ బలోపేతానికి క్వాడ్ నిర్ణయం 39

కరెన్సీ నోటుపై బ్రిటన్ రాజముద్ర తొలగింపు 40

మయన్మార్‌లో మరో ఆరు నెలలు సైనిక పాలన 40
చైనాతో సరిహద్దుల వెంట మరిన్ని ఐటీబీపీ బలగాలు 40
14వ ఏరో ఇండియా ప్రదర్శన ప్రారంభం 40

4. పర్యావరణం 41-43

దేశంలోని 9 రాష్ట్రాల్లో పర్యావరణానికి హాని 41
అగ్నిపర్వతాలు వెదజల్లే హానికారక ఉద్గారాలు ఎక్కువే 41
నగరాల్లో మరణాలకు చెట్లతో తగ్గుదల 41
100 శాతం భూమిలో కలిసిపోయే కాగితపు స్ట్రాల రూపకల్పన 41
సముద్ర జలం నుంచి హరిత ఉదజని 41
భూతాపం కట్టడి ఇప్పట్లో అసాధ్యం 42
భూగర్భ జల వినియోగంపై పంజాబ్ విధానం 42
ప్రాజెక్ట్ చిరుత: భారతదేశం దక్షిణాఫ్రికా నుండి 12 చిరుతలను పొందింది 42
వెట్‌ల్యాండ్ ఎక్స్-సిటు కన్జర్వేషన్ ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్ (WESCE) 43

5. సైన్స్ & టెక్నాలజీ 44-49

దేశంలో తొలిసారి లిథియం నిల్వలు గుర్తింపు 44
అగ్రగామి 5 అక్రెడిటేషన్ వ్యవస్థల్లో భారత్ 44
2025 నాటికి ప్రపంచ విద్యుత్తులో సగం ఆసియాలోనే వినియోగం 44
భూకంపాల గుట్టును విప్పే పగుళ్లు 44
దెబ్బతిన్న గుండెకు ప్రొటీన్‌తో చికిత్స 45
తొలి హైబ్రిడ్ రాకెట్ ప్రయోగం విజయవంతం 45
చంద్రయాన్-3పై కీలక పరీక్ష విజయవంతం 45
అత్యధిక విద్యుదుత్పత్తికి తోడ్పడేలా సరికొత్త మిశ్రమ లోహం 45
జెట్‌ప్యాక్‌లను అభివృద్ధి చేసిన బెంగళూరు స్టార్టప్ 46
సెనగపిండితో మధుమేహం దూరం 46
పురుషులకు సంతానోత్పత్తి నిరోధక మాత్ర! 46
శనిగ్రహంలో కొత్త ‘స్పోక్ సీజన్’ ప్రారంభం 46

లయన్స్ మేన్ పుట్టగొడుగులతో జ్ఞాపకశక్తి వృద్ధి 46
ఎరువుల ఉద్గారాలను 80% తగ్గించొచ్చు 47
ఇస్రో ప్రయోగించిన ఎస్ఎస్ఎల్వీ డీ2 పరీక్ష విజయవంతం 47
మరుగుజ్జు గ్రహం చుట్టూ వలయాలు 48
ప్రాసెస్డ్ ఆహారంతో క్యాన్సర్ ముప్పు 48
క్వాంటమ్ రేణువుల పరిజ్ఞానంలో కీలక ముందడుగు 48
వస్త్ర పరిశ్రమలో నీటి వినియోగానికి కొత్త సాంకేతికత అభివృద్ధి 48
గురు గ్రహ కక్ష్యలో మరో 12 చందమామలు 49

6. వార్తల్లో వ్యక్తులు 50-54

7. ప్రభుత్వ విధానాలు 55-57

8. క్రీడలు 58-60

9. రక్షణ 61-61

10. అవార్డులు 62-62

11. నివేదికలు 63-64

12. చరిత్ర సంస్కృతి 65-67

13. ఇతర అంశాలు 68-69

14. తెలంగాణ 71-74

16. ఆంధ్రప్రదేశ్ 75-75

Copyright @ by AKS IAS
All rights are reserved. No part of this document may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, Electronic, Mechanical, Photocopying, Recording or otherwise without prior permission of **AKS IAS.**

This Material is for Internal Circulation Only

1 . భారత రాజ్యాంగం – పరిపాలన

ఏంజెల్ ట్యాక్స్ అంటే

ఆదాయపు పన్ను చట్టంలోని సెక్షన్ 56 (2) (vii b)ని ఏంజెల్ ట్యాక్స్ అంటారు. స్టార్టప్‌లపై ఈ పన్నులు విధిస్తారు. ఒక స్టార్టప్ ఒక వ్యక్తికి లక్ష షేర్లను విక్రయిస్తుందని అనుకుందాం . ఒక షేరు అమ్మకం ధర రూ. 5000. ఇప్పుడు ఆ స్టార్టప్ 50 కోట్లు లాభిస్తుంది. షేర్ యొక్క వాస్తవ మార్కెట్ విలువ ఒక్కో షేరుకు రూ. 2000 అని అనుకుంటే 20 కోట్ల రూపాయలు అసలు మార్కెట్ విలువ కాగా కంపెనీ 30 కోట్ల రూపాయల లాభం పొందింది. కాబట్టి ఆ స్టార్టప్ 30 కోట్ల రూపాయలపై ఏంజెల్ పన్ను చెల్లించాలి!

ఏంజెల్ ట్యాక్స్ వార్తల్లో ఎందుకు ఉంది?

కేంద్ర బడ్జెట్ 2023 ప్రవేశ పెట్టే సమయంలో, ఆర్థిక మంత్రి శ్రీమతి నిర్మలా సీతా రామన్ ఏంజెల్ పన్నును సవరించాలని ప్రతిపాదించారు. ఇప్పుడు, స్టార్టప్లు అందుకున్న ఈక్విటీ మొత్తం ఆదాయపు పన్నులకు లోబడి ఉంటుంది మరియు ఏంజెల్ పన్నులకు కాదు. అంటే, మొత్తం 50 కోట్ల రూపాయలు, అంటే, షేర్లను విక్రయించడం ద్వారా స్టార్టప్ పొందిన మొత్తం ఆదాయపు పన్ను పరిధిలోకి వస్తుంది! ఇంతకుముందు 30 కోర్లకే పన్నులు విధించేవారు.

మార్పు గురించి స్టార్టప్‌లు ఏమి చెబుతున్నాయి?

స్టార్టప్ల పెట్టుబడిదారులలో ఎక్కువ మంది, అంటే షేర్ కొనుగోలుదారులు విదేశాలకు చెందినవారే. ఇప్పటికే స్టార్టప్ పెట్టుబడులు తగ్గుముఖం పట్టాయి. 2022లో ఇది 33% పడిపోయింది. ఏంజెల్ ట్యాక్స్లో కొత్త మార్పు స్టార్టప్ పెట్టుబడిని మరింత ప్రభావితం చేస్తుంది.

E — వేస్ట్ (నిర్వహణ) సవరణ నియమాలు,

కేంద్ర పర్యావరణ, అటవీ మరియు వాతావరణ మార్పుల మంత్రిత్వ శాఖ 2022లో ఈ–వేస్ట్ మేనేజ్‌మెంట్ నిబంధనలను విడుదల చేసింది. ఇది 2023లో అమల్లోకి వస్తుందని భావిస్తున్నారు. నిబంధనలను అమలు చేయడానికి CPCBని నియంత్రణ సంస్థగా నియమించారు. ఈ నిబంధనలు వినియోగదారుల వస్తువుల రంగంలోని కంపెనీలను లక్ష్యంగా చేసుకుంటాయి. ఇటీవల మంత్రివర్గం కొన్ని నిబంధనలను సవరించింది.

సవరణలు

* ఉత్పత్తి దారులు విస్మరించిన వ్యర్థాల యొక్క పరికరాల భాగాలపై సమాచారాన్ని అందించాలి

* అలాగే, ఉత్పత్తి దారు ప్రమాదకర పదార్థాలపై చేసిన తగ్గింపుల ప్రకటనను అందించాలి

* పరికర నిర్మాణ వివరాలు మరియు డిక్లరేషన్ ఎప్పటికప్పుడు అప్‌డేట్ చేయబడిన CPCB నియమాలు మరియు నిబంధనలతో సమకాలీకరించబడాలి

* పై వివరాలను ఉత్పత్తి వినియోగదారు సమాచారంలో చేర్చాలి

మినహాయింపులు

సవరణ ఈ–వేస్ట్ మేనేజ్మెంట్ రూల్స్ నుండి రెండు పదార్థాలను మినహాయించింది. అవి కాడ్మియం మరియు సీసం. సౌర ఘటాలలో ఉపయోగించే కాడ్మియం మరియు సీసం మరియు వైద్య పరికరాలలో సీసం కోసం మినహాయింపు అని సవరణ ప్రత్యేకంగా చెబుతుంది. ఇతర పరికరాలలో కనిపించే సీసం ఈ మినహాయింపును పొందదు. సోలార్ సెల్స్ లేదా సోలార్ ప్యానెల్స్ కాకుండా ఇతర పరికరాలలో కాడ్మియం కూడా ఉంటుంది.

CCI ఆదేశాలకు అనుగుణంగా Google విధానం మార్పు

మన స్మార్ట్‌ఫోన్‌లు Gmaps, Gmail, Google శోధన ఇంజిన్‌లు మొదలైన ముందస్తు–ఇన్‌స్టాల్ చేసిన యాప్‌లతో వస్తాయి. మనం ఈ యాప్‌లను ఉపయోగించినప్పటికీ వాటిని అన్ఇన్‌స్టాల్ చేయలేము. Google యాప్‌లు కాకుండా కొన్ని స్మార్ట్‌ఫోన్‌లు థర్డ్–పార్టీ యాప్‌లతో కూడా వస్తాయి (గూగుల్ సపోర్ట్ చేస్తుంది). Google దాని ఆధిపత్యాన్ని ఉపయోగిస్తుంది మరియు యాప్‌లను ముందే ఇన్‌స్టాల్ చేయడానికి స్మార్ట్‌ఫోన్ తయారీదారులను ప్రభావితం చేస్తుంది. ఇది వినియోగదారులకు ఇబ్బందిని సృష్టిస్తుంది మరియు మార్కెట్‌లో పోటీని నిరుత్సాహపరుస్తుంది. దీనిని నివారించడానికి, భారతీయ మార్కెట్లను దోపిడీ చేయడానికి దాని ఆధిపత్యాన్ని ఉపయోగించినందుకు గూగుల్ యజమాని ఆల్ఫాబెట్‌పై కాంపిటీషన్ కమిషన్ ఆఫ్ ఇండియా 161 మిలియన్ USD జరిమానా విధించింది. సీసీఐ ఆదేశాలను

సుప్రీంకోర్టు ఇటీవల సమర్థించింది. దీంతో గూగుల్ తన విధానాన్ని మార్చుకుంది.

ఏ పాలసీ మార్పులు తీసుకొచ్చారు?

* వినియోగదారులు ఇప్పుడు తమ స్మార్ట్‌ఫోన్‌లలో తమ డిఫాల్ట్ శోధన ఇంజిన్‌లను మార్చడానికి ఎంచుకోవచ్చు

* సబ్‌స్క్రిప్షన్‌లు మరియు యాప్ కొనుగోళ్ల కోసం వినియోగదారు ఎంపిక బిల్లింగ్ ఉపయోగించబడుతుంది. ఈ బిల్లింగ్ ఫిబ్రవరి 2023 నుండి అన్ని యాప్‌లకు అందుబాటులో ఉంటుంది

* Android అనుకూలత మార్పులు ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి.

* స్మార్ట్‌ఫోన్ తయారీదారులు (OEM లేదా ఒరిజినల్ ఎక్విప్‌మెంట్ తయారీదారులు) వారి ఇష్టానుసారం యాప్‌లను ముందే ఇన్‌స్టాల్ చేస్తారు

నేపథ్యం

కాంపిటీషన్ కమిషన్ ఆఫ్ ఇండియా గూగుల్పై పెనాల్టీలు విధిస్తూనే ఉంది. మార్కెట్లో Google తన ఆధిపత్యాన్ని దుర్వినియోగం చేసినందుకు యాంటీ-ట్రస్ట్ ఆర్డర్లు జారీ చేయబడ్డాయి. CCI ఆర్డర్ను అనుసరించి, ఆల్ఫాబెట్ (గూగుల్ యజమాని) నేషనల్ కంపెనీ లా అప్పిలేట్ ట్రిబ్యునల్ను ఆశ్రయించింది. NCLAT కూడా CCI ఆదేశాలను సమర్థించింది. అనంతరం ఆల్ఫాబెట్ సుప్రీంకోర్టును ఆశ్రయించింది. మరియు సుప్రీంకోర్టు కూడా గూగుల్ దాఖలును తిరస్కరించింది.

విదేశీయులు భారతీయ కోర్టుల ముందు గృహ హింస చట్టాన్ని అమలు చేయవచ్చు

అమెరికా పౌరురాలు, అయిన మహిళ మద్రాసు హైకోర్టులో గృహ హింస కేసు దాఖలు చేసింది. గృహ హింస చట్టం, 2005 కింద ఆమె మహిళా కోర్టుకు ఫిర్యాదు చేసింది. ఆమె కేసును ఎదుర్కోవడానికి, ఆమె కేసును కొట్టివేయాలని భర్త పిటిషన్‌ను దాఖలు చేశారు. దీనికి మద్రాసు హైకోర్టు న్యాయమూర్తి, విదేశీయులు గృహహింస చట్టాన్ని భారతీయ కోర్టుల ముందు ప్రవేశపెట్టవచ్చని మరియు భార్య కేసును కొట్టివేయడానికి నిరాకరించారు.

ప్రకటన

* US పౌరులు లేదా ఏదైనా ఇతర విదేశీ పౌరులు గృహ హింస చట్టం, 2005ను అమలు చేసే హక్కును కలిగి ఉంటారు

* రాజ్యాంగంలోని ఆర్టికల్ 21 కింద ఉన్న నిబంధన ఆధారంగా న్యాయమూర్తి ఈ తీర్పును ప్రకటించారు. ఆర్టికల్ 21 జీవించే హక్కు మరియు వ్యక్తిగత స్వేచ్ఛ హక్కును కూడా అందిస్తుంది

* గృహ హింస చట్టంలోని సెక్షన్ 27 విదేశీ పౌరులు లేదా ఎన్ఆర్ఐలు లేదా కుటుంబ న్యాయస్థానం యొక్క అధికార పరిధికి చెందిన కుటుంబాలు చట్టాన్ని అమలు చేయడానికి అనుమతిస్తుంది

గృహ హింస చట్టం

గృహ హింస నుండి మహిళల రక్షణ చట్టం, 2005 భారతీయ పౌరులకు ఈ క్రింది భద్రతను అందిస్తుంది:

* గృహ హింస, వరకట్నం మొదలైన వాటి నుండి రక్షణ

* న్యాయమూర్తులు కస్టడీ ఉత్తర్వులు, పరిహారం ఉత్తర్వులు మొదలైనవాటిని పాస్ చేస్తారు.

* న్యాయమూర్తులు ద్రవ్య ఉపశమనం, వైద్య సదుపాయాలను ఆదేశిస్తారు

* రక్షణ అధికారిని రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నియమిస్తుంది

Estrange అంటే ఇంకొకరితో స్నేహపూర్వకంగా ఉండని వ్యక్తి.

వార్షిక మరణశిక్ష నివేదిక, 2022

నేషనల్ లా యూనివర్శిటీ NLUA చట్టం 2007 ప్రకారం స్థాపించబడింది. ప్రాజెక్ట్ 39A అనేది విశ్వవిద్యాలయంతో అనుబంధించబడిన ఒక సమూహం మరియు ఇది ఇటీవలే వార్షిక మరణ శిక్ష నివేదిక, 2022 అనే నివేదికను విడుదల చేసింది. నివేదిక ప్రకారం, భారతదేశంలో మరణశిక్ష ఖైదీల సంఖ్య 2022లో 539కి పెరిగింది. ఇది 2021లో 490గా ఉంది .

నివేదిక ఫలితాలు

* 3% మరణశిక్షలు ట్రయల్ కోర్టులచే నిర్ధారించబడ్డాయి. సుప్రీం కోర్టు 11 మరణశిక్ష తీర్పులను ప్రకటించగా, దేశంలోని హైకోర్టులు 68 మరణశిక్షలను ప్రకటించాయి

AKS

* అప్పీల్ కోర్టులు అతి తక్కువ సంఖ్యలో మరణశిక్షలు విధించాయి

* అన్ని నేరాలలో, లైంగిక హింస గరిష్టంగా మరణశిక్షను పొందింది. మరణశిక్షల్లో దాదాపు మూడింట ఒక వంతు లైంగిక హింసకు సంబంధించినవే

* గుజరాత్‌లో 51 మందికి సెషన్స్ కోర్టు మరణశిక్ష విధించింది

* UP సెషన్స్ కోర్టు: 32

* జార్ఖండ్ సెషన్స్ కోర్టు: 17

* J&K, ఢిల్లీ, తెలంగాణ మరియు మణిపూర్ కోర్టులలో మరణశిక్షలు విధించబడలేదు

* ప్రతి 165 మరణశిక్షల్లో రెండు మహిళలకు విధించబడ్డాయి

* భారతదేశంలో 2022 నాటికి 539 మరణశిక్ష ఖైదీలు ఉన్నారు. 2015లో ఉన్న సంఖ్యలతో పోలిస్తే ఇది 40% పెరుగుదల.

* గుజరాత్, జార్ఖండ్ తర్వాత అత్యధిక మరణశిక్షలు యూపీలో ఉన్నాయి.

MEITY గ్రీవెన్స్ అప్పీలేట్ కమిటీలు

ఫేస్‌బుక్ వంటి సోషల్ మీడియా కంపెనీలు తప్పనిసరిగా గ్రీవెన్స్ ఆఫీసర్‌లను నియమించాలని 2021 ఐటీ రూల్స్ చెబుతున్నాయి. ఈ అధికారులు భారతదేశానికి చెందినవారై ఉండాలి. సోషల్ మీడియా వినియోగదారులు చేసే ఫిర్యాదులను వారు పర్యవేక్షిస్తారు. ఇప్పుడు మినిస్ట్రీ ఆఫ్ ఎలక్ట్రానిక్స్ అండ్ ఇన్ఫర్మేషన్ టెక్నాలజీ ఒక కమిటీని ఏర్పాటు చేస్తోంది, దీనికి ఈ అధికారులు రిపోర్ట్ చేస్తారు. కమిటీ "కంటెంట్ మోడరేషన్" నిర్ణయాలు తీసుకుంటుంది.

కంటెంట్ నియంత్రణ అంటే ఏమిటి?

ఇది వినియోగదారులు సృష్టించిన కంటెంట్‌ని సమీక్షించే ప్రక్రియ. కంటెంట్ నియంత్రణ సమయంలో, తగని కంటెంట్ తీసివేయబడుతుంది. ఇందులో హానికరమైన, దుర్వినియోగమైన, వేధించే మరియు అభ్యంతరకరమైన కంటెంట్ ఉంటుంది.

కమిటీ అధికారాలు

* ఫిర్యాదుల పరిష్కార యంత్రాంగాన్ని కమిటీ పర్యవేక్షిస్తుంది

* ఇది వినియోగదారులు దాఖలు చేసిన ఫిర్యాదులను తనిఖీ చేస్తుంది

* మొత్తం ప్రక్రియను పర్యవేక్షించేందుకు ప్రత్యేక ఫిర్యాదు అధికారిని నియమిస్తారు

* ఈ ఫిర్యాదు అధికారి తీసుకున్న చర్యలతో వినియోగదారు సంతృప్తి చెందకపోతే, అతను ఫిర్యాదుల అప్పీలేట్ కమిటీకి ఫిర్యాదు చేయవచ్చు.

అధికారి పాత్ర

కమిటీకి నివేదించే అధికారి నిర్ణీత గడువులోగా చర్యలు తీసుకోవాలి. కాపీరైట్ సమస్యలు మరియు భారతదేశ సమగ్రతకు ముప్పు కలిగించే ఇతర సమస్యలకు సంబంధించిన ఫిర్యాదుల కోసం 72 గంటల వ్యవధి. ఇంతకు ముందు కాల వ్యవధి 15 రోజులు. ఇప్పుడు కమిటీ ఏర్పాటుతో 72 గంటలకు మార్చారు

పోటీ (సవరణ) బిల్లు

పోటీ చట్టం భారతదేశంలో ఆరోగ్యకరమైన పోటీని ప్రోత్సహించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. గుత్తాధిపత్యాన్ని నివారించడమే చట్టం యొక్క ప్రధాన ఉద్దేశం. ఉదాహరణకు Facebook నే తీసుకోండి. కొంతమంది ఆర్థికవేత్తలు ఫేస్‌బుక్ గుత్తాధిపత్యాన్ని ప్రదర్శిస్తుందని అభిప్రాయపడ్డారు. అంటే , ఇది డిజిటల్ సందేశ ప్రపంచాన్ని శాసించాలనుకుంటోంది. దీన్ని సాధించడానికి, Facebook దాని మార్గంలోకి ప్రవేశించిన దాదాపు ప్రతి పోటీదారుని కొనుగోలు చేసింది. FB విలీనాలు లేదా సముపార్జనల ద్వారా దీనిని సాధించింది. FB ప్రధాన పోటీదారులైన Instagram మరియు Whatsappలను కొనుగోలు చేసింది. పోటీ చట్టం అటువంటి విలీనాలు మరియు సముపార్జనలను నిరోధిస్తుంది. ఈ చట్టం 2002లో చట్టరూపం దాల్చింది. 2022లో, భారత ప్రభుత్వం చట్టంలో కొన్ని మార్పులు మరియు చేర్పులను ప్రతిపాదించింది. సవరణ ఇంకా పెండింగ్‌లో ఉంది మరియు GoI ఇటీవల 2022లో ప్రవేశపెట్టాలనుకున్న

వాటితో పాటు మరికొన్ని మార్పులను జోడించింది.

2023లో ఎలాంటి చేర్పులు జరిగాయి?

* 2023 బడ్జెట్ సెషన్‌లో బిల్లును చర్చిస్తారు

* రెగ్యులేటరీ ఫ్రేమ్‌వర్క్‌లను చక్కగా ట్యూన్ చేయాలి. డిజిటల్ ప్రపంచానికి అనుగుణంగా మరియు గత రెండు దశాబ్దాలలో సంభవించిన మార్పులకు అనుగుణంగా తీసుకురావడం

* సెటిల్‌మెంట్ మరియు నిబద్ధత పథకం యొక్క పరిధిని విస్తరించాలి

2022లో ఏ మార్పులు ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి?

* రూ. 2000 కోట్ల కంటే ఎక్కువ విలువ కలిగిన డీల్‌లను CCIకి తెలియజేయాలి

* విలీన ఆమోదం 150 పనిదినాల్లోపు చేయాలి.

* CCI సభ్యునిగా కనీసం ఒక న్యాయ అధికారిని కలిగి ఉండాలి

సుప్రీంకోర్టుకు మరో ఇద్దరు న్యాయమూర్తులు

సర్వోన్నత న్యాయస్థానం ఇక పూర్తిస్థాయి సామర్థ్యంతో పని చేయనుంది. ఇద్దరు హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తులను సుప్రీంకోర్టు జడ్జీలుగా సిఫార్సు చేస్తూ కొలీజియం జనవరి 31న తీసుకున్న నిర్ణయానికి కేంద్రం ఆమోదముద్ర వేసింది. దీంతో ఇక పూర్తిస్థాయి సామర్థ్యం (34 జడ్జీలు)తో సుప్రీంకోర్టు పనిచేయనుంది. రాజ్యాంగ నిబంధనల ప్రకారం అలహాబాద్, గుజరాత్ హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తులు జస్టిస్ రాజేశ్ బిందాల్, జస్టిస్ అరవింద్ కుమార్‌లను సుప్రీంకోర్టు జడ్జీలుగా భారత రాష్ట్రపతి నియమించారని కేంద్ర న్యాయ శాఖ మంత్రి కిరణ్ రిజిజు పేర్కొన్నారు. ఫిబ్రవరి 13న ఈ జడ్జీల చేత సీజేఐ ప్రమాణ స్వీకారం చేయిస్తారు.

సుప్రీం న్యాయమూర్తిగా జస్టిస్ సంజయ్ కుమార్ ప్రమాణస్వీకారం

సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తిగా తెలుగు వ్యక్తి, మణిపూర్ హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా సేవలందించిన జస్టిస్ పులిగోరు వెంకట సంజయ్‌కుమార్ ప్రమాణస్వీకారం చేశారు. ఆయనతో పాటు జస్టిస్ పంకజ్ మిత్తల్, జస్టిస్ సంజయ్ కరోల్, జస్టిస్ అసనుద్దీన్ అమానుల్లా, జస్టిస్ మనోజ్‌మిశ్రలతో ప్రధాన న్యాయమూర్తి (సీజేఐ) జస్టిస్ డి.వై.చంద్రచూడ్ సుప్రీంకోర్టు ప్రాంగణంలో ప్రమాణస్వీకారం చేయించారు. వీరి పేర్లను గతేడాది డిసెంబరు 13న సుప్రీంకోర్టు కొలీజియం సిఫార్సు చేసింది. ఈ మేరకు వీరిని సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తులుగా నియమిస్తూ కేంద్ర ప్రభుత్వం నోటిఫికేషన్ జారీ చేసింది. తాజాగా ప్రమాణస్వీకారం చేసిన వారిలో జస్టిస్ పంకజ్ మిత్తల్ రాజస్థాన్ హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా, జస్టిస్ సంజయ్ కరోల్ పట్నా హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా, జస్టిస్ అసనుద్దీన్ అమానుల్లా పట్నా హైకోర్టు న్యాయమూర్తిగా, జస్టిస్ మనోజ్‌మిశ్ర అలహాబాద్ హైకోర్టు న్యాయమూర్తిగా వ్యవహరించారు. తాజా నియామకాలతో సుప్రీం కోర్టులో న్యాయమూర్తుల సంఖ్య 32కు చేరింది.

ధర్మాసనంపై రెండో తెలుగు వ్యక్తి

ప్రస్తుతం సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తులుగా పనిచేస్తున్న జస్టిస్ పమిడిఘంటం శ్రీనరసింహ తర్వాత సర్వోన్నత న్యాయస్థాన ధర్మాసనంపై కూర్చోబోతున్న రెండో తెలుగు వ్యక్తి జస్టిస్ పులిగోరు వెంకట సంజయ్‌కుమార్. సుదీర్ఘకాలం ఉమ్మడి ఏపీ అడ్వకేట్ జనరల్‌గా సేవలందించిన ఆయన తండ్రి పి.రామచంద్రారెడ్డిది చిత్తూరు జిల్లా. జస్టిస్ సంజయ్‌కుమార్ 1963 ఆగస్టు 14న హైదరాబాద్‌లో జన్మించారు. అక్కడే విద్యాభ్యాసం కొనసాగించారు. హైదరాబాద్ నిజాం కాలేజీలో డిగ్రీ, దిల్లీ విశ్వవిద్యాలయంలో న్యాయశాస్త్రం చదివారు. 1988లో న్యాయవాదిగా వృత్తి జీవితం ప్రారంభించారు. 2000 నుంచి 2003 వరకు ఉమ్మడి ఏపీ హైకోర్టులో ప్రభుత్వ న్యాయవాదిగా సేవలందించారు. 2008 ఆగస్టు 8న అక్కడే అదనపు న్యాయమూర్తిగా నియమితులయ్యారు. 2010 జనవరి 20న శాశ్వత న్యాయమూర్తిగా బాధ్యతలు చేపట్టారు. 2019 అక్టోబర్ 14న పంజాబ్ – హరియాణా హైకోర్టుకు బదిలీ అయ్యారు. 2021 ఫిబ్రవరి 12న మణిపూర్ హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా పదోన్నతి పొందారు.

AKS

2. ఆర్థిక వ్యవస్థ

కేంద్ర సామాజిక, ఆర్థిక సర్వే 2022-23

బడ్జెట్ సమావేశాల్లో భాగంగా 2022–23 ఆర్థిక సర్వేను కేంద్ర ఆర్థిక శాఖ మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ లోక్‌సభలో ప్రవేశపెట్టారు. పార్లమెంట్ ఉభయ సభలనుద్దేశించి రాష్ట్రపతి ద్రౌపదీ ముర్ము ప్రసంగం పూర్తయిన తర్వాత ఆమె ఆర్థిక సర్వేను సమర్పించారు.

ఆర్థిక సర్వే అంటే ఏమిటీ..? బడ్జెట్‌కు దీనికి తేడా ఏంటీ..?

గత సంవత్సర కాలంలో దేశ ఆర్థిక పనితీరును.. రాబోయే సంవత్సరంలో ఆర్థికంగా ఎదురయ్యే సవాళ్లను ముందుగానే అంచనా వేసి చెప్పేదే ఈ ఎకనమిక్ సర్వే (Economic Survey). దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థకు దిశానిర్దేశం చేసేదిగా భావించే ఈ సర్వే ఆధారంగానే ప్రతిఏటా బడ్జెట్ (Union Budget) రూపకల్పన జరుగుతుంది. ఆర్థిక మంత్రిత్వశాఖ రూపొందించే ఈ సర్వే.. రానున్న రోజుల్లో దేశం ముందున్న సవాళ్లు, వాటిని ఎదుర్కోవడానికి తీసుకోవాల్సిన చర్యలను ముందుగానే అంచనా వేసి పలు సూచనలు చేస్తుంది. సాధారణంగా కేంద్ర ముఖ్య ఆర్థిక సలహాదారు (CEA) ఆధ్వర్యంలో ఈ నివేదిక రూపొందిస్తారు. ప్రస్తుతం కేంద్ర ముఖ్య ఆర్థిక సలహాదారుగా ఉన్న వి.అనంత నాగేశ్వరన్ ఆర్థిక సర్వే–2022–23లోని వివరాలను వెల్లడించారు.

సర్వేలో ఏముంటుంది..?

బడ్జెట్ రూపకల్పనలో కీలక పాత్ర పోషించే ఈ సర్వే దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ (Economy) ఎలా ఉందన్న విషయాన్ని స్పష్టంగా తెలియజేస్తుంది. కేవలం దేశ ఆర్థిక పరిస్థితులను తెలియజేయడమే కాకుండా ప్రధాన రంగాలైన వ్యవసాయ, పారిశ్రామికోత్పత్తి, మౌలిక సదుపాయాలు, ఎగుమతి దిగుమతులు, విదేశీ మారక నిల్వలు, నగదు చలామణి, ఉద్యోగాలు, ధరల పెరుగుదల వంటి అంశాలను కూడా వివరిస్తుంది. ప్రభుత్వం అమలుచేస్తోన్న అభివృద్ధి కార్యక్రమాల స్థితిగతులు, ప్రభుత్వ విధాన నిర్ణయాలు, వాటివల్ల వస్తోన్న ఫలితాలనూ ఈ సర్వే విశ్లేషిస్తుంది. వీటితో పాటు వచ్చే ఏడాది ఎదురయ్యే ఆర్థిక సవాళ్లు, వాటిని ఎదుర్కొనే వ్యూహాలను కూడా ఈ సర్వే సూచిస్తుండడంతో దీనికి ఎంతో ప్రాధాన్యత ఉంటుంది.

బడ్జెట్‌కు దీనికి తేడా ఏంటంటే..!

కేంద్ర బడ్జెట్‌లో (Union Budget) వివిధ రంగాల్లో రాబడి, ఖర్చుల కేటాయింపులను మాత్రమే పేర్కొంటారు. కానీ ఆర్థిక సర్వేలో మాత్రం ప్రస్తుత సంవత్సరం దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ పనితీరు విశ్లేషణ, రాబోయే రోజుల్లో ఎదురయ్యే సవాళ్లు, చేపట్టాల్సిన సంస్కరణలను ప్రముఖంగా ప్రస్తావిస్తారు. అందుకే ఈ ఆర్థిక సర్వే ఆధారంగానే కేంద్ర బడ్జెట్‌ను రూపొందిస్తారు.

తొలిసారి ఎప్పుడు..?

బడ్జెట్ కన్నా ముందు ఆర్థిక సర్వేను పార్లమెంట్‌లో ప్రవేశపెట్టడం ఎన్నో ఏళ్లుగా ఆనవాయితీగా వస్తోంది. మొట్టమొదటిసారిగా ఈ ఆర్థిక సర్వేను 1950–51 ఆర్థిక సంవత్సరంలో పార్లమెంటులో ప్రవేశపెట్టారు. 1964 వరకు సాధారణ బడ్జెట్‌తోనే కలిపి ప్రవేశపెట్టేవారు. కానీ, 1964 నుంచి దీన్ని బడ్జెట్ కన్నా ముందు ప్రత్యేకంగా ప్రవేశపెడుతున్నారు. కేంద్ర బడ్జెట్‌లో కేటాయింపుల ప్రతిపాదనలను తేలికగా అర్థం చేసుకోవడం కోసమే ఆర్థిక సర్వేను ప్రత్యేకంగా విడుదల చేస్తున్నారు. తాజాగా 2022–23 ఆర్థిక సంవత్సరానికి సంబంధించిన సర్వే నివేదికను ఆర్థికమంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ లోక్‌సభలో ప్రవేశపెట్టారు.

ఈ ఏడాది వృద్ధి రేటు 7%.. ఆర్థిక సర్వేలోని ముఖ్యాంశాలు

ప్రపంచంలో భారత్ అత్యంత వేగంగా వృద్ధిని సాధిస్తోందని ఆర్థిక సర్వే (Economic Survey) తెలిపింది. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ వృద్ధి రేటు 2022– 23లో 7శాతంగా నమోదవుతుందని అంచనా వేసింది. 2023– 24లో అది 6.5 శాతానికి పరిమితమవుతుందని తెలిపింది. 'పర్చేజింగ్ పవర్ ప్యారిటీ (PPP)' పరంగా చూస్తే ప్రపంచంలోనే భారత్ మూడో అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థ అని పేర్కొంది. బడ్జెట్ సమావేశాల్లో భాగంగా 2022–23 ఆర్థిక సర్వే (Economic Survey)ను కేంద్ర ఆర్థిక శాఖ మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ (Nirmala Sitharaman) మంగళవారం లోక్‌సభలో ప్రవేశపెట్టారు.

ఆర్థిక సర్వేలో కీలకాంశాలు..

* మహమ్మారి సమయంలో స్తంభించిన భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ దాదాపు పూర్తిగా కోలుకుంది. నిలిచిపోయిన

కార్యకలాపాలు తిరిగి ప్రారంభమయ్యాయి. నెమ్మదించిన అంశాలన్నీ తిరిగి పుంజుకున్నాయి.

* ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో 6.8% వద్ద ద్రవ్యోల్బణం వ్యక్తిగత వినిమయాన్ని తగ్గించే అధిక స్థాయిలోగానీ, లేదా పెట్టుబడులను బలహీనపరిచేంత తక్కువ స్థాయిలోగానీ ఉండదు.
* రుణరేట్లు దీర్ఘకాలం అధికంగా ఉండే అవకాశం ఉంది. కఠిన ద్రవ్య పరపతి విధాన వైఖరిని మరికొంత కాలం పొడిగించడానికి స్థిరంగా కొనసాగుతున్న ద్రవ్యోల్బణం దోహదం చేయనుంది.
* అమెరికా ఫెడరల్ రిజర్వ్ ఇంకా వడ్డీరేట్లు పెంచే అవకాశం ఉన్నందున రూపాయి మారక విలువకు సవాళ్లు ఎదురుకావొచ్చు.
* ఎగుమతుల వృద్ధి నెమ్మదించడం, కరెంటు ఖాతా లోటు విస్తృతమవుతున్న నేపథ్యంలో రూపాయికి ఒడుదొడుకులు తప్పకపోవచ్చు.
* ప్రపంచవ్యాప్తంగా కమొడిటీ ధరలు అధిక స్థాయిల్లో కొనసాగుతున్నందున కరెంటు ఖాతా లోటు (CAD) మరింత పెరిగే అవకాశం ఉంది.
* ఇతర దేశాలతో పోలిస్తే కరోనా మహమ్మారి సంక్షోభం నుంచి భారత్ చాలా వేగంగా కోలుకుంది. దేశీయ గిరాకీ, మూలధన పెట్టుబడుల్లో పెరుగుదల భారత వృద్ధికి దోహదం చేయనున్నాయి.
* ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరం ద్వితీయార్ధంలో ఎగుమతుల వృద్ధి కాస్త నెమ్మదించింది.
* ప్రపంచ ఆర్థిక వృద్ధి, వాణిజ్య కార్యకలాపాలు నెమ్మదించడం ఎగుమతులపై ప్రభావం చూపాయి.
* స్థిరాస్తి రంగంతో పాటు నిర్మాణ కార్యకలాపాలు పుంజుకోవడంతో ఉపాధి కల్పన మెరుగైంది. వలస కూలీలు తిరిగి పట్టణాలకు చేరడానికి ఇది దోహదం చేసింది.
* 2023–24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ద్రవ్యోల్బణం సాధారణ స్థాయిలో ఉండి, రుణ వ్యయం తక్కువగా ఉన్నట్లయితే 'సూక్ష్మ, చిన్న మధ్యస్థాయి పరిశ్రమ (MSME)'ల రుణాల వృద్ధి మెరుగ్గా ఉండే అవకాశం ఉంది.
* కొవిడ్ తీవ్రస్థాయిలో ఉన్నప్పుడు తీసుకొచ్చిన 'అత్యవసర రుణ హామీ పథకం (ECLGS)' వల్ల MSMEలు వేగంగా కోలుకుంటున్నాయి.

2023-24లో 6.5 శాతం వృద్ధి..

* వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరంలో దేశంలో 6.5శాతం వృద్ధి నమోదయ్యే అవకాశముందని ఆర్థిక సర్వే అంచనా వేసింది. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో వృద్ధి 7శాతంగా ఉండనున్నట్లు తెలిపింది.
* అమెరికా ఫెడ్ వడ్డీరేట్లు మరింత పెరగొచ్చనే అంచనాలున్నాయి. దీంతో రూపాయి క్షీణత సవాళ్లు కొనసాగే అవకాశముంది.
* ప్రపంచవ్యాప్తంగా వినియోగ వస్తువుల ధరలు అధికంగానే ఉన్నాయి. దీంతో ద్రవ్యలోటు మరింత పెరగనుంది. రూపాయి ఒత్తిడికి గురవ్వొచ్చు.
* మహమ్మారి నుంచి భారత్ వేగంగా కోలుకుంటోంది. దేశీయ డిమాండ్, క్యాపిటల్ పెట్టుబడులు వృద్ధిని బలోపేతం చేస్తున్నాయి.

వచ్చే ఏడాది వృద్ధి రేటు 6.8%

ప్రపంచంలో భారత్ అత్యంత వేగంగా వృద్ధిని సాధిస్తోందని ఆర్థిక సర్వే తెలిపింది. దేశ ఆర్థిక వ్యవస్థ వృద్ధి రేటు(జీడీపీ) 2022–23లో 7శాతంగా నమోదవుతుందని అంచనా వేసింది. 2023–24లో అది 6 నుంచి 6.8 శాతానికి పరిమితమవుతుందని పేర్కొంది. కొనుగోలు శక్తి (పర్చేజింగ్ పవర్ ప్యారిటీ/పీపీపీ) పరంగా చూస్తే ప్రపంచంలోనే భారత్ మూడో అతిపెద్ద ఆర్థిక వ్యవస్థ అని వెల్లడించింది. దేశీయంగా వినియోగం పెరుగుతున్నందున ఉపాధి అవకాశాలు మెరుగుపడతాయని ఆశాభావం వ్యక్తం చేసింది. పార్లమెంటు బడ్జెట్ సమావేశాల్లో భాగంగా 2022–23 ఆర్థిక సర్వేను కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ మంగళవారం లోక్‌సభలో ప్రవేశపెట్టారు. ''అంతర్జాతీయ వృద్ధిని మొదట కరోనా మహమ్మారి దెబ్బతీయగా.. ఆపై రష్యా–ఉక్రెయిన్ మధ్య యుద్ధం ప్రపంచవ్యాప్తంగా ద్రవ్యోల్బణానికి దారితీశాయి. దానిని అదుపులోకి తెచ్చేందుకు అమెరికా ఫెడరల్ రిజర్వుతో సహా అన్ని దేశాల కేంద్ర బ్యాంకులు అనుసరించిన వడ్డీరేట్ల పెంపు ఆర్థిక వ్యవస్థలను అతలాకుతలం చేస్తున్నాయి. అమెరికా ఫెడ్ రేట్ల పెంపు చర్యలతో ఆ దేశ స్టాక్ మార్కెట్లలోకి పెట్టుబడుల

ప్రవాహాన్ని పెంచుతోంది. దీంతో అనేక దేశాల కరెన్సీతో పోలిస్తే డాలర్ విపరీతంగా బలపడుతోంది. ఈ కారణంగా పలు దేశాలు కరెంటు ఖాతా లోటు(సీఏడీ)ను ఎదుర్కొంటున్నాయి. అంతేకాకుండా దిగుమతులపై ఎక్కువగా ఆధారపడే భారత్ లాంటి దేశాలు ద్రవ్యోల్బణ ఒత్తిళ్లకు గురవుతున్నాయి. అయినప్పటికీ భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ కరోనా మహమ్మారి దాడి పూర్వస్థితికి చేరుకుంది. 2021–22 ఆర్థిక సంవత్సరంలో అనేక దేశాల కంటే ముందువరుసలో నిలిచి పూర్తిస్థాయి రికవరీని సాధించింది. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఐరోపాలో తలెత్తిన సంక్షోభం(రష్యా–ఉక్రెయిన్ యుద్ధం)తో కూడా మనదేశం ద్రవ్యోల్బణ ఒత్తిళ్లను ఎదుర్కొంటోంది. ఇతర దేశాల కరెన్సీతో పోలిస్తే మన రూపాయి పనితీరు బాగానే ఉంది. ఇప్పటికీ అధికస్థాయిలో కొనసాగుతున్న అంతర్జాతీయ కమోడిటీ(ముఖ్యంగా ముడి చమురు) ధరలతో సీఏడీ ఆందోళనకరంగా పెరుగుతున్నా భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ వృద్ధి తీరు బలంగా ఉంది'' అని సర్వే వివరించింది.

మూడు ముప్పులు ముంచెత్తాయి

సర్వేపై కేంద్ర ముఖ్య ఆర్థిక సలహాదారు అనంత నాగేశ్వరన్ విలేకరుల సమావేశంలో మాట్లాడుతూ..2020 నుంచి ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థను మూడు ముప్పులు ముంచెత్తాయని పేర్కొన్నారు. ప్రభుత్వం చేపట్టిన సంస్కరణలతో మిగిలిన దశాబ్దకాలం పాటు భారత వృద్ధి రేటు 6.5 శాతం నుంచి 7 శాతం మధ్య ఉంటుందని ధీమా వ్యక్తం చేశారు. ముడి చమురు ధర బ్యారెల్‌కు 100 డాలర్లకు మించకుండా ఉంటే దేశ అంచనా వృద్ధి రేటులో తేడా ఉండదన్నారు. పునరుత్పాదక ఇంధన మిళిత లక్ష్యాల సాధనలో మనదేశం గణనీయంగా ముందుకుసాగుతోందని తెలిపారు.

ఆర్థిక సర్వేలో కీలకాంశాలు..

* కొవిడ్ మహమ్మారి సమయంలో స్తంభించిన భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ దాదాపు పూర్తిగా కోలుకుంది. నిలిచిపోయిన కార్యకలాపాలు తిరిగి ప్రారంభమయ్యాయి.
* ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో 6.8% వద్ద ద్రవ్యోల్బణం వ్యక్తిగత వినిమయాన్ని తగ్గించే అధిక స్థాయిలోగానీ, లేదా పెట్టుబడులను బలహీనపరిచేంత తక్కువ స్థాయిలోగానీ ఉండదు.
* రుణరేట్లు దీర్ఘకాలం అధికంగా ఉండే అవకాశం ఉంది. కఠిన ద్రవ్య పరపతి విధాన వైఖరిని మరికొంత కాలం పొడిగించడానికి స్థిరంగా కొనసాగుతున్న ద్రవ్యోల్బణం దోహదం చేయనుంది.
* అమెరికా ఫెడరల్ రిజర్వ్ ఇంకా వడ్డీరేట్లు పెంచే అవకాశం ఉన్నందున రూపాయి మారక విలువకు సవాళ్లు ఎదురుకావొచ్చు.
* ఎగుమతుల వృద్ధి నెమ్మదించడం, సీఏడీ విస్తృతమవుతుండడంతో రూపాయికి ఒడుదొడుకులు తప్పకపోవచ్చు.
* ప్రపంచవ్యాప్తంగా కమోడిటీ ధరలు అధిక స్థాయిల్లో కొనసాగుతున్నందున బలహీనమైన రూపాయి విలువతో సీఏడీ మరింత పెరిగే అవకాశం ఉంది. జులై–సెప్టెంబరు కాలానికి సీఏడీ 4.4 శాతంగా ఉంది. ఇది అంతకు ముందు త్రైమాసికంలో 2.2 శాతంగా, ఏడాది క్రితం 1.3 శాతంగా ఉండేది.
* ప్రపంచ ఆర్థిక వృద్ధి, వాణిజ్య కార్యకలాపాలు నెమ్మదించడం ఎగుమతులపై ప్రభావం చూపాయి.
* స్థిరాస్తి రంగంతో పాటు నిర్మాణ కార్యకలాపాలు పుంజుకోవడంతో ఉపాధి కల్పన మెరుగైంది. వలస కూలీలు తిరిగి పట్టణాలకు చేరడానికి ఇది దోహదం చేసింది.
* 2023–24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ద్రవ్యోల్బణం సాధారణ స్థాయిలో ఉండి, రుణ వ్యయం తక్కువగా ఉన్నట్లయితే 'సూక్ష్మ, చిన్న మధ్యస్థాయి పరిశ్రమల'(ఎంఎస్ఎంఈ) రుణాల వృద్ధి మెరుగ్గా ఉండే అవకాశం ఉంది.
* కొవిడ్ తీవ్రస్థాయిలో ఉన్నప్పుడు తీసుకొచ్చిన 'అత్యవసర రుణ హామీ పథకం' వల్ల నిలు వేగంగా ఎంఎస్ఎంఈలు కోలుకుంటున్నాయి.
* వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరంలో.. మూలధన పెట్టుబడులు పుంజుకుంటాయి.
* పీఎం కిసాన్, పీఎం గరీబ్ కల్యాణ్ యోజన వంటి పథకాలు పేదరికాన్ని తగ్గించడంలో గణనీయంగా దోహదపడ్డాయి.
* దేశీయంగా వినియోగం పెరగడం వల్ల ఉపాధి అవకాశాలు మెరుగుపడుతున్నాయి. అయితే, మరిన్ని ఉద్యోగాల కల్పనకు ప్రైవేటు పెట్టుబడులు మరింత పెరగాలి.
* సీఏడీని ఎదుర్కోవడానికి, రూపాయి అస్థిరతను నిలువరించడానికి మన వద్ద చాలినని విదేశీ మారక ద్రవ్య

నిల్వలు ఉన్నాయి.

మన దేశంపై ప్రపంచ దేశాల ఆశావాదాన్ని, మౌలికరంగంపై దృష్టి, వ్యవసాయరంగంలో ప్రగతి, పరిశ్రమలు, భవిష్యత్తు రంగాలు వంటి వాటితో సహా భారత వృద్ధి పథాన్ని 2022-23 ఆర్థిక సర్వే సమగ్రంగా విశ్లేషించింది.

– ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ

ఆర్థిక సర్వేలోని మరికొన్ని ముఖ్యాంశాలు

* ప్రపంచ వృద్ధిలో మందగమనం అంతర్జాతీయ కమోడిటీల ధరలను కిందకు తెస్తుంది. ఈ కారణంగా 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో దేశ సీఏడీ పరిస్థితి మెరుగు పడుతుంది.
* 2014 ఆర్థిక సంవత్సరంతో పోలిస్తే 2019 ఆర్థిక సంవత్సరం నాటికి మొత్తం ఆరోగ్య వ్యయంలో ప్రభుత్వ వాటా 28.6 శాతం నుంచి 40.6 శాతానికి చేరింది.
* భారత వ్యవసాయ రంగం అద్భుత పనితీరు కనబరచింది. అయితే వాతావరణ మార్పులు, పెరిగిపోతున్న పెట్టుబడులు వంటి సమస్యల నేపథ్యంలో ఈ రంగానికి కొత్త దిశానిర్దేశం అవసరం.
* దేశవ్యాప్తంగా మధ్యలోనే బడి మానేసే పిల్లల రేటులో క్రమం తప్పకుండా తగ్గుదల చోటు చేసుకుంటోంది. మరోపక్క పాఠశాల, ఉన్నత విద్యలో విద్యార్థుల ప్రవేశాలు పెరుగుతున్నాయి.
* దేశ ఆర్థిక ప్రగతిలో సామాజిక రంగ మౌలిక సదుపాయాలు అభివృద్ధి మరింత కీలకం.
* 2015 ఆర్థిక సంవత్సరంలో తీసుకొచ్చిన జన్‌ధన్-ఆధార్-మొబైల్ అంకురం కొవిడ్-19 టీకా కార్యక్రమానికి డిజిటల్ మౌలికసదుపాయమైన కొవిన్ రూపకల్పనలో ఉపకరించింది.
* పీఎం గతిశక్తి, జాతీయ లాజిస్టిక్స్ పాలసీ, ఉత్పత్తి ఆధారిత ప్రోత్సాహక పథకాలు తయారీ రంగ ఉత్పత్తికి ఊతమిస్తాయి.
* సాధారణ పరిస్థితులు నెలకొంటే వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరంలో 11 జీడీపీ నమోదుకు అవకాశం ఉంది.
* ఇతర దేశాలతో పోలిస్తే కరోనా మహమ్మారి సంక్షోభం నుంచి భారత్ చాలా వేగంగా కోలుకుంది. దేశీయ గిరాకీ, మూలధన పెట్టుబడుల్లో పెరుగుదల భారత వృద్ధికి దోహదం చేయనున్నాయి.
* ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరం ద్వితీయార్థంలో ఎగుమతుల వృద్ధి కాస్త నెమ్మదించింది.

కొవిడ్ నుంచి కోలుకున్నాం

'కొవిడ్' పరిణామాల వల్ల తలెత్తిన ముప్పు నుంచి మన ఆర్థిక వ్యవస్థ త్వరగా కోలుకున్నట్లు కేంద్ర ప్రభుత్వం విడుదల చేసిన ఆర్థిక సర్వే స్పష్టం చేసింది. వడ్డీరేట్లు తక్కువగా ఉంచడంతో పాటు సరఫరా వ్యవస్థల పరంగా తీసుకున్న చర్యలు ఇందుకు కారణమని విశ్లేషించింది. 'అసాధారణ సవాళ్లను ఇతర దేశాలతో పోల్చితే భారతదేశం ఎంతో సమర్థంగా తట్టుకుని నిలిచింది' అని సర్వే పేర్కొంది, ఇంకా అనేక సానుకూలాంశాలను ప్రస్తావించింది. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో 7 శాతం వృద్ధి ఉండొచ్చని, ప్రైవేటు వినియోగం ఈ ఆర్థిక సంవత్సరం రెండో త్రైమాసికంలో ఎంతో ఆకర్షణీయంగా 58.5 శాతానికి పెరిగిందని, హోటళ్లు, వర్తకం, రవాణా రంగాలు కళకళలాడాయని వివరించింది. వచ్చే దశాబ్దం మనదేనని ధీమా వ్యక్తం చేసింది. ఎంఎస్‌ఎంఈ సంస్థలు ఎంతో అధికంగా రుణాలు తీసుకున్నాయని, ఇతర అన్ని రంగాల్లో ఇదే జోరు కొనసాగి 2023-24లో బ్యాంకు రుణాల్లో అధిక వృద్ధి నమోదవుతుందని అంచనా వేసింది. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఏప్రిల్- నవంబరు మధ్యకాలంలో కేంద్ర ప్రభుత్వ పెట్టుబడులు 63.4% పెరిగినట్లు పేర్కొంది. కొన్ని ఇబ్బందులనూ సర్వే ప్రస్తావించింది. ద్రవ్యోల్బణం అధిక స్థాయిల నుంచి దిగివచ్చినప్పటికీ, రిజర్వ్ బ్యాంక్ ఆఫ్ ఇండియా నిర్దేశించుకున్న 6 శాతం కంటే అధికంగా 6.8 శాతంగా ఈ ఆర్థిక సంవత్సరంలో నమోదు కావచ్చని పేర్కొంది. దీనివల్ల రుణాలపై వడ్డీభారం మరికొంతకాలం అధికంగానే ఉండొచ్చని తెలిపింది. కరెంటు ఖాతా లోటు వల్ల రూపాయి మారకపు విలువపై ఒత్తిడి కొనసాగుతోందని వివరించింది. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరం ద్వితీయార్థంలో ఎగుమతుల్లో వృద్ధి తగ్గిందని, ప్రపంచ వృద్ధి రేటు తక్కువగా ఉండటం దీనికి కొంత కారణమని పేర్కొంది.

రూ.9.9 లక్షల కోట్లకు ద్రవ్యలోటు

ప్రభుత్వ వ్యయాలు, ఆదాయాల అంతరమైన ద్రవ్యలోటు 2022-23 ఏప్రిల్-డిసెంబరులో రూ.9,92,976 కోట్లకు చేరుకుంది. 2022-23 బడ్జెట్ అంచనా(బీఈ) అయిన రూ.16.61 లక్షల కోట్లలో ఇది 59.8 శాతానికి సమానం. ఆదాయ వసూళ్లలో వృద్ధి స్తబ్దుగా ఉండడం ఇందుకు కారణం. 2021-22

ఇదే సమయానికి బడ్జెట్ అంచనాల్లో ద్రవ్యలోటు 50.4 శాతానికి చేరింది. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరం ఏప్రిల్-డిసెంబరులో నికర పన్ను ఆదాయాలు రూ.15.55 లక్షల కోట్లుగా నమోదయ్యాయి. 2022-23 బడ్జెట్ అంచనాల్లో ఇవి 80.4 శాతానికి సమానం. 2021-22 ఇదే సమయంలో నికర పన్ను ఆదాయాలు బడ్జెట్ అంచనాల్లో 95.4 శాతంగా ఉన్నాయి. 2022-23 ఏప్రిల్-డిసెంబరు లో కేంద్ర ప్రభుత్వ మొత్తం వ్యయాలు బడ్జెట్(2022-23) అంచనాల్లో 71.4 శాతంగా ఉన్నాయి. అంతక్రితం ఏడాది 72.4 శాతంతో పోలిస్తే ఇవి తక్కువే.

జనవరిలో జీఎస్టీ వసూళ్లు రూ.1.56 లక్షల కోట్లు

వస్తు, సేవల పన్ను (జీఎస్టీ) వసూళ్లు జనవరిలో రూ.1,55,922 కోట్లుగా నమోదైనట్లు ఆర్థిక మంత్రిత్వ శాఖ మంగళవారం వెల్లడించింది. 2022 ఏప్రిల్‌లో వసూలైన రూ.1.68 లక్షల కోట్ల తర్వాత ఇదే అత్యధిక స్థాయి కావడం విశేషం. ఈ ఆర్థిక సంవత్సరం (2022-23)లో నెలకు రూ.1.50 లక్షల కోట్ల మైలురాయిని దాటడం ఇది మూడోసారి.

డిసెంబరులో కీలక రంగాల వృద్ధి 7.4%

డిసెంబరులో 8 కీలక రంగాల వృద్ధి 3 నెలల గరిష్ఠమైన 7.4 శాతానికి చేరింది. 2021 డిసెంబరులో ఇది 4.1 శాతమే. బొగ్గు, ఎరువులు, ఉక్కు, విద్యుత్ రంగాల్లో మంచి వృద్ధి నమోదు కావడంతో ఈసారి కీలక రంగాలు రాణించాయి.

2030 కల్లా 7 లక్షల కోట్ల డాలర్లకు

భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ 6.5-7 శాతం వృద్ధితో సాగి, 2025-26 కల్లా 5 లక్షల కోట్ల డాలర్ల స్థాయికి చేరొచ్చు. గత 30 ఏళ్లుగా భారత జీడీపీ, డాలర్ల రూపేణ సగటున 9 శాతం వార్షిక వృద్ధిని కనబరచింది. డాలరుతో పోలిస్తే రూపాయి విలువ క్షీణించిన సమయంలోనూ దీనిని సాధించడం విశేషం. ఒక వేళ రూపాయి బలోపేతం అయితే డాలర్ల రూపేణ 9 శాతం కంటే అధిక వృద్ధిని సాధించే అవకాశం ఉంటుంది. అపుడు 2030 కల్లా 7 లక్షల కోట్ల డాలర్లకు ఆర్థిక వ్యవస్థ చేరడమూ సాధ్యమే. - ముఖ్య ఆర్థిక సలహాదారు వి.అనంత నాగేశ్వరన్

రూపాయిపై.. ఒత్తిడి కొనసాగొచ్చు

కరెంట్ ఖాతా లోటు(సీఏడీ) పెరుగుతూ ఉన్నందున భారత రూపాయిపై ఒత్తిడి కొనసాగొచ్చని ఆర్థిక సర్వే అంచనా వేసింది. 'ఏప్రిల్-జూన్‌లో 2.2 శాతంగా ఉన్న సీఏడీ.. అధిక వాణిజ్య లోటు కారణంగా సెప్టెంబరు త్రైమాసికానికి 4.4 శాతానికి చేరింది. అంతర్జాతీయ అనిశ్చితల మధ్య అమెరికా ఫెడరల్ రిజర్వ్ వడ్డీరేట్లు పెంచడంతో, పెట్టుబడులు తరలిపోయి భారత రూపాయి ఒత్తిడిలో కొనసాగింది. ఒక దశలో అమెరికా డాలర్ రూ.83 స్థాయినీ చేరింది. కమొడిటీ ధరలు రికార్డు స్థాయిల నుంచి దిగివచ్చినా.. ఇంకా రష్యా-ఉక్రెయిన్ యుద్ధానికి ముందు స్థాయిల కంటే అధికంగానే ఉన్నాయి. బలమైన దేశీయ గిరాకీ, అధిక కమొడిటీ ధరల వల్ల దేశ దిగుమతుల బిల్లు పెరుగుతోంద'ని వివరించింది.

ఇళ్ల ధరలు స్థిరపడుతున్నాయ్

రెండేళ్ల పాటు కొవిడ్-19 పరిణామాలతో ఇబ్బంది పడిన గృహ నిర్మాణరంగం కుదుట పడుతోంది. ఇళ్ల విపణి ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో రికవరీ బాటలో ఉంది. ఇళ్ల ధరలు స్థిరపడుతున్నాయి. రష్యా-ఉక్రెయిన్ యుద్ధ పరిణామాల వల్ల నిర్మాణ సామగ్రి ధరలు పెరిగి, ఇళ్ల ధరలూ అధికమయ్యాయి. గిరాకీ పుంజుకుంటున్నందున, అమ్ముడవ్వాల్సిన గృహాల సంఖ్య తగ్గుతోంది. ఉక్కు, ఇనుప ఖనిజం వంటి నిర్మాణ సామగ్రిపై దిగుమతి సుంకాలను తగ్గించిన నేపథ్యంలో, ఇళ్ల నిర్మాణ వ్యయంతో పాటు ధరల్లో పెరుగుదల పరిమితం అవుతుందని ఆర్థిక సర్వే అంచనా వేసింది. గృహ రుణాలపై వడ్డీ రేట్లు పెరగడం, స్థిరాస్తి ధరలు అధికమవుతున్నా, గిరాకీ పుంజుకుని గృహాల విక్రయాల్లో వృద్ధి కనిపించింది.

రుణ హామీ పథకంతో ఎమ్ఎస్ఎమ్ఈలకు ఊపిరి

భారత్‌లోని సూక్ష్మ, చిన్న, మధ్య స్థాయి కంపెనీలు (ఎమ్ఎస్ఎమ్ఈ) ఆర్థిక ఒత్తిళ్లలో కూరుకుపోకుండా.. అత్యవసర రుణ అనుసంధానిత హామీ పథకం (ఈసీఎల్‌జీఎస్) కాపాడిందని ఆర్థిక సర్వే వివరించింది. ఈ రంగానికిచ్చిన రుణాల్లో వృద్ధి 2022 జనవరి-నవంబరులో సగటున 30.6%గా నమోదు కావడం వీటికి మద్దతుగా నిలిచింది. 'కరోనా సమయంలో బాగా ఇబ్బందులు పడ్డ కంపెనీల్లో 83 శాతం మేర ఈసీఎల్‌జీఎస్‌ను వినియోగించుకున్నాయి. వీటిల్లో సగం కంపెనీలకు పైగా రూ.10 లక్షల్లోపు రుణాలు తీసుకున్నాయ'ని సర్వే వెల్లడించింది.

దేశంలోని 6 కోట్ల ఎమ్ఎస్ఎమ్ఈల్లో 12 కోట్ల మంది పనిచేస్తున్నారు. జీడీపీలో వీటి వాటా 35%.

ఎఫ్‌డీఐలు పుంజుకుంటాయ్

దేశంలోకి విదేశీ ప్రత్యక్ష పెట్టుబడులు(ఎఫ్‌డీఐ) రాబోయే

కొద్ది నెలల్లో పెరగనున్నాయని ఆర్థిక సర్వే అంచనా వేసింది. భారత్ అధిక ఆర్థిక వృద్ధిని నమోదు చేస్తుండడంతో పాటు.. దేశీయంగా వ్యాపార వాతావరణం మెరుగుపడడం ఇందుకు దోహదం చేస్తుందని తెలిపింది. 'రష్యా-ఉక్రెయిన్ సంఘర్షణ నేపథ్యంలో ఏర్పడ్డ అంతర్జాతీయ అనిశ్చితి వల్ల 2022-23 ఏప్రిల్-సెప్టెంబరులో తయారీ రంగంలోకి ఎఫ్‌డీఐలు 26.9 బిలియన్ డాలర్లకు పరిమితమయ్యాయి. అంతక్రితం ఏడాది ఇదే సమయంతో పోలిస్తే ఇవి 14 శాతం తక్కువ. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరం తొలి ఆరు నెలల్లో మొత్తం ఎఫ్‌డీఐలు 39 బి. డాలర్లకు తగ్గాయి. 2021-22 తొలి 6 నెలల్లో ఇవి 42.86 బి. డాలర్లుగా ఉన్నాయి.

ఎలక్ట్రానిక్స్ ఎగుమతుల్లో 55% వృద్ధి

ఎలక్ట్రానిక్స్ పరికరాల ఎగుమతులు 55 శాతం వార్షిక వృద్ధిని సాధించాయి. గత ఏడేళ్లలో దేశంలో మొబైల్ ఫోన్ల ఉత్పత్తి అయిదింతలైందని ఆర్థిక సర్వే తెలిపింది. స్థానిక కంపెనీల ఉత్పత్తి సామర్థ్యాలు పెరిగేందుకు ఉత్పత్తి అనుసంధానిత ప్రోత్సాహకాల (పీఎల్ఐ) పథకం దోహదపడుతోందని వెల్లడించింది. అంతర్జాతీయంగా రెండో అతిపెద్ద మొబైల్ ఫోన్ తయారీదారుగా భారత్ అవతరించింది.

ఉత్పత్తి రంగ కేంద్రంగా ఎదుగుతాం: ఈ దశాబ్దంలో భారత్ ఉత్పత్తి రంగ కేంద్రంగా ఎదిగే అవకాశం ఉంది. అమెరికా-చైనా వర్తక యుద్ధం, కొవిడ్-19 ముప్పు, ఉక్రెయిన్-రష్యా యుద్ధం రూపేణ అదనపు సవాళ్ల నేపథ్యంలో, విదేశీ కంపెనీలు సరఫరా వ్యవస్థలను బలోపేతం చేసుకునేందుకు చేస్తున్న యత్నాలను అందిపుచ్చుకుందాం.

ఎగుమతులు పెరగకపోవచ్చు

అంతర్జాతీయ ఆర్థిక వ్యవస్థలో రికవరీ రాకపోతే, వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరం భారత ఎగుమతుల్లో వృద్ధి తగ్గొచ్చు. 2021-22లో భారత మర్కండైజ్ ఎగుమతులు జీవన కాల గరిష్ఠమైన 422 బిలియన్ డాలర్లకు చేరాయి. పలు సవాళ్ల నేపథ్యంలో అంతర్జాతీయ వాణిజ్యం నెమ్మదిస్తోంది. దీంతో భారత వస్తువుల ఎగుమతుల వృద్ధిపై ప్రభావం పడే అవకాశం ఉంది. 2022 డిసెంబరులో భారత ఎగుమతులు 12.2 శాతం తగ్గి 34.48 బి.డాలర్లకు పరిమితమయ్యాయి. వాణిజ్య లోటు 23.76 బి.డాలర్లకు చేరింది. 2022-23 ఆర్థిక సంవత్సరం ఏప్రిల్-డిసెంబరు మధ్య దేశ మొత్తం ఎగుమతులు 9 శాతం పెరిగి 332.76 బి.డాలర్లకు చేరగా, దిగుమతులు 24.96 శాతం పెరిగి 551.7 బి.డాలర్లకు చేరాయి.

ఏటా కోటి విద్యుత్ వాహన విక్రయాలు

దేశీయంగా విద్యుత్ వాహనాల (ఈవీలు) విక్రయాలు 2030 నాటికి, ఏటా కోటికి చేరొచ్చని సర్వే అంచనా వేసింది. దీంతో ఈ రంగంలో 5 కోట్ల మందికి ప్రత్యక్షంగా, పరోక్షంగా ఉద్యోగ, ఉపాధి అవకాశాలు లభిస్తాయని పేర్కొంది. 2022 డిసెంబరు ఆఖరుకు చూస్తే, వాహన విక్రయాల పరంగా జపాన్, జర్మనీలను అధిగమించి, భారత్ మూడో స్థానానికి చేరింది. హరిత ఇంధనం వైపు దేశం అడుగులు వేయడంలో వాహన పరిశ్రమ కీలక పాత్ర పోషించనుంది. దేశీయ విద్యుత్ వాహనాల విపణి 2022 నుంచి 2030 వరకు 49 శాతం వార్షిక సంచిత వృద్ధి రేటుతో సాగనుంది.

పెట్టుబడుల ఉపసంహరణతో ఇప్పటివరకు రూ.4.07 లక్షల కోట్లు

గత 9 ఏళ్లలో పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ ద్వారా ప్రభుత్వం రూ.4.07 లక్షల కోట్ల నిధుల్ని సమీకరించింది. 2014 తర్వాత ప్రభుత్వం ప్రైవేటు రంగాన్ని అభివృద్ధిలో సహ భాగస్వామిగా చేసుకుంది. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరం (2022-23)లో నిర్దేశించుకున్న రూ.65,000 కోట్ల పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ లక్ష్యంలో, 2023 జనవరి 18 నాటికి 48 శాతం (రూ.31,000 కోట్లు) సాధించింది. 2014-15 నుంచి 2022-23 వరకు (2023 జనవరి 18 నాటికి) 154 లావాదేవీల ద్వారా ప్రభుత్వం రూ.4.07 లక్షల కోట్ల నిధుల్ని ఇలా సమీకరించింది. ఆయా సంస్థల్లో మైనార్టీ వాటా విక్రయాల ద్వారా రూ.3.02 లక్షల కోట్లు, వ్యూహాత్మక పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ ద్వారా రూ.69,412 కోట్లు సమీకరించింది.

దేశీయ ఔషధ విపణి 130 బి.డాలర్లకు

దేశీయ ఔషధ విపణి 2030 నాటికి 130 బిలియన్ డాలర్ల (సుమారు రూ.10.6 లక్షల కోట్ల) స్థాయికి చేరొచ్చని ఆర్థిక సర్వే వెల్లడించింది. దేశ ఔషధ ఎగుమతులు 2020-21లో స్థిరంగా 24 శాతం వృద్ధి సాధించాయి. 150కి పైగా దేశాల్లో మన అత్యవసర ఔషధాలకు ఉన్న గిరాకీ, ఇతర సరఫరాలతో ఇది సాధ్యమైంది. అంతర్జాతీయ ఔషధ పరిశ్రమలో భారత ఔషధ పరిశ్రమకు గొప్ప స్థానం ఉంది. ప్రపంచ వ్యాప్తంగా ఔషధాల ఉత్పత్తిలో పరిమాణం పరంగా మూడో స్థానం, విలువ పరంగా 14వ స్థానంలో భారత్ ఉంది. అంతర్జాతీయంగా జెనరిక్ ఔషధాలను సరఫరా చేస్తున్న అతి పెద్ద దేశం మనదే. పరిమాణ పరంగా 20 శాతం వాటా కలిగి ఉంది. టీకాల సరఫరాలో 60 శాతం వాటా కలిగి ఉంది.

రూ.5.06 లక్షల కోట్లు సమీకరించిన కంపెనీలు

దేశీయ కంపెనీలు గత ఏడాది ఏప్రిల్– నవంబరులో రూ.5.06 లక్షల కోట్ల ఈక్విటీ, రుణ పెట్టుబడులు సమీకరించాయి. 2021 ఇదేకాలంలో సమీకరించిన రూ.5.53 లక్షల కోట్లతో పోల్చితే ఇవి 8.5% తక్కువ. రూ.5.06 లక్షల కోట్లలో రూ.3.92 లక్షల కోట్లు రుణ పెట్టుబడులు కాగా, రూ.1.14 లక్షల కోట్లు మాత్రమే ఈక్విటీ పెట్టుబడుల రూపంలో లభించాయి. 2021లో రుణ పెట్టుబడులు రూ.3.71 లక్షల కోట్లు కాగా, ఈక్విటీ పెట్టుబడులు రూ.1.81 లక్షల కోట్లుగా ఉన్నాయి. ద్రవ్యోల్బణ ఒత్తిళ్లు, కేంద్ర బ్యాంకుల కఠిన పరపతి నిర్ణయాలతో ఎఫ్‌పీఐలు 2022–23 ఏప్రిల్–డిసెంబరులో ఎఫ్‌పీఐలు నికరంగా రూ.16,153 కోట్ల నిధుల్ని మార్కెట్ల నుంచి వెనక్కి తీసుకున్నారు.

తెలుగు రాష్ట్రాల్లో అత్యధిక ద్రవ్యోల్బణం

ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరం (2022–23)లో అత్యధిక ద్రవ్యోల్బణం రేటు విషయంలో దేశంలో తెలంగాణ మొదటి స్థానంలో నిలిచింది. ఆ తర్వాత స్థానాల్లో పశ్చిమబెంగాల్, హరియాణా, మధ్యప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర, ఆంధ్రప్రదేశ్, గుజరాత్, ఉత్తర్‌ప్రదేశ్ రాష్ట్రాలు ఉన్నాయి. కేంద్ర ప్రభుత్వం మంగళవారం విడుదల చేసిన ఆర్థిక సర్వే ఈ వివరాలను వెల్లడించింది. ద్రవ్యోల్బణం పెరుగుదలకు ప్రధాన కారణం ఇంధనం, వస్త్రాల ధరలేనని సర్వే స్పష్టంచేసింది. చాలా రాష్ట్రాల్లో పట్టణ ప్రాంతాల్లో కంటే గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోనే అత్యధిక ద్రవ్యోల్బణం రేటు నమోదైనట్లు పేర్కొంది. ఆహార పదార్థాల ధరల పెరుగుదలే ఇందుకు కారణమని వెల్లడించింది. హైదరాబాద్ మెట్రో నగరంలో స్థిరాస్తి (రియల్ ఎస్టేట్) భూం కొనసాగుతోందని సర్వే పేర్కొంది. తల్లుల మరణాలను తగ్గించడంలో దేశంలో తెలంగాణ మూడో స్థానంలో ఉండగా, కుళాయిల ద్వారా ఇంటింటికీ రక్షిత తాగునీరు అందిస్తున్న నాలుగు రాష్ట్రాల్లో తెలంగాణ ఒకటని వెల్లడించింది. సర్వేలోని ముఖ్యాంశాలివీ..

ధరలు దంచేశాయి

తెలంగాణలో 2021–22 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ద్రవ్యోల్బణం 7% ఉండగా 2022–23లో 8.5 శాతానికి పెరిగింది. గత ఏడాది ఏప్రిల్ నుంచి సెప్టెంబరు వరకూ తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్, కర్ణాటక, తమిళనాడు రాష్ట్రాల్లో కూరగాయల ధరలు విపరీతంగా పెరిగాయి. సెప్టెంబరులో అత్యధికంగా నమోదయ్యాయి.

విద్యుత్ ఛార్జీల సవరణ

ఈ ఆర్థిక సంవత్సరంలో తెలంగాణ, ఆంధ్రప్రదేశ్, తమిళనాడు, కర్ణాటక, మధ్యప్రదేశ్, హరియాణా, కేరళ, అస్సాం సహా కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు విద్యుత్ ఛార్జీలను పెంచాయి.

తెలంగాణ, తమిళనాడు, కేరళ ఆస్తిపన్ను రాబడులు పెంచుకునేందుకు ప్రత్యేక చర్యలు తీసుకున్నాయి.

కర్మాగారాల్లో పనిచేసే వారిలో ఏడో స్థానం

2020–21 ఆర్థిక సంవత్సరానికి సంబంధించి కర్మాగారాల్లో పనిచేసే వారి సంఖ్య పరంగా తమిళనాడు, గుజరాత్, మహారాష్ట్ర మొదటి మూడు స్థానాల్లో నిలిచాయి. తెలంగాణ 7, ఆంధ్రప్రదేశ్ 9వ స్థానంలో ఉన్నాయి.

2017–18తో పోలిస్తే 2020–21 నాటికి మహిళా కార్మిక శక్తి భాగస్వామ్యం ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో 2% పెరగ్గా, తెలంగాణలో 15% పెరిగింది.

ఎంఎంఆర్‌లో మూడో స్థానం

ప్రసవ సమయంలో తల్లుల మరణాలు (మెటర్నల్ మోర్టాలిటీ రేట్–ఎంఎంఆర్).. ప్రతి లక్ష ప్రసవాలకు 70 కంటే తక్కువగా ఉండాలనేది లక్ష్యం కాగా.. తెలంగాణ సహా 8 రాష్ట్రాలు దీనిని చేరుకున్నాయి. ఈ విషయంలో కేరళ (19 మరణాలు), మహారాష్ట్ర (33), తెలంగాణ (43), ఏపీ (45), తమిళనాడు (54) రాష్ట్రాలు తొలి 5 స్థానాల్లో నిలిచాయి.

ప్రజల వైద్యం కోసం తెలంగాణ ప్రభుత్వం చేసే వ్యయం 40.9 శాతంగా

కేంద్ర బడ్జెట్ 2023-24

2024 లోక్‌సభ ఎన్నికలకు ముందు తమ ఆఖరి పూర్తిస్థాయి బడ్జెట్‌ను కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ (Nirmala Sitharaman) పార్లమెంట్‌లో బడ్జెట్‌ను ప్రవేశపెట్టారు.

కేంద్ర బడ్జెట్‌లో ముఖ్యాంశాలు..

* బడ్జెట్‌లో ఏడు ప్రాధాన్యాలను ఎంచుకున్న నిర్మలాసీతారామన్ వాటిని 'సప్తర్షి'గా అభివర్ణించారు.
* అమృత కాలంలో వస్తున్న ఈ తొలి బడ్జెట్, అభివృద్ధి చెందిన దేశంగా భారత్‌ను తీర్చిదిద్దేందుకు బలమైన పునాదిని నిర్మిస్తుందన్నారు.

* 2023 – 24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ద్రవ్యలోటును జీడీపీలో 5.9 శాతానికి పరిమితం చేస్తామని పేర్కొన్నారు. 2022 – 23లో ద్రవ్యలోటును 6.4 శాతంగా సవరించారు.
* మూలధన పెట్టుబడి వ్యయం అంచనాను 33 శాతం మేర భారీగా పెంచి రూ.10 వేల కోట్లు కేటాయించారు. ఈ మొత్తం జీడీపీలో 3.3 శాతానికి సమానం. తాజా కేటాయింపు 2020లో కన్నా మూడు రెట్లు అధికం.
* మహిళలకు కొత్త పొదుపు పథకం, మహిళా సమ్మాన్ పొదుపు పత్రం. రూ.2 లక్షల వరకూ ఏకకాలంలో పొదుపు చేసుకోవచ్చు. రెండేళ్ల పాటు ఆ సొమ్మును దాచుకోవచ్చు. వడ్డీ 7.5శాతం.
* వయోధికులు పొదుపు పథకాల్లో గరిష్ఠంగా మదుపు చేసుకునే పరిమితి మొత్తం రెట్టింపయ్యింది. ప్రస్తుతమున్న రూ.15 లక్షల నుంచి రూ.30 లక్షలకు పెరిగింది.
* వ్యవసాయ రంగానికి ఇచ్చే రుణాలు రూ.20 లక్షల కోట్లకు పెంపు.
* రాష్ట్రాల ద్రవ్యలోటు రాష్ట్ర స్థూల ఉత్పత్తి (జీఎస్‌డీపీ)లో 3.5శాతం వరకు ఉండవచ్చు. ఇందులో 0.5 శాతాన్ని విద్యుత్ రంగ సంస్కరణలతో ముడిపెట్టారు.
* దేశ ప్రజల తలసరి ఆదాయం రూ.1.97 లక్షలకు పెరిగింది.
* కొవిడ్ నిబంధనల నేపథ్యంలో ఎంపీలకు 2021 నుంచి బడ్జెట్ పత్రాలు ఇవ్వట్లేదు. ఆయా పత్రాలను వెబ్‌సైట్, ప్రత్యేక యాప్ ద్వారా సభ్యులకు అందుబాటులో ఉంచారు. ఆర్థికమంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ 2019 నుంచి ఆచరిస్తున్నట్లుగానే జాతీయ చిహ్నంతో కూడిన ఎరుపు రంగు వస్త్ర సంచిలో ట్యాబ్‌ను పెట్టుకొని పార్లమెంటుకు వచ్చారు.

వరుసగా 5 బడ్జెట్లు.. 6వ ఆర్థిక మంత్రి

దేశానికి స్వాతంత్ర్యం వచ్చాక వరుసగా 5 బడ్జెట్లు ప్రవేశపెట్టిన 6వ కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రిగా నిర్మలా సీతారామన్ గుర్తింపు పొందారు. 2019లో కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రిగా బాధ్యతలు చేపట్టగా ఆమె ప్రవేశపెట్టిన బడ్జెట్ 5వది. ఇంతకుముందు వరుసగా 5, అంతకన్నా ఎక్కువగా కేంద్ర బడ్జెట్లు ప్రవేశపెట్టిన అరుణ్ జైట్లీ, పి.చిదంబరం, యశ్వంత్‌సిన్హా, మన్మోహన్‌సింగ్, మొరార్జీ దేశాయ్‌ల సరసన ప్రస్తుతం నిర్మలా సీతారామన్ చేరారు. అలానే ఇందిరాగాంధీ తర్వాత కేంద్ర బడ్జెట్ ప్రవేశపెట్టిన రెండో మహిళగానూ ఆమె ఇప్పటికే గుర్తింపు పొందారు.

2014లో కేంద్రంలో నరేంద్ర మోదీ ప్రభుత్వం వచ్చాక (2019లో సాధారణ ఎన్నికలకు ముందు ప్రవేశపెట్టిన మధ్యంతర బడ్జెట్‌తో కలిపి) ప్రవేశపెట్టిన 11వ బడ్జెట్ ఇది.

ఇదే చిన్న ప్రసంగం

నిర్మలా సీతారామన్ ఇప్పటి వరకు చేసిన బడ్జెట్ ప్రసంగాల్లో ఈసారే అతి తక్కువ సమయం కొనసాగింది. ఈసారి ఆమె దేశ పద్దును 86 నిమిషాల్లో (1 గంట 26 నిమిషాలు) పార్లమెంటు వేదికగా ప్రజల ముందుంచారు. అత్యధిక సమయం బడ్జెట్ ప్రసంగం చేసిన రికార్డు కూడా ఆమె ఖాతాలోనే ఉంది. 2020 – 21 బడ్జెట్ ప్రవేశపెడుతూ 162 నిమిషాల పాటు ప్రసంగించారామె. ఒంట్లో నలత కారణంగా మరో రెండు పేజీలు మిగిలి ఉండగానే ప్రసంగాన్ని ముగించారు. బడ్జెట్ చరిత్రలో ఇదే ఇప్పటివరకు సుదీర్ఘ ప్రసంగంగా కొనసాగుతోంది.

రాష్ట్రపతి ఇంటి నిర్వహణ ఖర్చు రూ.10 కోట్లు తగ్గింది

రాష్ట్రపతి నివాసం నిర్వహణ ఖర్చుల కోసం కేటాయించే నిధులను బడ్జెట్‌లో తగ్గించారు. గత ఆర్థిక సంవత్సరంతో పోలిస్తే రూ.10 కోట్ల మేర కేటాయింపులు తగ్గాయి. 2023 – 24 బడ్జెట్‌లో రాష్ట్రపతి భవన్ ఖర్చులు..సిబ్బంది జీతాలకు రూ.36.22 కోట్లు కేటాయించారు. గత ఏడాది ఇదే పనుల కోసం రూ.41.68 కోట్లు కేటాయించగా సవరించిన అంచనాల మేరకు ఖర్చు రూ.46.27 కోట్లకు చేరింది.

ఈ మేరకు ఏడు అంశాలకు కేంద్రం అత్యధిక ప్రాధాన్యం ఇచ్చింది. ఆ విషయాన్ని ఆర్థికమంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ తన బడ్జెట్ ప్రసంగంలో ప్రత్యేకంగా ప్రస్తావించారు. ప్రధానంగా యువతకు మరిన్ని అవకాశాలు, ఉద్యోగాల కల్పనకు పెద్దపీట వేస్తామని తెలిపారు. అవకాశాలను వినియోగించుకుని ఆర్థిక సాధికారత సాధించగలమని ఆమె తెలిపారు. సప్తర్షి పేరుతో ఆర్థిక మంత్రి చెప్పిన ఏడు అంశాలివే..

సమ్మిళిత అభివృద్ధి

అన్ని వర్గాలకూ అభివృద్ధి ఫలాలు అందించాం. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 9 కోట్ల తాగునీటి కనెక్షన్లు ఇచ్చాం. స్వచ్ఛభారత్ మిషన్ కింద 11.7 కోట్ల కుటుంబాలకు మరుగుదొడ్ల నిర్మాణం, పీఎం–

కిసాన్ పథకం కింద 11.4 కోట్ల మంది రైతులకు రూ.2.2 లక్షల కోట్ల అందజేత, 44.6 కోట్ల మంది పీఎంఎస్‌బీవై, పీఎంజేజేవైల కింద బీమా కవరేజి, 47.8 కోట్ల పీఎం జన్‌ధన్ బ్యాంకు ఖాతాలు, ఉజ్వల పథకం కింద 9.6 కోట్ల ఎల్‌పీజీ కనెక్షన్లు, 102 కోట్ల మంది ప్రజలకు 220 కోట్ల కొవిడ్ టీకాలు అందించాం.

చివరి వ్యక్తికీ లబ్ధి

అన్నివర్గాల ప్రజల్నీ కలుపుకొని చిట్టచివరి వ్యక్తికీ ప్రయోజనం చేకూర్చే పనులు చేపడుతున్నాం. గిరిజనుల అభ్యున్నతి నుంచి మొదలుపెట్టి.. పురాతన శాసనాల డిజిటైజేషన్ వరకూ అన్నివర్గాలకూ అభివృద్ధిని అందిస్తున్నాం. ప్రధానమంత్రి పీవీటీజీ (నిర్దిష్ట దుర్బల గిరిజన తెగల) అభ్యున్నతి మిషన్ ప్రారంభిస్తాం. పురాతన శాసనాలను డిజిటల్ రూపంలో భద్రపరిచేందుకు భారత్ శ్రీ అనే వ్యవస్థను నెలకొల్పుతాం. 50 అదనపు విమానాశ్రయాలు, హెలిపోర్టులు, నీటి ఏరోడ్రోమ్‌లు, అత్యాధునిక ల్యాండింగ్ గ్రౌండ్లను పునరుద్ధరిస్తాం. పీఎంజీకేఏవై కింద ఏడాది పాటు ఉచితంగా ఆహారధాన్యాలు ఇస్తాం. పీఎం ఆవాస్ యోజనకు 66% అధిక కేటాయింపులు చేశాం.

మౌలిక సదుపాయాలు, పెట్టుబడులు

మౌలిక సదుపాయాలు, ఉత్పాదక సామర్థ్యాన్ని పెంచే రంగాల్లో పెట్టుబడులకు ప్రోత్సాహకాలు అందిస్తాం. వృద్ధి రేటు పెరగడంతో పాటు కొత్త ఉద్యోగాలూ వస్తాయి. మూలధన పెట్టుబడులను 33.4% పెంచి రూ.10 లక్షల కోట్లకు చేర్చాం. మౌలిక సదుపాయాల్లో పెట్టుబడులకు ప్రోత్సాహం కల్పించేందుకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు 50 ఏళ్ల పాటు వడ్డీ లేని రుణం కొనసాగిస్తాం. రైల్వేలకు గతంలో ఎన్నడూ లేనంతగా రూ.2.40 లక్షల కోట్ల కేటాయించాం. ఓడరేవులు, బొగ్గు, ఉక్కు, ఎరువుల్లాంటివి చివరి వరకు అందేందుకు వీలుగా 100 రవాణా మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్టులను గుర్తించాం. ద్వితీయ, తృతీయ శ్రేణి నగరాల్లో పట్టణ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి నిధి ఏర్పాటు ద్వారా సదుపాయాలను కల్పిస్తాం.

సామర్థ్యాల వెలికితీత

స్వదేశీ సామర్థ్యం మరింత మెరుగుపడుతుంది. విద్యాసంస్థల్లో మూడు ప్రత్యేక కృత్రిమమేధ కేంద్రాలు ఏర్పాటుచేస్తున్నాం. దానివల్ల వ్యవసాయం, వైద్యం, సుస్థిర నగరాల్లో ఏఐ ఆధారిత పరిష్కారాలు వస్తాయి. జాతీయ డేటా గవర్నెన్స్ విధానం అమలుతో అంకుర సంస్థలు, విద్యాసంస్థలకు పరిశోధన కోసం కావాల్సినంత డేటా ఉంటుంది. వివాద్ సే విశ్వాస్ 1 కింద కొవిడ్ సమయంలో ప్రభావితమైన ఎంఎస్‌ఎంఈలకు సరళంగా కాంట్రాక్టుల అమలుతో ఊరట. వివాద్ సే విశ్వాస్ 2 కింద సులభమైన, ప్రామాణిక సెటిల్‌మెంట్ పథకం వల్ల ప్రభుత్వ, ప్రభుత్వరంగ సంస్థల్లోని కాంట్రాక్టు వివాదాలను త్వరగా సెటిల్ చేసుకోవచ్చు. ఈ–కోర్టుల మూడో దశ ప్రారంభంతో మరింత సమర్థమైన న్యాయవ్యవస్థ అందుబాటులోకి వస్తుంది. వ్యాపార, వాణిజ్య సంస్థలు, ఛారిటబుల్ ట్రస్టుల కోసం సంస్థల డిజిలాకర్‌తో వ్యాపారాలకు అవసరమైన పత్రాలను ఆన్‌లైన్‌లో సురక్షితంగా భద్రపరచుకోడానికి, పంపడానికి వీలవుతుంది.

హరిత వృద్ధి

పీఎం ప్రణామ్ ద్వారా రాష్ట్రాలు, కేంద్రపాలిత ప్రాంతాల్లో ప్రత్యామ్నాయ ఎరువుల వినియోగానికి ప్రోత్సాహకాలు అందిస్తాం. తీర ప్రాంతాల్లో మడఅడవుల పెంపకానికి 'మిష్టీ' పథకం, చిత్తడినేలల సమర్థ వినియోగానికి 'అమృత్ ధరోహర్' అమలు చేస్తాం. రైతులు ప్రకృతి సేద్యం అందిపుచ్చుకునేలా 10 వేల బయో ఇన్‌పుట్ వనరుల కేంద్రాలు వస్తాయి. బ్యాటరీల్లో ఇంధన నిల్వ వ్యవస్థలను ప్రోత్సహిస్తాం. ఇంధన సామర్థ్య రవాణా కోసం నౌకారవాణాకు ప్రోత్సాహమిస్తాం. పాత, కలుషిత వాహనాలను మార్చేందుకు నిధులు కేటాయిస్తాం. సుస్థిర చర్యలకు ప్రోత్సాహకాల కోసం గ్రీన్ క్రెడిట్ ప్రోగ్రాం ప్రారంభిస్తాం.

యువశక్తికి ప్రోత్సాహం

కోడింగ్, కృత్రిమ మేధ, రోబోటిక్స్, 3డి ప్రింటింగ్ తదితర అంశాలతో కూడిన కొత్త కోర్సులను ప్రవేశపెడతాం. స్వదేశీ, విదేశీ పర్యాటకులను ఆకట్టుకునేందుకు 50 ప్రాంతాలను ఎంపిక చేసి, ప్యాకేజిగా అభివృద్ధి చేస్తాం. సమైక్యమాల్స్ ఏర్పాటుకు రాష్ట్రాలకు ప్రోత్సాహాన్ని అందిస్తాం. జిల్లాలవారీ ఉత్పత్తుల అమ్మకాలను, జీఐ, హస్తకళా ఉత్పత్తులను ప్రోత్సహించేందుకు ఇవి ఉపయోగపడతాయి. మూడేళ్లలో 47 లక్షల మంది యువతకు స్టైపెండ్ అందించేందుకు జాతీయ అప్రెంటిస్‌షిప్ ప్రోత్సాహ పథకం. కృత్రిమ మేధ, రోబోటిక్స్, మెకట్రానిక్స్, 3డి ప్రింటింగ్, డ్రోన్ల లాంటి వాటి కోసం ప్రధానమంత్రి కౌశల్ వికాస్ యోజన 4.0ను అమలు చేస్తాం. స్కిల్ ఇండియా డిజిటల్ ప్లాట్‌ఫాం కింద నైపుణ్యాభివృద్ధి కోర్సులు ప్రవేశపెడతాం.

ఆర్థిక రంగం బలోపేతం

దేశ ఆర్థిక రంగాన్ని బలోపేతం చేసేందుకు పలు చర్యలు చేపడుతున్నాం. జాతీయ ఆర్థిక సమాచార రిజిస్ట్రీ ఏర్పాటు ద్వారా రుణవితరణను మరింత సమర్థవంతం చేస్తాం. కేంద్రీకృత డేటా ప్రాసెసింగ్ సెంటర్ ఏర్పాటుతో కంపెనీల చట్టం కింద పాలనా వ్యవహారాలను వేగవంతం చేస్తాం. ఎంఎస్ఎంఈలకు క్రెడిట్ గ్యారంటీ పథకం ద్వారా తనఖా అవసరం లేకుండా రుణాలిచ్చేందుకు అదనంగా రూ.2 లక్షల కోట్ల కార్పస్‌ఫండ్ ఏర్పాటు చేస్తాం. మహిళల కోసం రెండేళ్ల కాలానికి రూ.2 లక్షల చొప్పున ఆదా చేసుకునేందుకు మహిళా సమ్మాన్ బచత్‌పత్ర పేరుతో చిన్నమొత్తాల పొదుపు పథకం. వయోవృద్ధులు సేవింగ్స్ పథకాల్లో గరిష్ఠంగా డిపాజిట్ చేయగల మొత్తాన్ని రూ.15 లక్షల నుంచి రూ.30 లక్షలకు పెంచుతున్నాం. సెక్యూరిటీల మార్కెట్లలో విద్యార్హత ధ్రువపత్రాలు అందించడం ద్వారా మరింతమంది సుశిక్షితులైన నిపుణులను రూపొందిస్తాం.

వైద్య రంగానికి రూ.89,155 కోట్లు

కేంద్ర ప్రభుత్వం వైద్యరంగానికి గతేడాదితో పోల్చితే ఈ బడ్జెట్‌లో స్వల్పంగా నిధులను పెంచింది. ఆ రంగానికి రూ.89,155 కోట్లను ప్రతిపాదించింది. గత బడ్జెట్‌లో కేటాయించిన దాని (రూ.79,145 కోట్లు) కంటే ఇది 13 శాతం అదనం. ఆయుష్ మంత్రిత్వ శాఖకు రూ.3,647.50 (గత బడ్జెట్ కంటే 20 శాతం అదనం) కోట్లు కేటాయించింది. ప్రతిపాదించిన మొత్తంలో రూ.86,175 కోట్లను ఆరోగ్యం, కుటుంబ సంక్షేమ శాఖకు, రూ.2,980 కోట్లను వైద్య పరిశోధనల విభాగానికి కేటాయించినట్లు కేంద్ర మంత్రి నిర్మలాసీతారామన్ తన ప్రసంగంలో వివరించారు. 2014 నుంచి ఇప్పటి వరకు నెలకొల్పిన 157 వైద్య కళాశాలలకు అనుబంధంగా 157 నర్సింగ్ కళాశాలలను ఏర్పాటు చేయాలని కేంద్రం తాజా బడ్జెట్‌లో నిర్ణయించింది.

2047 నాటికి సికిల్‌సెల్ ఎనీమియా నిర్మూలన!

దేశవ్యాప్తంగా 2047 నాటికి సికిల్‌సెల్ ఎనీమియా వ్యాధి నిర్మూలనే లక్ష్యంగా ప్రత్యేక మిషన్‌ను ప్రారంభించనున్నట్లు నిర్మలాసీతారామన్ ప్రకటించారు. ఈ వ్యాధి ప్రభావిత ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లోని 40 ఏళ్ల వయసులోపు 7 కోట్ల మంది గిరిజనులకు వైద్య పరీక్షలు నిర్వహిస్తామని, వ్యాధిపై అవగాహన కల్పిస్తామని వివరించారు. మరోవైపు ఈ ఆర్థిక సంవత్సరం నుంచి ప్రధానమంత్రి స్వస్థ్య సురక్షా యోజన (పీఎంఎస్ఎస్‌వై)ను రెండుగా విభజిస్తున్నట్లు కేంద్రం ప్రకటించింది. దాన్ని పీఎంఎస్ఎస్‌వైతో పాటు కొత్తగా నెలకొల్పనున్న ఎయిమ్స్ స్థాపన వ్యయాన్ని ప్రత్యేకంగా పేర్కొననున్నట్లు తెలిపింది. ఈ బడ్జెట్‌లో పీఎంఎస్ఎస్‌వైకు రూ.3,365 కోట్లు, 22 కొత్త ఎయిమ్స్‌ల స్థాపనకు రూ.6,835 కోట్లుగా కేటాయించింది. గతేడాది పీఎంఎస్ఎస్‌వైకు రూ.10 వేల కోట్లు ప్రతిపాదించింది.

పరిశోధనలు, ఆవిష్కరణలకు ఊతం

పరిశోధనలు, ఆవిష్కరణల ప్రోత్సాహానికి కేంద్రం పలు నిర్ణయాలు తీసుకుంది. ఇందులో భాగంగా ఎంపిక చేసిన ఐసీఎంఆర్ ల్యాబ్‌లలో పరిశోధన చేసేందుకు ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు వైద్య కళాశాలల్లోని బోధనా సిబ్బందికి అనుమతి ఇస్తుంది. అందుకు అవసరమైన సదుపాయాలూ కల్పిస్తుంది. వైద్య సంస్థల్లో భవిష్యత్ మెడికల్ టెక్నాలజీ, ఉత్తమ ఉత్పత్తులు, పరిశోధనలకు అవసరమైన నిపుణుల కోసం వైద్య పరికరాల (మెడికల్ డివైస్)ను ఉపయోగించడంలో మెలకువలు తెలిపేందుకు ప్రత్యేక కోర్సులు ప్రవేశపెట్టనుంది. ఫార్మా రంగంలో పరిశోధనలు, ఆవిష్కరణలను సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్స్‌లెన్స్ ద్వారా ప్రమోట్ చేయనున్నట్లు ఆర్థికమంత్రి వివరించారు. వైద్య రంగానికి సంబంధించిన పరిశోధన, పరిశ్రమల్లో పెట్టుబడులు పెట్టేలా ప్రోత్సహిస్తామని తెలిపారు.

రూ.10,000 కోట్లతో పట్టణ మౌలిక వసతుల అభివృద్ధి నిధి

దేశంలోని ద్వితీయ, తృతీయ శ్రేణి నగరాల్లో మౌలిక వసతుల అభివృద్ధికి ఏడాదికి రూ.10,000 కోట్ల కేటాయింపుతో 'పట్టణ మౌలిక వసతుల అభివృద్ధి నిధి'ని ఏర్పాటు చేస్తున్నట్లు నిర్మలా సీతారామన్ ప్రకటించారు. ద్వితీయ, తృతీయ శ్రేణి నగరాల్లో మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు ప్రభుత్వ ఏజెన్సీల ద్వారా నిధుల్ని వినియోగించుకోవచ్చన్నారు. 50,000 నుంచి లక్ష జనాభా ఉన్న నగరాలను ద్వితీయ శ్రేణిగా, 20,000 నుంచి 50,000 జనాభా ఉన్న వాటిని తృతీయ శ్రేణి నగరాలుగా పరిగణిస్తారు.

తడి, పొడి వ్యర్థాల శాస్త్రీయ నిర్వహణపై ప్రత్యేక దృష్టి సారిస్తున్నట్లు ఆర్థికమంత్రి చెప్పారు. 'గోబర్ధన్' (గాల్వనైజింగ్ ఆర్గానిక్ బయో-ఆగ్రో రీసోర్సెస్ ధన్) పథకం కింద కొత్తగా 500 'వ్యర్థం నుంచి అర్థం (ధనం)' ప్లాంట్‌లను ఏర్పాటు చేయనున్నట్లు చెప్పారు.

మ్యాన్‌హోల్ నుంచి మిషన్‌హోల్‌కు

పట్టణ ప్రణాళికలను అమలు చేయడంలో రాష్ట్రాలను,

నగరాలను ప్రోత్సహిస్తామని నిర్మలా సీతారామన్ చెప్పారు. అన్ని నగరాలు, పట్టణాల్లో మురుగు కాలువలు, సెప్టిక్ ట్యాంక్‌ల వ్యవస్థను మ్యాన్‌హోల్ నుంచి మిషన్‌హోల్‌కు పూర్తిస్థాయిలో మారుస్తామన్నారు.

రూ.35,000 కోట్లతో హరిత ఇంధన వృద్ధి

కాలుష్య రహిత ఇంధన రంగానికి మారడానికి, కర్బన ఉద్గారాల్లో తటస్థత సాధించడానికి మూలధన పెట్టుబడిగా కొత్త బడ్జెట్లో రూ.35,000 కోట్లు కేటాయించాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించింది. ఏడు ప్రాధాన్యాల్లో అయిదో అంశంగా హరిత ఇంధనాన్ని చేర్చింది. పర్యావరణ హితమైన జీవనశైలికి ఊతమిచ్చి, 2070 నాటికి కర్బన తటస్థతను చేరుకోవాలని లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది. పారిశ్రామిక, ఆర్థిక రంగాల్లో హరిత వెలుగుల్ని నింపనున్నట్లు ప్రకటించింది. పెట్రోలియం – సహజ వాయు మంత్రిత్వ శాఖ ఇంధన భద్రత సాధించడానికి కేంద్రం నిధులు వెచ్చించనుంది. వాతావరణ మార్పుల్ని ఎదుర్కొని 2070 నాటికి కర్బన ఉద్గారాలకు కళ్లెం వేయడానికి భారత్ తరఫున 2021 నవంబరులో గ్లాస్గో సదస్సులో ప్రధాని నరేంద్ర మోదీ ప్రతిజ్ఞ చేశారు. శిలాజేతర ఇంధనాల ద్వారా ఉత్పత్తి చేసే విద్యుత్తును 2030 నాటికి 500 గిగావాట్లకు చేరుస్తామని కూడా ఆయన చెప్పారు. దీనికి అనుగుణంగా రూ.19,700 కోట్లతో 'జాతీయ హరిత హైడ్రోజన్ మిషన్'ను ఇటీవల ప్రారంభించిన విషయాన్ని కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి తన బడ్జెట్ ప్రసంగంలో ప్రస్తావించారు. శిలాజ ఇంధనాలను దిగుమతి చేసుకోవాల్సిన అవశ్యకతను తగ్గించి, తక్కువ కర్బన ఉద్గారాలుండే ఆర్థిక వ్యవస్థ వైపు మళ్లేందుకు ఈ మిషన్ ఊతమిస్తుందని చెప్పారు. '2030 నాటికి ఏటా 50 లక్షల టన్నుల హరిత హైడ్రోజన్‌ను ఉత్పత్తి చేయాలనేది ప్రభుత్వ లక్ష్యం. బ్యాటరీ ఇంధన నిల్వల వ్యవస్థలపై వ్యయ సర్దుబాటు నిధిని ప్రభుత్వం సమకూర్చి, మద్దతుగా నిలుస్తుంది. స్టోరేజీ ప్రాజెక్టులపై సవివర కార్యాచరణను రూపొందిస్తుంది. లద్దాఖ్‌లో రూ.20,700 కోట్ల ఖర్చుతో 13 గిగావాట్ల పునరుత్పాదక ఇంధన వ్యవస్థను ఏర్పాటు చేస్తాం. పర్యావరణ పరిరక్షణ చట్టం కింద గ్రీన్‌క్రెడిట్ కార్యక్రమాన్ని ప్రకటిస్తాం. కంపెనీలు, వ్యక్తులు, స్థానిక సంస్థలు బాధ్యతాయుతమైన చర్యలు చేపట్టేలా చూసేందుకు ఇది ఉపయోగపడుతుంది'' అని వివరించారు.

ఆహారం, ఎరువులు, పెట్రోలియంపై రాయితీలు రూ.5.21 లక్షల కోట్లు

కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆహారం, ఎరువులు, పెట్రోలియం ఉత్పత్తులపై ఇస్తున్న రాయితీలు ఈ ఆర్థిక సంవత్సరంలో 17% పెరిగి రూ.5.21 లక్షల కోట్లకు చేరుకోవచ్చని బడ్జెట్లో అంచనా వేశారు. 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఈ రాయితీలు 28% మేర తగ్గి దాదాపు రూ.3.75 లక్షల కోట్లు ఉండవచ్చని భావిస్తున్నారు. బడ్జెట్ లెక్కల ప్రకారం.. 2022 – 23 ఆర్థిక సంవత్సరానికి సవరించిన అంచనాల మేరకు ఆహారం, ఎరువులు, పెట్రోలియంపై పూర్తి రాయితీలను ప్రభుత్వం రూ.5,21,584.71 కోట్లకు స్థిరీకరించింది. గత ఆర్థిక సంవత్సరం వీటికి కేటాయించిన వాస్తవ బడ్జెట్ 4,46,149.24 కోట్లు. ఈ మూడు కేటగిరీలను పరిశీలిస్తే, ఆహారంపై ఇస్తున్న రాయితీ ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ.2,87,194.05 కోట్లకు స్వల్పంగా తగ్గుతుందని అంచనా కాగా, 2021 – 22లో ఇది 2,88,968.54 కోట్లు. అలాగే తాజా ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఎరువుల రాయితీ 2,24,220.16 కోట్లకు పెరుగుతుండగా గత ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఇది 1,53,758.10 కోట్లు మాత్రమే. ఇదే విధంగా పెట్రోలియం రాయితీ సైతం 9,170.50 కోట్లకు పెరుగుతుందని అంచనా కాగా, గత ఆర్థిక సంవత్సరం ఇది కేవలం రూ.3,422.60 కోట్లు. వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరానికి పై మూడు కేటగిరీల మొత్తం రాయితీలు 28% మేర తగ్గుతాయని అంచనా.

బడ్జెట్‌లో కొత్త పథకాలు, కార్యక్రమాలివీ..

ఈ బడ్జెట్‌లో పలు కొత్త పథకాలను ప్రకటించారు.

* కృత్రిమ ఎరువుల వాడకాన్ని తగ్గించడమే లక్ష్యంగా 'ప్రధానమంత్రి – వ్యవసాయ నిర్వహణకు ప్రత్యామ్నాయ పోషకాల ప్రోత్సాహం (పీఎం–ప్రణామ్)' పథకాన్ని ప్రారంభించనున్నారు. ప్రత్యామ్నాయ ఎరువుల వాడకాన్ని ప్రోత్సహించే రాష్ట్రాలకు ఈ పథకం కింద ప్రోత్సాహకాలు అందజేస్తారు.
* విలువైన ఉద్యాన పంటలు వేసేందుకు నాణ్యమైన పరికరాలను అందుబాటులోకి తీసుకొచ్చేలా రూ.2,200 కోట్లతో ఆత్మనిర్భర్ క్లీన్ ప్లాంట్ ప్రోగ్రామ్‌ను ప్రారంభించనున్నారు.
* చిత్తడి నేలలను పూర్తిస్థాయిలో సద్వినియోగం చేసుకునేలా ప్రోత్సహించేందుకు, జీవవైవిధ్యాన్ని పెంపొందించేందుకు రానున్న మూడేళ్లపాటు 'అమృత్ ధరోహర్' పథకాన్ని అమలు చేయనున్నారు.
* చక్రీయ ఆర్థిక వ్యవస్థ (సర్క్యులర్ ఎకానమీ)ను

ప్రోత్సహించేందుకు రూ.10 వేల కోట్ల పెట్టుబడితో గోవర్ధన్ పథకాన్ని ప్రకటించారు.

* తొలి దశలో లక్ష పురాతన శిలాశాసనాల్లోని వివరాలను డిజిటల్ రూపంలో భద్రపర్చడానికిగాను డిజిటల్ ఎపిగ్రఫీ మ్యూజియంలో ప్రత్యేకంగా శాసన భండారాన్ని ఏర్పాటు చేయనున్నారు. – 30 అంతర్జాతీయ నైపుణ్య భారత్ కేంద్రాల ఏర్పాటు. లక్షల మంది యువత కోసం 'ప్రధానమంత్రి కౌశల్ వికాస్ యోజన–4.0' ప్రారంభం.
* కొత్తగా మిష్టీ పథకం కింద.. తీరప్రాంతాల వెంబడి మడ అడవుల పెంపకం.
* 'ఒక జిల్లా – ఒక ఉత్పత్తి' పరిధిలోని ఉత్పత్తులు, జియోగ్రాఫికల్ ఇండికేషన్ (జీఐ) వస్తువుల ప్రచారం, విక్రయాల కోసం యూనిటీ మాల్‌లను ఏర్పాటు చేసుకునేలా రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు ప్రోత్సాహం.
* హైదరాబాద్‌లోని మిల్లెట్ ఇన్‌స్టిట్యూట్‌ను సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్‌గా తీర్చిదిద్దేందుకు కేంద్రం సహకారం.
* కేవైసీ ప్రక్రియను సరళీకరించడంతో పాటు వ్యక్తిగత డేటాను గోప్యంగా ఉంచేందుకు జాతీయ డేటా గవర్నెన్స్ విధానం.
* గ్రామీణ మౌలిక వసతుల అభివృద్ధి నిధి (ఆర్ఐడీఎఫ్) తరహాలో పట్టణ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి నిధి (యూఐడీఎఫ్) ఏర్పాటు.
* ఆదిమ కాలం నాటి గిరిజన తెగల సామాజిక, ఆర్థిక స్థితిగతులను మెరుగుపర్చేందుకు రాబోయే మూడేళ్ల పాటు రూ.15 వేల కోట్లతో 'ప్రధానమంత్రి – నిర్దిష్ట దుర్బల గిరిజన తెగల (పీఎం–పీవీటీజీ)' అభివృద్ధి కార్యక్రమం అమలు.
* సహకార సంఘాల పనితీరును పర్యవేక్షించేందుకు జాతీయ సహకార డేటాబేస్‌కు రూపకల్పన.
* వ్యవసాయ, అనుబంధ రంగాలకు అందించే రుణాలను రూ.20 లక్షల కోట్లకు పెంచుతున్నామని ప్రకటించడం ద్వారా రైతులకు పెట్టుబడిపరమైన ఇబ్బందులు లేకుండా భరోసా కల్పించారు. రాబోయే మూడేళ్లలో కోటి మంది రైతులు ప్రకృతి వ్యవసాయం వైపు మళ్లించేందుకు 10 వేల బయోఇన్‌పుట్ రిసోర్స్ సెంటర్లు ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు.

ఐటీ కొత్త విధానంలో కొంత ఊరట

కొత్త పన్ను విధానాన్ని ఎంచుకునే వారిని ప్రోత్సహించే దిశగా ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ బడ్జెట్‌లో కీలక ప్రతిపాదనలు చేశారు. 2020 – 21 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ప్రవేశ పెట్టిన కొత్త విధానంలో రూ.7 లక్షల వరకు ఎలాంటి పన్ను భారం లేకుండా రిబేటును ప్రతిపాదించారు. ఇందుకు ఎలాంటి పొదుపు, పెట్టుబడులతో పని ఉండదు. అంతకుమించి ఆదాయం కలిగిన వారికి శ్లాబుల ప్రకారం పన్ను వర్తిస్తుంది. దీంతో పాటు కొత్త పన్ను విధానం శ్లాబుల సంఖ్యనూ తగ్గించి, ఊరట కల్పించారు. మధ్య తరగతి వేతన జీవులకు ఇది కాస్త ఉపశమనం కలిగించే అంశమే. పలు సెక్షన్ల కింద మినహాయింపులను అనుమతించే పాత పన్నుల విధానంలో మాత్రం ఎలాంటి మార్పులనూ ప్రతిపాదించలేదు. కొత్త పన్ను విధానంలో ఇప్పటి వరకు ఉన్న రూ.2,50,000 మినహాయింపును రూ.3 లక్షలకు పెంచారు.

ఫలితంగా ఆదాయపు పన్ను పరిమితి రూ.50 వేలు పెరిగినట్లయ్యింది. పాత పన్ను విధానంలో ఆదాయ పరిమితిని మాత్రం రూ.2,50,000 గానే ఉంచారు. పాత పన్ను విధానంలోనూ పన్ను వర్తించే ఆదాయం రూ.5 లక్షల లోపు ఉన్నప్పుడు ఎలాంటి భారం ఉండదు. చెల్లించాల్సిన పన్ను రూ.12,500 కు రిబేటు లభిస్తుంది. రూ.5 లక్షలకు మించినప్పుడే శ్లాబుల వారీగా పన్ను చెల్లించాల్సి వస్తుంది.

ప్రామాణిక తగ్గింపుతో..

పాత పన్ను విధానంలో రూ.50 వేల వరకు ప్రామాణిక తగ్గింపును అనుమతించేవారు. ఇక నుంచి కొత్త పన్ను విధానాన్ని ఎంచుకున్న వారికీ ఈ మినహాయింపు కల్పించనున్నారు. కొత్త విధానాన్ని ఎంచుకునే వారికి అదనపు ప్రయోజనం చేకూరేలా చేశారు.

సర్‌ఛార్జీ తగ్గింపు

అధిక ఆదాయం కలిగిన వ్యక్తులు, హిందూ అవిభాజ్య కుటుంబాల (హెచ్‌యూఎఫ్)కు ఊరట కలిగించేలా సర్‌ఛార్జీని తగ్గించారు. ప్రస్తుతం రూ.5 కోట్లకు మించి ఆదాయం ఉన్న వారికి 37% సర్‌ఛార్జీ వర్తిస్తోంది. దీన్ని 25 శాతానికి తగ్గిస్తున్నారు. దీంతో రూ.2 కోట్ల ఆదాయం ఉన్న వారందరూ వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరం నుంచి 25 శాతం సర్‌ఛార్జీ పరిధిలోకి రానున్నారు.

ఏదైనా ఒక దానిని ఎంచుకొనే వీలు

పన్ను చెల్లింపుదారులు కొత్త పన్ను విధానం లేదా పాత పన్ను విధానంలో ఏదో ఒకదానిని ఎంచుకునే వీలుంది. గతంలో ఏదో ఒకదానిని మనమే ఎంచుకోవాల్సి వచ్చేది. పన్ను రిటర్నులు దాఖలు చేసేటప్పుడు వెబ్‌సైట్‌లో కొత్త పన్ను విధానమే డిఫాల్ట్‌గా ఉంటుంది. పాత పన్ను విధానం కావాలనుకుంటే దీన్ని మార్చుకోవాలి. ఒక ఆర్థిక సంవత్సరం పాత పన్ను విధానం, మరో ఆర్థిక సంవత్సరం కొత్త పన్ను విధానాన్ని ఎంచుకోవచ్చు. కానీ, వృత్తి, వ్యాపారం ద్వారా లాభాలను ఆర్జించే వారు ఒకసారి కొత్త పన్ను విధానంలోకి మారిన తర్వాత, మళ్లీ పాత పద్ధతిలో రిటర్నులు దాఖలు చేయడం సాధ్యం కాదు.

ఉద్యోగులు లీవ్ ఎన్‌క్యాష్‌మెంట్ చేసుకున్నప్పుడు రూ.3లక్షల వరకే పన్ను మినహాయింపు ఉండేది. పెరిగిన వేతనాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని, ఈ మొత్తాన్ని రూ.25లక్షలకు పెంచుతున్నట్లు బడ్జెట్‌లో ప్రతిపాదించారు.

బీమా ప్రీమియం రూ.5 లక్షలు దాటితే..

జీవిత బీమా పాలసీల కోసం ఒక ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ.5 లక్షలకు మించి ప్రీమియం చెల్లించినప్పుడు, పన్ను పరిధిలోకి తీసుకొస్తూ బడ్జెట్‌లో ప్రతిపాదించారు. 2023 ఏప్రిల్ 1 నుంచి తీసుకునే పాలసీలకు చెల్లించే ప్రీమియం రూ.5 లక్షల లోపు ఉన్నప్పుడు మాత్రమే మెచ్యూరిటీ మొత్తానికి పన్ను పరిధి నుంచి మినహాయింపు లభిస్తుంది. రూ.5 లక్షల పైన ప్రీమియం చెల్లించిన బీమా పాలసీల ద్వారా వచ్చిన ఆదాయానికి పన్ను మినహాయింపు వర్తించదు. పాలసీదారుడు మరణించిన సందర్భంలో వచ్చే పరిహారాలకు ఎలాంటి పన్ను ఉండదు.

వివాదాలను పరిష్కరించేలా..

ఆదాయపు పన్ను విషయంలో ఏర్పడిన వివాదాలను పరిష్కరించుకునేందుకు వీలుగా తీసుకొచ్చిన వివాద్ సే విశ్వాస్–2 పథకాన్ని అందుబాటులోకి తీసుకొస్తున్నట్లు ఆర్థిక మంత్రి వెల్లడించారు.

మహిళలకు ప్రత్యేకంగా..

పొదుపు, పెట్టుబడుల దిశగా మహిళలను ప్రోత్సహించేందుకు కొత్త పథకాన్ని అందుబాటులోకి తెచ్చారు. 'ఆజాదీ కా అమృత్ మహోత్సవ్ మహిళా సమ్మాన్ బచత్ పత్ర' పేరుతో అందిస్తున్న ఈ ఒకసారి పెట్టుబడి పథకంలో రూ.2 లక్షల వరకు జమ చేసుకోవచ్చు. బాలికల పేరుమీదా ఇందులో పొదుపు చేసుకోవచ్చు. రెండేళ్ల వ్యవధి ఉన్న ఈ పత్రాల్లో వార్షిక వడ్డీ 7.5 శాతం చెల్లించనున్నారు. వ్యవధి లోపు పాక్షికంగా కొంత మొత్తాన్ని తీసుకునేందుకు అనుమతిస్తారు.

ఈపీఎఫ్ ఉపసంహరణపై టీడీఎస్ తగ్గింపు

భవిష్య నిధి నిల్వలను పాన్‌కార్డు అనుసంధానం లేకుండా పూర్తిగా వెనక్కు తీసుకుంటే, ఆ మొత్తంపై ఆదాయపన్ను భారాన్ని కేంద్రం తగ్గించింది. ప్రస్తుత 30 శాతం టీడీఎస్‌ను 20 శాతానికి తగ్గిస్తున్నట్లు బడ్జెట్‌లో తెలిపింది.

చిన్న మొత్తాల పరిమితి పెంపు

పదవీ విరమణ చేసిన వారికి క్రమం తప్పకుండా ఆదాయం అందించేందుకు ఉద్దేశించిన పెద్దల పొదుపు పథకం (సీనియర్ సిటిజన్ సేవింగ్ స్కీం) పరిధిని పెంచుతున్నట్లు ఆర్థిక మంత్రి బడ్జెట్‌లో ప్రతిపాదించారు. ఇప్పటి వరకు ఈ పరిమితి రూ.15 లక్షలు ఉండగా, దీన్ని రూ.30 లక్షలకు పెంచారు. ప్రభుత్వ హామీ ఉండే ఈ పథకానికి ఎంతో ఆదరణ ఉంది. ప్రస్తుతం దీనికి 8% వార్షిక వడ్డీ లభిస్తోంది. ప్రతి మూడు నెలలకోసారి వడ్డీని చెల్లిస్తారు. 55 ఏళ్ల తరవాత పదవీ విరమణ చేసిన వారు, 60 ఏళ్లు దాటిన వ్యక్తులు ఇందులో చేరొచ్చు.

పోస్టాఫీసు నెలసరి ఆదాయ పథకం (మంత్లీ ఇన్‌కం అకౌంట్ స్కీం) పరిమితిని రూ.4.5 లక్షల నుంచి రూ.9 లక్షలకు పెంచారు. ఉమ్మడి ఖాతా పరిమితిని రూ.9 లక్షల నుంచి రూ.15 లక్షలకు పెంచారు.ప్రస్తుతం ఈ ఖాతాలో 7.1 శాతం వార్షిక వడ్డీ లభిస్తోంది.

అణు విద్యుత్ కార్పొరేషన్‌కు రూ.9,410 కోట్లు

దేశంలో అణు విద్యుత్ ఉత్పాదక సామర్థ్యాన్ని బాగా పెంచాలనుకుంటున్న కేంద్ర ప్రభుత్వం తాజా బడ్జెట్‌లో ఈ దిశగా కేటాయింపులు జరిపింది. భారత అణు విద్యుత్ కార్పొరేషన్ (ఎన్‌పీసీఐఎల్)కు రూ.9,410 కోట్లను ప్రత్యేకించింది. తాజా ఆర్థిక సంవత్సరానికి సంబంధించిన సవరించిన అంచనాలతో పోలిస్తే ఇది 43 శాతం అధికం కావడం విశేషం. ఈ కేటాయింపులకు తోడు అంతర్గత, బడ్జెటేతర వనరుల ద్వారా రూ.12,863 కోట్లను ఎన్‌పీసీఐఎల్ సమకూర్చుకుంటుంది. తాజా బడ్జెట్‌లో అణు ఇంధన శాఖకు రూ.25,078.49 కోట్లను కేటాయించారు. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరానికి సంబంధించిన సవరించిన అంచనాల

(రూ.25,965.67) కన్నా ఇది తక్కువ. ఈ శాఖ పరిధిలోకి వచ్చే ఇండియన్ రేర్ ఎర్త్స్ లిమిటెడ్‌కు రూ.120.30 కోట్లు, యురేనియం కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్‌కు రూ.59.82 కోట్లు, ఎలక్ట్రానిక్స్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా లిమిటెడ్‌కు రూ.15 కోట్లను కేంద్రం కేటాయించింది. ఫ్యూయెల్ రీసైకిల్ ప్రాజెక్ట్స్‌కు రూ.805.21 కోట్లను ప్రతిపాదించారు.

హోంకు పెరిగిన కేటాయింపులు

అంతర్గత భద్రతకు అత్యంత ప్రాధాన్యం ఇస్తూ తాజా బడ్జెట్‌లో రూ.1.96 లక్షల కోట్లను కేంద్ర ప్రభుత్వం కేటాయించింది. గత ఏడాది చేసిన రూ.1,85,776.55 కోట్ల కేటాయింపుల కన్నా ఇది అధికం. హోం శాఖకు తాజాగా చేసిన కేటాయింపుల్లో సింహ భాగాన్ని కేంద్ర సాయుధ పోలీసు బలగాలు, నిఘా సేకరణ యంత్రాంగానికి కేంద్రం ప్రత్యేకించింది. అంతర్జాతీయ సరిహద్దుల వెంబడి రోడ్లు వంటి సౌకర్యాలకు, పోలీసు మౌలిక వసతుల మెరుగుకు, పోలీసు దళాల ఆధునికీకరణకు గణనీయ స్థాయిలో కేటాయింపులు జరిగాయి.

* తాజా బడ్జెట్‌లో కేంద్ర సాయుధ పోలీసు బలగాలకు రూ.1,27,756.74 కోట్లు ప్రతిపాదించారు. గత ఏడాది ఈ కేటాయింపులు రూ.1,19,070.36 కోట్లుగా ఉన్నాయి.
* అంతర్గత భద్రత విధుల్లో నిమగ్నమయ్యే సీఆర్పీఎఫ్‌కు రూ.31,772.23 కోట్లు ప్రతిపాదించారు. గత బడ్జెట్‌లో ఈ దళానికి రూ.31,495.88 కోట్లు కేటాయించారు.
* పాకిస్థాన్, బంగ్లాదేశ్ వెంబడి ఉన్న సరిహద్దులను రక్షించే బీఎస్ఎఫ్‌కు గత ఏడాది రూ.23,557.51 కోట్లు కేటాయించగా ఈసారి రూ.24,771.28 కోట్లు ప్రతిపాదించారు.
* అణు కేంద్రాలు, విమానాశ్రయాల వంటి కీలక ప్రదేశాల భద్రతను పర్యవేక్షించే కేంద్ర పారిశ్రామిక భద్రతా దళాని (సీఐఎస్ఎఫ్)కి గత బడ్జెట్‌లో రూ.12,293.23 కోట్లను ఇవ్వగా, తాజాగా 13,214.68 కోట్లు కేటాయించారు.
* నేపాల్, భూటాన్ సరిహద్దులను రక్షించే సశస్త్ర సీమా బల్‌కు గత ఏడాది రూ.8,019.78 కోట్లు కేటాయించగా ఈసారి రూ.8,329.10 కోట్లు ప్రతిపాదించారు.
* భారత్ – చైనా సరిహద్దు భద్రత బాధ్యతలను చేపట్టే ఐటీబీపీకి గత బడ్జెట్‌లో రూ.7,626.38 కోట్లు కేటాయించగా ఇప్పుడు రూ.8,096.89 కోట్లు ప్రత్యేకించారు.
* భారత్ – మయన్మార్ సరిహద్దుల్లో, ఈశాన్య ప్రాంతంలో విధులు నిర్వర్తిస్తున్న అస్సాం రైఫిల్స్‌కు గత బడ్జెట్‌లో రూ.6,561.33 కోట్లు ప్రతిపాదించగా తాజాగా రూ.7,052.46 కోట్లు కేటాయించారు.
* అత్యవసర భద్రతా పరిస్థితులను ఎదుర్కోవడానికి ఏర్పాటు చేసిన జాతీయ భద్రతా దళం (ఎన్ఎస్‌జీ)కి రూ.1,286.54 కోట్లు కేటాయించారు. గత ఏడాది ఈ దళానికి రూ.1,183.80 కోట్లు ప్రత్యేకించారు.
* ఇంటెలిజెన్స్ బ్యూరోకు రూ.3,418.32 కోట్లు, దిల్లీ పోలీసు విభాగానికి రూ.11,662.03 కోట్లు కేటాయించారు.
* ప్రధాని భద్రతను చూసే ప్రత్యేక భద్రతా దళాని (ఎస్పీజీ)కి గత ఏడాది రూ.411.88 కోట్లు కేటాయించగా తాజా బడ్జెట్‌లో రూ.433.59 కోట్లు ప్రత్యేకించారు.
* సరిహద్దుల్లో రోడ్లు, వంతెనల నిర్మాణానికి రూ.3,545.03 కోట్లు కేటాయించారు. గత ఏడాది ఈ పద్దు కింద రూ.3,738.98 కోట్లు ప్రతిపాదించారు.
* పోలీసు మౌలిక వసతుల అభివృద్ధికి రూ.3,636.66 కోట్లను ఇచ్చారు. 2022 – 23 బడ్జెట్‌లో రూ.2,188.38 కోట్లను ప్రత్యేకించారు.
* పోలీసు దళాల ఆధునికీకరణకు రూ.3,750 కోట్లను ప్రతిపాదించారు. గత ఏడాది దీనికోసం రూ.2,432.06 కోట్లు కేటాయించారు.
* భద్రత సంబంధ వ్యయం కోసం రూ.2780.88 కోట్లు, జనాభా లెక్కల సేకరణ పనులకు రూ.1,564.65 కోట్లు, మహిళా భద్రతా పథకాలకు రూ.1,100 కోట్లు, ఫోరెన్సిక్ సంస్థల ఆధునికీకరణకు రూ.700 కోట్లు, సరిహద్దు చెక్‌పోస్టుల నిర్వహణకు రూ.350.61 కోట్లు కేటాయించారు.

సీబీఐకి స్వల్ప పెరుగుదల

దేశ అత్యున్నత దర్యాప్తు సంస్థ సీబీఐకి తాజా బడ్జెట్‌లో రూ.946 కోట్లు కేటాయించారు. గత ఏడాది బడ్జెట్‌తో పోలిస్తే ఇది 4.4 శాతం అధికం. 2022 – 23 బడ్జెట్ అంచనాల్లో ఈ విభాగానికి రూ.841.96 కోట్లు కేటాయించగా సవరించిన

అంచనాల్లో అది రూ.906.59 కోట్లకు పెరిగింది. తాజా బడ్జెట్‌లో సీబీఐ శిక్షణ కేంద్రాల ఆధునికీకరణ, సాంకేతిక, ఫోరెన్సిక్ తోడ్పాటు విభాగాలకు నిధులు ప్రత్యేకించారు.

ఈవీఎంల కొనుగోలుకు రూ.1,900 కోట్లు

వచ్చే ఏడాది సాధారణ ఎన్నికలు జరగనున్న నేపథ్యంలో ఎలక్ట్రానిక్ ఓటింగ్ యంత్రం (ఈవీఎం)ల కోసం బడ్జెట్‌లో రూ.1891.78 కోట్లను ప్రభుత్వం కేటాయించింది. బ్యాలెట్ యూనిట్లు, కంట్రోల్ యూనిట్లు, ఓటు రసీదు యంత్రాలు (వీవీప్యాట్‌లు), వాడకంలో లేని ఈవీఎంలను నిర్వీర్యం చేయడానికి ఈ నిధులను ఉపయోగిస్తారు. వీటిని భారత్ ఎలక్ట్రానిక్స్ లిమిటెడ్(బీఈఎల్), ఎలక్ట్రానిక్స్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా (ఈసీఐఎల్) తయారు చేస్తాయి.

మంత్రుల జీతభత్యాలకు రూ.1,258.6 కోట్లు

కేంద్ర మంత్రుల జీతాలు, ప్రయాణ భత్యాలు, విదేశీ ప్రముఖులకు ఆతిథ్యం వగైరా ఖర్చులకు 2023 – 24 బడ్జెట్లో రూ.1,258.68 కోట్లు కేటాయించారు. ప్రధానమంత్రి కార్యాలయ (పీఎంవో) ఖర్చులు, జాతీయ భద్రతా మండలి కార్యాలయం, ప్రధాన శాస్త్రీయ సలహాదారు పేషీ, మాజీ గవర్నర్లకు సచివాలయ సేవల ఖర్చులు కూడా ఇందులోకే వస్తాయి. సింహభాగం రూ.832.81 కోట్లు మంత్రి మండలికి కేటాయించారు. జాతీయ భద్రతా మండలి కార్యాలయ వాటా రూ.185.7 కోట్లు కాగా, ప్రధాన శాస్త్రీయ సలహాదారు పేషీకి రూ.96.93 కోట్లు, కేబినెట్ సచివాలయానికి 71.91 కోట్లు, ప్రధాని కార్యాలయానికి రూ.62.65 కోట్లు వెచ్చిస్తారు. దేశంలో పర్యటనలకు వచ్చే విదేశీ ప్రముఖుల ఆతిథ్యానికి రూ.6.88 కోట్లు, మాజీ గవర్నర్లకు సచివాలయ సేవల ఖర్చులకు రూ.1.8 కోట్లు కేటాయించారు.

అంతరిక్ష పరిశోధనలకు రూ.12,543.93 కోట్లు

అంతరిక్ష పరిశోధనలకు బడ్జెట్‌లో రూ.12,543.93 కోట్లు కేటాయించారు. గత బడ్జెట్‌తో (రూ.13,700 కోట్లు) పోల్చితే ఇది 8% తక్కువ. కొవిడ్ ప్రభావంతో 2020 – 21 మినహా అంతరిక్ష పరిశోధనలకు బడ్జెట్‌లో గత రెండేళ్లు కేటాయింపులు పెరిగినా, ఈ ఆర్థిక సంవత్సరంలో కాస్త తగ్గాయి. ఇస్రో ఈ ఏడాది చంద్రయాన్–3, ఆదిత్య–ఎల్1 వంటి భారీ ప్రాజెక్టులతో పాటు వాణిజ్య ప్రయోగాలతో తీరికలేని షెడ్యూల్ కలిగి ఉంది.

పేద ఖైదీలకు ఆర్థిక సాయం

జరిమానా, బెయిల్ రుసుం కట్టలేని స్థితిలో ఉన్న పేద ఖైదీలకు ఆర్థికంగా తోడ్పాటు అందించనున్నట్లు ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ ప్రకటించారు. ''పేద ఖైదీలతో పాటు జరిమానా కట్టలేని, బెయిల్ రుసుం చెల్లించలేని వారికి అవసరమైన ఆర్థిక సహాయాన్ని అందిస్తాం'' అని చెప్పారు.

మైనారిటీ వ్యవహారాలకు నిధుల కోత

కేంద్ర బడ్జెట్‌లో మైనారిటీ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖకు భారీగా నిధులు తగ్గాయి. గత ఏడాదితో పోలిస్తే సుమారు 38 శాతం కోత పెట్టారు. 2022 – 23 బడ్జెట్‌లో రూ.5020.50 కోట్లు కేటాయించగా వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరానికిగానూ రూ.3097.60 కోట్లు ప్రతిపాదించారు.

పర్యాటకం పరుగులు తీయాలి

'దేశంలో పర్యాటకాన్ని ప్రోత్సహించే చర్యల్ని యుద్ధ ప్రాతిపదికన చేపడతాం. 'సమగ్ర ప్యాకేజీ'లో భాగంగా కనీసం 50 ప్రాంతాల్ని తీర్చిదిద్దుతాం. రాష్ట్రాలు తమ రాజధానుల్లో కానీ, ముఖ్యమైన పర్యాటక కేంద్రాల్లో కానీ 'యూనిటీ మాల్'ను ఏర్పాటు చేసుకుని స్థానిక చేతివృత్తులు, హస్తకళా ఉత్పత్తుల్ని విక్రయించుకోవడానికి సహకరిస్తాం' అని నిర్మలా సీతారామన్ బడ్జెట్‌లో ప్రకటించారు. నిర్దిష్టమైన నైపుణ్యాలు, వ్యవస్థాపక అభివృద్ధిని పెంపొందించుకుంటూ 'దేఖో అప్నా దేశ్' లక్ష్యాలను సాధిస్తామని చెప్పారు. స్వదేశీ, విదేశీ పర్యాటకుల్ని ఆకర్షించడంపై దృష్టి పెడతామని, ముఖ్యమైన ప్రాంతాల విశేషాలు, నాణ్యమైన ఆహారం దొరికే చోట్లు, భద్రతకు సంబంధించిన వివరాలన్నింటినీ ఓ యాప్‌లో అందుబాటులోకి తెస్తామన్నారు. దేశ సరిహద్దు గ్రామాల్లో పర్యాటకాభివృద్ధికి, మౌలిక వసతులను, సౌకర్యాలను భారీ స్థాయిలో కల్పించనున్నట్లు వివరించారు.

కృత్రిమ మేధ కోసం సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్‌లు

డిజిటల్ దిశగా ఇప్పటికే ముందడుగు వేసిన భారతదేశం, ఈ రంగంలో పరుగులు పెట్టేందుకు దోహదపడే పలు చర్యలను కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ తన బడ్జెట్ ప్రసంగంలో వివరించారు. దేశ టెక్నాలజీ ఎజెండాను ముందడుగు వేయించి, డిజిటల్ మౌలిక సదుపాయాలను ప్రోత్సహిస్తామన్నారు. అందులో భాగంగా కృత్రిమ మేధకు సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్‌లు, జాతీయ డేటా గవర్నెన్స్ విధానం, సంస్థల డిజిలాకర్లను ఏర్పాటుచేస్తామని

తెలిపారు. ఆధార్, కొవిన్, యూపీఐ లాంటి ప్రపంచస్థాయి సదుపాయాలతో భారతదేశం ఇప్పటికే పలు విజయాలు సాధించిందన్నారు. అమృతకాలంలో సాంకేతిక పరిజ్ఞానం, జ్ఞాన ఆధారిత ఆర్థిక వ్యవస్థలతో ఆర్థికరంగాన్ని బలోపేతం చేస్తామన్నారు. అంకుర సంస్థలు, విద్యాసంస్థల్లో పరిశోధన, సృజనాత్మకత కోసం జాతీయ డేటా గవర్నెన్స్ విధానాన్ని తెస్తామన్నారు. దీనివల్ల వాటికి డేటా మరింతగా అందుబాటులోకి వస్తుందని తెలిపారు. దేశంలో కృత్రిమ మేధ, దేశానికి అది ఉపయోపడేలా చేయడానికి మూడు సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్స్‌లెన్స్‌లు ఏర్పాటుచేస్తామన్నారు. వ్యవసాయం, ఆరోగ్యం, సుస్థిర నగరాల్లాంటి రంగాల్లో వివిధ సమస్యల పరిష్కారానికి చేసే పరిశోధనలో పరిశ్రమవర్గాలూ పాల్గొంటాయని తెలిపారు. దీనివల్ల ఈ రంగంలో నాణ్యమైన మానవవనరులు అందుబాటులోకి వస్తాయన్నారు. పిల్లలు, యుక్తవయసు వారి కోసం జాతీయ డిజిటల్ గ్రంథాలయాన్ని ఏర్పాటుచేస్తామని, ఇందులో వివిధ ప్రాంతాలు, భాషలు, స్థాయిల పుస్తకాలు ఉంటాయని చెప్పారు. కేవైసీ విధానాన్ని మరింత సులభతరం చేస్తామన్నారు. ఇన్నాళ్లూ పౌరులకు సేవలందిస్తున్న డిజిలాకర్‌ను ఫిన్‌టెక్ సర్వీసులు, చిన్న, మధ్యతరహా పరిశ్రమలకూ అందుబాటులోకి తెస్తామన్నారు. 'వీటితో కేవైసీ సేవలు మరింత సరళమవుతాయి. ఆర్థికసేవలు అందించే సంస్థలకు ఆధార్, పీఎం జన్‌ధన్ యోజన, వీడియో కేవైసీ, యూపీఐ వివరాలను డిజిలాకర్‌లో అందుబాటులో ఉంచుతాం. దీని ద్వారా ఆర్థిక సేవలు మరింత త్వరగా పౌరులకు అందుతాయి' అని ప్రకటించారు. అయితే వీటి భద్రతను మాత్రం ఆయా సంస్థలే చూసుకోవాలన్నారు. ఇక 5జీ సేవలను ఉపయోగించుకునే యాప్‌లు అభివృద్ధి చేసేందుకు ఇంజినీరింగ్ కళాశాలల్లో 100 ల్యాబ్‌లు ఏర్పాటుచేస్తామన్నారు. ఇవి స్మార్ట్ తరగతి గదులు, నిర్దిష్ట వ్యవసాయం, ఇంటెలిజెంట్ రవాణా వ్యవస్థ, వైద్యసేవలకు ఉపయోగపడతాయి. 2022లో డిజిటల్ లావాదేవీలు 76%, వాటి విలువ 91% పెరిగాయని మంత్రి చెప్పారు. 2014 – 15లో రూ.18,900 కోట్ల విలువైన 5.8 కోట్ల మొబైల్ ఫోన్లు దేశంలో ఉత్పత్తి కాగా, గత ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ.2.75 లక్షల కోట్ల విలువైన 31 కోట్ల యూనిట్లు ఉత్పత్తి అయ్యాయని తెలిపారు. ప్రపంచంలో మూడో అతిపెద్ద అంకుర సంస్థల వ్యవస్థగా భారత్ నిలిచిందని, మధ్యాదాయ దేశాల్లో సృజనాత్మక నాణ్యత విషయంలో రెండో ర్యాంకులో ఉందని నిర్మలా సీతారామన్ చెప్పారు. అంకుర సంస్థలకు ఈ ఆర్థిక సంవత్సరంలోనూ ఆదాయపన్ను ప్రయోజనాలు కల్పిస్తామన్నారు. అంకుర సంస్థలు పెట్టిన ఏడేళ్ల వరకు నష్టాలను తదుపరి ఆర్థిక సంవత్సరంలోకి తీసుకెళ్లే అవకాశం ఉండగా, దాన్ని పదేళ్లకు పెంచుతున్నట్లు తెలిపారు.

మహిళా, శిశు సంక్షేమ శాఖకు స్వల్పంగా పెరిగిన నిధులు

మహిళ, శిశు అభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖకు బడ్జెట్‌లో నిధుల కేటాయింపు స్వల్పంగా పెరిగింది. ఈ శాఖకు గత ఆర్థిక సంవత్సరం కంటే రూ.267 కోట్లు అదనంగా కేటాయించారు. గత బడ్జెట్‌లో ఈ శాఖకు రూ.25,172.28 కోట్లు ఇవ్వగా 2023 – 24కిగానూ రూ.25,448.75 కోట్లు ఇస్తున్నట్లు కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ ప్రకటించారు.

మహిళలు, బాలికలకు సమ్మాన్ ధ్రువపత్రం

మహిళలు, బాలికల కోసం కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి బడ్జెట్‌లో ఓ కీలక ప్రకటన చేశారు. మహిళ లేదా బాలిక పేరుతో బ్యాంకుల్లో రూ.2 లక్షలకు మించకుండా డిపాజిట్ చేసే వారికి మహిళా సమ్మాన్ ధ్రువపత్రం జారీ చేస్తారు. రెండేళ్ల పాటు నగదును డిపాజిట్‌గా ఉంచుకోవచ్చు. వీరికి 7.5శాతం చొప్పున వడ్డీ చెల్లిస్తారు. పాక్షికంగా నగదును వెనక్కి తీసుకునే వెసులుబాటు ఉంటుంది.

సాక్షం అంగన్‌వాడీ పోషణ్ 2.0 కింద రూ.20,554.31 కోట్లు, శిశు సంక్షేమానికి సంబంధించిన మిషన్ వాత్సల్యకు రూ.1,472 కోట్లు, మహిళా సాధికారికత కోసం ఉద్దేశించిన 'శక్తి' మిషన్‌కు రూ.3,143 కోట్లు ఇస్తున్నట్లు ప్రకటించారు. ఈ మిషన్‌కు 2022 – 23లో రూ.3,184 కోట్లు కేటాయించడం గమనార్హం.

కృత్రిమ వజ్రాల ఉత్పత్తి రంగానికి ప్రభుత్వం దన్ను

కృత్రిమ వజ్రాల ఉత్పత్తి (ల్యాబ్ గ్రోన్ డైమండ్స్) రంగాన్ని ప్రోత్సహించడానికి వాటి తయారీలో ఉపయోగించే ముడిపదార్థాలపై కస్టమ్స్ సుంకాలను తగ్గిస్తున్నామని ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ ప్రకటించారు. ఈ రంగంలో మరిన్ని పరిశోధనలకు గానూ ఐఐటీలకు నిధులను కేటాయిస్తున్నట్లు తన ప్రసంగంలో తెలిపారు. సహజ వజ్రాల లభ్యత క్రమంగా తగ్గుతున్న నేపథ్యంలో ప్రయోగశాలల్లో తయారయ్యే ఈ కృత్రిమ వజ్రాలే ఆభరణాల వ్యాపారంలోనూ విస్తరిస్తున్నాయి. ప్రస్తుతం ప్రపంచంలో అత్యధికంగా వజ్రాలను దిగుమతి చేసుకుంటున్న దేశం భారత్. ఈ దిగుమతి బిల్లు తగ్గించుకునే దిశగా ప్రభుత్వం ప్రయత్నిస్తోంది.

వాటిని ఎలా రూపొందిస్తారంటే..

కృత్రిమ వజ్రాలు దాదాపుగా భూమిలో తయారయ్యే సహజ

సిద్ధమైన వజ్రాల్లాగే ఉంటాయి. మోయిసనైట్, క్యూబిక్ జిర్కోనియా (సీజెడ్), వైట్ సఫైర్, వైఏజీ తదితర పదార్థాలను అధిక పీడనం, అధిక ఉష్ణోగ్రతలకు గురిచేస్తారు. ఈ విధానంలో సహజంగా భూమిలో వజ్రం తయారయ్యే స్థితిని ప్రయోగశాలలో కృత్రిమంగా సృష్టిస్తారు. ఫలితంగా చవకయిన కర్బన పదార్థం.. అత్యంత విలువైన వజ్రంగా రూపొందుతుంది. మామూలు వజ్రంలాగే వీటిని సానపడతారు. అయితే సహజమైన వజ్రాలకుండే మెరుపు, మన్నిక వీటికి ఉండవు. ప్రయోగశాలలో తయారు చేస్తారు కాబట్టి అదనపు హంగులను మరింత అద్దుకోవటానికి అవకాశం ఉంది. వీటిని ప్రస్తుతం పరిశ్రమల్లో కట్టర్లుగా, హైపవర్ లేజర్ డయోడ్లు, హైపవర్ ట్రాన్సిస్టర్ల తయారీలోనూ వినియోగిస్తున్నారు.

క్రీడల బడ్జెట్ 3397 కోట్లు

దేశంలో క్రీడలకు ఊతం. అథ్లెట్లు ఆసియా క్రీడలు, 2024 ఒలింపిక్స్‌కు సిద్ధమవుతున్న నేపథ్యంలో కేంద్రం. బడ్జెట్లో క్రీడా రంగానికి కేటాయింపులు పెంచింది. 2023 – 2024 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఆటల కోసం రూ.3,397.32 కోట్లు ఇచ్చింది. గత ఏడాది కంటే ఇది రూ.723.97 కోట్లు ఎక్కువ. ఖేలో ఇండియాకు రూ.1,045 కోట్ల నిధులు అందించనున్నారు. గత ఏడాది కంటే రూ.439 కోట్లు ఎక్కువగా కేటాయించిందంటే ఈ పథకానికి ప్రభుత్వం ఎంత ప్రాధాన్యం ఇస్తోందో అర్థం చేసుకోవచ్చు. జాతీయ క్రీడా ప్రాధికార సంస్థ (సాయ్)కు 2023 – 24 సంవత్సరానికి రూ.785.43 కోట్లు కేటాయించారు. సాయ్ అథ్లెట్లకు జాతీయ శిబిరాలు నిర్వహించడంతో పాటు వారికి మౌలిక సదుపాయాలు కల్పిస్తుంది. అథ్లెట్లకు పరికరాలు ఇవ్వడం, కోచ్‌ల నియమించడం, క్రీడా మౌలిక సదుపాయాల నిర్వహణ లాంటి ఇతర విధులనూ సాయ్ నిర్వర్తిస్తుంటుంది.

సాగునీటిలో కర్ణాటక, యూపీ, ఎంపీలకే నిధులు

కేంద్ర బడ్జెట్‌లో సాగునీటి రంగానికి చేసిన కేటాయింపుల్లో కర్ణాటక, ఉత్తర్‌ప్రదేశ్, మధ్యప్రదేశ్ రాష్ట్రాలకే పెద్దపీట దక్కింది. రెండు ప్రాజెక్టులకు ప్రత్యేకంగా నిధులు కేటాయించగా, ఇందులో ఒకటి కర్ణాటకలోని అప్పర్‌భద్ర ప్రాజెక్టు కాగా, ఇంకొకటి ఉత్తర్‌ప్రదేశ్, మధ్యప్రదేశ్‌లకు సాగునీరందించే కెన్–బెట్వా ప్రాజెక్టు. ఈ బడ్జెట్‌లో తెలంగాణ సాగునీటి పథకాలకు ఎలాంటి ప్రయోజనం చేకూరే అవకాశం లేదు. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో కూడా నిధులేమీ రాలేదు.

అప్పర్ భద్రకు రూ.5,300 కోట్లు

త్వరలో కర్ణాటక శాసనసభ ఎన్నికలు జరగనున్న నేపథ్యంలో అప్పర్‌భద్ర ప్రాజెక్టుకు రూ.5300 కోట్లు ప్రత్యేకంగా కేటాయించడం గమనార్హం. జాతీయ హోదా ఇచ్చిన పోలవరం ప్రాజెక్టుకు కూడా నాబార్డు ద్వారా చెల్లించడం తప్ప ఇలా నేరుగా కేటాయించలేదు. తుంగ నది నుంచి 17.4 టీఎంసీలను భద్ర నదికి మళ్లించడం, భద్ర నుంచి 29.9 టీఎంసీలను మళ్లించి చిక్‌మగళూరు, చిత్రదుర్గ, తుముకూరు జిల్లాల్లో 2.25 లక్షల హెక్టార్లకు నీరందించడం, చెరువులు నింపడం చేయాలని నిర్ణయించింది. సూక్ష్మసేద్యం కూడా అమలు చేయనుంది. ఈ పథకానికి కేంద్ర జలసంఘం ఆమోదం తెలపడం, అంతే వేగంగా జాతీయ హోదా ఇవ్వడం జరిగిపోయాయి. ఈ ప్రాజెక్టు వల్ల తుంగభద్రకు వచ్చే ప్రవాహం, దీని వల్ల శ్రీశైలం మీద ప్రభావం పడుతుందని తెలుగు రాష్ట్రాలు అభ్యంతరం వ్యక్తం చేసినా పట్టించుకోలేదు.

కెన్-బెట్వాకు రూ. 3,500 కోట్లు

నదుల అనుసంధానంలో భాగంగా చేపట్టిన కెన్–బెట్వా ప్రాజెక్టుకు రూ.3,500 కోట్లు కేటాయించారు. దీనివల్ల మధ్యప్రదేశ్, ఉత్తర్‌ప్రదేశ్‌లలో ఆయకట్టుకు నీరందుతుంది. ఈ పథకానికి మొత్తం నిధులు కేంద్రమే ఇస్తుంది. అయిదారేళ్లలో రూ.15 వేల కోట్లకు పైగా ఖర్చు చేయనుంది. ప్రధానమంత్రి ప్యాకేజీ కింద మహారాష్ట్రలోని విదర్భ ప్రాంతంలో ప్రాజెక్టులకు రూ.400 కోట్లు కేటాయించారు. ఏఐబీపీ కింద 50 ప్రాజెక్టులకు రూ.3,122 కోట్లు కేటాయించారు. ఇందులో తెలంగాణకు నామమాత్రంగా కూడా వచ్చే అవకాశం లేదు. నాబార్డు ద్వారా ప్రాజెక్టులకు కేంద్రం ఇప్పించిన రుణాలకు వడ్డీ, అసలు కింద రూ.3,275 కోట్లు కేటాయించారు. గంగా నది ప్రాజెక్టు కోసం రూ. 4,000 కోట్లు కేటాయించారు. ఇప్పటికే ప్రపంచబ్యాంకు రుణం ద్వారా అమలు చేస్తున్న హైడ్రాలజీ, డ్యాం రిహాబిలిటేషన్ తదితర పథకాల కింద నామమాత్రంగా అందేవి తప్ప బడ్జెట్ ద్వారా అదనంగా నిధులేమీ లేవు.

ఉపాధి హామీపై నిధుల కేటాయింపును తగ్గించిన కేంద్రం

కేంద్ర ప్రభుత్వం జాతీయ ఉపాధి హామీ పథకం నిధుల కేటాయింపులను రూ.89,400 కోట్ల నుంచి రూ.60 వేల కోట్లకు తగ్గించడంతో అది తెలంగాణపై ప్రభావం చూపనుంది. ఇప్పటికే రాష్ట్రంలో నమోదైన కూలీలకు సరిపడా పనులు దొరకట్లేదు. కేంద్ర తాజా నిర్ణయంతో మరింత మంది ఉపాధిని కోల్పోనున్నారు. ఉపాధి హామీ పథకం అమలులో తెలంగాణ అగ్రస్థానంలో ఉంది.

రాష్ట్రంలోని 12,771 గ్రామాల్లో ఇది అమలవుతోంది. 2018-19 కాలంలో ఏకంగా 106 శాతం పనులు చేసింది. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో మరో రెండు నెలల గడువు ఉండగా... జనవరి నెలాఖరు నాటికి 10.5 కోట్ల పనిదినాలను కల్పించింది. కూలీలు ఇంకా పనులను కోరుతున్నారు. అయితే నిధులు తక్కువగా కేటాయించడం వల్ల రాష్ట్రంలో నమోదైన వారిలో 35 శాతం మందికే ఉపాధి లభిస్తోంది.

వరంగల్, కరీంనగర్‌లకు యూఐడీఎఫ్‌ను ప్రకటించిన కేంద్రం

గ్రామీణ మౌలిక సదుపాయాల నిధి (రూరల్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ డెవలప్‌మెంట్ ఫండ్ - ఆర్ఐడీఎఫ్) తరహాలో పట్టణ మౌలిక సదుపాయాల నిధి (అర్బన్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ డెవలప్‌మెంట్ ఫండ్ - యూఐడీఎఫ్) ఏర్పాటు చేయనున్నట్లు కేంద్రం బడ్జెట్లో ప్రకటించింది. ప్రాధాన్య రంగాలకు మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు నిధుల కొరతను తీర్చేందుకు ఇది ఉపకరించనుంది. రూ.10 వేల కోట్లు దీని ద్వారా అందుబాటులోకి వస్తాయి. టైర్-2, టైర్-3 నగరాల్లో మౌలిక సదుపాయాల కల్పనకు వీలవుతుంది. రాష్ట్రంలో హైదరాబాద్ మినహా వరంగల్, కరీంనగర్, నిజామాబాద్, ఖమ్మం, రామగుండం వంటి నగరాలకు మేలు జరుగుతుంది. పట్టణాభివృద్ధిలో ప్రణాళికా సంస్కరణలు కీలకమని కేంద్రం ప్రకటించింది. భూవనరులను సమర్థంగా వినియోగించుకోవాలని సూచించింది. అందరికీ అందుబాటులో పట్టణ భూములు, అవకాశాలు అనే లక్ష్యం పట్టణాభివృద్ధిలో కీలకమని పేర్కొంది.

రాష్ట్రంలోని వీధి వ్యాపారులకు ప్రయోజనం

ప్రధానమంత్రి వీధి వ్యాపారుల ఆత్మనిర్భర్ నిధికి రూ.468 కోట్లను కేటాయించారు. దీంతో రాష్ట్రంలోని వీధి వ్యాపారులకు ప్రయోజనం కలగనుంది. దేశంలోనే తెలంగాణ వీధి వ్యాపారులకు రుణాలు అందించడంలో రెండో స్థానంలో నిలిచింది. ఇక్కడి వీధి వ్యాపారులు దేశంలోనే అత్యధిక ఆర్థిక ప్రోత్సాహకాలు అందుకున్నారు. నగరాలు, పట్టణాల్లో ప్రధానమంత్రి ఆవాస్ యోజన (పీఎంఏవై)కు రూ.22,967 కోట్లను కేటాయించారు. రెండో దశ అమృత్‌లో భాగంగా అమృత్ పథకానికి రూ.16,000 కోట్లు, దేశంలో వంద స్మార్ట్ సిటీల అభివృద్ధికి రూ.7,634 కోట్లను కేంద్ర బడ్జెట్‌లో కేటాయించారు. రాష్ట్రంలో స్మార్ట్ సిటీలుగా ఎంపికైన కరీంనగర్, వరంగల్‌కు దీని ద్వారా ప్రయోజనం కలగనుంది.

ఏకలవ్య పాఠశాలల్లో వెయ్యికి పైగా కొలువులు

ఏకలవ్య ఆదర్శ గురుకుల విద్యాలయాల్లో (ఈఎంఆర్ఎస్) బోధన, బోధనేతర పోస్టులను మూడేళ్లలో భర్తీచేయాలన్న కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయంతో తెలంగాణకు వెయ్యికిపైగా పోస్టులు రానున్నాయి. గిరిజనులు ఎక్కువగా ఉండే ప్రాంతాల్లోని పిల్లలకు 6 నుంచి 10 వరకు నిర్బంధ విద్యను అందించేందుకు గురుకుల తరహాలో కేంద్రం వీటిని ఏర్పాటు చేసింది. రాష్ట్రంలో ప్రస్తుతం 23 ఏకలవ్య గురుకుల విద్యాలయాలు కొనసాగుతున్నాయి. అత్యధికంగా భద్రాద్రి కొత్తగూడెం జిల్లాలో ఏడు, మహబూబాబాద్‌లో అయిదు ఉన్నాయి. నిబంధనల ప్రకారం ఒక్కో ఈఎంఆర్ఎస్‌లో 6 నుంచి 10 వరకు చదివే విద్యార్థులు 480 మంది ఉంటారు. బోధన సిబ్బంది 29 మంది, బోధనేతర సిబ్బంది 23, నాలుగో తరగతి ఉద్యోగులు పది మంది అవసరం. ఈ లెక్కన రాష్ట్రంలోని ఈఎంఆర్ఎస్‌లో 1,426 మంది సిబ్బంది ఉండాల్సి ఉండగా వెయ్యికి పైగా పోస్టులు ఖాళీ ఉన్నట్లు సమాచారం. కేంద్ర ప్రభుత్వ తాజా నిర్ణయంతో ఆయా సొసైటీల్లో పూర్తి స్థాయిలో సిబ్బంది అందుబాటులోకి వచ్చే అవకాశాలున్నాయి.

తృణధాన్యాల కేంద్రం హైదరాబాద్!

దేశంలో తృణధాన్యాల పంటల (మిల్లెట్స్) సాగు, వాటి ఆహారోత్పత్తుల వినియోగాన్ని ప్రోత్సహించేందుకు హైదరాబాద్ ప్రధాన కేంద్రంగా మారనుంది. రాజేంద్రనగర్‌లోని 'భారత తృణధాన్యాల పంటల పరిశోధన సంస్థ' (ఐఐఎంఆర్)ను ఈ పంటల సాగు, ఆహారోత్పత్తుల వినియోగం పెంచే కార్యక్రమాలకు నోడల్ ఏజెన్సీగా కేంద్రం ఎంపిక చేసింది. ఈ ఏడాది (2023)ని 'అంతర్జాతీయ తృణధాన్యాల సంవత్సరం'గా ఐక్యరాజ్యసమితి ప్రకటించినందున మనదేశంలో ఈ పంటల సాగుకు అధిక ప్రాధాన్యమిస్తున్నట్లు కేంద్ర బడ్జెట్‌లో తాజాగా ప్రకటించారు. ఇందులో భాగంగా ఈ పంటలపై ఏర్పాటవుతున్న 'అంకుర సంస్థ' (స్టార్టప్)లను, 'రైతు ఉత్పత్తిదారుల సంఘాల' (ఎఫ్‌పీఓ)లను అనుసంధానం చేసే బాధ్యతను ఐఐఎంఆర్‌కు కేంద్రం అప్పగించింది. ఇప్పటికే 400కు పైగా అంకుర సంస్థలు ఐఐఎంఆర్ అధునాతన పరిజ్ఞానాన్ని వినియోగిస్తున్నారు. ప్రజల్లోకి ఈ ఆహారోత్పత్తులను తీసుకెళ్లేందుకు పనిచేస్తున్న అంకురాలను, ఈ పంటలు పండించే ఎఫ్‌పీఓలతో అనుసంధానం చేయడం వల్ల రైతులకు మంచి ధరలు వచ్చి వారి ఆదాయం పెరుగుతుందని కేంద్రం తాజాగా సూచించింది. 'ఒక జిల్లాలో ఒక తృణధాన్యాల ప్రధాన పంట' అనే కార్యక్రమంలో భాగంగా దేశవ్యాప్తంగా 10 రాష్ట్రాల్లోని 19 జిల్లాలను 19 రకాల పంటల సాగు కోసం ఎంపిక చేయనున్నట్లు బడ్జెట్‌లో కేంద్రం తెలిపింది. ఈ పంటలు, వీటి

ఆహారోత్పత్తులను పెద్దఎత్తున ప్రజల్లోకి తీసుకెళ్లేందుకు అనేకరకాల కార్యక్రమాలను చేపడతామని ఐఐఎంఆర్ సంచాలకురాలు డాక్టర్ సీవీ రత్నావతి 'ఈనాడు'కు చెప్పారు.

ఆదిమ గిరిజనుల అభివృద్ధికి ఊతం

కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రధాన మంత్రి ఆదిమ గిరిజనుల అభివృద్ధి మిషన్‌లో భాగంగా వారి అభివృద్ధికి అవసరమైన మౌలిక సదుపాయాలను పెద్దఎత్తున కల్పించనుంది. ఆదిమ గిరిజనుల కోసం ఇప్పటికే నిధులు ఖర్చు చేస్తున్నా, ఆ మొత్తం సరిపోవడం లేదు. తాజాగా మూడేళ్ల మిషన్ కోసం రూ.15 వేల కోట్లు ఖర్చుచేయాలని నిర్ణయించింది. రాష్ట్రంలోని ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లోని 570 ఆవాసాల్లో ఆదిమ గిరిజనులు ఉన్నారు. వీరి అభ్యున్నతి కోసం కేంద్రం ఏటా రూ.8-9 కోట్ల వరకు నిధులు ఇస్తోంది. తాజాగా బడ్జెట్‌లో భారీగా నిధులను పేర్కొనడంతో ఎక్కువ సౌకర్యాలు కల్పించేందుకు వీలవుతుంది.

విశాఖ స్టీల్, సింగరేణికి తగ్గిన కేటాయింపులు

తెలుగు రాష్ట్రాలకు కేంద్ర బడ్జెట్‌లో పెద్దగా ప్రయోజనమేమీ దక్కలేదు. ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు ముఖ్యమైన పోలవరం, దక్షిణ కోస్తా రైల్వేలకు కేటాయింపుల ప్రస్తావన లేదు. విశాఖ స్టీల్, సింగరేణి బొగ్గు గనులకు గతేడాదికంటే కేటాయింపులు తగ్గాయి. ప్రస్తుతం ప్రైవేటు జాబితాలో చేరిన విశాఖ స్టీల్‌కు 2022 - 23లో రూ.910 కోట్లు కేటాయించి అంచనాల సవరణ నాటికి రూ.603 కోట్లకు తగ్గించారు. ఇప్పుడు 2023 - 24లో కేటాయింపులను రూ.683 కోట్లకు పరిమితం చేశారు. సింగరేణికి రూ.2 వేల కోట్లు కేటాయించి అంచనాల సవరణనాటికి రూ.1,600 కోట్లు మాత్రమే వెచ్చించిన బొగ్గు శాఖ తాజా బడ్జెట్‌లో కేటాయింపులను రూ.1,650 కోట్లకే పరిమితం చేసింది. విశాఖపట్నం పోర్టుకు ఇదివరకు రూ.207.99 కోట్లు కేటాయించిన నౌకాయాన శాఖ అంచనాల సవరణ నాటికి దాన్ని రూ.155.39 కోట్లకు తగ్గించింది. తాజా బడ్జెట్‌లో రూ.337.69 కోట్లు కేటాయించింది. పోలవరం ప్రాజెక్టు ప్రస్తావన ఎక్కడా కనిపించలేదు. 2016 తర్వాత ఈ ప్రాజెక్టుకు నిధులను నాబార్డు నుంచి తీసుకున్న రుణం ద్వారా అందిస్తామని కేంద్రం చెబుతూ వస్తోంది. ఇందుకోసం ఈ ఏడాది రూ.3,875 కోట్లను కేటాయించింది. ఇందులో పోలవరానికి ఎంతిస్తారన్నది ఎక్కడా చెప్పలేదు. 2022 - 23లో ఈ పద్దు కింద రూ.4,585 కోట్లు కేటాయించిన జలశక్తి శాఖ అంచనాల సవరణ నాటికి దాన్ని రూ.3,875 కోట్లకు కుదించింది. రైల్వే మంత్రిత్వ శాఖ పద్దుల్లో విశాఖ కేంద్రంగా ఏర్పాటుచేసే దక్షిణ కోస్తా రైల్వే ప్రస్తావన లేదు. ఏపీ సెంట్రల్ యూనివర్సిటీ, ఏపీ, తెలంగాణల్లోని గిరిజన విశ్వవిద్యాలయాలు, వైజాగ్ పెట్రోలియం వర్సిటీ, హైదరాబాద్ ఐఐటీలకు మాత్రమే ప్రత్యేక కేటాయింపులు జరిపింది. మిగిలిన ఐఐఎం, ఐఐటీ, ఐఐఎస్ఈఆ, ఎన్ఐటీ, ఎయిమ్స్, నేషనల్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ డిజైన్‌లాంటి సంస్థలకు దేశంలోని అన్ని విద్యాలయాలతోపాటు కేటాయింపులు జరిపింది. దీనివల్ల తెలుగు రాష్ట్రాల్లోని ఆయా సంస్థలకు ప్రత్యేకంగా ఎంత మొత్తం లభించాయన్న వివరాలు కనిపించ లేదు.

కేంద్ర పన్నుల వాటాల్లో స్వల్ప పెరుగుదల

2023 - 24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో కేంద్ర పన్నుల్లో వాటా కింద ఆంధ్రప్రదేశ్‌కు రూ.41,338.02 కోట్లు, తెలంగాణకు రూ.21,470.84 కోట్లు దక్కనున్నాయి. ఈ ఆర్థిక సంవత్సరంలో కేంద్రం మొత్తం అన్ని రాష్ట్రాలకూ కలిపి రూ.10,21,448.16 కోట్లు పంపిణీ చేస్తుండగా ఏపీకి 4.047%, తెలంగాణకు 2.102% వాటా రానుంది. ఈసారి రాష్ట్రాలకు వచ్చే పన్ను వాటా 7.70% పెరగనుండడంతో గత ఆర్థిక సంవత్సరంతో పోలిస్తే ఏపీకి రూ.3,161.28 కోట్లు, తెలంగాణకు రూ.1,802.69 కోట్ల చొప్పున అధికంగా నిధులు వస్తాయి. 15వ ఆర్థిక సంఘ సూత్రాల ప్రకారం కేంద్ర ప్రభుత్వం ఏటా నిధులను పంపిణీ చేస్తుంది. దీని ప్రకారం కేంద్ర పన్నుల్లో అత్యధిక మొత్తం ఉత్తర్‌ప్రదేశ్ (రూ.1,83,237 కోట్లు), బిహార్ (రూ.1,02,737.26 కోట్లు), మధ్యప్రదేశ్ (రూ.80,183.67 కోట్లు), పశ్చిమబెంగాల్ (రూ.76,843.55 కోట్లు), మహారాష్ట్ర (రూ.64,524.88 కోట్లు), రాజస్థాన్ (రూ.61,552.47 కోట్లు) రాష్ట్రాలకు వెళుతోంది. 28 రాష్ట్రాలకు కలిపి కేంద్ర ప్రభుత్వం పంపిణీ చేస్తున్న మొత్తంలో 55.71 శాతం వాటా ఈ ఆరు రాష్ట్రాలకు దక్కుతోంది. దక్షిణాదిలోని అయిదు రాష్ట్రాలకు కలిపి రూ.1,61,388.81 కోట్లు వస్తుండగా, ఒక్క ఉత్తర్‌ప్రదేశ్‌కే వీటన్నిటికీ కలిపి ఇచ్చిన మొత్తంకంటే 13.53% అధికంగా దక్కుతోంది.

ద్రవ్యలోటు లక్ష్యం 5.9%

ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరానికి (2022 - 23) ద్రవ్యలోటు లక్ష్యంలో ఎటువంటి మార్పు చేయకుండా జీడీపీలో 6.4 శాతం (రూ.16,61,196 కోట్లు)గా కొనసాగించారు. వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరానికి (2023 - 24) 5.9 శాతానికి తగ్గిస్తామని, 2025 - 26 కల్లా ద్రవ్యలోటును 4.5 శాతం దిగువకు తేవాలన్నది

AKS

ప్రణాళికగా కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ తెలిపారు. వ్యయాలు, ఆదాయాల వ్యత్యాసమైన ద్రవ్యలోటును 2022 – 23 ఆర్థిక సంవత్సరానికి రూ.16,61,196 కోట్లుగా ప్రభుత్వం అంచనా వేసింది. 2021 – 22కు ద్రవ్యలోటు 6.9 శాతమని తాజాగా ప్రకటించారు. ఇంతకుముందు 6.8 శాతంగా అంచనా వేశారు. వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరంలో పన్నుల ఆదాయం రూ.23.3 లక్షల కోట్లుగా ఉండొచ్చని మంత్రి పేర్కొన్నారు.

ఆన్‌లైన్ గేమ్‌లపై 30% టీడీఎస్

ఆన్‌లైన్ గేమ్‌లలో గెలుపొందిన నికర మొత్తంపై 30 శాతం పన్నును ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించింది. ప్రస్తుత రూ.10,000 గరిష్ఠ పరిమితిని ఎత్తివేసింది. ఒక వేళ వినియోగదారు ఖాతా నుంచి నగదు ఉపసంహరణ జరగకపోతే ఆర్థిక సంవత్సరం చివర్లో మూలం వద్ద పన్నును మినహాయించుకుంటారు. నికరంగా గెలుపొందిన సగటు విలువపైనే పన్ను ఉంటుందని రెవెన్యూ కార్యదర్శి సంజయ్ మల్హోత్రా స్పష్టం చేశారు. గరిష్ఠ పరిమితి కంటే తక్కువగా ఉన్న గెలుపొందిన మొత్తాన్ని కొన్ని కంపెనీలు అట్టేపెట్టి ఉంచుకుని, టీడీఎస్ నిబంధనల కిందకు రాకుండా చూసుకుంటున్నట్లు పన్ను విభాగం దృష్టికి రావడంతో గరిష్ఠ పరిమితిని ఎత్తివేసినట్లు మల్హోత్రా పేర్కొన్నారు.

పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ లక్ష్యం రూ.51,000 కోట్లు

ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ లక్ష్యాన్ని ప్రభుత్వం రూ.65,000 కోట్ల నుంచి రూ.50,000 కోట్లకు కుదించింది. వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరానికి రూ.51,000 కోట్లను లక్ష్యంగా నిర్దేశించుకుంది. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరానికి సవరించిన అంచనా (మిస్‌లేనియస్ క్యాపిటల్ రిసీట్స్)ను రూ.65,000 కోట్ల నుంచి రూ.60,000 కోట్లుగా మార్చారు. అందులో రూ.50,000 కోట్లు పెట్టుబడుల ఉపంసహరణ ద్వారా రూ.10,000 కోట్లను ఆస్తుల నగదీకరణ ద్వారా సాధిస్తారు. వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరానికీ మిస్‌లేనియస్ క్యాపిటల్ రిసీట్స్‌ను రూ.61,000 కోట్లుగా నిర్దేశించుకోగా ఇందులో రూ.51,000 కోట్లు పెట్టుబడుల ఉపసంహరణ ద్వారా, రూ.10,000 కోట్లను ఆస్తుల నగదీకరణ ద్వారా సాధించాలన్న తలంపులో ఉంది. వచ్చే ఏడాది షిప్పింగ్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా, ఎన్ఎమ్‌డీసీ స్టీల్, బీఈఎమ్ఎల్, హెచ్ఎల్ఎల్ లైఫ్‌కేర్, కంటైనర్ కార్పొరేషన్ ఆఫ్ ఇండియా, వైజాగ్ స్టీల్‌లు ప్రైవేటీకరణ జాబితాలో ఉన్నాయి.

50 విమానాశ్రయాల పునరుద్ధరణ

దేశంలో ప్రాంతీయ విమాన అనుసంధానతను మెరుగుపరిచేందుకు 50 అదనపు విమానాశ్రయాలు, హెలిపోర్ట్‌లు, వాటర్ ఏరోడ్రోమ్‌లు, అధునాతన ల్యాండింగ్ గ్రౌండ్‌లకు పునరుజ్జీవం కల్పించనున్నట్లు ఆర్థిక మంత్రి వెల్లడించారు. 2014 వరకు దేశంలో 74 విమానాశ్రయాలు ఉంటే, ప్రస్తుతం ఆ సంఖ్య 147కు చేరింది.

'సీఎస్ఆర్' వస్తు, సేవలపై ఐటీఆర్ క్లెయిమ్ చేసుకోవద్దు

కార్పొరేట్ సామాజిక బాధ్యత (సీఎస్ఆర్) కార్యకలాపాల కోసం ఉపయోగించే లేదంటే ఉపయోగించాలని అనుకునే వస్తువులు, సేవలపై ఇన్‌పుట్ ట్యాక్స్ క్రెడిట్ (ఐటీసీ)ను క్లెయిమ్ చేసుకోకూడదని ప్రభుత్వం తెలిపింది. ఈ మేరకు జీఎస్‌టీ చట్టంలో సవరణలను బడ్జెట్‌లో ప్రతిపాదించారు. జీఎస్‌టీ చట్టం కింద కొన్ని నేరాలను క్రిమినల్ నేరం కింద మినహాయింపు ఇచ్చేందుకు, విచారణ అర్హత పరిమితిని రూ.2 కోట్లకు (మోసం విలువ) పెంచేందుకు కూడా సవరణలను ప్రతిపాదించారు. నకిలీ రశీదులకు విచారణ పరిమితిని రూ.1 కోటిగానే కొనసాగించారు.

రుణ హామీ పథకం ద్వారా ఎంఎస్ఎమ్ఈలకు రూ.9000 కోట్లు

ఏప్రిల్ 1 నుంచి అమల్లోకి వచ్చే మార్పుచేసిన రుణ హామీ పథకం కింద ఎంఎస్ఎమ్ఈలకు రూ.9000 కోట్లు కేటాయించారు. రుణాల మంజూరు సమర్థంగా సాగేందుకు, ఆర్థిక స్థిరత్వాన్ని బలోపేతం చేసేందుకు నేషనల్ ఫైనాన్షియల్ ఇన్‌ఫర్మేషన్ రిజిస్ట్రీని కూడా ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేయనుంది. ప్రస్తుత నిబంధనలపై విస్తృత స్థాయి సమీక్ష నిర్వహించాలని ఆర్థిక రంగ నియంత్రణ సంస్థలకు నిర్మలా సీతారామన్ సూచించారు. క్లెయిమ్ చేసుకోని షేర్లను, డివిడెండ్లను తిరిగి క్లెయిమ్ చేసుకునేందుకు అనుసంధానిత ఐటీ పోర్టల్‌ను ప్రభుత్వం అందుబాటులోకి తేనుంది.

డిజిలాకర్ ద్వారా సులభంగా కేవైసీ

ఖాతాదారుల నిధులకు భద్రత కల్పించడంతో పాటు బ్యాంకుల పాలన మరింత మెరుగు పరచేందుకు బ్యాంకింగ్ నియంత్రణ చట్టానికి సవరణలు చేస్తామని నిర్మలా సీతారామన్ తెలిపారు. అందరికీ ఆర్థిక సేవలు కల్పించడంలో సాంకేతికతను ఆర్థిక సంస్థలు వినియోగించుకుంటున్నాయని గుర్తుచేశారు. ప్రస్తుతం ఫిన్‌టెక్ సేవలు కూడా ఆధార్, పీఎం జన్‌ధన్ యోజన, వీడియో కేవైసీ, ఇండియా స్టాక్, యూపీఐ ద్వారా అందుతున్నాయని

మంత్రి పేర్కొన్నారు. డిజిలాకర్ ద్వారా మరిన్ని ధ్రువీకరణ పత్రాలు సత్వరం అందుబాటులో ఉండేలా, ఆ సదుపాయాన్ని విస్తరిస్తామని తెలిపారు. డిజిలాకర్ సేవల ద్వారా గుర్తింపు, చిరునామాలను అప్‌డేట్ చేసేందుకు 'వన్ స్టాప్ సొల్యూషన్'ను తీసుకురానున్నట్లు పేర్కొన్నారు.

కంపెనీల చట్టం కింద సెంట్రల్ ప్రాసెసింగ్ కేంద్రం

కంపెనీల చట్టం కింద క్షేత్ర కార్యాలయాల్లో అందే దరఖాస్తులను నిర్వహించేందుకు ప్రభుత్వం సెంట్రల్ ప్రాసెసింగ్ కేంద్రాన్ని ఏర్పాటు చేయనుంది. ఈ కేంద్రం వల్ల కార్పొరేట్ల అభ్యర్థనలపై త్వరితగతిన స్పందించేందుకు వీలుపడుతుందని ప్రభుత్వం భావిస్తోంది. ఇప్పటి వరకు క్లెయిమ్ చేసుకోని షేర్లు, డివిడెండ్‌లను సులభంగా పొందేందుకు సమీకృత పెట్టుబడిదారు విద్య, భద్రతా నిధి (ఐఈపీఎఫ్) ఏర్పాటు చేయనున్నట్లు నిర్మలా సీతారామన్ బడ్జెట్‌లో పేర్కొన్నారు. కంపెనీల చట్టం 2013ను అమలు చేసే కార్పొరేట్ వ్యవహారాల శాఖ కిందకే ఐఈపీఎఫ్ అథారిటీ రానుంది. త్వరలోనే సమీకృత ఐటీ పోర్టల్‌ను తీసుకురానున్నారు. సులభతర వ్యాపారానికి వీలుగా 39,000కు పైగా నిబంధనలను సడలించామని, 3,400కు పైగా న్యాయ చట్టాలను నేరరహితం చేశామని సీతారామన్ తెలిపారు.

అంకుర సంస్థలకు మరో ఏడాది పన్ను ప్రోత్సాహకాలు

2024 మార్చి వరకు ఏర్పాటయ్యే అంకుర సంస్థలకూ ఆదాయపు పన్ను ప్రోత్సహకాలు వర్తిస్తాయని బడ్జెట్లో ప్రభుత్వం పేర్కొంది. ఈ మేరకు గడువును 2023 మార్చి 31 నుంచి 2024 మార్చి 31కి పొడిగిస్తున్నామని ఆర్థిక మంత్రి ప్రకటించారు. నష్టాలను క్యారీ ఫార్వర్డ్ చేసుకునే ప్రయోజనాన్ని కూడా అంకుర సంస్థలకు 10 ఏళ్లకు పెంచింది. ఇంతకుముందు ఇది ఏడేళ్లుగా ఉండేది. వ్యవస్థాపిత రోజు నుంచి పదేళ్ల కాలంలో వరుసగా మూడేళ్ల పాటు పన్ను ప్రోత్సాహకాలు ఇవ్వాలని గతంలో ప్రతిపాదించారు. 2016 ఏప్రిల్ 1న లేదా ఆ తర్వాత వ్యవస్థాపితమైన అంకురాలు ఇందుకు దరఖాస్తు చేసుకోవచ్చు.

విదేశీ పర్యటనలకు టీసీఎస్ 20 శాతానికి పెంపు

విదేశీ పర్యటనల ప్యాకేజీలపై మూలం వద్ద పన్ను వసూలును (టీసీఎస్) 20 శాతానికి పెంచుతున్నట్లు బడ్జెట్లో ప్రతిపాదించారు. ప్రస్తుతం ఇది 5 శాతంగా ఉంది. విదేశాలకు రూ.7 లక్షలకు మించి నిధులు పంపితే కూడా 20 శాతం టీసీఎస్ వర్తిస్తుంది. 2023 – 24 బడ్జెట్ ద్వారా ఆదాయపు పన్ను చట్టం 206సీ సెక్షన్‌లో ద్రవ్యబిల్లు సవరణలు చేసింది. ఈ సవరణలు 2023 జులై 1 నుంచి అమల్లోకి వస్తాయి. విదేశీ మారకపు నిల్వల పరిస్థితి మెరుగ్గా ఉన్నప్పటికీ టీసీఎస్‌ను 20 శాతానికి పెంచడం ఆశ్చర్యకరమని పన్ను విశ్లేషకులు చెబుతున్నారు.

మౌలిక వసతులకు రూ.10 లక్షల కోట్లు

దేశంలో మౌలిక వసతుల కల్పనకు ప్రభుత్వం బడ్జెట్‌లో పెద్ద పీట వేసింది. ఈ సారి బడ్జెట్‌లో కేటాయింపులను ఏకంగా 33% పెంచి రూ.10 లక్షల కోట్లకు చేర్చింది. జీడీపీలో ఈ కేటాయింపులు 3.3 శాతానికి సమానం. 2019 – 20తో పోలిస్తే 3 రెట్లు అధికమని ఆర్థిక మంత్రి సీతారామన్ తెలిపారు. మరిన్ని ప్రైవేటు పెట్టుబడులను ఆకర్షించడంలో 'మౌలిక వసతుల ఆర్థిక సెక్రటేరియట్' సహాయపడనుందని పేర్కొన్నారు. 'కరోనా సమయంలో స్తబ్దుగా మారిన ప్రైవేటు పెట్టుబడులు పుంజుకుంటున్నాయి. ఆ పెట్టుబడులు, ఉద్యోగ సృష్టి చక్రానికి మరింత వేగం అందించడమే బడ్జెట్ లక్ష్యమ'ని వివరించారు.

నౌకాశ్రయాలు, బొగ్గు, ఉక్కు, ఎరువులు, ఆహారధాన్యాల రంగాల్లో తొలి నుంచి చివరి దశ వరకు అనుసంధానం చేసే 100 కీలక రవాణా మౌలిక వసతుల ప్రాజెక్టులను గుర్తించినట్లు సీతారామన్ పేర్కొన్నారు. వీటికి ప్రైవేటు వనరుల నుంచి రూ.15,000 కోట్లు సహా మొత్తం రూ.75,000 కోట్ల పెట్టుబడులు కేటాయించామని అన్నారు.

అమృత్ కాల్‌కు సరిపోయేలా వర్గీకరణ, ఆర్థిక వ్యవస్థను సిఫారసు చేసేందుకు ఒక నిపుణుల కమిటీని ఏర్పాటు చేస్తారు. ఈ కమిటీ 'హార్మనైజ్డ్ మాస్టర్ లిస్ట్ ఆఫ్ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్'ను సమీక్షిస్తుంది.

జాతీయ రహదారుల రంగానికి రూ.2.7 లక్షల కోట్లను 2023–24 బడ్జెట్‌లో కేటాయించారు. 2022 – 23లో వీటికి రూ.1.99 లక్షల కోట్లను కేటాయించి.. తర్వాత రూ.2.17 లక్షల కోట్లకు సవరించారు.

వెండి దిగుమతులపై భారం

బంగారం, వెండి, ప్లాటినం దిగుమతులకు సంబంధించి సుంకాల్లో స్వల్ప మార్పులను ఆర్థిక మంత్రి చేశారు. అన్ని లోహాలకు బేసిక్ కస్టమ్స్ డ్యూటీ (బీసీడీ) ఒకేరకంగా 10 శాతం చేశారు. అయితే ఏఐడీసీ (వ్యవసాయ మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి సుంకం), ఎస్‌డబ్ల్యూఎస్ (సామాజిక సంక్షేమ సర్‌ఛార్జ్)లలో మార్పులు చేశారు. అయినా కూడా సుంకాల పరంగా పసిడి,

ప్లాటినంకు మార్పులు లేకున్నా, వెండికి మాత్రం పెంచారు. అమెరికా, జర్మనీల తరవాత వెండిని లోహం రూపంలో అత్యధికంగా కొనుగోలు చేసేది మన దేశమే. 2022లో మనదేశం 8,000 టన్నుల వెండిని దిగుమతి చేసుకుందని అంచనా. విదేశాల్లో విలువైన లోహాలతో తయారు చేస్తున్న ఆభరణాలు, వస్తువుల దిగుమతిపై ఇప్పటివరకు 22% సుంకం విధిస్తుండగా, దీనిని 25 శాతానికి పెంచారు. దేశీయ తయారీని ప్రోత్సహించడమే లక్ష్యమని తెలిపారు.

ఔషధ పరిశోధనలకు తోడ్పాటు

'పరిశోధనలకు సహకరించాలన్న' ఔషధ పరిశ్రమ దీర్ఘకాల డిమాండ్‌పై కేంద్ర ప్రభుత్వం దృష్టి సారించింది. 'కొవిడ్' సమయంలో మనదేశం అత్యంత క్రియాశీలక పాత్ర పోషించి ఎన్నో దేశాలకు టీకాలు, మందులు సరఫరా చేసింది. ఫార్మా పరిశ్రమ భారీగా ఉండటం, కాస్తోకూస్తో పరిశోధనా కార్యకలాపాలు చేపట్టడం వల్లే ఇది సాధ్యమైంది. ఔషధ రంగంలో పరిశోధనలను ఇంకా విస్తరించేందుకు తాజా బడ్జెట్లో కొన్ని సానుకూలతలను కల్పించారు. దేశవ్యాప్తంగా ఉన్న 'సెంటర్స్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్' ల ద్వారా పరిశోధనా కార్యకలాపాలను పెంపొందిస్తామని ఆర్థిక మంత్రి తెలిపారు. ఎంపిక చేసిన ఐసీఎంఆర్ (ఇండియన్ కౌన్సిల్ ఆఫ్ మెడికల్ రీసెర్చ్) కేంద్రాల్లో ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు సంస్థలు పరిశోధనా కార్యకలాపాలు నిర్వహించేందుకు అనుమతిస్తామన్నారు. భారతదేశం ఫార్మా పరిశోధనలకు ఒక ప్రత్యేక విధానాన్ని ఆవిష్కరించాల్సిన అవసరం ఉందని ఇటీవల యూఎస్ఏ- ఇండియా ఛాంబర్ ఆఫ్ కామర్స్ సూచించింది కూడా. ఏపీఐ (యాక్టివ్ ఫార్మా ఇన్‌గ్రేడియంట్స్) పరిశోధన, తయారీపై దృష్టి సారించేందుకు వీలుగా కంపెనీలకు రాయితీలు, ప్రోత్సాహకాలు అందించాలని కోరింది.

వ్యవసాయానికి గత బడ్జెట్‌తో పోలిస్తే స్వల్పంగానే నిధుల పెంపు

కేంద్ర ప్రభుత్వం బడ్జెట్‌లో వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాలకు గత ఏడాదితో పోలిస్తే నిధుల కేటాయింపులను పెద్దగా పెంచలేదు. దాదాపు యథాతథంగా ఉంచింది. 2022 – 23లో వ్యవసాయ, అనుబంధ రంగాలకు రూ.1.24 లక్షల కోట్లు కేటాయించగా ఈసారి రూ.1.25 లక్షల కోట్లు ఇచ్చింది. వ్యవసాయాన్ని ఆధునిక సాంకేతికతతో అనుసంధానించడానికి అధిక ప్రాధాన్యమిస్తూ అంకుర సంస్థలు, పరిశోధనలు, డిజిటల్ వేదికలు, కంప్యూటరీకరణకు బాటలు వేసింది. కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ తన ప్రసంగంలో ఇదే విషయాన్ని స్పష్టంచేస్తూ పలు కీలక ప్రకటనలు చేశారు. ముఖ్యాంశాలివీ..

వ్యవసాయ రుణాలు రూ.20 లక్షల కోట్లు

రైతులకు ఇచ్చే వ్యవసాయ రుణాల లక్ష్యాన్ని గత ఏడాదితో పోలిస్తే 11% పెంచారు. పశుసంవర్థక, మత్స్య, పాడి, పరిశ్రమలకు ప్రాధాన్యమిస్తూ వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ.20 లక్షల కోట్ల రుణాలను ఇస్తామన్నారు. ఇది నిరుడు రూ.18 లక్షల కోట్లు. చిన్న, మధ్య తరహా రైతులకు పూచీకత్తు/తనఖా లేకుండా రూ.1.6 లక్షల వంతున రుణం ఇస్తామన్నారు.

సేంద్రియ సేద్యంలోకి కోటి మంది

సేంద్రియ సేద్యాన్ని మరింత ముందుకు తీసుకెళ్లడానికి కోటి మంది రైతులను ప్రోత్సహిస్తామన్నారు. వీరికి సూక్ష్మ ఎరువులు, పురుగు మందులను సరఫరా చేయడానికి 10 వేల బయో ఇన్‌పుట్ రిసోర్సు సెంటర్లను స్థాపిస్తామన్నారు. ప్రత్యామ్నాయ, రసాయన ఎరువుల సమతుల వినియోగాన్ని పెంచడానికి పీఎం-ప్రణామ్ (ప్రధానమంత్రి – వ్యవసాయ నిర్వహణకు ప్రత్యామ్నాయ పోషకాల ప్రోత్సాహం) పథకం కింద రాష్ట్రాలు, కేంద్ర పాలిత ప్రాంతాలకు ప్రోత్సాహకాలు ఇస్తామన్నారు.

ఉద్యానంలో క్లీన్ ప్లాంట్

ఉద్యాన పంటల సాగును ప్రోత్సహించడానికి రూ.2,200 కోట్లతో ఆత్మనిర్భర్ హార్టికల్చర్ క్లీన్ ప్లాంట్ పథకాన్ని మంత్రి ప్రవేశపెట్టారు. దీని ద్వారా వ్యాధి నిరోధకత, నాణ్యత కలిగిన మొక్కలను, పరికరాలను రైతులకు అందిస్తామన్నారు.

యువ ఆవిష్కర్తలకు ప్రోత్సాహం

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని యువ ఆవిష్కర్తలు ఏర్పాటు చేసే వ్యవసాయ అంకుర సంస్థలకు 'అగ్రికల్చర్ యాక్సిలరేటర్ ఫండ్' (ఏఏఎఫ్) ద్వారా ప్రోత్సాహాన్ని అందజేస్తారు. ఈ సంస్థల ద్వారా రైతులు ఎదుర్కొనే సవాళ్లకు నవీన, అందుబాటులో ఉండే పరిష్కారాలను చూపుతామన్నారు.

పొడుగు పింజల పత్తికి ప్రాధాన్యం

నాణ్యమైన పత్తి దిగుబడిని పెంచడానికి పొడుగు పింజల రకాలకు ప్రాధాన్యం ఇస్తామని ఆర్థిక మంత్రి తెలిపారు. ఇందుకోసం ప్రభుత్వ ప్రైవేటు భాగస్వామ్యం (పీపీపీ)లో పని చేస్తామన్నారు.

రూ.6 వేల కోట్లతో మీనం మిలమిల

మత్స్య శాఖ అభివృద్ధికి ప్రధానమంత్రి మత్స్య సంపద యోజన కింద రూ.6 వేల కోట్లను కేటాయించారు. దేశీయంగా

ఉత్పత్తి అయ్యే రొయ్యల దాణాపై కస్టమ్స్ సుంకం తగ్గించారు.

'సహకారం'లో కంప్యూటరీకరణ

చిన్న, సన్నకారు రైతుల సంక్షేమం కోసం సహకార వ్యవస్థ ఆధారిత ఆర్థిక నమూనాను అవలంబిస్తున్నట్లు సీతారామన్ ప్రకటించారు. దీనికోసం రూ.2,516 కోట్లతో 63 వేల ప్రాథమిక వ్యవసాయ పరపతి సంఘాల (పీఏసీఎస్) కంప్యూటరీకరణ చేపడుతున్నట్లు తెలిపారు. వచ్చే ఐదేళ్లలో గ్రామాల్లో పీఏసీఎస్, ప్రాథమిక మత్స్య సొసైటీలు, డెయిరీ సహకార సొసైటీలను ఏర్పాటు చేస్తామన్నారు.

చిరుధాన్యాల్లో పెద్దన్న.. 'శ్రీఅన్న'

చిరుధాన్యాల ప్రాముఖ్యతను ప్రపంచానికి పరిచయం చేయడంలో భారత్ ముందుందని నిర్మలా సీతారామన్ తెలిపారు. చిరుధాన్యాలను మంత్రి తన ప్రసంగంలో 'శ్రీఅన్న' పేరుతో ఉచ్చరించారు. చిరుధాన్యాల ఉత్పత్తిలో ప్రపంచంలో ప్రథమ స్థానంలో, వాటి ఎగుమతిలో ద్వితీయ స్థానంలో భారత్ నిలిచిందని గుర్తుచేశారు. భారత్‌ను ప్రపంచ శ్రీఅన్న కేంద్రంగా మార్చడంలో భాగంగా హైదరాబాద్‌లో ఉన్న 'ఇండియన్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ మిల్లెట్ రీసెర్చ్'ను సెంటర్ ఆఫ్ ఎక్సలెన్స్‌గా మార్చనున్నట్లు ప్రకటించారు.

రక్షణ శాఖకు 'పన్ను' ఊరట

వాస్తవాధీన రేఖ వెంబడి చైనా నుంచి ముప్పు పొంచి ఉన్న వేళ 2023 – 24 బడ్జెట్‌లో రక్షణ రంగానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం ప్రాధాన్యం కల్పించింది. సైనిక పరికరాల సాంకేతికతలో స్వావలంబనే లక్ష్యంగా పెట్టుకున్న మోదీ సర్కారు హిమాలయాల్లో మిలిటరీ ఆధునికీకరణ, మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధి కోసం కేటాయింపులు పెంచింది. గత ఐదేళ్లలో రక్షణ బడ్జెట్‌ను దాదాపు రెట్టింపు చేసిన కేంద్ర ప్రభుత్వం తాజా బడ్జెట్‌లో ఈ రంగానికి నిధులను 13 శాతం పెంచింది. ముఖ్యంగా, ఆయుధాల కొనుగోళ్లకు నిధులు పెరిగాయి. దీంతో జలాంతర్గాములు, డ్రోన్లు, యుద్ధ విమానాల సంఖ్యను మరింతగా పెంచుకునేందుకు బడ్జెట్ ఊతమిచ్చినట్లయింది. అటు సాయుధ దళాల్లో చేరే అగ్నివీరులకు పన్నుల నుంచి కాస్త ఉపశమనం కల్పించింది. కేంద్ర ప్రభుత్వ మొత్తం బడ్జెట్‌లో రక్షణ శాఖ వాటా 13.18%గా ఉంది.

రక్షణ రంగానికి కేటాయింపులిలా..

2023 – 24 కేంద్ర బడ్జెట్‌లో రక్షణ రంగానికి రూ.5,93,537.64 కోట్లు కేటాయించారు. గతేడాది కేటాయించిన మొత్తం (రూ.5.25లక్షల కోట్ల)తో పోలిస్తే ఇది 13 శాతం అధికం.

రూ.1.62 లక్షల కోట్లను మూలధన వ్యయం కింద కొత్త ఆయుధాలు, యుద్ధ విమానాలు, యుద్ధ నౌకలు, ఇతర సైనిక ఆయుధ సామగ్రి కొనుగోళ్లకు కేటాయించారు. 2022 – 23 బడ్జెట్ కేటాయింపుల్లో ఈ పద్దు కింద రూ.1.52 లక్షల కోట్లు ప్రతిపాదించగా సవరించిన అంచనాల ప్రకారం అది రూ.1.50 లక్షల కోట్లుగా ఉంది.

రెవెన్యూ వ్యయాల కోసం రూ.2,70,120 కోట్లను కేటాయించారు. 2022 – 23లో ఈ పద్దు కింద రూ.2,33,000 కోట్లను కేటాయించారు.

అత్యవసర సమయాల్లో సరిహద్దులకు జవాన్లు, ఆయుధాలను వేగంగా తరలించేందుకు వీలుగా హిమాలయాల్లో మౌలిక సదుపాయాలను అభివృద్ధి చేస్తున్నారు. దీని కోసం సరిహద్దు రహదారి సంస్థ (బీఆర్ఓ)కు ఈ బడ్జెట్‌లో రూ.5 వేల కోట్లను కేటాయించారు.

మూలధన కేటాయింపుల కింద అత్యధికంగా వాయుసేనకు రూ.57,137.09 కోట్లు దక్కాయి. అందులో విమానాలు, ఏరో ఇంజిన్ల కొనుగోలుకు రూ.15,721 కోట్లను కేటాయించారు. మూలధన కేటాయింపుల కింద నౌకాదళానికి రూ.52,804 కోట్లు, సైన్యానికి రూ.37,241 కోట్లను ప్రత్యేకించారు.

పెన్షన్ల కోసం రూ.1,38,205 కోట్లను కేటాయించారు. ఈ పద్దును కలుపుకొని మొత్తం రెవెన్యూ వ్యయం రూ.4,22,162 కోట్లుగా ఉంది.

'అగ్నివీర్ కార్పస్ ఫండ్' నుంచి అగ్నివీరులు పొందే చెల్లింపులకు పన్నుల నుంచి మినహాయింపు కల్పిస్తున్నట్లు ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ వెల్లడించారు.

రక్షణ పరిశోధన, అభివృద్ధి సంస్థ (డీఆర్‌డీవో)కు రూ.23,264 కోట్లు కేటాయించారు.

'ఒకే ర్యాంకు ఒకే పెన్షన్' పథకం కింద రూ. 28,138 కోట్లు కేటాయింపు.

పీఎంఏవైకి రూ.79 వేల కోట్లు

పేద, మధ్యతరగతి ప్రజల సొంతింటి కలను నిజం చేసేందుకు ఉద్దేశించిన ప్రధానమంత్రి ఆవాస్ యోజన (పీఎంఏవై)

కి తాజా బడ్జెట్‌లో నిధుల కేటాయింపును భారీగా పెంచారు. గత బడ్జెట్‌లో రూ.48 వేల కోట్లు కేటాయించగా, ఈ సారి రూ.79 వేల కోట్లు కేటాయిస్తున్నట్లు కేంద్ర ఆర్థికశాఖ మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ తన బడ్జెట్ ప్రసంగంలో తెలిపారు. వడ్డీ రేట్లు పెరుగుతున్న ఈ సమయంలో గృహ కొనుగోలుదారులకు ఇది ఊరట కల్పించే అంశం. అలాగే పట్టణ, గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధికి వేర్వేరుగా నిధులు సమకూర్చనున్నట్లు వెల్లడించారు. గ్రామీణ ప్రాంతాల కోసం ఉద్దేశించిన పీఎంఏవై(గ్రామీణ) కి రూ.54,487 కోట్లు కేటాయించగా పట్టణ ప్రాంతాల కోసం పీఎంఏవై (అర్బన్)కి రూ.25,103 కోట్లు ప్రతిపాదించారు.

జాతీయ రహదారులకు నిధుల జాతర

మౌలిక సదుపాయాల అభివృద్ధికి పెద్దపీట వేస్తున్న నేపథ్యంలో జాతీయ రహదారుల కోసం 2023 – 24 బడ్జెట్‌లో రూ.2.70 లక్షల కోట్ల కేటాయింపులు ప్రకటించారు.

రైల్వేకు రూ.2.42 లక్షల కోట్లు

కేంద్ర బడ్జెట్లో రైల్వేకు మూలధన కేటాయింపులు ఈసారి రికార్డు స్థాయిలో పెరిగాయి. మునుపెన్నడూ లేనిరీతిలో 2023 – 24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో ఈ పద్దు కింద రూ.2.42 లక్షల కోట్లు ఇస్తున్నట్లు కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ ప్రకటించారు. 2013 – 14తో పోలిస్తే ఇది 9 రెట్లు అధికం. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంతో పోలిస్తే రూ.లక్ష కోట్లు ఎక్కువ. 2022 – 23లో రూ.1.40 లక్షల కోట్లు కేటాయించారు. దీనిలో రూ.1.37 లక్షల కోట్లు మూలధన వ్యయం. మిగిలినది రెవెన్యూ వ్యయం. నూతన ఆర్థిక సంవత్సరంలో రవాణా రంగంలో 100 కీలకమైన మౌలిక సదుపాయాల ప్రాజెక్టులను చేపట్టనున్నారు. బొగ్గు, ఎరువులు, ఆహార ధాన్యాలు వంటివి ఎక్కడివరకు కావాలంటే అక్కడి వరకు చేరవేయడానికి ఇవి దోహదపడతాయి. రూ.15,000 కోట్ల ప్రైవేటు పెట్టుబడులు సహా రూ.75,000 కోట్లు దీనికి ఖర్చవుతుందని అంచనా. మెట్రో స్టేషన్లను రైల్వేస్టేషన్ ప్రాజెక్టులతో సమీకృతపరచడం సహా వినియోగదారుల సదుపాయాలపై రూ.500 కోట్లు వెచ్చించనున్నారు. రాజధాని, శతాబ్ది, దురంతో, హమ్‌సఫర్, తేజస్ వంటి ప్రీమియం రైళ్లలో వాడేందుకు వెయ్యి రైలు పెట్టెలను సమూలంగా మార్చి, అధునాతనంగా తీర్చిదిద్దనున్నారు. హైడ్రోజన్ ఇంధనంతో నడిచే 35 రైళ్లను, ఆటోమొబైల్ పరిశ్రమకు ఉపయోగపడేలా 4,500 నూతన పెట్టెల్ని, 5,000 ఎల్‌హెచ్‌బీ పెట్టెల్ని, 58 వేల వ్యాగన్లను తయారు చేయాలని ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించింది. పారదర్శక అద్దాలు ఉండే ఆకర్షణీయ విస్టాడోమ్ కోచ్‌లు మరో 100 తయారు చేయించనున్నారు. వందేభారత్ రైళ్ల సంఖ్యను, వాటి వేగాన్ని పెంచడానికి వీలుగా పట్టాల పునరుద్ధరణకు నిధుల కేటాయింపును గత బడ్జెట్ కంటే దాదాపు రూ.1900 కోట్లు పెంచారు.

మెట్రో ప్రాజెక్టులకు రూ.19,518 కోట్లు

నగరాల్లో మంచి ఆదరణ పొందుతున్న దృష్ట్యా దేశవ్యాప్తంగా మెట్రో రైళ్ల ప్రాజెక్టులకు వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ.19,518 కోట్లు కేటాయించారు. 22 – 23 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ.19,130 కోట్లు దీనికి కేటాయించినా, సవరించిన అంచనాల్లో రూ.15,628 కోట్లకు తగ్గించారు. వచ్చే ఏడాదికి కేటాయింపుల్లో ఈక్విటీ పెట్టుబడుల రూపంలో రూ.4,471 కోట్లు, రుణాల ద్వారా రూ.1,324 కోట్లు సమీకరిస్తారు. దేశంలో తొలిసారిగా 'ప్రాంతీయ శీఘ్ర రవాణా వ్యవస్థ' (ఆర్ఆర్‌టీఎస్) చేపట్టడానికి 'జాతీయ రాజధాని ప్రాంత రవాణా సంస్థ' (ఎన్‌సీఆర్‌టీసీ)కు రూ.3,596 కోట్లు కేటాయించాలని ప్రతిపాదించారు. గత బడ్జెట్ కంటే ఇది 23% తక్కువ. దిల్లీ – గాజియాబాద్ – మేరఠ్ నడవాలో ఈ పనులు చేపడతారు.

విద్యా శాఖకు రూ.1,12,899 కోట్లు

కేంద్ర బడ్జెట్‌లో మునుపెన్నడూ లేనంతగా ఈసారి విద్యారంగానికి కేటాయింపులు చేశారు. రూ.1,12,899 కోట్లు కేటాయించారు. మొత్తం బడ్జెట్‌లో ఇది 2.5 శాతం. పాఠశాల విద్యా విభాగానికి రూ.68,805 కోట్లు, ఉన్నత విద్యా విభాగానికి రూ.44,094 కోట్లు దక్కాయి. తాజా బడ్జెట్‌లో కేంద్రం విద్య, నైపుణ్యాల అభివృద్ధికి పెద్దపీట వేసింది.

దేశవ్యాప్తంగా ఏకలవ్య ఆదర్శ పాఠశాలల (మోడల్ స్కూళ్లు) కోసం 38,800 మంది టీచర్లు, సహాయక సిబ్బందిని నియమించనున్నారు. 3.5 లక్షల మంది గిరిజన విద్యార్థులకు బోధన అందించే 740 ఏకలవ్య పాఠశాలల్లో వచ్చే మూడేళ్లలో వీరిని నియమిస్తారు.

పిల్లలు, కౌమారప్రాయుల కోసం జాతీయ డిజిటల్ గ్రంథాలయాన్ని ఏర్పాటు చేయనున్నారు. భౌగోళికాంశాలు, కళలు, భాషలు–సాహిత్య ప్రక్రియలు తదితర అంశాలకు సంబంధించిన నాణ్యమైన పుస్తకాలను అందుబాటులోకి తెస్తారు.

పంచాయతీ, వార్డు స్థాయిల్లో గ్రంథాలయాల ఏర్పాటుకు

రాష్ట్రాలకు ప్రోత్సాహం అందిస్తారు. ఇవి జాతీయ డిజిటల్ గ్రంథాలయ వనరులను వినియోగించుకునేందుకు వసతులను కూడా కల్పిస్తారు. పఠనాసక్తి, ఆర్థిక రంగంపై విజ్ఞానాన్ని పెంపొందించేందుకు నేషనల్, చిల్డ్రన్స్ బుక్ ట్రస్ట్‌లు, పలు సంస్థలు ప్రోత్సాహాన్ని అందిస్తాయి.

జాతీయ విద్యా మిషన్‌కు రూ.38,953 కోట్లు కేటాయించారు. నూతన విద్యావిధానం (ఎన్ఈపీ), 2020 అమలుకు ఉద్దేశించి కేంద్ర ప్రభుత్వ ఆధ్వర్యంలోని ఉత్తమ సంస్థలు, విశ్వవిద్యాలయాలకు రూ.4,235.74 కోట్లు కేటాయించారు.

2022 – 23 బడ్జెట్‌తో పోలిస్తే యూజీసీకి 9.37%, కేంద్రీయ విశ్వవిద్యాలయాలకు 17.66%, డీమ్డ్ యూనివర్సిటీలకు 27%, ఐఐటీలకు 14%, ఎన్ఐటీలకు 10.5% కేటాయింపులు పెంచారు.

వివిధ రకాల పరిశోధనలు చేపట్టేందుకు అత్యాధునిక అప్లికేషన్ల అభివృద్ధికి.. సుస్థిర నగరాలు, వ్యవసాయ, ఆరోగ్య రంగాలకు సంబంధించి సమస్యల పరిష్కారానికి దేశంలోని అగ్రశ్రేణి విద్యాసంస్థల్లో 3 కృత్రిమ మేధ (ఏఐ) కేంద్రాలను (సెంటర్స్ ఆఫ్ ఎక్స్‌లెన్స్) ఏర్పాటు చేస్తారు. ప్రముఖ పరిశ్రమలకు చెందిన వారు కూడా భాగస్వాములవుతారు.

5జీ సేవల అప్లికేషన్లను అభివృద్ధి చేసేందుకు గాను బ్యాంకులు, వివిధ సంస్థల సహకారంతో ఇంజినీరింగ్ విద్యాసంస్థల్లో 100 ల్యాబ్‌లు ఏర్పాటు చేస్తారు. నూతన శ్రేణి అవకాశాలు, వాణిజ్య విధానాలు, కీలక ఉపాధి రంగాల గురించి తెలుసుకునేందుకు ఇవి తోడ్పాటు అందిస్తాయి.

వినూత్న బోధన, పాఠ్యాంశాలు; నిరంతర వృత్తిపరమైన అభివృద్ధి, ఐసీటీ అమలు వంటి అంశాల ఆధారంగా ఆధునిక పద్ధతుల్లో టీచర్ల శిక్షణ కార్యక్రమాలను రూపొందిస్తారు. జిల్లా విద్యా శిక్షణ సంస్థల ద్వారా శిక్షణలో సమూల మార్పులు చేస్తారు. వీటిని సెంటర్ ఫర్ ఎక్సలెన్స్‌గా అభివృద్ధి చేస్తారు.

47 లక్షల మంది యువతకు నైపుణ్య శిక్షణ

తాజా బడ్జెట్‌లో 'యూత్ పవర్' పేరుతో వారికి ప్రాధాన్యం కల్పించారు. యువత సాధికారత, ఉద్యోగాల సృష్టికి లక్షల మందికి నైపుణ్య శిక్షణ ఇచ్చేందుకు గాను ప్రధానమంత్రి కౌశల్ వికాస్ యోజన-4.0ను అమలు చేయనున్నారు. పరిశ్రమల అవసరాలకు తగినట్లు ఇచ్చే శిక్షణలో పరిశ్రమలను కూడా భాగస్వామ్యం చేయనున్నారు. కోడింగ్, కృత్రిమ మేధ, రోబోటిక్స్, మెకాట్రానిక్స్, ఐవోటీ, త్రీడీ ప్రింటింగ్, డ్రోన్, సాఫ్ట్‌స్కిల్స్ వంటి కొత్త తరం కోర్సులు నిర్వహిస్తారు. యువత అంతర్జాతీయ అవకాశాలను అందుకునేలా వివిధ రాష్ట్రాల్లో 30 స్కిల్ ఇండియా ఇంటర్నేషనల్ కేంద్రాలను ఏర్పాటు చేస్తారు. నేషనల్ అప్రెంటిస్‌షిప్ ప్రమోషన్ పథకం కింద మూడేళ్లలో దేశవ్యాప్తంగా 47 లక్షల మంది యువతకు శిక్షణ ఇస్తారు.

దుర్బల గిరిజన తెగల అభివృద్ధికి నూతన పథకం

దుర్బల గిరిజన తెగల ఆర్థిక, సామాజిక స్థితిగతులను మెరుగుపర్చేందుకు ఓ పథకాన్ని ప్రారంభించనున్నట్లు కేంద్ర ఆర్థిక మంత్రి నిర్మలా సీతారామన్ ప్రకటించారు. 'ప్రధాన మంత్రి దుర్బల ఆదిమ గిరిజన తెగల అభివృద్ధి పథకం (పీఎం-పీవీటీజీ)' కింద వచ్చే మూడేళ్లలో రూ.15 వేల కోట్ల నిధులు కేటాయించనున్నట్లు బడ్జెట్ ప్రసంగంలో తెలిపారు. ఈ బడ్జెట్‌లో కేంద్ర గిరిజన వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖకు రూ.12,461.88 కోట్లు కేటాయించారు. 2022 – 23 ఆర్థిక సంవత్సరంతో పోలిస్తే ఇది 47.44 శాతం ఎక్కువ.

ఏపీలో విదేశీ ఆర్థిక సాయంతో చేపట్టే ప్రాజెక్టులకు రూ.2,618 కోట్ల రుణాలు

ఆంధ్రప్రదేశ్‌లో వివిధ విదేశీ ఆర్థిక సంస్థలతో చేపట్టే ప్రాజెక్టులకు 2023 – 24 ఆర్థిక సంవత్సరంలో రూ.2,618 కోట్ల రుణాలు ఇవ్వాలని కేంద్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించింది. ఈ మేరకు బడ్జెట్‌లో కేటాయింపులు జరిపింది. మొత్తం 8 ప్రాజెక్టులకు 2022 – 23 బడ్జెట్‌లో సవరించిన అంచనాల ప్రకారం రూ.2,950.49 కోట్లు కేటాయించగా 2023 – 24 బడ్జెట్‌లో ఆ మొత్తాన్ని రూ.2618.25 కోట్లకు తగ్గించింది.

వందేభారత్ మరో 3 చోట్ల తయారీ

వందేభారత్ ఎక్స్‌ప్రెస్ రైళ్ల ఉత్పత్తిని దేశంలో నాలుగు కర్మాగారాలకు విస్తరించబోతున్నట్లు రైల్వేశాఖ మంత్రి అశ్వినీ వైష్ణవ్ తెలిపారు.

హైడ్రోజన్ రైలు తయారయ్యేది మన దేశంలోనే

తొలి హైడ్రోజన్ రైలు ఈ ఏడాది చివరికల్లా అందుబాటులోకి వస్తుందని, ఇది దేశీయంగానే తయారవుతుందని వైష్ణవ్ వెల్లడించారు. 'హైడ్రోజన్ రైలు పూర్తిగా భారత్‌లో రూపుదిద్దుకుంటుంది. దీన్ని హెరిటేజ్ సర్క్యూట్‌లో నడుపుతాం. తర్వాత అన్ని ప్రాంతాలకూ

AKS

విస్తరిస్తాం. రైల్వేలో హరిత ఇంధన వినియోగాన్ని పెంచడానికి అల్ట్రా మెగా సోలార్ ప్రాజెక్టులు ఏర్పాటు చేస్తాం. 85% రైలు మార్గాల విద్యుదీకరణ పూర్తయింది' అని చెప్పారు.

జమ్మూ కశ్మీర్‌కు రూ.35,581 కోట్లు

కేంద్రపాలిత ప్రాంతమైన జమ్మూ కశ్మీర్‌కు కేంద్ర బడ్జెట్ 2023 - 24లో రూ.35,581.44 కోట్లను కేటాయించారు. ఈ నిధుల్లో రూ.33,923 కోట్లు కేంద్ర సాయం. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరంలో సవరించిన అంచనా రూ.44,538.13 కోట్ల కంటే ఈ కేటాయింపు తక్కువ. ప్రస్తుత బడ్జెట్ నిధుల్ని 2014లో జమ్ము కశ్మీర్‌లో వరదల కారణంగా దెబ్బతిన్న మౌలిక సదుపాయాల శాశ్వత పునరుద్ధరణకు, శ్రీనగర్‌లోని దాల్-నాగిన్ సరస్సు పరిరక్షణకు, ప్రకృతి వైపరీత్యాల సమయంలో పునరావాసానికి వెచ్చిస్తారు. దీంతోపాటు 800 మెగావాట్ల రాట్లే హైడ్రో ఎలక్ట్రిక్ ప్రాజెక్టు, 624 మెగావాట్ల కిరు హైడ్రోఎలక్ట్రిక్ ప్రాజెక్టు, 540 మెగావాట్ల క్వార్ హైడ్రోఎలక్ట్రిక్ ప్రాజెక్టు, జీలం-తవీ వరద నివారణ ప్రాజెక్టులకూ ఖర్చుచేస్తారు.

కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలైన అండమాన్ నికోబార్ దీవులకు రూ.5,987.14 కోట్లు, చండీగఢ్‌కు రూ.5,436.10 కోట్లు, లద్దాఖ్‌కు రూ.5,958 కోట్లు, పుదుచ్చేరికి రూ.3,117.77 కోట్లు, దాద్రా నగర్ హవేలీ, దమణ్ దీవ్‌కు రూ.2,475 కోట్లు, లక్షద్వీప్‌నకు రూ.1,394.75 కోట్లు, దిల్లీకి రూ.1,168.01 కోట్లను బడ్జెట్‌లో కేటాయించారు.

స్వచ్ఛభారత్‌కు నిధుల హారం

కేంద్ర ప్రభుత్వ ప్రాధాన్య కార్యక్రమమైన స్వచ్ఛభారత్ మిషన్ (అర్బన్)కు కేంద్ర బడ్జెట్‌లో గతంతో పోలిస్తే దాదాపు 150 శాతం అధికంగా నిధులు కేటాయించారు. వచ్చే ఆర్థిక సంవత్సరానికి ప్రతిపాదించిన బడ్జెట్‌లో ఈ కార్యక్రమానికి రూ.5 వేల కోట్లు ప్రతిపాదించారు. సవరించిన అంచనాల మేరకు 2022 - 23లో రూ.2 వేల కోట్లు ఇచ్చారు. స్వచ్ఛభారత్ మిషన్ (అర్బన్)తో పాటు సెంట్రల్ విస్టా రీ డెవలప్‌మెంట్ ప్రాజెక్టును అమలు చేస్తున్న హౌసింగ్, పట్టణ వ్యవహారాల మంత్రిత్వ శాఖకు రూ.76,431.6 కోట్లు కేటాయించారు. మెట్రో ప్రాజెక్టుల కోసం రూ.19,518 కోట్లు ఇస్తున్నట్లు ప్రకటించారు.

స్మార్ట్ పట్టణాల మిషన్ కోసం రూ.8,800 కోట్లు ప్రతిపాదించారు. గత ఏడాది కంటే ఇది రూ.800 కోట్లు అదనం.

ప్రభుత్వ విద్యుత్ సంస్థల పెట్టుబడులు రూ.60,805 కోట్లు

2023 - 24 ఆర్థిక సంవత్సరానికి ప్రభుత్వ యాజమాన్యంలోని విద్యుత్ సంస్థల మొత్తం పెట్టుబడిని 15 శాతం పెంచి రూ.60,805 కోట్లు చేయాలని ప్రభుత్వం ప్రతిపాదించింది. ప్రస్తుత ఆర్థిక సంవత్సరానికి సవరించిన అంచనా రూ.52,878.08 కోట్లతో పోలిస్తే ఇది 15 శాతం అధికం. 2022 - 23 బడ్జెట్‌లో ఈ మొత్తాన్ని రూ.51,470 కోట్లుగా పేర్కొన్నారు.

విద్యుత్ మంత్రిత్వ శాఖ మొత్తం వ్యయాలు రూ.20,761.32 కోట్లకు పెంచారు. 2022 - 23 బడ్జెట్‌లో రూ.16,074.74 కోట్లుగా ప్రతిపాదించగా, రూ.13,106.58 కోట్లకు కుదించారు.

చేనేతకు కేటాయింపులు రూ.200 కోట్లే

వ్యవసాయం తర్వాత దేశంలో అత్యధికమందికి ఉపాధి కల్పించే రంగంగా ఉన్న చేనేతకు కేంద్రబడ్జెట్ నిరాశను కలిగించింది. నిరుటి మాదిరే ఈసారీ కేవలం రూ.200 కోట్లను కేటాయించింది. చేనేతలో దాదాపు పదికి పైగా పథకాలు, కార్యక్రమాలున్నా కేవలం జాతీయ చేనేత అభివృద్ధి కార్యక్రమాని (ఎన్‌హెచ్‌డీపీ)కి మాత్రమే ఈ నిధులను నిర్దేశించింది. చేనేత కార్మికుల సమగ్ర సంక్షేమ పథకం, నూలు సబ్సిడీ, చేనేత సమూహ అభివృద్ధి పథకం, చేనేత భారీ సమూహ పథకం, చేనేత సేవా కేంద్రం ఇతర పథకాలకు నిధుల ఊసే లేదు. దీంతో వాటిని ఎత్తివేసినట్లేనని చేనేత కార్మికవర్గాలు భావిస్తున్నాయి. 2022 - 23 ఆర్థిక సంవత్సరం కింద రూ.200 కోట్లనే కేంద్రం కేటాయించింది. తర్వాత సవరణ బడ్జెట్‌లో దానిని రూ.156 కోట్లకు తగ్గించింది. వీటిలో రూ.86 కోట్లను ఇప్పటివరకు గుజరాత్, హిమాచల్ ప్రదేశ్ తదితర రాష్ట్రాలకు అందించింది. ఏపీ, తెలంగాణ తదితర రాష్ట్రాలకు కేటాయింపులు జరపలేదు.

బీఎస్ఎన్ఎల్ 4జీ, 5జీకి రూ.53,000 కోట్లు

ప్రభుత్వ రంగ బీఎస్ఎన్ఎల్ 4జీ, 5జీ నెట్‌వర్క్‌లను అప్‌గ్రేడ్ చేసేందుకు, దేశవ్యాప్తంగా ల్యాండ్‌లైన్ నెట్‌వర్క్‌ను పునరుద్ధరించడం కోసం రూ.53,000 కోట్లను వినియోగించనున్నామని కేంద్ర ఐటీ, టెలికాం మంత్రి అశ్వినీ వైష్ణవ్‌వెల్లడించారు. 2023-24 బడ్జెట్‌లో బీఎస్ఎన్ఎల్‌కు మూలధన సాయం కింద రూ.52,937 కోట్లను ప్రభుత్వం కేటాయించింది. బీఎస్ఎన్ఎల్ పునరుద్ధరణ ప్రణాళిక కోసం గత ఏడాది ప్రకటించిన రూ.1.64 లక్షల కోట్ల ప్యాకేజీలో భాగంగానే బడ్జెట్‌లో తాజా కేటాయింపులు జరిగాయని మంత్రి పేర్కొన్నారు.

ప్రపంచ వృద్ధిలో సగానికి పైగా భారతదేశం మరియు చైనా దోహదం

2023లో గ్లోబల్ వృద్ధిలో 50% కంటే ఎక్కువ వాటాను భారతదేశం మరియు చైనాలు అందజేస్తాయని అంతర్జాతీయ ద్రవ్య నిధి ఇటీవల పేర్కొంది. మరో 25% ఇతర ఆసియా దేశాలు అందించబడతాయి. మహమ్మారి సమయంలో సరఫరా గొలుసులు క్షీణించడం మరియు అదే సమయంలో సేవా రంగాలు వృద్ధి చెందడం వల్ల ఇది జరుగుతోంది. సరఫరా గొలుసులు కోలుకోవడానికి సమయం పడుతుంది.

IMF ఏం చెబుతోంది?

1. ఆసియా దేశాలు తమ మహమ్మారి ముందస్తు వృద్ధి దశకి తిరిగి వచ్చాయి. ముఖ్యంగా కంబోడియా, మలేషియా, వియత్నాం, థాయ్‌లాండ్, ఇండోనేషియా వంటి దేశాలు పూర్తి స్థాయిలో పనిచేస్తున్నాయి.
2. ద్రవ్యోల్బణం 2023 చివరి నాటికి సంబంధిత దేశాల సెంట్రల్ బ్యాంకులు నిర్దేశించిన లక్ష్యాలను చేరుకుంటుంది. ఇటీవలి MPCలో, RBI వడ్డీ రేటు మరియు రెపో రేటును పెంచింది. ఆర్‌బీఐ 2022లోనే రెపో రేటును 250 పాయింట్లు పెంచింది. ఇప్పటికీ, ద్రవ్యోల్బణం 6.25%, ఇది RBI నిర్దేశించిన 6% లక్ష్య ద్రవ్యోల్బణం కంటే ఎక్కువ.
3. కేంద్ర బ్యాంకులు అప్రమత్తంగా ఉండాలి. చైనీయులు తమ ఆర్థిక వ్యవస్థను పునఃప్రారంభిస్తున్నందున, ద్రవ్యోల్బణం పెరగవచ్చు
4. ఆహారం మరియు చమురు ప్రక్రియలు స్థిరమైన పరిస్థితులకు వస్తున్నాయి

వృద్ధి

ఆసియా 2023లో 4.7% మరియు 2024లో 4.5% వృద్ధి చెందుతుందని అంచనా వేయబడింది. 2022లో ఆసియా దేశాల వృద్ధి రేటు 3.8%గా ఉంది.

భారతదేశపు మొదటి సెమీకండక్టర్ ప్లాంట్

వేదాంత గ్రూప్ మరియు తైవాన్‌కు చెందిన ఫాక్స్‌కాన్‌లు గుజరాత్‌లోని ధోలేరాలో మొదటి సెమీకండక్టర్ తయారీ యూనిట్‌ను నిర్మించేందుకు కలిసి వచ్చాయి. ఈ కంపెనీలు గుజరాత్ ప్రభుత్వంతో అవగాహన ఒప్పందంపై సంతకాలు చేశాయి. ఒప్పందం ప్రకారం, వారు ఈ ప్రాజెక్ట్‌లో రూ. 1,54,000 కోట్లు పెట్టుబడి పెడతారు.

ఎక్కడ?

అహ్మదాబాద్లోని ధోలేరా స్పెషల్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ రీజియన్లో సెమీకండక్టర్ ప్లాంట్ను నిర్మించనున్నారు. ఇది గ్రీన్‌ఫీల్డ్ పారిశ్రామిక నగరం. ధోలేరా స్పెషల్ ఇన్వెస్ట్మెంట్ రీజియన్ డెవలప్మెంట్ అథారిటీ భూమి మరియు ప్రాజెక్టులను నిర్వహిస్తుంది. ప్రధాని మోదీ గుజరాత్ సీఎంగా ఉన్నప్పుడు ఈ ప్రాజెక్టును ప్రారంభించారు.

ధోలేరా ప్రత్యేక పెట్టుబడి ప్రాంతంలోని ప్రాజెక్ట్‌లు

అల్ట్రా మెగా సోలార్ పార్క్: 4400 మెగావాట్ల విద్యుత్‌ను ఉత్పత్తి చేస్తోంది

ఒక అంతర్జాతీయ విమానాశ్రయం

సరుకు రవాణా రైలు మార్గం

అహ్మదాబాద్‌ను అనుసంధానించడానికి ఎక్స్‌ప్రెస్‌వే. ధోలేరా అహ్మదాబాద్ నుండి 100 కి.మీ

నేపథ్యం

సెమీకండక్టర్ ప్లాంట్ను నిర్మించేందుకు 2022లో అవగాహన ఒప్పందం కుదిరింది. గుజరాత్ సెమీకండక్టర్ పాలసీ 2022-27 ప్రకారం ఈ ప్రాజెక్ట్ అమలు చేయబడుతోంది. ఈ ప్రాజెక్ట్ కనీసం 2 లక్షల కొత్త ఉపాధి అవకాశాలను సృష్టించడం లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

సెమీకండక్టర్ ప్లాంట్ అంటే ఏమిటి?

ఇది ICలు మరియు సెమీకండక్టర్ పదార్థాలను తయారు చేస్తుంది. డోపింగ్ అనే ప్రక్రియ ద్వారా సెమీకండక్టర్ మెటీరియల్స్ ఎలక్ట్రానిక్ అప్లికేషన్లకు ఉపయోగపడేలా తయారు చేయబడ్డాయి. ఉదాహరణకు, N-రకం సెమీకండక్టర్ పదార్థాన్ని సృష్టించడానికి, జర్మేనియంకు ఫాస్పరస్ని జోడించాలి. ఇటువంటి డోపింగ్ ప్రక్రియలు సెమీకండక్టర్ ప్లాంట్లలో జరుగుతాయి.

సెమీకండక్టర్ ప్లాంట్ల ప్రాముఖ్యత

ప్రస్తుతం, భారతదేశం చాలా సెమీకండక్టర్ పదార్థాలను చైనా నుండి దిగుమతి చేసుకుంటోంది. కొత్త ప్లాంట్తో, భారతదేశం స్వావలంబన పొందుతుంది మరియు చవకైన తక్కువ-నాణ్యత గల చైనీస్ వస్తువులపై ఆధారపడకుండా అధిక-నాణ్యత ఎలక్ట్రానిక్ ఉత్పత్తులను తయారు చేయగలదు!

AKS

జీఎస్టీ కౌన్సిల్ 49వ సమావేశం

GST కౌన్సిల్ GSTకి సంబంధించిన సమస్యల ఆధారంగా కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మరియు రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సిఫార్సులు చేస్తుంది. కౌన్సిల్‌లో 33 మంది సభ్యులున్నారు. వీటిలో 31 రాష్ట్రాలు మరియు యుటి నుండి మరియు 2 కేంద్రం నుండి. కౌన్సిల్ యొక్క 49 వ సమావేశం ఇటీవల ఆర్థిక మంత్రి శ్రీమతి నిర్మలా సీతారామన్ అధ్యక్షతన జరిగింది. రాష్ట్రాలకు బకాయి ఉన్న జీఎస్టీ సెస్ బకాయిలు క్లియర్ అయ్యాయి.

49 వ GST కౌన్సిల్ మీట్ యొక్క ముఖ్యాంశాలు

* లిక్విడ్ బెల్లం, పెన్సిల్ షార్పనర్‌లు, ట్రాకింగ్ పరికరాలపై జీఎస్టీ తగ్గించారు

* GST అప్పిలేట్ ట్రిబ్యునల్ యొక్క నివేదిక ఆమోదించబడింది; కొన్ని సవరణలు ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి

* నిర్దిష్ట రంగాలలో కెపాసిటీ ఆధారిత పన్నులు ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి

GST వసూళ్లలో లీకేజీలను పూడ్చేందుకు

పొగాకు, గుట్కా, పాన్ మసాలా మొదలైన నిర్దిష్ట ఉత్పత్తుల నుండి ఆదాయ సేకరణలో లీకేజీలు ఉన్నాయి. ఈ ఉత్పత్తుల కోసం క్రింది సిఫార్సులు చేయబడ్డాయి

* ఈ ఉత్పత్తులకు సామర్థ్యం–ఆధారిత లెవీ సూచించబడదు

* ఎగవేతలను పూడ్చేందుకు వర్తింపు చర్యలు

ఇతర మార్పులు ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి

* పెన్సిల్ షార్పనర్‌పై జీఎస్టీ 18% నుంచి 12%కి తగ్గింపు

* కౌన్సిల్ అమ్నెస్టీ పథకాన్ని సిఫార్సు చేసింది

* రిటర్న్‌ల కోసం ఆలస్య రుసుములు హేతుబద్ధీకరించబడ్డాయి

పరిహారం పెండింగ్‌లో ఉంది

జూన్ 2022 నాటికి పెండింగ్లో ఉన్న GST పరిహారం మహారాష్ట్రలో అత్యధికం, 2102 కోట్లు; తర్వాత కర్ణాటక 1934 కోట్లు, తర్వాత ఢిల్లీ రూ.1212 కోట్లు.

GST అప్పిలేట్ ట్రిబ్యునల్ అంటే ఏమిటి?

ఇది పాక్షిక న్యాయవ్యవస్థగా పని చేస్తుంది. ఇది వ్యక్తులు, ప్రభుత్వాలు, వ్యాపారాలు మొదలైన వాటి మధ్య వివాదాలను పరిష్కరిస్తుంది.

2025 నాటికి భారతదేశ సముద్ర ఉత్పత్తుల ఎగుమతి లక్ష్యం

కేంద్ర మంత్రి శ్రీమతి అనుప్రియ పటేల్ ఇటీవల ఇండియా ఇంటర్నేషనల్ సీఫుడ్ షోను ప్రారంభించారు. ఈ కార్యక్రమంలో మంత్రి మాట్లాడుతూ, భారతదేశం 14 బిలియన్ డాలర్ల సీఫుడ్ లక్ష్యాన్ని నిర్దేశించిందని చెప్పారు. మరియు 2025 నాటికి లక్ష్యాన్ని సాధించాలనేది ప్రణాళిక. 2021-22లో, దేశం యొక్క మత్స్య ఎగుమతులు 7.76 బిలియన్ USD. ఇది మొత్తం వ్యవసాయ వస్తువుల ఎగుమతుల్లో 17%.

మత్స్య రంగంలో ముఖ్యంగా మత్స్య రంగంలో ఉత్పత్తిని పెంచడానికి భారతదేశం అనేక చర్యలను ప్రారంభిస్తోంది. ఇటీవల, CMFRI సముద్రపు పంజర సాగు కోసం స్థలాలను గుర్తించింది. సముద్రపు పంజరం పెంపకంలో చేపల ఉత్పత్తి సంప్రదాయ ఫిషింగ్ పద్ధతుల కంటే ఎక్కువగా ఉంటుంది. 146 కంటే ఎక్కువ స్పాట్లు గుర్తించబడ్డాయి మరియు దీనితో మొత్తం చేపల ఉత్పత్తి 3.2 మిలియన్ టన్నులు పెరుగుతుంది.

అలాగే, MPEDA G20 మీట్ సందర్భంగా మత్స్య ఉత్పత్తిపై ఒక సదస్సును నిర్వహించనుంది. సీఫుడ్పై నిబంధనలను సమన్వయం చేయడంపై సదస్సు దృష్టి సారిస్తుంది.

ఆందోళనలు

భారతదేశం ఇప్పుడు 100 కంటే ఎక్కువ దేశాలకు సురక్షితమైన సముద్ర ఆహారాన్ని ఎగుమతి చేస్తోంది. అలాగే, వివిధ దేశాలతో కుదుర్చుకున్న ఎఫ్టిఎల కింద భారతదేశం చేపలను ఎగుమతి చేస్తోంది. అయితే, రొయ్యలపై యాంటీబయాటిక్స్ వాడకంపై యూరోపియన్ మార్కెట్లు ఇటీవల ఫిర్యాదు చేస్తున్నాయి. ఇది యూరోపియన్ మార్కెట్లతో భారతదేశ చేపల వ్యాపారంపై ప్రభావం చూపింది. ఫిషరీస్లో భారతదేశం యొక్క ప్రధాన పోటీదారులు చైనా మరియు యుఎస్.

3. అంతర్జాతీయ సంబంధాలు

బంగ్లాదేశ్ నూతన అధ్యక్షుడిగా చుప్పూ

బంగ్లాదేశ్ కొత్త అధ్యక్షుడిగా మహమ్మద్ షహాబుద్దీన్ చుప్పూ ఎన్నికయ్యారు. ఈ మేరకు ఆ దేశ ఎన్నికల సంఘం ప్రకటించింది. అవామీ లీగ్ పార్టీ తరపున చుప్పూ పోటీ చేశారని, ప్రత్యర్థులు ఎవరూ లేకపోవడంతో ఏకగ్రీవంగా ఎన్నికైనట్లు ప్రకటిస్తున్నామని తెలిపింది. 74 ఏళ్ల వయసున్న చుప్పూ ప్రస్తుతం అవామీ లీగ్ పార్టీ అడ్వైజరీ కౌన్సిల్ సభ్యుడిగా పనిచేస్తున్నారు.

దక్షిణాఫ్రికాలో విపత్తు అత్యయిక స్థితి

దక్షిణాఫ్రికాను తీవ్ర విద్యుత్ సంక్షోభం చుట్టుముట్టడంతో దేశంలో విపత్తు అత్యయిక స్థితి (స్టేట్ ఆఫ్ డిజాస్టర్)ని విధిస్తున్నట్లు అధ్యక్షుడు సిరిల్ రామఫోసా ప్రకటించారు. ఆస్పత్రులు, తాగు నీటి సరఫరా వ్యవస్థలకు నిరంతరం విద్యుత్ సరఫరా ఇవ్వడం కోసం ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నారు. దక్షిణాఫ్రికాకు ఏకైక విద్యుత్ సరఫరా సంస్థ అయిన ఎస్కామ్ దివాళా తీయడంతో విద్యుత్ సరఫరా వ్యవస్థ గడ్డు పరిస్థితిని ఎదుర్కొంటోంది. సమస్యను అధిగమించడానికి ప్రత్యేకంగా విద్యుత్ శాఖా మంత్రిని నియమిస్తామని రామఫోసా తెలిపారు. ఎస్కామ్ ఇప్పటికే పొరుగు దేశాల నుంచి 300 మెగావాట్ల విద్యుత్ కొనుగోలుకు ఒప్పందాలు కుదుర్చుకుందని, ప్రైవేటు సంస్థలను కూడా విద్యుదుత్పత్తి కార్యకలాపాలకు అనుమతిస్తున్నామని స్పష్టం చేశారు. 9,000 మెగావాట్లను ఉత్పత్తి చేసే 100 ప్రాజెక్టులు ప్రారంభం కానున్నాయని తెలిపారు.

పాకిస్థాన్‌కు రూ.8,250 కోట్ల రుణ సాయం

తీవ్ర ఆర్థిక సంక్షోభంలో కొట్టుమిట్టాడుతూ అంతర్జాతీయ ద్రవ్యనిధి (ఐఎంఎఫ్) ఉద్దీపన ప్యాకేజీ కోసం ఎదురుచూస్తున్న పాకిస్థాన్‌కు పెద్ద ఊరట లభించింది. ఓ దశలో సంక్లిష్టంగా మారిన ఇరు పక్షాల చర్చలు ఎట్టకేలకు కొలిక్కిరావడంతో అధికారుల స్థాయి ఒప్పందంపై సంతకాలు చేశారు. పాక్ కష్టాలు గట్టెక్కి ఆర్థిక వ్యవస్థ మళ్లీ గాడినపడేలా రూ.8,250 కోట్ల (ఒక బిలియన్ డాలర్లు) రుణ సాయం ఆ దేశానికి అందనుంది. ప్రధానమంత్రి షెహబాజ్ షరీఫ్‌తో సమావేశమైన ఐఎంఎఫ్ ప్రతినిధుల బృందం ఒప్పందం గురించి ఆయనకు తెలియజేసింది. ప్రభుత్వ వర్గాల కథనం మేరకు ఇరు పక్షాలు రుణ షరతులపై ఓ అవగాహనకు రావడంతో ఈ ఒప్పందాన్ని ప్రధాని వెంటనే ఆమోదించారు.

భారత కాకస్ సహాధ్యక్షులుగా రో ఖన్నా, మైక్ వాల్ట్జ్ ఎన్నిక

అమెరికాలోని ప్రస్తుత 118వ కాంగ్రెస్ సభలో భారత్‌తో పాటు ఇండో అమెరికన్ల వ్యవహారాలకు సంబంధించిన కాకస్ సహాధ్యక్షులుగా (కో-ఛైర్స్) ఇండో అమెరికన్ అయిన డెమోక్రటిక్ సభ్యుడు రో ఖన్నా (46), రిపబ్లిన్ హౌస్ సభ్యుడు మైక్ వాల్ట్జ్ ఎన్నికయ్యారు. ఈ కాకస్ అమెరికా ప్రతినిధుల సభలో చట్టసభ సభ్యుల అతిపెద్ద ద్వైపాక్షిక కూటమి. ప్రపంచంలో అతిపెద్ద ప్రజాస్వామ్య దేశాలైన భారత్, అమెరికాల మధ్య స్నేహ సంబంధాల బలోపేతానికి ఇది కృషి చేస్తుంది. 1993లో మొదటిసారిగా ఏర్పడిన ఈ కాకస్‌కు ఇప్పటిదాకా సహాధ్యక్షుడిగా ఎన్నికైన రెండో ఇండో అమెరికన్ రో ఖన్నా. 115వ కాంగ్రెస్ సభలో (2015 - 16) ఇండో అమెరికన్ అమీ బేరా ఈ కాకస్‌కు సహాధ్యక్షుడిగా పనిచేశారు. ప్రస్తుత కాంగ్రెస్ సభలో అయిదుగురు ఇండో అమెరికన్లు ఉన్నారు.

యూఏఈ, ఫ్రాన్స్‌లతో భారత్ త్రైపాక్షిక సహకారం

ఉక్రెయిన్ యుద్ధం అనిశ్చితిలో అంతర్జాతీయ రాజకీయ పరిణామాలు ఉన్న నేపథ్యంలో భారత్ మరో కీలక కూటమి దిశగా ఫ్రాన్స్, యూఏఈలతో వివిధ రంగాల్లో సహకరించుకోవాలని నిర్ణయించుకుంది. ఈ మూడు దేశాల విదేశాంగ మంత్రులు ఒక సంయుక్త ప్రకటన చేశాయి. భారత విదేశీ వ్యవహారాల శాఖ మంత్రి ఎస్.జైశంకర్, ఫ్రెంచ్ మంత్రి కేథరిన్ కలోనా, యూఏఈ మంత్రి అబ్దుల్లా బిన్ జాయెద్ అల్ నహ్యాన్‌లు ప్రకటన విడుదల చేశారు. ఇందులో రక్షణ, ఇంధన, ఆహార భద్రతా రంగాల్లో కలిసి ముందుకెళ్లాలని నిర్ణయించారు. ఈ త్రైపాక్షిక సహకారానికి గత ఏడాది సెప్టెంబరు 19న ఐక్యరాజ్యసమితి సాధారణ సమావేశాల వేదికగా ఈ ముగ్గురు విదేశాంగ మంత్రులు కలిశారు.

సైబర్ సెక్యూరిటీ బలోపేతానికి క్వాడ్ నిర్ణయం

సైబర్ సెక్యూరిటీని మరింత బలోపేతం చేసేందుకు మెషిన్ లెర్నింగ్‌తో పాటు ఇతర అత్యాధునిక సాంకేతికతలను కలిసికట్టుగా ఉపయోగించుకోవాలని ఆస్ట్రేలియా, భారత్, జపాన్, అమెరికాలతో కూడిన క్వాడ్ కూటమి నిర్ణయించింది. శ్వేతసౌధం వెలువరించిన ఓ

ప్రకటనలో ఈ మేరకు పేర్కొంది. సైబర్ నేరాలను ఎదుర్కోవడానికి సభ్య దేశాలకు ఈ ఒప్పందం ఉపకరిస్తుందని తెలిపింది. తమ తమ దేశాల్లోని ప్రజలకు, ప్రభుత్వాలకు, వ్యాపార సంస్థలకు వివిధ కార్యక్రమాల ద్వారా సైబర్ నేరాలపై అవగాహన కల్పించడానికి క్వాడ్ కృషి చేస్తుందని వివరించింది.

కరెన్సీ నోటుపై బ్రిటన్ రాజముద్ర తొలగింపు

తమ దేశ ఐదు డాలర్ల కరెన్సీ నోటుపై ఇక నుంచి బ్రిటన్ రాజు చిత్తరువుని ముద్రించబోమని ఆస్ట్రేలియా సెంట్రల్ బ్యాంకు ప్రకటించింది. బ్రిటన్ రాజ వంశంతో ముద్రిస్తున్న చివరి కరెన్సీ నోటు ఇదే కావడంతో తాజా నిర్ణయంతో ఇక నోట్లపై రాజవంశ ఆనవాళ్లు కనపడవు. ఆ స్థానంలో తమ దేశ మూలవాసుల సంస్కృతిని ప్రతిబింబించేలా కొత్త నోట్లను ఆస్ట్రేలియా ముద్రించనుంది. నాణేలు మాత్రం యథాతథంగా కొనసాగుతాయని తెలిపింది. ప్రస్తుత బ్రిటన్ రాజు కింగ్ ఛార్లెస్ 3 రూపు ఉన్న నాణేలు త్వరలోనే విపణిలోకి వస్తాయని వివరించింది. ఆస్ట్రేలియా పూర్తి స్వతంత్ర దేశమే అయినప్పటికీ బ్రిటన్ రాజ వంశం పేరు మీదుగానే పాలన సాగడం సంప్రదాయంగా వస్తోంది.

మయన్మార్‌లో మరో ఆరు నెలలు సైనిక పాలన

ప్రస్తుతం అమలులో ఉన్న అత్యయిక స్థితిని మరో ఆరు నెలల పాటు పొడిగిస్తున్నట్లు మయన్మార్‌లో అధికారంలో ఉన్న సైనిక ప్రభుత్వం ప్రకటించింది. ఆగస్టులో జరగాల్సిన ఎన్నికలను జాప్యం చేయాలనే ఉద్దేశంతోనే ఈ నిర్ణయం తీసుకున్నట్లు కనపడుతోంది. ఈ మేరకు సమావేశమైన జాతీయ రక్షణ, భద్రతా మండలి (ఎన్ఎస్‌డీసీ) నిర్ణయం తీసుకుంది. ప్రశాంత వాతావరణంలో ఎన్నికలు నిర్వహించడానికి మరికాస్త సమయం పడుతుందని ఎన్ఎస్‌డీసీ తన ప్రకటనలో వెల్లడించడం గమనార్హం.

చైనాతో సరిహద్దుల వెంట మరిన్ని ఐటీబీపీ బలగాలు

దేశంలో సహకార ఉద్యమాన్ని పటిష్ఠం చేయడంతో పాటు దాన్ని మరింతగా విస్తరింపజేయడానికి కేంద్ర ప్రభుత్వం వచ్చే అయిదేళ్లలో దేశ వ్యాప్తంగా 2 లక్షల ప్రాథమిక వ్యవసాయ, పాడి, మత్స్య సహకార పరపతి సంఘాలను ఏర్పాటు చేయాలని నిర్ణయించింది. ప్రధాని మోదీ నేతృత్వంలో జరిగిన కేబినెట్ సమావేశం దీనికి ఆమోద ముద్ర వేసింది. చైనాతో సరిహద్దు వివాదాలు కొనసాగుతున్న వేళ వాస్తవాధీన రేఖ వెంట భద్రత బలగాల మోహరింపును పెంచనున్నారు. దీని కోసం ఇండో-టిబెటన్ బోర్డర్ పోలీస్ (ఐటీబీపీ) విభాగానికి మరో ఏడు బెటాలియన్లను ప్రభుత్వం మంజూరు చేసింది. తద్వారా 9,400 మంది సిబ్బందిని అదనంగా సమకూర్చుకునేందుకు భద్రత వ్యవహారాల కేబినెట్ కమిటీ అనుమతించింది. లద్దాఖ్‌లో 4.1 కి.మీ పొడవైన శింకున్ లా సొరంగ మార్గం నిర్మాణానికి రూ.1,681 కోట్ల కేటాయింపునకూ కేబినెట్ ఆమోదం తెలిపిందని కేంద్ర సమాచార, ప్రసార శాఖ మంత్రి అనురాగ్ ఠాకుర్ వెల్లడించారు.

14వ ఏరో ఇండియా ప్రదర్శన ప్రారంభం

బెంగళూరులో 14వ ఏరో ఇండియా ప్రదర్శనను ప్రధాన మంత్రి నరేంద్ర మోదీ ప్రారంభించారు. యువత నవ్యాలోచనలు, సాంకేతిక నైపుణ్యాన్ని రక్షణ రంగంలో వినియోగించి- దేశ సామర్థ్యాన్ని బలోపేతం చేయాలని పిలుపునిచ్చారు. స్వదేశీ పరిజ్ఞానంతో రూపొందిన తేజస్, భారత్‌లో తయారీకి, సమర్థతకు ప్రమాణంగా నిలిచినట్లు ప్రధాని ప్రకటించారు. భారత్‌లో తయారీ కారణంగా ప్రస్తుతం 75 దేశాలకు రక్షణ ఉత్పత్తులను ఎగుమతి చేస్తూ ఈ రంగంలో ప్రపంచంలోనే అత్యుత్తమ స్థానంలో ఉన్నామని మోదీ వెల్లడించారు.

ఏరో ఇండియా ప్రదర్శనకు 98 దేశాల నుంచి 810 రక్షణ ఉత్పత్తుల తయారీ సంస్థల ప్రతినిధులు, అధికారులు హాజరయ్యారు. అమెరికా వైమానికదళానికి చెందిన 5వ తరం సూపర్ సోనిక్ మల్టీకోర్ ఎఫ్35ఏ శ్రేణిలోని రెండు కొత్త విమానాలు ఎఫ్35ఏ లైట్నింగ్ 2, ఎఫ్ 35ఏ జాయింట్ స్ట్రైక్ ఫైటర్లను ఏరో ఇండియాలో ఆవిష్కరించారు. అమెరికాకు చెందిన సూపర్‌సోనిక్ స్టెల్త్ విమానాలు మన దేశానికి రావడం ఇదే తొలిసారని భారత సైనిక వర్గాలు వెల్లడించాయి.

ద్వైపాక్షిక చర్చలు

రక్షణ శాఖ మంత్రి రాజ్‌నాథ్ సింగ్, జింబాబ్వే రక్షణ మంత్రి ఓపా చార్మ్ జ్విన్‌పంజ్, బంగ్లాదేశ్ ప్రధాని భద్రతా సలహాదారు మేజర్ జనరల్ తారిఖ్ అహ్మద్ సిద్దిఖీ, నేపాల్ రక్షణ మంత్రి హరిప్రసాద్ ఉప్రేతి, శ్రీలంక రక్షణ శాఖ సహాయ మంత్రి ప్రేమిత బండారలతో సమావేశమై ద్వైపాక్షిక అంశాలపై చర్చించారు.

4. పర్యావరణం

దేశంలోని 9 రాష్ట్రాల్లో పర్యావరణానికి హాని

ప్రపంచవ్యాప్తంగా పర్యావరణానికి అత్యంత హాని కలిగించే ప్రాంతాల జాబితాలో మొదటి 50 స్థానాల్లో భారత్‌లోని 9 రాష్ట్రాలు ఉన్నాయి. 2050లో పర్యావరణానికి హాని కలిగించే 2500కు పైగా రాష్ట్రాలు, ప్రావిన్సుల్లోని వాతావరణ మార్పులను క్రాస్ డిపెండెన్సీ ఇనిషియేటివ్ (ఎక్స్‌డీఐ) గణించింది. వరదలు, అడవుల్లో మంటలు తదితరాలను పరిగణనలోకి తీసుకుని పర్యావరణ హానికారకాల ప్రాంతాల వివరాలను ఆ సంస్థ వెల్లడించింది. పర్యావరణానికి విఘాతం కలిగించే ప్రపంచంలోని మొదటి 50 స్థానాల్లో భారత్‌లోని బిహార్ (22), ఉత్తర్‌ప్రదేశ్ (25), అస్సాం (28), రాజస్థాన్ (32), తమిళనాడు (36), మహారాష్ట్ర (38), గుజరాత్ (48), పంజాబ్ (50), కేరళ (52) ఉన్నాయి. 2050 నాటికి హాని కలిగించే మొదటి 50 స్థానాల జాబితాలో చైనా, అమెరికా, భారత్ నుంచే 80 శాతం రాష్ట్రాలు ఉండటం గమనార్హం. భారత్‌లోని అస్సాం రాష్ట్రంలో 1990తో పోల్చితే 2050 నాటికి పర్యావరణాన్ని దెబ్బతీసే పరిస్థితులు 330 శాతానికి పైగా పెరగనున్నాయని ఆ నివేదిక కుండబద్దలు కొట్టింది.

అగ్నిపర్వతాలు వెదజల్లే హానికారక ఉద్గారాలు ఎక్కువే

అగ్నిపర్వతాలు విస్ఫోటం చెందినప్పుడు వాతావరణంలోకి భారీగా హానికారక వాయువులు విడుదలవుతుంటాయి. ప్రశాంతంగా ఉన్నప్పుడూ వీటిని ఎక్కువగానే వెదజల్లుతుంటాయని అమెరికాలోని వాషింగ్టన్ వర్సిటీ శాస్త్రవేత్తలు తేల్చారు. ప్రస్తుతం శాస్త్రవేత్తలు అంచనా వేసిన దానికన్నా కనీసం మూడు రెట్లు ఎక్కువగా అగ్నిపర్వతాలు సల్ఫర్‌ను ఆర్కిటిక్ వాతావరణంలోకి వెలువరించినట్లు గుర్తించారు. గ్రీన్‌ల్యాండ్ ప్రాంతంలోని ఐస్ కోర్‌ను విశ్లేషించినప్పుడు ఈ విషయం వెల్లడైంది. విస్ఫోట సమయంతో పోలిస్తే సాధారణ పరిస్థితుల్లో సల్ఫేట్ ఏరోసాల్స్‌ను 10 రెట్లు ఎక్కువగా వెలువరిస్తాయని పరిశోధకులు పేర్కొన్నారు. ఈ రేణువులు సౌరశక్తిని అడ్డుకుంటాయి. తాజా పరిశోధన నేపథ్యంలో మానవ చర్యలు, అగ్నిపర్వతాల నుంచి వెలువడే రేణువుల సంఖ్యను సరిగా మదించాల్సి ఉంటుందని వివరించారు.

నగరాల్లో మరణాలకు చెట్లతో తగ్గుదల

అధిక ఉష్ణోగ్రతల కారణంగా నగరాల్లో సంభవించే మరణాల సంఖ్యను గణనీయంగా తగ్గించగల శక్తి చెట్లకు ఉందని పరిశోధకులు తెలిపారు. ఐరోపా ఖండంలోని 93 నగరాల్లో 2015లో నెలకొన్న వాతావరణ పరిస్థితులపై స్పెయిన్‌లోని బార్సిలోనా ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఫర్ గ్లోబల్ హెల్త్‌కు చెందిన తామర్ లంగ్‌మాన్ నేతృత్వంలో పరిశోధకులు విస్తృత అధ్యయనాన్ని నిర్వహించారు. నగరాల్లో చెట్ల విస్తృతి 30% మేర పెరిగితే సగటున 0.4 డిగ్రీల సెల్సియస్ ఉష్ణోగ్రత తగ్గుతుందని వారు నిర్ధారించారు. అధిక ఉష్ణోగ్రతల కారణంగా 93 ఐరోపా నగరాల్లో 2015లో 6,700 మరణాలు నమోదయ్యాయి. చెట్ల విస్తృతి 30% వరకు పెరిగి ఉంటే అందులో దాదాపు మూడో వంతు మరణాలు (2,644) సంభవించి ఉండేవి కావని పరిశోధకులు తేల్చారు.

100 శాతం భూమిలో కలిసిపోయే కాగితపు స్ట్రాల రూపకల్పన

ప్రస్తుతం వాడుకలో ఉన్న కాగితపు స్ట్రాలతో పోలిస్తే 100 శాతం భూమిలో కలిసిపోయే పర్యావరణహిత కాగితపు స్ట్రాలను రూపొందించినట్లు కొరియా రీసెర్చ్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కెమికల్ టెక్నాలజీ పరిశోధకులు ప్రకటించారు. అడ్వాన్స్‌డ్ సైన్స్ జర్నల్‌లో ప్రచురితమైన ఈ పరిశోధన వివరాల ప్రకారం.. భారీ ఎత్తున ఉత్పత్తి చేయడానికి అనువుగా ఉండే ఈ స్ట్రాలను పూర్తిగా కాగితంతోనే శాస్త్రవేత్తలు తయారు చేశారు. అయితే కార్బొనేటెడ్ పానీయాల్లో ఈ స్ట్రాలు నానిపోకుండా భూమిలో త్వరగా కలిసిపోయే ప్లాస్టిక్ (పాలీబ్యుటైలీన్ సక్సినేట్)తో వాటికి ఒక పూత పూస్తున్నామని వివరించారు. ఇందులో ఉపయోగించే సెల్యులోజ్ నానోక్రిస్టల్స్ ఆ పూతను పట్టి ఉంచుతాయన్నారు. ఈ పర్యావరణహిత స్ట్రాలు భూమిలోనూ, సముద్రాల్లోనూ త్వరగా కలిసిపోతాయని శాస్త్రవేత్తలు స్పష్టం చేశారు.

సముద్ర జలం నుంచి హరిత ఉదజని

సముద్రపు నీటిని ముందుగా శుద్ధి చేయకుండా నేరుగా ఆమ్లజని, ఉదజనిగా విడగొట్టే ప్రక్రియను అంతర్జాతీయ పరిశోధకుల బృందం కనుగొంది. ఈ బృందానికి ఆస్ట్రేలియాలోని అడిలైడ్ వర్సిటీకి చెందిన యావో ఝెంగ్ సారథ్యం వ్యవహరించారు. క్రోమియం ఆక్సైడ్ పూతతో చవకగా లభించే కోబాల్ట్ ఆక్సైడ్‌ను ఉత్ప్రేరకంగా ఉపయోగించి సముద్ర జలాన్ని విద్యుత్ ప్రయోగంతో

(ఎలక్ట్రోలైసిస్) ఆమ్లజని, హరిత ఉదజని (గ్రీన్ హైడ్రోజన్)గా విడగొట్టారు. సాధారణంగా ఎలక్ట్రోలైసిస్ ప్రక్రియకు ముందు రివర్స్ ఆస్మోసిస్ డెసాలేషన్, క్షారీకరణ వంటి ప్రక్రియల్లో నీటిని శుద్ధి చేయాల్సి ఉంటుంది. శిలాజ ఇంధనాల బదులు హరిత ఉదజని ఉత్పత్తికి తాగునీటిని ఉపయోగించడం జలవనరుల కొరతను తీవ్రం చేస్తుంది. సముద్రజలం దాదాపు అనంతం కాబట్టి నీటి కొరత ఏర్పడదు.

భూతాపం కట్టడి ఇప్పట్లో అసాధ్యం

భూతాపం పెరుగుదలను 1.5 సెల్సియస్ డిగ్రీల లోపునకు కట్టడి చేయడమనేది ప్రస్తుత సామాజిక మార్పుల వల్ల సాధ్యపడదని జర్మనీలోని హాంబర్గ్ విశ్వవిద్యాలయం పరిశోధకులు తేల్చారు. వాతావరణ మార్పులను అంచనా వేయడానికి మొదటిసారిగా సామాజిక శాస్త్రాలను, ప్రాకృతిక శాస్త్రాను మేళవించిన అధ్యయనమది. మానవ సమాజం ఎంత వేగంగా సానుకూల మార్పులను చేపడితే అంత త్వరగా భూతాపానికి కళ్లెం వేయగలుగుతామని పరిశోధకులు నిర్ధారించారు. మానవ వస్తుసేవల వినియోగం, కార్పొరేట్ చర్యలు వాతావరణ మార్పులను నిరోధించే కృషిని మందగింపజేస్తున్నాయి. కర్బన ఉద్గారాలను వెదజల్లే శిలాజ ఇంధనాలను మానవ సమాజం వేగంగా వదిలించుకోలేకపోతోంది. ఆర్థిక పునర్నిర్మాణ కార్యక్రమాలు శిలాజ ఇంధనాల వినియోగాన్ని పెంచుతున్నందున పారిస్ వాతావరణ సభ తీర్మానించిన ప్రకారం భూతాపంలో పెరుగుదలను 1.5 డిగ్రీల లోపునకు పరిమితం చేయడం కష్టమవుతోంది. రష్యన్ సహజవాయువుపై ఆధారపడాల్సిన అగత్యం నుంచి ప్రపంచం ఎంత త్వరగా బయటపడితే అంత త్వరగా శిలాజ ఇంధనాలకు వీడ్కోలు చెప్పగలుగుతామని జర్మన్ శాస్త్రవేత్తలు పేర్కొన్నారు. మానవ సమాజం తన పంథాను మార్చుకోకపోతే భూతాపం పెరిగిపోవడం ఖాయమన్నారు.

భూగర్భ జల వినియోగంపై పంజాబ్ విధానం

జూన్ 2022లో, సెంట్రల్ గ్రౌండ్ వాటర్ బోర్డ్ పంజాబ్‌లోని భూగర్భ జలాలు (మొదటి 100మీ రీచ్‌లో) 2029 నాటికి ఖాళీ అవుతాయని నివేదించింది. 2039లో భూగర్భ జలాలు (300మీ రీచ్‌లో) ఖాళీ అవుతాయి. ఈ నేపథ్యంలో పంజాబ్ వాటర్ రెగ్యులేషన్ అండ్ డెవలప్‌మెంట్ అథారిటీ ఆదేశాలు జారీ చేసింది. వాటిని గ్రౌండ్ వాటర్ ఎక్స్‌ట్రాక్షన్ అండ్ కన్జర్వేషన్ డైరెక్షన్స్, 2023 అని పిలుస్తారు. ఈ ఆదేశాల ప్రకారం, పంజాబ్ ప్రభుత్వం భూగర్భ జలాలను వెలికితీసే వ్యక్తులు మరియు సంస్థల నుండి పన్ను వసూలు చేస్తుంది. గృహావసరాలు, వ్యవసాయం, మిలిటరీ మరియు ఇతర ప్రభుత్వ సంస్థల కోసం భూగర్భ జలాలను ఉపయోగించే వ్యక్తులకు ఛార్జీలు వర్తించవు.

ఆరోపణలు ఏమిటి?

భూగర్భ జలాలు పునరుద్ధరణ సామర్థ్యాలు ఉన్నాయి. అయితే, తిరిగి నింపడానికి సమయం పడుతుంది. వెలికితీత మరియు తిరిగి నింపే సమయం ఆధారంగా, పంజాబ్ మూడు జోన్లుగా విభజించబడింది. అవి గ్రీన్ జోన్, ఎల్లో జోన్ మరియు ఆరెంజ్ జోన్.

* గ్రీన్ జోన్: ఇక్కడ చార్జీలు రూ.4 నుంచి రూ.14. అంటే భూగర్భ జలాలు కాస్త త్వరగా పుంజుకుంటాయి. అయినప్పటికీ, నిరంతర వెలికితీత దాని భర్తీకి ఆటంకం కలిగిస్తుంది

* ఎల్లో జోన్: ఇక్కడ ఛార్జీలు రూ.6 నుండి రూ.18 వరకు ఉంటాయి

* ఆరెంజ్ జోన్: ఛార్జీలు రూ.8 మరియు రూ.22 మధ్య ఉంటాయి

ప్రధాన లక్ష్యం

* నీటి సమతుల్యతను పెంచడం మరియు భూగర్భ జలాలను సంరక్షించడం

* పరిశ్రమలు భూగర్భ జలాలను మితిమీరి వాడకుండా నిరోధించడం

ప్రాజెక్ట్ చిరుత: భారతదేశం దక్షిణాఫ్రికా నుండి 12 చిరుతలను పొందింది

జనవరి 2023లో ప్రాజెక్ట్ చీతాపై భారతదేశం మరియు దక్షిణాఫ్రికా ఒక ఒప్పందంపై సంతకం చేశాయి. ఒప్పందం ప్రకారం, దక్షిణాఫ్రికా నుండి భారతదేశం 12 చిరుతలను పొందుతుంది. ఈ చిరుతలను మధ్యప్రదేశ్‌లోని కునో నేషనల్ పార్క్‌లో పడవేయనున్నారు. సెప్టెంబర్ 2022లో, ఎనిమిది చిరుతలను పార్కులో ప్రవేశపెట్టారు. ఈ ఎనిమిది ని నమీబియా నుంచి తీసుకొచ్చారు. నమీబియా వాటిని భారతదేశానికి బహుమతిగా ఇచ్చింది. ఇది ప్రపంచంలోనే చిరుతలను ఖండాంతరాలకు బదిలీ చేయడంలో మొదటిది.

ప్లాన్ ఏమిటి?

1952లో భారతదేశంలో చిరుతలు అంతరించిపోయాయి. ప్రాజెక్ట్ చిరుత, భారతదేశంలో చిరుతలను ప్రవేశపెట్టడానికి యాక్షన్ ప్లాన్ అని కూడా పిలుస్తారు, దేశంలో పెద్ద పిల్లులను తిరిగి ప్రవేశపెట్టడానికి ప్రారంభించబడింది. దీనిని సాధించేందుకు దక్షిణాఫ్రికాతో భారత్ ఒప్పందం కుదుర్చుకుంది. ఈ ఒప్పందం ప్రకారం, దక్షిణాఫ్రికా రాబోయే 8 నుండి 10 సంవత్సరాల వరకు ప్రతి సంవత్సరం 12 చిరుతలను పంపుతుంది.

ప్రణాళిక యొక్క వాటాదారులు

అటవీ శాఖ, దక్షిణాఫ్రికా సంస్థలు, నేషనల్ బయోడైవర్సిటీ ఇన్స్టిట్యూట్, అంతరించిపోతున్న వైల్డ్లైఫ్ ట్రస్ట్ మొదలైన వాటిచే ఈ ప్రాజెక్ట్ అమలు చేయబడుతుంది. భారత వైమానిక దళం దక్షిణాఫ్రికా నుండి చిరుతలను ఎగురవేస్తుంది.

ఆందోళనలు

ప్రారంభంలో భారతదేశం ఆఫ్రికన్ చిరుతలను ప్రవేశపెట్టాలని భావించింది. అయితే, ఇది IUCN పునఃప్రవేశ నియమాలకు విరుద్ధం. IUCN ప్రకారం, ఒక అన్యదేశ జాతులను పరిచయం చేయడం స్థానిక వాటిని భర్తీ చేస్తుంది. కాబట్టి భారతదేశం ఆసియా చిరుతలతో ముందుకు సాగింది. ఆసియాటిక్ చిరుతలు భారతదేశంలో ఉనికిలో ఉన్నాయి మరియు అంతరించిపోయాయి. అందువల్ల, ఆసియా చిరుతలు దేశానికి అన్యదేశ జాతులు కావు.

వెట్‌ల్యాండ్ ఎక్స్-సిటు కన్జర్వేషన్ ఎస్టాబ్లిష్‌మెంట్ (WESCE)

రాజస్థాన్ రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇటీవల WESCE ప్రణాళికను ప్రకటించింది. ఎనిమిదేళ్లపాటు ఈ ప్రాజెక్టుకు ఫ్రెంచ్ ప్రభుత్వం నిధులు సమకూర్చనుంది. మొత్తం ఖర్చు దాదాపు 1200 కోట్లు ఉంటుందని అంచనా. WESCE అనేది ప్రపంచ వారసత్వ ప్రదేశం, కియోలాడియో నేషనల్ పార్క్‌లో ప్రారంభించబడిన జంతుప్రదర్శనశాల. జూ డాల్ఫిన్లు, మొసళ్లు, నీటి గేదెలు మరియు ఇతర అన్యదేశ జాతులను ప్రదర్శిస్తుంది. జూలో ఉంచబడే చిత్తడి నేల జాతులు ప్రధాన ఆకర్షణగా ఉంటాయి.

5. సైన్స్ & టెక్నాలజీ

దేశంలో తొలిసారి లిథియం నిల్వలు గుర్తింపు

దేశంలో మొదటిసారిగా లిథియం నిల్వలను జియలాజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా (జీఎస్ఐ) గుర్తించిందని కేంద్ర గనుల శాఖ ప్రకటించింది. జమ్ము కశ్మీర్‌లోని రియాసి జిల్లాలో గల సలాల్ – హైమనా ప్రాంతంలో 5.9 మిలియన్ టన్నుల లిథియం నిక్షేపాలను గుర్తించినట్లు పేర్కొంది. దేశంలో ఎలక్ట్రిక్ వాహనాలను ప్రోత్సహించాలని ప్రభుత్వాలు భావిస్తున్న నేపథ్యంలో లిథియం నిల్వలు లభించడం మేలు చేయనుంది. కాగా, బంగారం, లిథియం సహా మొత్తం 51 గనులను రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు అప్పగించినట్లు గనుల శాఖ వెల్లడించింది.

అగ్రగామి 5 అక్రెడిటేషన్ వ్యవస్థల్లో భారత్

ప్రపంచంలోని అక్రెడిటేషన్ వ్యవస్థల్లో భారత్ 5వ స్థానంలో నిలిచింది. మౌలిక సదుపాయాల నాణ్యత (క్యూఐ) ఆధారంగా 184 దేశాలతో గ్లోబల్ క్వాలిటీ ఇన్‌ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఇండెక్స్ (జీక్యూఐఐ) 2021 నివేదిక వెలువరించింది. భారత మొత్తం క్యూఐ వ్యవస్థ 10వ స్థానంలో కొనసాగుతోంది. సూచీ ప్రకారం మెట్రాలజీలో 21వ స్థానం, స్టాండరైజేషన్‌లో 9వ స్థానంలో భారత్ నిలిచింది. అక్రెడిటేషన్ వ్యవస్థల్లో జర్మనీ అగ్రస్థానంలో ఉంది. తర్వాతి స్థానాల్లో అమెరికా, చైనా, ఇటలీ, భారత్ ఉన్నాయి. ఈ నివేదికను 2022 డిసెంబరులో విడుదల చేశారు. ఈ నివేదిక ప్రకారం.. అగ్రగామి 25 దేశాల్లో ఎక్కువ ఐరోపా, ఉత్తర అమెరికా, ఆసియా–పసిఫిక్‌ల్లోనే ఉన్నాయి. క్యూఐలో భారత్ (10), బ్రెజిల్ (13), ఆస్ట్రేలియా (14), తుర్కియే (16) స్థానాల్లో నిలిచాయి.

2025 నాటికి ప్రపంచ విద్యుత్తులో సగం ఆసియాలోనే వినియోగం

ప్రపంచంలో ఉత్పత్తి అయ్యే మొత్తం విద్యుత్‌లో సగం మొత్తాన్ని ఒక్క ఆసియానే వినియోగించుకుంటుందని అంతర్జాతీయ ఇంధన సంస్థ (ఐఈఏ) వెల్లడించింది. చరిత్రలో తొలిసారి 2025లో ఆసియా ఈ ఘనతను సాధిస్తుందని ఈ మేరకు విడుదల చేసిన భవిష్యత్తు అంచనా నివేదికలో ఐఈఏ ప్రకటించింది. ఐరోపా సమాఖ్య, అమెరికా, భారత్‌లు కలిపి వినియోగించే విద్యుత్ కంటే చైనా ఎక్కువ కరెంటును ఉపయోగించనుందని ఈ నివేదిక పేర్కొంది. ఆ సమయానికి ప్రపంచ జనాభాలో అయిదో వంతుకు ఆశ్రయమివ్వనున్న ఆఫ్రికా మౌలికవసతుల కొరత కారణంగా ప్రపంచ విద్యుదుత్పత్తిలో మూడు శాతం కరెంటును మాత్రమే వినియోగించుకుంటుందని ఐఈఏ అంచనా వేసింది. విద్యుదుత్పత్తిలో అణు, సంప్రదాయేతర ఇంధన వనరుల వినియోగం గణనీయంగా పెరగడం వల్ల ఆ మేరకు వాయుకాలుష్యం తగ్గనుందని ఈ నివేదిక తెలిపింది. ఉష్ణోగ్రత పెరుగుదలను 1.5 డిగ్రీల సెల్సియస్‌కు కట్టడి చేయాలనే లక్ష్యాన్ని చేరుకోవాలంటే సంప్రదాయేతర వనరుల వినియోగం మరింత పెరగాలని నివేదిక స్పష్టం చేసింది. విద్యుదుత్పత్తి, సరఫరా వాతావరణ మార్పులపై ఆధారపడి ఉంటున్నాయనే నిజాన్ని ప్రభుత్వాధినేతలు అర్థం చేసుకోవాలని హెచ్చరించింది. గతేడాది యూరోప్, భారత్, మధ్య, తూర్పు చైనాల్లో ఉష్ణపవనాలు, కరవు పరిస్థితులు ఏర్పడగా, అమెరికాలో శీతల పవనాలు ఇబ్బందులు సృష్టించాయని ఐఈఏ వెల్లడించింది. ఆయా పరిస్థితుల్లో విద్యుదుత్పత్తి, సరఫరా వ్యవస్థలు తీవ్ర ఇబ్బందులు ఎదుర్కొన్నాయని గుర్తుచేసింది.

భూకంపాల గుట్టును విప్పే పగుళ్లు

భారీ భూకంపాల ఆస్కారాన్ని పసిగట్టే దిశగా అమెరికా శాస్త్రవేత్తలు కీలక ముందడుగు వేశారు. భూఫలకాలకు సంబంధించిన ఒక ప్రక్రియ ఇందులో కీలకం కానుందని తేల్చారు. టెక్సాస్ విశ్వవిద్యాలయ శాస్త్రవేత్తలు ఈ ఘనత సాధించారు. భూఫలకాల అంచులు లేదా పగుళ్లను ఫాల్ట్స్‌గా పేర్కొంటారు. ఇవి నెమ్మదిగా కలిసిపోతే.. వాటి కదలికల వల్ల స్వల్పస్థాయి ప్రకంపనలు మాత్రమే వస్తాయని శాస్త్రవేత్తలు తెలిపారు. వేగంగా పూడుకుపోయే ఫాల్ట్, ఆ తర్వాత భారీ భూకంపం ద్వారా విడిపోతుందని వివరించారు. తదుపరి భారీ ప్రకంపనలు ఎప్పుడు వస్తాయన్నది పసిగట్టడానికి ఈ అంశం ఒక్కటే సరిపోదన్నారు. ఇందులో సంక్లిష్ట ప్రక్రియలు ఇమిడి ఉంటాయని పేర్కొన్నారు. అయితే భూకంపానికి ఉన్న అవకాశం, కారణాల గురించి శోధించడానికి ఇది సాయపడుతుందని తెలిపారు. న్యూజిలాండ్ తీరానికి చేరువలోని ఒక ఫాల్ట్ ప్రాంతంలో శిలల పరిశీలన, కంప్యూటర్ నమూనాతో విశ్లేషణ ద్వారా శాస్త్రవేత్తలు ఈ మేరకు నిర్ధారించారు. నేల నుంచి దాదాపు అర మైలు దూరం డ్రిల్ చేసి ఈ శిలలను సేకరించారు. తరచూ స్వల్పస్థాయి భూకంపాలు

రావడానికి కారణం, ఫాల్ట్‌లో బంకమట్టి పుష్కలంగా కలిగిన శిలలు చాలా నెమ్మదిగా అతుక్కోవడమేనని వివరించారు.

దెబ్బతిన్న గుండెకు ప్రొటీన్‌తో చికిత్స

గుండెకు మరమ్మతులు చేయడానికి సాయపడే ఒక 'రీకాంబినెంట్ ప్రొటీన్ టూల్‌బాక్స్'ను గువాహటిలోని ఐఐటీ శాస్త్రవేత్తలు అభివృద్ధి చేశారు. ఇందులో ఆరు ప్రత్యేక ప్రొటీన్లు ఉంటాయి. ఇవి.. మానవ చర్మం నుంచి సేకరించిన కణాలను గుండె కణాలుగా మార్చడానికి ఉపయోగపడతాయి. ఇవి అచ్చం గుండె కణాల తరహాలోనే పనిచేస్తాయి. దెబ్బతిన్న హృదయ కణజాల పునరుజ్జీవనానికి వీటిని వాడొచ్చు. గుండెలోని ఒక భాగం దెబ్బతిన్నప్పుడు గుండెపోటు రావొచ్చు. జీబ్రా ఫిష్ వంటి కొన్ని జీవుల్లో దెబ్బతిన్న గుండె తిరిగి వృద్ధి చెందుతుంది. మానవుల్లో ఇలాంటి ప్రక్రియ ఉండదు. కొత్త గుండె కణాలు వృద్ధి చెందడానికి బదులు 'స్కార్' కణజాలం ఏర్పడుతుంది.

పూర్తిగా దెబ్బతిన్న గుండెకు మార్పిడి ఒక్కటే పరిష్కారం. అయితే ఇందుకు సరిపడా అవయవాలు అందుబాటులో ఉండటంలేదు. పైగా మార్పిడి చేసినా దాన్ని రోగి శరీరం సాఫీగా స్వీకరిస్తుందా అన్నది అనుమానమే. ఈ నేపథ్యంలో సాధారణ కణాలను గుండె కణాలుగా మార్చడానికి ఉన్న అవకాశంపై శాస్త్రవేత్తలు చాలాకాలంగా పరిశోధనలు చేస్తున్నారు. దెబ్బతిన్న గుండె పునరుజ్జీవనానికి ఇవి సాయపడతాయని వారు తెలిపారు. అయితే మార్పిడి ప్రక్రియలో కణాలు హానికరంగా మారొచ్చు. అందువల్ల సురక్షితమైన విధానాలపై శాస్త్రవేత్తలు దృష్టిసారించారు. కణాల పనితీరును మార్చే ప్రక్రియను సెల్యులార్ రీప్రోగ్రామింగ్‌గా పేర్కొంటారు. ఇందులో నిర్దిష్ట ప్రొటీన్లను ఉపయోగించాలి. అవి.. సంబంధిత కణంలోని జన్యువుల వ్యక్తీకరణను మార్చేస్తాయి. కణానికి కొత్త గుర్తింపును ఇస్తాయి. ఇలాంటి రీకాంబినెంట్ ప్రొటీన్లను ఐఐటీ శాస్త్రవేత్తలు తయారు చేశారు.

తొలి హైబ్రిడ్ రాకెట్ ప్రయోగం విజయవంతం

మార్టిన్ ఫౌండేషన్, డాక్టర్ ఏపీజే అబ్దుల్‌కలాం ఇంటర్నేషనల్ ఫౌండేషన్, స్పేస్ జోన్ ఇండియా సహకారంతో మహాబలిపురం సమీప పట్టిపుల్లంలో నిర్వహించిన భారతదేశపు మొదటి హైబ్రిడ్ రాకెట్ ప్రయోగం విజయవంతమైంది. దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల ప్రభుత్వ పాఠశాలల విద్యార్థులు తయారు చేసి పంపిన 150 బుల్లి ఉపగ్రహాలను వారే రూపొందించిన రాకెట్ ద్వారా నింగిలోకి పంపారు. 6 నుంచి 12వ తరగతి వరకు చదివే సుమారు 3,500 మంది విద్యార్థులు ఈ ప్రక్రియలో పాల్గొన్నారు. తమిళనాడు, పుదుచ్చేరిలోని మత్స్యకార కుటుంబాలకు చెందిన 200 మంది విద్యార్థులు, గిరిజన తండాల పాఠశాలల్లోని వంద మంది విద్యార్థులూ ఇందులో ఉన్నారు.

చంద్రయాన్-3పై కీలక పరీక్ష విజయవంతం

చందమామపైకి ల్యాండర్, రోవర్‌ను దించేందుకు ఉద్దేశించిన చంద్రయాన్-3 వ్యోమనౌకపై కీలక పరీక్షను భారత అంతరిక్ష పరిశోధన సంస్థ (ఇస్రో) విజయవంతంగా పూర్తి చేసింది. ఎలక్ట్రో-మ్యాగ్నెటిక్ ఇంటర్‌ఫిరెన్స్/ఎలక్ట్రో-మ్యాగ్నెటిక్ కంపాటబిలిటీ (ఈఎంఐ/ఈఎంసీ) అనే ఈ పరీక్ష బెంగళూరులోని యు.ఆర్.రావు ఉపగ్రహ కేంద్రంలో జరిగింది. అంతరిక్ష వాతావరణంలోని విద్యుదయస్కాంత స్థాయిని తట్టుకొని వ్యోమనౌకలోని వ్యవస్థలన్నీ సాఫీగా పనిచేసేలా చూడటం దీని ఉద్దేశం. జనవరి 31 నుంచి ఫిబ్రవరి 2 మధ్య ఈ పరీక్ష జరిగినట్లు ఇస్రో తెలిపింది. చంద్రయాన్-3లో ప్రొపల్షన్, ల్యాండర్, రోవర్ అనే మూడు మాడ్యూల్స్ ఉంటాయి. ఈ వ్యోమనౌకను జీఎస్ఎల్‌వీ మార్క్-3 రాకెట్ ద్వారా ఈ ఏడాది జూన్‌లో ప్రయోగించనున్నారు.

అత్యధిక విద్యుదుత్పత్తికి తోడ్పడేలా సరికొత్త మిశ్రమ లోహం

విద్యుదుత్పత్తి ప్రక్రియలో వెలువడే ఉష్ణాన్ని మరింతగా వినియోగించుకునేందుకు ఉపయోగపడే మహా మిశ్రమ లోహాన్ని (సూపర్ ఎలాయ్)ను అమెరికాలోని శాండియా నేషనల్ లేబరేటరీస్ పరిశోధకులు త్రీడీ ముద్రణ పద్ధతిలో తయారు చేశారు. ప్రస్తుతం విద్యుదుత్పాదనకు ఉపయోగిస్తున్న గ్యాస్ టర్బైన్ యంత్రాల తయారీకి దీనిని ఉపయోగిస్తే అద్భుతమైన ఫలితాలు రాబట్టొచ్చని పరిశోధకులు పేర్కొన్నారు. అమెరికాలో 80 శాతం విద్యుత్‌ను శిలాజ ఇంధనాలను మండించడం ద్వారా ఉత్పత్తి చేస్తారు. అక్కడ ప్రస్తుతం ఉపయోగిస్తున్న టర్బైన్లు ఒక స్థాయి వరకే ఉష్ణోగ్రతను తట్టుకోగలవు. ఈ మహా మిశ్రమ లోహంతో టర్బైన్లను రూపొందిస్తే మరింత ఉష్ణోగ్రతలో కూడా పనిచేయగలిగి, ఆ వేడినంతటినీ విద్యుత్తుగా మారుస్తూ వృథాను అరికడుతుందని పరిశోధకుల ఆలోచన. 42 శాతం అల్యూమినియం, 25 శాతం టైటానియం, 13 శాతం నియోబియం, 8 శాతం జిర్కోనియం, 8 శాతం మోలిబ్డినం, 4 శాతం టాంటలం లోహాలను కలిపి ఈ మిశ్రమ లోహాన్ని

తయారు చేశారు. దీనిని 800 సెల్సియస్ డిగ్రీల వరకు వేడిచేసి, వెంటనే సాధారణ ఉష్ణోగ్రతకు తీసుకొచ్చేసినా దాని పటిష్ఠత చెక్కుచెదరలేదు. తేలికగా ఉండి, అత్యధిక ఉష్ణోగ్రతను తట్టుకోగలిగే ఈ మిశ్రమలోహాన్ని విమానాలు, రాకెట్లు, వ్యోమనౌకలు, ఆటోమొబైల్ రంగంలోనూ వినియోగించవచ్చు.

జెట్‌ప్యాక్‌లను అభివృద్ధి చేసిన బెంగళూరు స్టార్టప్

భారతీయ సైనిక వ్యవస్థలో వాయువేగంతో పయనించే ఫైటర్ జెట్‌లు, డ్రోన్ల వరుసలో త్వరలో ఎగిరే సైనికుడు వచ్చి చేరనున్నాడు. ప్యారాచూట్‌ల అవసరం లేకుండానే పక్షిలా ఎగురుతూ లక్ష్యాలను చేరేందుకు బెంగళూరుకు చెందిన అబ్సల్యూట్ కంపోజిట్ ప్రైవేట్ లిమిటెడ్ (ఏసీపీఎల్) అనే స్టార్టప్ సైనిక దుస్తులను (జెట్‌ప్యాక్) తయారు చేసింది. అవి ప్రస్తుతం బెంగళూరులో నిర్వహిస్తున్న ఏరో ఇండియాలో ప్రదర్శించారు.

వాటి ప్రత్యేకతలిలా ఉన్నాయి..

టర్బోజెట్‌ల పనితీరును పోలిన ఇంధన వ్యవస్థలు జెట్‌ప్యాక్‌లో ఉన్నాయి. ఇందులో ఇంధనంతో మండించే చిన్నపాటి కంప్రెసర్లతో కూడిన టర్బో ఇంజిన్, 30 లీటర్ల డీజిల్ ట్యాంకు అమర్చారు. ఎయిర్ ఇన్‌లెట్ కాంపాక్ట్ ఫ్లయింగ్ మిషన్ విధానంతో ఎగిరే వ్యవస్థలు ఉన్నాయి. పర్వతాలు, ఎడారులు, అగ్నిప్రమాదాలు, ప్రకృతి విపత్తుల్లో రక్షణ చర్యలు, హిట్ అండ్ రన్ ఛేదనలో సైనిక సేవలను మరింత వేగంగా, సమర్థంగా అందించేందుకు జెట్‌ప్యాక్‌లు ఉపయోగపడతాయని స్టార్టప్ ఎండీ రాఘవ్‌రెడ్డి తెలిపారు. వీటిని ధరించిన సైనికుడు గంటకు 50 కిలోమీటర్ల వేగంతో 15 మీటర్ల ఎత్తు వరకు ఎగరగలడని వెల్లడించారు. వీటిని 70% స్వదేశీ పరిజ్ఞానంతో, పేలోడ్‌తో కలిపి 80 కిలోల బరువుతో తయారు చేశారు. ఇప్పటికే 48 జెట్ సూట్‌లను ప్రయోగాత్మకంగా పరిశీలించేందుకు రక్షణ శాఖ ప్రతిపాదనల విభాగానికి పంపారు.

సెనగపిండితో మధుమేహం దూరం

సెనగలు, కాయ ధాన్యాలు, బీన్స్ వంటివి ఆహారంలో భాగమైతే గుండె జబ్బుల ముప్పు తక్కువనే విషయం తెలిసిందే. వీటిలో పెద్ద మొత్తంలో పీచు పదార్థాలు ఉండటమే దీనికి కారణం. తాజా పరిశోధనల మేరకు గోధుమ పిండి స్థానంలో సెనగ పిండిని ఆహారంలో భాగంగా చేసుకుంటే కడుపు నిండిన భావన కలిగిస్తుందని, అలాగే ఇన్సులిన్, రక్తంలో చక్కెర స్థాయిలను అదుపులో ఉంచుతుందని తేలింది. తద్వారా అధిక బరువు సమస్యతో పాటు, టైప్-2 మధుమేహం బారిన పడకుండా తప్పించుకోవచ్చని వెల్లడైంది. 30% కొమ్ముసెనగ పిండి కలిపిన గోధుమ పిండితో తయారు చేసిన బ్రెడ్ భుజిస్తే సాధారణ రొట్టె తిన్నప్పటితో పోలిస్తే రక్తంలో చక్కెర స్థాయిలు 40% తగ్గినట్లు గుర్తించారు. దీనికి ఇందులో ఉండే పిండి పదార్థం అరుగుదల స్థాయిని నెమ్మదింపచేయడమే కారణమని పరిశోధకులు పేర్కొన్నారు.

పురుషులకు సంతానోత్పత్తి నిరోధక మాత్ర!

మగ ఎలుకల్లో వీర్యకణాల విడుదలను తాత్కాలికంగా అడ్డుకోవడం ద్వారా ఆడ ఎలుకల్లో గర్భధారణను నిరోధించగల రసాయనాన్ని అమెరికాలోని వెయిల్ కార్నెల్ మెడిసిన్ సంస్థ పరిశోధకులు రూపొందించారు. ఆ రసాయన మాత్ర పేరు టీడీఐ-11861. గర్భం నివారణ కోసం ప్రస్తుతం పురుషులకు కండోమ్‌లు, వేసెక్టమీ శస్త్రచికిత్స వంటివి అందుబాటులో ఉన్నాయి. ఎలుకల మీద ప్రస్తుత ప్రయోగాలు విజయవంతంగా పూర్తయితే మగవాళ్లకూ సంతానోత్పత్తి నిరోధక మాత్రలు అందుబాటులోకి వచ్చే అవకాశాలున్నాయి. టీడీఐ-11861 మాత్రను మగ ఎలుకలకు ఇచ్చినప్పుడు వాటి వీర్య కణాలు రెండున్నర గంటలసేపు స్తంభించిపోయాయి. ఆడ ఎలుకల్లో ప్రవేశించిన మూడు గంటల తరవాత కొన్ని వీర్య కణాలు కొంత మేరకు తిరిగి క్రియాశీలమయ్యాయి.

శనిగ్రహంలో కొత్త 'స్పోక్ సీజన్' ప్రారంభం

శనిగ్రహం వలయాలకు సంబంధించి హబుల్ టెలిస్కోప్ తాజాగా తీసిన చిత్రంలో 'స్పోక్ సీజన్' ప్రారంభానికి సంబంధించిన ఆనవాళ్లు కనిపించినట్లు నాసా పేర్కొంది. ప్రస్తుతం శాస్త్రవేత్తలు 'స్పోక్స్'కి సంబంధించిన కారణాలు, వాటి స్వభావం ఎలా ఉంటుంది తదితర అంశాలను గుర్తించనున్నట్లు వెల్లడైంది. తాజా స్పోక్స్‌నకు శనిగ్రహానికి సంబంధించిన అస్థిర అయస్కాంత క్షేత్రమే కారణమని శాస్త్రవేత్తలు భావిస్తున్నట్లు నాసా వెల్లడించింది.

లయన్స్ మేన్ పుట్టగొడుగులతో జ్ఞాపకశక్తి వృద్ధి

లయన్స్ మేన్ మష్రూమ్స్‌గా పిలిచే హెరిసియం హెరినాసియస్ జాతికి చెందిన పుట్టగొడుగులతో మెదడు కణాలు వృద్ధి చెందడంతో పాటు జ్ఞాపకశక్తి మెరుగుపడుతోందని పరిశోధనలో రుజువైంది. ఔషధ గుణాలున్నాయనే నమ్మకంతో ప్రాచీన కాలం నుంచీ ఈ పుట్టగొడుగులను ఆసియా దేశాల్లో

సంప్రదాయ వైద్యంలో ఉపయోగిస్తున్నారు. అయితే దీనిలో శాస్త్రీయతను నిర్ధరించేందుకు ఆస్ట్రేలియాలోని క్వీన్స్‌ల్యాండ్ విశ్వవిద్యాలయ శాస్త్రవేత్తలు పూనుకున్నారు. ఈ పుట్టగొడుగుల నుంచి తీసిన మూలకాల వల్ల సజీవమైన బ్రెయిన్ కణాల్లో వచ్చిన మార్పులను అధ్యయన బృందం పరిశీలించింది. మెదడు కణాల్లో న్యూరాన్‌ల వృద్ధి, వాటి మధ్య బంధం ఏర్పడటం వంటి సానుకూల మార్పులను వారు గమనించారు. ఈ పరిశోధన వివరాలు జర్నల్ ఆఫ్ న్యూరోకెమిస్ట్రీలో ప్రచురితమయ్యాయి. ఈ అధ్యయనం అల్జీమర్స్‌కు చికిత్స అందించడంలో ఉపయోగపడుతుందని పరిశోధనా పత్రం పేర్కొంది.

ఎరువుల ఉద్గారాలను 80% తగ్గించొచ్చు

సేంద్రియ, రసాయన ఎరువులు విడుదలచేసే కర్బన ఉద్గారాలను 80 శాతం మేర తగ్గించవచ్చని కేంబ్రిడ్జ్ విశ్వవిద్యాలయ పరిశోధకులు నిర్ధారించారు. ఈ ఉద్గారాల్లో మూడో వంతు మాత్రమే ఉత్పత్తి సమయంలో వెలువడతాయని, మిగతా ఉద్గారాలన్నీ ఎరువులను పొలాల్లో చల్లిన తరవాతే వెలువడతాయని గుర్తించారు. పెట్రోరసాయనాల పరిశ్రమ ఉత్పత్తుల్లో 74 శాతం వాటా ప్లాస్టిక్స్, రసాయన ఎరువులదే. 48 శాతం ప్రపంచ జనాభా ఆహార అవసరాలను రసాయన ఎరువుల ద్వారా సాగయిన పంటలే తీరుస్తున్నాయి. 2050 కల్లా ప్రపంచ జనాభా 20 శాతం పెరగనున్నందున ఆ మేరకు రసాయన ఎరువుల వినియోగమూ పెరుగుతుంది. నత్రజని ఆధారిత ఎరువులు అన్నింటికన్నా ఎక్కువ కర్బన ఉద్గారాలను వెలువరిస్తాయి. సేంద్రియ, రసాయన ఎరువులు కలిసి ఏడాదికి 2.6 గిగాటన్నుల ఉద్గారాలను విడుదల చేస్తున్నాయి. ఇది విమానయాన, నౌకా రవాణా రంగాలు రెండూ వెలువరిస్తున్న ఉద్గారాల కన్నా ఎక్కువ. రసాయన ఎరువుల ఉత్పత్తి ప్రక్రియలో అమోనియా సంశ్లేషణ వల్ల కర్బన ఉద్గారాలు ఎక్కువగా విడుదలవుతాయి. ఈ పరిశ్రమలో ఉష్ణీకరణ, హైడ్రోజన్ ఉత్పత్తికి బొగ్గు, చమురు వంటి శిలాజ ఇంధనాల వాడకాన్ని తగ్గిస్తే ఉద్గారాలు తగ్గుతాయి.

ఇస్రో ప్రయోగించిన ఎస్ఎస్ఎల్వీ డీ2 పరీక్ష విజయవంతం

భారత అంతరిక్ష పరిశోధన సంస్థ (ఇస్రో) చరిత్రలో ఇదొక నూతన అధ్యాయం. శాస్త్రవేత్తలు మొదటిసారిగా చిన్న ఉపగ్రహ వాహకనౌకను (ఎస్ఎస్ఎల్వీ) రూపొందించి, ప్రయోగించి విజయవంతం చేశారు. దీనివల్ల సమయంతో పాటు, ఖర్చు ఆదా అయింది. వాణిజ్య ప్రయోగాల పరంగా మరింత ముందుకెళ్లేందుకు ఇది ఎంతోగానో ఉపయోగపడనుంది. తిరుపతి జిల్లాలోని షార్‌లో ఈ వాహకనౌక నింగిలోకి దూసుకెళ్లింది. ఇది ఇస్రోకు చెందిన 156.3 కిలోల బరువు గల ఈవోఎస్-07 ఉపగ్రహంతో పాటు అమెరికా అంటారిస్ సంస్థకు చెందిన 11.5 కిలోల జానుస్-1, చెన్నై స్పేస్ క్విడ్జ్ ఇండియా ఆధ్వర్యంలో విద్యార్థులు రూపొందించిన 8.7 కిలోల ఆజాదీ శాట్-2లను భూమికి 450 కిలోమీటర్ల ఎత్తులోని కక్ష్యలో ప్రవేశపెట్టింది. 'ఈ విజయంతో ఇస్రో సరికొత్త రికార్డును సొంతం చేసుకుంది. అతి తక్కువ ఖర్చు, ఐదు రోజుల వ్యవధిలో రాకెట్‌ను రూపొందించి అంతరిక్షంలోకి ఉపగ్రహాలను విజయవంతంగా పంపిన దేశంగా భారత్ తన పేరును నమోదు చేసుకుంది' అని ఇస్రో వర్గాలు తెలిపాయి.

ఈవోఎస్-07: ఇది 156.3 కిలోల బరువున్న ఉపగ్రహం. ఇస్రో ఆధ్వర్యంలో రూపుదిద్దుకుంది. ఈ మిషన్ లక్ష్యం మైక్రోశాటిలైట్ బస్, కొత్త సాంకేతికతలకు అనుకూలమైన పేలోడ్ సాధనాలను రూపొందించడం, అభివృద్ధి చేయడం. భవిష్యత్తులో ఉపగ్రహాల ప్రయోగాలకు ఇది ఎంతో అవసరం కానుంది. ఈ ఉపగ్రహం ద్వారా భూమిపైన, సముద్రాల్లోని వాతావరణ మార్పులను గుర్తించవచ్చు. మరెన్నో రకాలుగా ఇది ఉపయోగపడుతుంది. కొత్త ప్రయోగాల్లో ఎంఎం-వేవ్ హ్యుమిడిటీ సౌండర్, స్పెక్ట్రమ్ మానిటరింగ్ పేలోడ్ ఉన్నాయి.

జానుస్-1: బరువు 10.2 కిలోలు. అంటారిస్ సాఫ్ట్‌వేర్ ప్లాట్‌ఫారం ఆధారంగా రూపొందిన స్మార్ట్ శాటిలైట్ మిషన్.

ఆజాదీ శాట్-2: బరువు 8.7 కిలోలు. ఇది దేశవ్యాప్తంగా వివిధ రాష్ట్రాలకు చెందిన 750 మంది బాలికల సంయుక్త ప్రయత్నం. దీనిని చెన్నైలోని స్పేస్ కిడ్జ్ ఇండియా ఆధ్వర్యంలో తయారు చేశారు.

ఎస్ఎస్ఎల్వీ ఎందుకంటే..

ఈ చిన్న ఉపగ్రహ వాహకనౌక ద్వారా తక్కువ ఖర్చుతో అంతరిక్ష ప్రయోగాలు చేసే అవకాశం అందుబాటులోకి వచ్చింది. పీఎస్ఎల్వీ సిద్ధం చేయడానికి 45 రోజులకు పైగా సమయం పడుతుంది. ఎస్ఎస్ఎల్వీని వారం రోజుల్లోపే సిద్ధం చేయవచ్చు. బహుళ ఉపగ్రహాలను పంపడానికీ ఇది ఉపకరిస్తుంది. ప్రస్తుతం ప్రయోగించిన వాహకనౌక 34 మీటర్ల పొడవు. 2 మీటర్ల వ్యాసం, 120 టన్నుల బరువు కలిగి ఉంది.

మరుగుజ్జు గ్రహం చుట్టూ వలయాలు

సౌర కుటుంబం అంచుల్లో ఉన్న ఒక మరుగుజ్జు గ్రహం చుట్టూ వలయాలను శాస్త్రవేత్తలు గుర్తించారు. క్వావార్ అనే బుల్లి గ్రహం, ప్లూటోతో పోలిస్తే సగం పరిమాణంలో ఉంటుంది. నెప్ట్యూన్ గ్రహానికి అవతల ఉండి, సూర్యుడి చుట్టూ పరిభ్రమిస్తోంది. స్పెయిన్‌లోని జీటీసీ టెలిస్కోపులో ఉన్న హైపర్‌కామ్ అనే హైస్పీడ్ కెమెరా దీన్ని గుర్తించింది. వలయాలు కలిగిన ఇతర గ్రహాలతో పోలిస్తే ఇది భిన్నంగా ఉంది. క్వావార్‌కు ఒకింత దూరంగా దాని వలయాలు ఉన్నాయి. దీంతో గ్రహాల చుట్టూ ఈ ఆకృతులు ఏర్పడిన తీరుపై ప్రస్తుతమున్న సిద్ధాంతాలపై ఇది సందేహాలు లేవనెత్తుతోంది. క్వావార్ వలయాలు చాలా చిన్నగా, అస్పష్టంగా ఉన్నాయి. ఆ మరుగుజ్జు గ్రహం తన వెనుక ఉన్న నక్షత్రం నుంచి వచ్చే కాంతిని అడ్డుకున్న సమయంలో నిశితంగా పరిశీలించినప్పుడు అవి కనిపించాయి. సౌర కుటుంబంలో గ్రహాలకు వలయాలు ఉండటం చాలా అరుదు. శని, గురుడు, యురేనస్, నెప్ట్యూన్‌కు మాత్రమే అవి ఉన్నాయి. మరో రెండు బుల్లి గ్రహాల చుట్టూ కూడా ఇవి వెలిశాయి.

ప్రాసెస్డ్ ఆహారంతో క్యాన్సర్ ముప్పు

తీవ్రస్థాయిలో ప్రాసెస్ చేసిన ఆహారాన్ని ఎక్కువగా తీసుకోవడం వల్ల క్యాన్సర్ బారినపడే, ఆ వ్యాధితో మరణించే ముప్పు పెరుగుతుందని బ్రిటన్ శాస్త్రవేత్తల అధ్యయనంలో తేలింది. ఈ తరహా ఆహార పదార్థాలను ఉత్పత్తి సమయంలో భారీగా ప్రాసెస్ చేస్తారు. శీతల పానీయాలు, పలు రకాల ప్యాకేజ్డ్ ఆహార పదార్థాలు ఈ కోవలోకి వస్తాయి. వీటిలో ఉప్పు, కొవ్వు, చక్కెర, రసాయనాలు ఎక్కువే. వీటివల్ల ఊబకాయం, టైప్-2 మధుమేహం, గుండె జబ్బులు వచ్చే ప్రమాదం ఉందని ఇప్పటికే వెల్లడైంది. ఈ నేపథ్యంలో ఇంపీరియల్ కాలేజీ పరిశోధకులు నడి వయసులో ఉన్న 2 లక్షల మందికి సంబంధించిన డేటాను విశ్లేషించారు. పదేళ్లపాటు ఈ పరిశీలన సాగింది. తీవ్రస్థాయిలో ప్రాసెస్ చేసిన ఆహారాన్ని తీసుకున్నవారికి క్యాన్సర్ ముప్పు ఎక్కువని ఇందులో వెల్లడైంది. ముఖ్యంగా అండాశయ, రొమ్ము క్యాన్సర్ల బారినపడే అవకాశం ఎక్కువని తేలింది. ఈ తరహా తినుబండారాలను భుజించడం 10 శాతం పెరిగితే క్యాన్సర్ ముప్పు 2 శాతం పెరగొచ్చని శాస్త్రవేత్తలు తెలిపారు. ఈ వ్యాధితో మరణించే ముప్పు కూడా 6 శాతం పెరుగుతుందని వివరించారు.

క్వాంటమ్ రేణువుల పరిజ్ఞానంలో కీలక ముందడుగు

క్వాంటమ్ పరిజ్ఞానం విషయంలో ఆస్ట్రియా శాస్త్రవేత్తలు కీలక ముందడుగు వేశారు. రెండు అయాన్ల మధ్య 230 మీటర్ల ద]ూరం విజయవంతంగా బంధనం (ఎంటాంగిల్‌మెంట్) ఏర్పర్చగలిగారు. గతంలో ఒక ల్యాబ్ పరిధిలో కొద్దిమీటర్ల దూరం వరకూ మాత్రమే దీన్ని సాధించగలిగారు. ఇన్‌బ్రక్ వర్సిటీలో తాజా పరిశోధన జరిగింది. భవిష్యత్‌లో నగరాల వ్యాప్తంగా ఈ క్వాంటమ్ నెట్‌వర్క్‌ను విస్తరింపచేయడానికి ఇది దోహదపడుతుందని శాస్త్రవేత్తలు పేర్కొన్నారు. క్వాంటమ్ కంప్యూటర్లు, ఇతర క్వాంటమ్ టెక్నాలజీల నిర్మాణానికి ట్రాప్డ్ అయాన్లు కీలకం. ఆస్ట్రియా శాస్త్రవేత్తలు ఆప్టికల్ కావిటీల్లో అణువులను ట్రాప్ చేసే విధానాన్ని కొన్నేళ్ల కిందట అభివృద్ధి చేశారు. క్వాంటమ్ సమాచారాన్ని కాంతి రేణువుల ద్వారా సమర్థంగా చేరవేసేలా వీటిని రూపొందించారు. ఈ కాంతి రేణువులను ఆ తర్వాత ఆప్టికల్ ఫైబర్ల ద్వారా పంపి, అణువులను విభిన్న ప్రదేశాల్లో అనుసంధానించొచ్చు.

వస్త్ర పరిశ్రమలో నీటి వినియోగానికి కొత్త సాంకేతికత అభివృద్ధి

వస్త్ర పరిశ్రమలో నీటి వినియోగాన్ని ఏకంగా 90 శాతం వరకూ తగ్గించే వినూత్న హరిత టెక్నాలజీని భారత శాస్త్రవేత్తలు అభివృద్ధి చేశారు. దీనికి 'ఎయిర్ నానో బబుల్' అని పేరు పెట్టారు. వస్త్ర పరిశ్రమలో నీటి వినియోగం చాలా ఎక్కువ. అద్దకం, బ్లీచింగ్ సహా పలు దశల్లో ఒక కిలో నూలు వస్త్రం ప్రాసెస్ చేయడానికి 200-250 లీటర్ల నీరు అవసరం. దీనివల్ల కలుషిత నీటి సమస్య కూడా ఉత్పన్నమవుతోంది. దీన్ని తగ్గించాల్సిన అవసరం ఏర్పడింది. ఈ సమస్యపై రోపార్‌లోని ఐఐటీ శాస్త్రవేత్తలు దృష్టిసారించారు. వీరు గాలి, ఓజోన్‌తో కూడిన నానో బబుల్స్ ఆధారంగా ఈ టెక్నాలజీని సిద్ధం చేశారు. వెంట్రుక కన్నా పదివేల రెట్లు సన్నగా ఉండే ఈ సూక్ష్మ బుడగలకు హైడ్రోఫోబిక్ తత్వం ఉంటుంది. అందువల్ల అవి నీటి కన్నా మెరుగ్గా వస్త్రంతో చర్య జరుపుతాయి. రసాయనాలు, రంగులను వస్త్రం అంతటా వ్యాప్తి చేయిస్తాయి. మిగులు రంగులను సమర్థంగా తొలగిస్తాయి. అవి నీటిలో క్షీణించిపోయేలా చేస్తాయి. మొత్తం మీద 90-95 శాతం నీటి వినియోగాన్ని తగ్గిస్తాయి. ప్రాసెసింగ్ రసాయనానికి వాహకంగా ఈ బబుల్స్ పనిచేస్తాయి. అదనపు కెమికల్స్ అవసరాన్ని తప్పిస్తాయి. నానో బబుల్ యంత్రంతో ప్రాసెస్ చేశాక నీటిని తిరిగి వినియోగించొచ్చు.

గురు గ్రహ కక్ష్యలో మరో 12 చందమామలు

గురుడి కక్ష్యలో మరో 12 కొత్త చందమామలను ఖగోళ శాస్త్రవేత్తలు గుర్తించారు. దీంతో ఆ గ్రహం వద్ద ఉన్న సహజ ఉపగ్రహాల సంఖ్య రికార్డు స్థాయిలో 92కు చేరింది. చందమామల సంఖ్య విషయంలో సౌర కుటుంబంలో ఇప్పటివరకూ శనిదే ఆధిపత్యం. ఆ గ్రహం చుట్టూ 83 సహజ ఉపగ్రహాలు ఉన్నాయి. ఇప్పుడు గురుడిదే ఆధిపత్యం. హవాయ్, చిలీలోని టెలిస్కోపుల సాయంతో వీటిని గుర్తించారు. కొత్తగా గుర్తించిన చందమామలు 1– 3 కిలోమీటర్ల వెడల్పును కలిగి ఉన్నాయి. భవిష్యత్‌లో మరింత నిశితంగా వీటిని చిత్రీకరిస్తామని శాస్త్రవేత్తలు పేర్కొన్నారు. ఈ ఉపగ్రహాల సంఖ్య మరింత పెరగొచ్చని పేర్కొన్నారు. సౌర కుటుంబంలో యురేనస్‌కు 27, అంగారకుడికి రెండు, భూమికి ఒకటి చొప్పున చందమామలు ఉన్నాయి. శుక్రుడు, బుధుడి చుట్టూ సహజ ఉపగ్రహాలు లేవు.

6. వార్తల్లో వ్యక్తులు

నీతి ఆయోగ్ సీఈఓగా బీవీఆర్ సుబ్రహ్మణ్యం

నీతి ఆయోగ్ సీఈఓగా తెలుగు అధికారి బీవీఆర్ సుబ్రహ్మణ్యం నియమితులయ్యారు. 1987 ఛత్తీస్‌గఢ్ కేడర్‌కు చెందిన ఐఏఎస్ అధికారి సుబ్రహ్మణ్యం కేంద్ర వాణిజ్య శాఖ కార్యదర్శి హోదాలో పదవీ విరమణ చేశారు. ప్రస్తుతం నీతి ఆయోగ్ సీఈఓగా ఉన్న పరమేశ్వరన్ అయ్యర్ అమెరికాలోని ప్రపంచ బ్యాంకు ప్రధాన కార్యాలయంలో ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్‌గా నియమితులయ్యారు. కేంద్ర ప్రభుత్వం అయ్యర్ స్థానంలో బీవీఆర్ సుబ్రహ్మణ్యాన్ని నియమించింది. ఈయన ఈ పదవిలో రెండేళ్లు లేదా తదుపరి ఉత్తర్వులు జారీ చేసేంత వరకు కొనసాగుతారు.

ఏపీకి చెందిన బీవీఆర్ సుబ్రహ్మణ్యం పూర్తి పేరు భమిడిపాటి వెంకట రామసుబ్రహ్మణ్యం. ఆయన తల్లిది కాకినాడ. తండ్రిది ఒడిశాలోని గుణుపురం. తండ్రి కేంద్ర ప్రభుత్వ ఉద్యోగి కావడంతో విద్యాభ్యాసం విశాఖపట్నం, చెన్నై, హైదరాబాద్, దిల్లీల్లో సాగింది. దిల్లీ కాలేజీ ఆఫ్ ఇంజినీరింగ్‌లో మెకానికల్‌లో బీటెక్ చేశారు. తర్వాత ఐఏఎస్‌కు ఎంపికయ్యారు. లండన్ బిజినెస్ స్కూల్ నుంచి ఎంబీఏ పట్టా పొందారు. లాల్‌బహదూర్‌శాస్త్రి ఐఏఎస్ అకాడమీకి డిప్యూటీ డైరెక్టర్‌గా పనిచేస్తున్న సమయంలో స్విట్జర్లాండ్‌లోని వరల్డ్ ట్రేడ్ ఇన్‌స్టిట్యూట్‌లో ఇంటర్నేషనల్ లా అండ్ ఎకనామిక్స్‌లో మాస్టర్స్ చేశారు. 2004 – 08, 2012 – 15 మధ్యకాలంలో మన్మోహన్‌సింగ్, నరేంద్రమోదీల హయాంలో ప్రధాని కార్యాలయంలో పని చేశారు. ప్రపంచ బ్యాంకులోనూ సేవలందించారు.

2015లో ఛత్తీస్‌గఢ్ కేడర్‌కు వెళ్లారు. 2018 జూన్‌లో జమ్మూకశ్మీర్ ప్రభుత్వ ప్రధాన కార్యదర్శిగా నియమితులయ్యారు. 2019లో ఆ రాష్ట్ర విభజన సమయంలో ఈయన ప్రధాన కార్యదర్శి హోదాలో కీలక పాత్ర పోషించారు. ఛత్తీస్‌గఢ్‌లో హోం శాఖ అదనపు ప్రధాన కార్యదర్శిగా పనిచేసినప్పుడు అక్కడ తీవ్రవాద ప్రాబల్యాన్ని తగ్గించడంలోనూ కీలకపాత్ర పోషించారు. కేంద్ర వాణిజ్య శాఖ కార్యదర్శిగా పనిచేస్తున్న సమయంలోనే ఇండియా ట్రేడ్ ప్రమోషన్ ఆర్గనైజేషన్ సీఎండీగా అదనపు బాధ్యతలు నిర్వహించారు. జీ–20 సమావేశాలకు కేంద్ర ప్రభుత్వం చేపట్టిన దిల్లీలోని ప్రగతి మైదాన్ పునర్‌నిర్మాణ బాధ్యతలను పర్యవేక్షించారు.

సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తులుగా జస్టిస్ రాజేశ్, జస్టిస్ అరవింద్

సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తులుగా జస్టిస్ రాజేశ్ బిందాల్, జస్టిస్ అరవింద్ కుమార్‌లు ప్రమాణస్వీకారం చేశారు. సుప్రీంకోర్టు ఆవరణలో జరిగిన కార్యక్రమంలో ఇద్దరు న్యాయమూర్తులతో ప్రధాన న్యాయమూర్తి జస్టిస్ డి.వై.చంద్రచూడ్ ప్రమాణం చేయించారు. దీంతో అత్యున్నత న్యాయస్థానంలో న్యాయమూర్తుల సంఖ్య తొమ్మిది నెలల వ్యవధి తర్వాత పూర్తిస్థాయికి (34) చేరింది. ఇప్పటి వరకు జస్టిస్ రాజేశ్ బిందాల్ అలహాబాద్ హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా, జస్టిస్ అరవింద్ కుమార్ గుజరాత్ హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగా సేవలందించిన సంగతి తెలిసిందే.

కెనరా బ్యాంక్ ఎండీగా సత్యనారాయణ రాజు

ప్రభుత్వ రంగ కెనరా బ్యాంక్ మేనేజింగ్ డైరెక్టర్, సీఈఓగా కె.సత్యనారాయణ రాజు నియమితులయ్యారు. ఫిబ్రవరి 7 నుంచి ఈ నియామకం అమల్లోకి వచ్చినట్లు బ్యాంకు వెల్లడించింది. బ్యాంకింగ్, ఫైనాన్స్‌లో పోస్ట్‌గ్రాడ్యుయేట్ అయిన రాజు 1988లో విజయా బ్యాంకులో చేరారు. అప్పటి నుంచి వివిధ హోదాల్లో పని చేశారు. అదే బ్యాంకులో శివమొగ్గ, విజయవాడ, హైదరాబాద్, ముంబయిలకు ప్రాంతీయ అధిపతిగానూ బాధ్యతలు నిర్వహించారు. తరవాత బ్యాంక్ ఆఫ్ బరోడా (బీఓబీ)లో అతిపెద్ద జోన్ అయిన ముంబయి జోనల్ హెడ్‌గా ఆయన పనిచేశారు. అదే బ్యాంకులో చీఫ్ జనరల్ మేనేజర్ స్థాయికి చేరారు. బీఓబీ ప్రధాన కార్యాలయంలో సర్వీసెస్ డిపార్ట్‌మెంట్‌కు అధిపతిగానూ పనిచేశారు. తదుపరి 2021 మార్చి 10న కెనరా బ్యాంక్ ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్‌గా

బాధ్యతలు చేపట్టారు. బ్రాంచ్ బ్యాంకింగ్, కార్పొరేట్ క్రెడిట్, రిటైల్ క్రెడిట్, అగ్రి ఫైనాన్సింగ్, క్రెడిట్ మానిటరింగ్, క్రెడిట్ రికవరీ తదితర విభాగాల్లో సత్యనారాయణ రాజుకు మంచి అనుభవం ఉంది. బ్యాంకింగ్ సేవలు, ఉత్పత్తుల డిజిటలీకరణలోనూ ఆయన తన వంతు పాత్ర పోషించారు.

కెనరా బ్యాంక్ కొత్త ఎగ్జిక్యూటివ్ డైరెక్టర్‌గా హర్దీప్ సింగ్ అహ్లువాలియా నియమితులయ్యారని బ్యాంకు వెల్లడించింది. ఇప్పటి వరకు ఈయన ఇండియన్ బ్యాంక్‌లో రికవరీ విభాగంలో జనరల్ మేనేజర్‌గా విధులు నిర్వహించారు.

కేబినెట్ కార్యదర్శి నేతృత్వంలో 'మిషన్ కర్మయోగి' అమలు కమిటీ

ప్రభుత్వ ఉద్యోగులు, అధికారుల శిక్షణకు సంబంధించి ప్రభుత్వం ప్రతిష్ఠాత్మకంగా చేపడుతున్న 'మిషన్ కర్మయోగి' కార్యక్రమం అమలును పర్యవేక్షించేందుకు కేంద్రం ఉన్నత స్థాయి కమిటీని ఏర్పాటు చేసింది. కేంద్ర కేబినెట్ కార్యదర్శి రాజీవ్ గాబా నేతృత్వంలోని ఈ కమిటీలో పీఎంవో నుంచి ఒక సీనియర్ అధికారి, వివిధ శాఖల నుంచి ఏడుగురు కార్యదర్శులు సభ్యులుగా ఉంటారని అధికార వర్గాలు వెల్లడించాయి. నేషనల్ ప్రోగ్రామ్ ఫర్ సివిల్ సర్వీసెస్ కెపాసిటీ బిల్డింగ్ (ఎన్‌పీసీఎస్‌సీబీ) లేదా మిషన్ కర్మయోగి కింద నిర్దిష్ట విధానాన్ని రూపొందించే ప్రక్రియలో భాగంగా కేబినెట్ సెక్రటేరియట్ సమన్వయ విభాగాన్ని (సీఎస్‌సీయూ) ఏర్పాటు చేసేందుకు ఇటీవల ప్రభుత్వం ఆమోదం తెలిపింది. ఎన్‌పీసీఎస్‌సీబీ అమలును సీఎస్‌సీయూ పర్యవేక్షిస్తుందని ఆదేశాలు జారీ చేసింది ఈ ఏడాది జనవరి నాటికి సమీకృత ప్రభుత్వ ఆన్‌లైన్ శిక్షణ (ఐజీవోటీ) కర్మయోగి డిజిటల్ లెర్నింగ్ వేదికపై 1,532 మంత్రిత్వశాఖలు/ విభాగాలు, సంబంధిత సంస్థలు 341 కోర్సులను ప్రారంభించగా, 3,13,367 మంది ఇందులో శిక్షణకు నమోదు చేసుకున్నారు. వీరంతా ప్రభుత్వ, ప్రైవేటు సంస్థలకు చెందిన అనుభవజ్ఞులు/ నిపుణులతో సంప్రదింపులకు గాను గత నెలలో 'కర్మయోగి టాక్స్ సిరీస్'ను ప్రారంభించారు.

ఎన్టీఆర్ చిత్రంతో రూ.వంద వెండి నాణెం

దివంగత మాజీ ముఖ్యమంత్రి, తెలుగు ప్రజల ఆరాధ్య నటుడు ఎన్టీఆర్‌కు మరో అరుదైన గుర్తింపు లభించింది. ఆయన చిత్రంతో వంద రూపాయల వెండి నాణెం విడుదలకు రిజర్వు బ్యాంకు ఆమోదం తెలిపింది. మరో 2 నెలల్లో ఇది మార్కెట్లోకి విడుదల కానుంది. ఈ నాణెం కొనుగోలుకు రిజర్వు బ్యాంకు కౌంటర్ లేదా ఏదైనా బ్యాంకులో రూ.4,160 చెల్లించాలి. 50 శాతం వెండి, 40 శాతం రాగి, 5 శాతం చొప్పున జింకు, నికెల్ కలిపి ఈ నాణెం తయారు చేయనున్నారు. ప్రముఖ వ్యక్తుల చిత్రాలతో అరుదుగా ఇలాంటి నాణేలను రిజర్వు బ్యాంకు విడుదల చేస్తుంది. గతంలో ఎం.ఎస్.సుబ్బలక్ష్మి చిత్రంతో ఇలా నాణెం విడుదల చేసింది. ఎన్టీఆర్ చిత్రంతో నాణెంతో పాటు ఆయన జీవిత చరిత్రలోని ముఖ్యాంశాలను చిన్న పుస్తకంలా 4 పేజీల్లో ముద్రించి కొనుగోలుదారులకు అందజేస్తారు.

ఫోర్బ్స్ ప్రపంచ సంపన్నుల జాబితాలో 23వ స్థానానికి అదానీ

టాప్-20 ఫోర్బ్స్ ప్రపంచ సంపన్నుల జాబితా నుంచి గౌతమ్ అదానీ వైదొలిగారు. సంస్థకు చెందిన పలు షేర్లు క్షీణించడంతో 23వ స్థానంలోకి అదానీ పడిపోయారు. తాజా ఫోర్బ్స్ జాబితా ప్రకారం అయన సంపద 53.2 బిలియన్ డాలర్లు (రూ.4.40 లక్షల కోట్లు).

9వ స్థానంలో అంబానీ

భారత్‌కు చెందిన మరో పారిశ్రామికవేత్త, రిలయన్స్ ఇండస్ట్రీస్ ఛైర్మన్ ముకేశ్ అంబానీ ప్రస్తుతం 83.8 బిలియన్ డాలర్ల (రూ.6.94 లక్షల కోట్లు) సంపదతో ఫోర్బ్స్ సంపన్నుల జాబితాలో 9వ స్థానంలో ఉన్నారు. అలాగే ఆసియాలో అత్యంత సంపన్నుడు ఇప్పుడు ముకేశ్ అంబానీయే. ఫోర్బ్స్ జాబితాలో 214 బిలియన్ డాలర్ల సంపదతో ఫ్రాన్స్‌కు చెందిన ఫ్యాషన్, రియల్టీ వ్యాపార సంస్థ ఎల్‌వీఎంహెచ్ అధినేత బెర్నార్డ్ ఆర్నాల్ట్ ప్రథమ స్థానంలో ఉన్నారు. రెండవ స్థానంలో ఉన్న టెస్లా అధినేత ఎలాన్ మస్క్ సంపద 192 బిలియన్ డాలర్లు. మూడో స్థానంలో 123 బిలియన్

దాలర్ల సంపదతో అమెజాన్ చీఫ్ జెఫ్ బెజోస్ కొనసాగుతున్నారు.

165 కిలోల బరువును పళ్లతో ఎత్తిన జవాన్

బిహార్ రాష్ట్రంలోని కైమూర్ జిల్లా రామ్‌గఢ్‌కు చెందిన ధర్మేంద్ర కుమార్ త్రిపుర రైఫిల్స్‌లో జవానుగా విధులు నిర్వహిస్తున్నారు. ఈయన 165 కిలోల బరువును పళ్లతో ఎత్తి రికార్డు సృష్టించారు. సుమారు 10 సెకన్ల పాటు ఆ బరువును గాలిలోకి ఎత్తారు. ధర్మేంద్ర ఇప్పటివరకు గిన్నిస్ బుక్ సహా 9 ప్రపంచ రికార్డుల్లో స్థానం సంపాదించారు. 'హ్యామర్ హెడ్ మ్యాన్ ఆఫ్ ఇండియా'గా పేరు పొందారు. ఇటీవలే బైక్‌ను భుజాలపై ఎత్తుకొని 100 మీటర్ల దూరం పరిగెత్తారు. అంతకుముందు తలతో కొబ్బరికాయలు పగలగొట్టడం, పళ్లతో ఇనుమును వంచడం లాంటి విన్యాసాలు చేశారు.

ప్రపంచంలోనే అత్యంత తెలివైన విద్యార్థినిగా నటాషా

ప్రపంచంలోనే అత్యంత తెలివైన విద్యార్థినిగా భారతీయ – అమెరికన్ విద్యార్థిని నటాషా పెరియనాయగమ్ (13) వరుసగా రెండో ఏడాది ఘనత సాధించింది. ప్రపంచంలో అత్యంత చురుకైన విద్యార్థులను, తమ వయసు కంటే ఎక్కువ తెలివితేటలు కలిగిన వారిని వెలికి తీసేందుకు అమెరికాలోని జాన్స్ హాప్కిన్స్ యూనివర్సిటీకి చెందిన సెంటర్ ఫర్ టాలెంటెడ్ యూత్ (సీటీవై) ఏటా విభిన్న పరీక్షలు నిర్వహిస్తుంటుంది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా 76 దేశాల నుంచి 15,300కి పైగా విద్యార్థులు ఈ పోటీ పరీక్షల్లో పాల్గొనగా కేవలం 27 శాతం కంటే తక్కువ మంది మాత్రమే అర్హత సాధించారు. అందులో నటాషా ప్రథమ స్థానంలో నిలిచింది. న్యూజెర్సీలోని ఫ్లోరెన్స్ స్కూల్‌లో చదువుతున్న ఈ బాలిక 2021లో నిర్వహించిన పరీక్షల్లోనూ పాల్గొని తన ప్రతిభ చాటింది. అప్పటికి ఐదో గ్రేడ్ (అయిదో తరగతి) చదువుతున్న తను ఎనిమిదో తరగతి విద్యార్థి స్థాయి ప్రతిభ చూపింది. చెన్నైకి చెందిన నటాషా తల్లిదండ్రులు ఉద్యోగ రీత్యా అమెరికాలో స్థిరపడ్డారు.

ఏకకాలంలో రెండూ చేతులతో నల్లబల్లపై రాస్తూ 'ఇండియా బుక్ ఆఫ్ రికార్డు'లో చోటు

కర్ణాటకలోని మంగళూరుకు చెందిన 17 ఏళ్ల బాలిక ఆది స్వరూప ఏకకాలంలో రెండూ చేతులతో నల్లబల్లపై రాస్తూ తన నైపుణ్యం చాటుకుంటోంది. ఆమె రాసే ఈ విధానం సామాజిక మాధ్యమాల్లో వైరల్‌గా మారింది. ఒకే నిమిషంలో కన్నడ, ఆంగ్ల భాషలను రెండూ చేతుల సాయంతో 45 పదాలను రాసి లతా ఫౌండేషన్‌కు చెందిన ప్రపంచ రికార్డుతో పాటు 'ఇండియా బుక్ ఆఫ్ రికార్డు'లో స్థానాన్ని పొందింది. ఆమె మెదడు రెండు చేతులతో ఒకే సమయంలో పనులు చేయడానికి సహకరిస్తున్నట్లు నిపుణులు వివరించారు. ఇలాంటి అద్భుతమైన సాధనను చేసేవారు పది లక్షల మందిలో ఒకరు ఉంటారని వెల్లడించారు.

ఫోర్బ్స్ టాప్ 30 యువ సాధకుల జాబితాలో శివతేజకు చోటు

డా.బీఆర్ అంబేద్కర్ కోనసీమ జిల్లా ద్రాక్షారామకు చెందిన కాకిలేటి సూరిబాబు కుమారుడు శివతేజ ఫోర్బ్స్ పత్రిక ప్రకటించిన టాప్ 30 యువ సాధకుల జాబితాలో చోటు దక్కించుకున్నారు. ఐఐటీ గువాహటిలో ఈసీఈ మేజరు డిగ్రీగా, సీఎస్ఈ మైనర్ డిగ్రీగా ఏకకాలంలో ఆయన పూర్తి చేశారు. ప్రస్తుతం బెంగళూరులో నిరామయ్ అనే వైద్య సంబంధిత సాఫ్ట్‌వేర్ కంపెనీని కొంత మంది భాగస్వామ్యంతో ప్రారంభించి రొమ్ము క్యాన్సర్‌ను గుర్తించే ప్రాజెక్టుపై పరిశోధనలు చేస్తున్నారు. ఇందులో శివతేజ మెషీన్ లెర్నింగ్ టీమ్‌కు నాయకత్వం వహిస్తున్నారు. ఇక్కడ పరిశోధనలు చేస్తూనే నెదర్లాండ్స్‌లోని మాస్ట్రిక్ట్ యూనివర్సిటీలో క్లినికల్ డేటా సైన్స్‌లో పీహెచ్‌డీ పూర్తి చేశారు. మెడికల్ ఇమేజింగ్‌లో ఏడేళ్లపైబడి అనుభవం ఉన్న శివతేజ ఇప్పటి వరకు 25 పైగా అంతర్జాతీయ ప్రచురణలు, రెండు పుస్తక అధ్యాయాలకు సహ రచన చేశారు. 23 అంతర్జాతీయ పేటెంట్లు పొందారు. ఈయన చేస్తున్న పరిశోధనలను గుర్తించిన ఫోర్బ్స్ పత్రిక యువ సాధకుల జాబితాలో చోటు కల్పించింది.

అమెరికా పార్లమెంటులో భారతీయ అమెరికన్లకు కీలక సభ్యత్వాలు

అమెరికా కాంగ్రెస్ (పార్లమెంటు)లో ప్రతినిధుల సభకు చెందిన మూడు కీలక కమిటీలలో నలుగురు భారత

సంతతి అమెరికన్లను సభ్యులుగా నియమించారు. అమెరికాలో నానాటికీ పెరుగుతున్న భారతీయ అమెరికన్ల ప్రాముఖ్యాన్ని ఇది ప్రతిబింబిస్తోంది. ప్రమీలా జయపాల్, అమీబెరా, రాజా కృష్ణమూర్తి, రో ఖన్నాలను ఈ నియామకాలు వరించాయి. వలస వ్యవహారాల ఉప సంఘ సభ్యురాలిగా నియమితులైన ప్రమీలా జయపాల్ (57) పదహారేళ్ల వయసులో అమెరికాకు వలస వచ్చి, 17 ఏళ్ల తరవాత అమెరికా పౌరసత్వం పొందారు. ప్రతినిధుల సభకు ఎన్నికైన మొదటి దక్షిణాసియా మహిళనైన తాను ఈ సభ్యత్వం పొందడాన్ని గొప్ప గౌరవంగా పరిగణిస్తున్నానని ఆమె చెప్పారు. అమెరికా వెలుపల పుట్టి అమెరికా పౌరసత్వం పొంది కాంగ్రెస్‌లో సభ్యులైన రెండు డజన్ల మందిలో తానూ ఒకరినని జయపాల్ తెలిపారు. గూఢచర్య వ్యవహారాలపై శక్తిమంతమైన సభా సంఘ సభ్యత్వాన్ని అమీబెరా (57) పొందారు. సీఐఏ, జాతీయ భద్రతా సంస్థ ఎన్.ఐ.ఏ, సైన్య గూఢచారి సంఘాల వ్యవహారాలను పర్యవేక్షించే సంఘమది. ఆరుసార్లు కాంగ్రెస్‌కు ఎన్నికైన బెరా విదేశాంగ వ్యవహారాల సంఘం, శాస్త్ర-సాంకేతిక, అంతరిక్ష వ్యవహారాల సంఘంలో కూడా సభ్యుడే. అమెరికాకు, ప్రపంచానికి చైనా వల్ల పొంచివున్న ముప్పును ఎదుర్కొనే అంశంపై కొత్తగా ఏర్పాటైన సభా సంఘంలో రాజా కృష్ణమూర్తి సభ్యుడయ్యారు. ఈ సంఘంలో మరొక భారతీయ అమెరికన్ రో ఖన్నానూ సభ్యుడిగా నియమించారు.

గజల్ రచయిత్రి బైరి ఇందిర మరణం

కవయిత్రిగా, గజల్ రచయిత్రిగా సాహితీ సామ్రాజ్యాన్ని ఏలిన బైరి ఇందిర (61) హైదరాబాద్ కూకట్‌పల్లిలోని తన నివాసంలో మరణించారు. భద్రాద్రి కొత్తగూడెం జిల్లాలోని ఇల్లందులో జన్మించిన ఆమె స్వగ్రామంతో పాటు వరంగల్, హైదరాబాద్‌లలో విద్యాభ్యాసం చేశారు. తన తండ్రి బైరి రామ్మూర్తి ప్రోత్సాహంతో బాల్యంలోనే సాహిత్యంపై మక్కువ పెంచుకున్నారు. ప్రధానోపాధ్యాయురాలిగా ఉద్యోగ విరమణ చేశారు. తెలంగాణ గజల్ కావ్యం, సవ్వడి, గజల్ భారతం, మన కవులు వంటి గజల్స్ సంకలనాలు ఆమెకు మంచిపేరు తెచ్చిపెట్టాయి. రావి రంగారావు సాహిత్య కళాపీఠం నుంచి 'జనరంజక కవి' పురస్కారం అందుకున్నారు. మహిళా గజల్ రచయితల్లో తొలిసారిగా గజల్స్ సంకలనాలను విడుదల చేసి చరిత్ర సృష్టించారు.

పాక్ మాజీ అధ్యక్షుడు ముషారఫ్ మరణం

పాకిస్థాన్ మాజీ అధ్యక్షుడు జనరల్ పర్వేజ్ ముషారఫ్ (79) అమైలాయిడోసిస్ అనే అరుదైన వ్యాధితో బాధపడుతూ మరణించారు. భారత్, పాక్‌ల మధ్య 1999 నాటి కార్గిల్ యుద్ధానికి ప్రధాన కారణం ముషారఫే. కేసుల భయంతో స్వదేశాన్ని వీడిన ఆయన 2016 నుంచి యునైటెడ్ అరబ్ ఎమిరేట్స్ (యూఏఈ) లో తలదాచుకున్నారు.

దిల్లీలో జననం

అవిభాజ్య భారత్‌లోని దిల్లీలో ముషారఫ్ 1943లో ఓ మధ్య తరగతి కుటుంబంలో జన్మించారు. దేశ విభజన తర్వాత 1947లో ఆయన కుటుంబం పాక్‌కు వలస వెళ్లింది. 1949 నుంచి 1956 వరకు తండ్రి ఉద్యోగరీత్యా ముషారఫ్ తుర్కియేలో ఉన్నారు. 1961లో పాక్ మిలిటరీ అకాడమీలో చేరిన ముషారఫ్ 1964లో శతఘ్నిదళంలో ప్రవేశించారు. 1965 నాటి భారత్ - పాక్ యుద్ధంలో యువ అధికారిగా పాల్గొన్నారు. ఇరు దేశాల మధ్య 1971లో జరిగిన యుద్ధంలో కమాండో బెటాలియన్‌లో కంపెనీ కమాండర్‌గా పోరాడారు.

కార్గిల్‌లోకి సైన్యాన్ని చొప్పించి..

కార్గిల్ యుద్ధం సూత్రధారి ముషారఫే. 1999 ఫిబ్రవరిలో అప్పటి భారత ప్రధానమంత్రి వాజ్‌పేయీ, పాక్ ప్రధాని నవాజ్ షరీఫ్ లాహోర్‌లో చరిత్రాత్మక శాంతి ఒప్పందంపై సంతకాలు చేశారు. కానీ కొన్ని నెలల్లోనే ముషారఫ్ కారణంగా కార్గిల్ యుద్ధం ముంచుకొచ్చింది. ఆయనకు భారత్‌పై విపరీతమైన ద్వేషం. సరిహద్దుల్లోని సియాచిన్ ప్రాంతంలో మన దేశం పట్టును సహించలేకపోయారు. అందుకే కార్గిల్‌లో చొరబడేందుకు 1988-89 మధ్య అప్పటి పాక్ ప్రధాని బెనజీర్ భుట్టో ముందు ప్రతిపాదనలు ఉంచారు. యుద్ధ పరిణామాలపై భయంతో భుట్టో అందుకు అంగీకరించలేదు. కానీ ముషారఫ్ తన ఆలోచనను విరమించుకోలేదు. 1999 మార్చి నుంచి మే మధ్య కార్గిల్ ప్రాంతంలోకి రహస్యంగా పాక్ సైన్యాన్ని చొప్పించారు. ఆ సంగతిని

AKS

భారత్ గుర్తించడంతో రెండు దేశాల మధ్య యుద్ధం తలెత్తింది.

ప్రముఖ సినీ గాయని వాణీ జయరాం మరణం

ప్రముఖ సినీ గాయని వాణీ జయరాం (78) చెన్నైలో మరణించారు. 1945 నవంబరు 30న తమిళనాడులోని వేలూరుకు చెందిన దురైస్వామి, పద్మావతి దంపతులకు జన్మించారు. అసలు పేరు కలైవాణి. చిన్నతనంలోనే శాస్త్రీయ సంగీతంలో పట్టు సాధించడంతో పాఠశాలలో జరిగిన సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల ద్వారా తన ప్రత్యేకతను చాటుకున్నారు. పదేళ్ల వయసులోనే ఆలిండియా రేడియోలో పాటలు పాడే అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకుని ప్రజల్లోకి వెళ్లారు. దీంతో పాటు నాటకాలు, కవితలు చదివి శ్రోతలను మెప్పించారు. అలా 1970లో 'గుడ్డీ' అనే హిందీ చిత్రంలో 'బోలే రే' అనే పాటతో గాయనిగా తన ప్రయాణాన్ని ఆరంభించారు. ఆమె పాడిన తొలిపాటే దేశవ్యాప్తంగా ప్రజాదరణ పొందింది. సుశీల, జానకి లాంటి గాయనీమణుల హవా కొనసాగిస్తున్న సమయంలో తనదైన గానంతో అలరించారు వాణి. 'అభిమానవంతుడు' చిత్రంలో 'ఎప్పటివలె కాదురా స్వామి...' పాటతో తెలుగులో తొలిసారి ఆమె గొంతు వినిపించింది. ఆ తర్వాత 'ఎన్నెన్నో జన్మల బంధం నీది నాది' పాటతో బాగా పాపులర్ అయ్యారు. 'ఏళు స్వరంగల్‌కుళ్', 'అపూర్వ రాగంగళ్', 'అండమాన్ కాలనీ', 'పాదపూజై' 'అవన్‌దాన్ మణిదన్', 'రోజాపూ రవిక్కైక్కారి', 'మీనవ నన్బన్' లాంటి ఎన్నో చిత్రాల్లో పాటలు పాడి తమిళ ప్రేక్షకుల హృదయాల్లో సుస్థిరస్థానాన్ని సంపాదించారు. శాస్త్రీయం, జానపదం, బీట్... ఇలా ఏ పాటైనా తన ప్రత్యేకతను చాటుకున్నారు. తెలుగు, తమిళం, కన్నడ, మలయాళం, హిందీ, ఉర్దూ, బెంగాలీ, ఒరియా, ఆంగ్లం వంటి 19 భాషల్లో వేల పాటలు పాడారు. ఏ భాషలో పాడినా ఆ భాషలోని స్పష్టతను గొంతులో పలికించడం వాణీ జయరాం ప్రత్యేకత.

మూడు జాతీయ పురస్కారాలు

వాణీ జయరాం ఎన్నో పురస్కారాలు సొంతం చేసుకున్నారు. 1976లో వచ్చిన తమిళ చిత్రం 'అపూర్వ రాగంగళ్'తో ఉత్తమ గాయనిగా తొలి జాతీయ పురస్కారాన్ని అందుకున్న ఆమె ఆ తర్వాత 'శంకరాభరణం'లోని మానస సంచరరే, 'స్వాతికిరణం'లోని ఆనతి నీయరా హరా గీతాలతో మరో రెండు జాతీయ అవార్డుల్ని దక్కించుకున్నారు. ఇక ఫిల్మ్‌ఫేర్ సహా మరెన్నో ప్రతిష్ఠాత్మక పురస్కారాలు అందుకున్న వాణీకి ఇటీవలే కేంద్ర ప్రభుత్వం పద్మభూషణ్ పురస్కారం ప్రకటించింది.

కళా తపస్వి కె.విశ్వనాథ్ మరణం

కళా తపస్విగా పేరొందిన విఖ్యాత దర్శకుడు కాశీనాథుని విశ్వనాథ్ (92) వృద్ధాప్య సమస్యలతో బాధపడుతూ మరణించారు. బాపట్ల జిల్లా రేపల్లెలో కాశీనాథుని సుబ్రహ్మణ్యం, సరస్వతి దంపతులకు 1930 ఫిబ్రవరి 19న విశ్వనాథ్ జన్మించారు. గుంటూరు హిందూ కళాశాలలో ఇంటర్మీడియట్, ఆంధ్రా క్రిస్టియన్ కళాశాలలో బీఎస్సీ పూర్తి చేశారు. ఆయన తండ్రి చెన్నైలోని విజయవాహినీ స్టూడియోలో పనిచేసేవారు. దీంతో విశ్వనాథ్ డిగ్రీ పూర్తవగానే అదే స్టూడియోలో సౌండ్ రికార్డిస్ట్‌గా సినీజీవితాన్ని ప్రారంభించారు. పాతాళభైరవి సినిమాకు అసిస్టెంట్ రికార్డిస్ట్‌గా పనిచేశారు. తర్వాత ఆదుర్తి సుబ్బారావు దగ్గర అసోసియేట్‌గా చేరారు. కొన్ని చిత్రాలకు కథ రచనలో పాలుపంచుకున్నారు. అలా రాణిస్తున్న సమయంలో దుక్కిపాటి మధుసూదనరావు 1965లో ఆత్మగౌరవం సినిమాకు దర్శకుడిగా అవకాశం ఇచ్చారు. ఆ తొలి చిత్రానికే నంది అవార్డు సాధించిన విశ్వనాథ్, తన సినీప్రయాణంలో సాగర సంగమం, స్వాతిముత్యం, సిరిసిరిమువ్వ, శ్రుతిలయలు, సిరివెన్నెల, ఆపద్బాంధవుడు లాంటి అనేక ఆణిముత్యాలను అందించి తెలుగు సినిమా స్థాయిని విశ్వవ్యాప్తం చేశారు.

విశ్వనాథ్‌కు 1992లో పద్మశ్రీ, 2017లో దాదాసాహెబ్ ఫాల్కే అవార్డులు వచ్చాయి. అదే ఏడాది రఘుపతి వెంకయ్య అవార్డు దక్కింది. నంది, ఫిల్మ్‌ఫేర్ అవార్డులు ఆయన ఖాతాలో చేరాయి. పొట్టి శ్రీరాములు తెలుగు విశ్వవిద్యాలయం ఆయనను గౌరవ డాక్టరేట్‌తో గౌరవించింది. మేటి దర్శకుడిగా పేరొందిన ఆయన నటుడిగా కొన్ని కుటుంబ కథాచిత్రాల్లో ఇంటిపెద్ద పాత్రల్లోనూ మెప్పించారు. 1980 ఫిబ్రవరి 2న శంకరాభరణం సినిమా విడుదలైంది. ఇప్పుడు అదే తేదీన ఆయన మరణించడం యాదృచ్ఛికం.

7. ప్రభుత్వ విధానాలు

ఇథనాల్ వడ్డీ రాయితీ పథకం

భారత ప్రభుత్వం ఇటీవల తొమ్మిది ఇథనాల్ బ్లెండింగ్ ప్రాజెక్టులను ఆమోదించింది. ఈ ప్రాజెక్టులు ఇథనాల్ వడ్డీ రాయితీ పథకం కింద అమలు చేయబడతాయి. కొత్తగా చేర్చిన ప్రాజెక్టుల ద్వారా 35 కోట్ల లీటర్ల ఇథనాల్ ఉత్పత్తి అవుతుందని అంచనా. ఈ తొమ్మిదిలో, మూడు మొలాసిస్ ఆధారితవి మరియు ఐదు ధాన్యం ఆధారితవి. ఈ ప్రాజెక్టులపై దాదాపు రూ. 1,034 కోట్ల పెట్టుబడులు వస్తాయని అంచనా. అలాగే ఈ ప్రాజెక్టుల వల్ల వందలాది మందికి ఉపాధి అవకాశాలు లభిస్తాయి.

నేపథ్యం

ఇథనాల్ వడ్డీ రాయితీ పథకం కింద భారత ప్రభుత్వం ఇప్పటికే 1,481 కోట్ల లీటర్ల ఇథనాల్ ప్రాజెక్టులను ఆమోదించింది. భారతదేశం ఇటీవలి కాలంలో ఇథనాల్ మరియు ఇథనాల్ కలిపిన ఇంధనాలను పెద్ద ఎత్తున ప్రోత్సహిస్తోంది. ఇటీవల, భారతదేశం ఇథనాల్ కలిపిన పెట్రోల్ను విడుదల చేసింది. మరియు బ్లెండింగ్ నిష్పత్తి 20%కి పెరిగింది. బ్రెజిల్ మరియు USA ఇథనాల్ ఇంధనం యొక్క ప్రపంచంలోని ప్రముఖ తయారీదారులు. ఈ దేశాల్లో ఇంధన విక్రయాలు కూడా భారీగానే ఉన్నాయి. అవి 100% ఇథనాల్ మిశ్రమానికి చేరుకున్నప్పటికీ, వాటితో పోలిస్తే భారతదేశం కొంచెం వెనుకబడి ఉంది. అయితే, గత 20 ఏళ్లలో ఇథనాల్ ఆధారిత ఇంధనాల అభివృద్ధి కార్యక్రమాలతో పోలిస్తే, ఇటీవలి ఐదేళ్లలో వృద్ధి రేటు విపరీతంగా ఉంది. భారతదేశం యొక్క ఇథనాల్ ఉత్పత్తి నెమ్మదించడానికి మరొక కారణం ఆ దేశం గ్రీన్ ఇథనాల్పై దృష్టి పెట్టడం. భారతదేశం తన ఇథనాల్ను వ్యవసాయ వ్యర్థాల నుండి ఉత్పత్తి చేయడానికి ప్రయత్నిస్తోంది, ముఖ్యంగా చెరకు నుండి. ఇథనాల్ను ఉత్పత్తి చేసే సహజ మార్గం సమయం తీసుకుంటుంది.

వైబ్రంట్ విలేజెస్ ప్రోగ్రామ్ కు క్యాబినెట్ ఆమోదం

వైబ్రంట్ విలేజెస్ ప్రోగ్రామ్ ఉత్తర సరిహద్దు రాష్ట్రాలు మరియు కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలలోని గ్రామీణ ప్రాంతాలను అభివృద్ధి చేయడంపై దృష్టి పెడుతుంది. ఈ కార్యక్రమం కింద 663కి పైగా గ్రామాలు అభివృద్ధి చెందుతాయి. దీన్ని రెండేళ్లపాటు అంటే 2022-23 నుంచి 2025-26 మధ్య అమలు చేయాల్సి ఉంది. ఈ పథకం కోసం కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ.4,800 కోట్లు కేటాయించింది. ఇందులో రూ.2500 కోట్లు రోడ్ల నిర్మాణానికి వినియోగిస్తారు. తాజాగా ఈ పథకానికి కేబినెట్ ఆమోదం తెలిపింది.

పథకం లక్షణాలు

* ఒకటి – గ్రామం – ఒకటి – ఉత్పత్తి కాన్సెప్ట్ అవలంబించబడుతుంది
* వృద్ధి కేంద్రాలను ప్రారంభించడం ద్వారా సామాజిక వ్యవస్థాపకతను ప్రోత్సహిస్తారు. ఈ కేంద్రాలు "హబ్ మరియు స్పోక్ మోడల్"లో పని చేస్తాయి
* యువత మరియు మహిళలకు నైపుణ్యాభివృద్ధి కార్యక్రమాలు
* వారసత్వ అభివృద్ధి మరియు స్థానిక సాంప్రదాయ జ్ఞానం యొక్క ప్రచారం
* పర్యావరణ వ్యవసాయ వ్యాపారాల అభివృద్ధి

ఎన్జీవోలు, సహకార సంఘాలు, స్వయం సహాయక బృందాలు ఈ పథకంలో పాలుపంచుకుంటాయి

పథకం ఎలా అమలు అవుతుంది?

ప్రతి గ్రామ పంచాయతీ జిల్లా యంత్రాంగం సహాయంతో గ్రామ కార్యాచరణ ప్రణాళికను రూపొందిస్తుంది. వారు ప్రధానంగా తాగునీరు, 24/7 విద్యుత్, అన్ని వాతావరణ రహదారులు, సౌరశక్తి ప్రాజెక్టులు, పవన శక్తి ప్రాజెక్టులు, ఇంటర్నెట్ కనెక్షన్లు,

పర్యాటక కేంద్రాలు, ఆరోగ్య మరియు సంరక్షణ కేంద్రాలు, బహుళ ప్రయోజన కేంద్రాలు మొదలైన వాటిపై దృష్టి పెట్టాలి.

ప్రయోజనాలు మరియు చైనా అంశం

సరిహద్దు ప్రాంతంలో భారతదేశం తన జనాభాను నిలుపుకోవడానికి ఈ పథకం సహాయం చేస్తుంది. సరిహద్దు వద్ద చైనా చొరబాట్లు పెరుగుతుండడం మరియు వివాదాస్పద భూభాగాల్లో చైనా తన ప్రభావాన్ని పెంచుకోవడానికి ప్రయత్నిస్తున్నందున, ఈ సున్నిత జోన్లలో భారతదేశం తన జనాభాను పెంచుకోవడం చాలా అవసరం. ఇటీవల చైనా వివాదాస్పద ప్రాంతంలో భారీ రైల్వే ప్రణాళికలను ప్రకటించింది. టిబెట్ను చైనాతో కలిపే 219 NH కారణంగా 1962 ఇండో-చైనా యుద్ధం జరిగింది. ఈ రహదారి గుండా రైలు మార్గాన్ని విస్తరించాలని చైనా ఇటీవల తన ప్రణాళికలను ప్రకటించింది.

జల్ జన్ అభియాన్

జల్ జన్ అభియాన్ను జల్ శక్తి మంత్రిత్వ శాఖ మరియు బ్రహ్మ కుమారీస్ సంస్థ అమలు చేస్తుంది. ఈ ప్రచారం యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం నీటి సంరక్షణ. ప్రచార సమయంలో, సంస్థ నుండి వాలంటీర్లు నీటిని సంరక్షించడంపై ప్రజలకు అవగాహన కల్పించనున్నారు. ఎనిమిది నెలల పాటు ప్రచారం సాగుతోంది. వారు కొత్త నీటి వనరులను నిర్మించడం మరియు 5,000 కంటే ఎక్కువ నీటి వనరులను సంరక్షించడంపై దృష్టి పెడతారు. కనీసం పది కోట్ల మందికి చేరువకావాలని, 10వేల కార్యక్రమాలు నిర్వహించాలనేది ప్రచార లక్ష్యం.

ప్లాన్ ఏమిటి?

బ్రహ్మ కుమారీస్ సంస్థ తన రాజయోగులను ప్రచారం నిర్వహించేందుకు రంగంలోకి దింపుతోంది. రాజయోగులు బాగా ప్రావీణ్యం పొందిన యోగసాధకులు. వారు నీటి వృధాను నిరోధించడానికి ప్రజలను ప్రేరేపిస్తారు మరియు వారిని స్థిరమైన ప్రపంచం అనే భావనలోకి లాగుతారు. ప్రచార సమయంలో, పాల్గొనేవారు నీటిని తెలివిగా ఉపయోగించడంపై ప్రతిజ్ఞ చేస్తారు మరియు దానిని తెలివిగా వినియోగిస్తారు.

బ్రహ్మ కుమారీలు

ఈ సంస్థ హైదరాబాద్లోని సింధ్లో ఉద్భవించింది (నేడు ఆ స్థలం పాకిస్థాన్లో ఉంది). నేడు సంస్థ యొక్క ప్రధాన కార్యాలయం రాజస్థాన్లోని మౌంట్ అబూలో ఉంది. ఈ సంస్థ వ్యవస్థాపకుడు లేఖరాజ్ కృప్లానీ. నేడు ఆయనను ఓం బాబా అని పిలుస్తారు. ఈ సంస్థ ప్రపంచంలోని వివిధ ప్రాంతాలలో విస్తరించి ఉంది.

1980లో, ఈ సంస్థ UN డిపార్ట్మెంట్ ఆఫ్ పబ్లిక్ రిలేషన్స్లో నమోదు చేసుకుంది. 1983లో, ఇది యునెస్కో నుండి “సంప్రదింపుల హోదా” పొందింది.

స్మార్ట్ సిటీస్ మిషన్ - పురోగతి

క్లీన్ మొబిలిటీ, ఎయిర్, పబ్లిక్ సేఫ్టీ మొదలైనవాటిని అందించడానికి స్మార్ట్ సిటీస్ మిషన్ 2015లో ప్రారంభించబడింది. GoI విడుదల చేసిన స్మార్ట్ సిటీస్ మిషన్పై తాజా అప్డేట్ మార్చి 2023 నాటికి 22 నగరాలు తమ మిషన్లను పూర్తి చేస్తాయని చెబుతోంది. వాటిలో ఆగ్రా, చెన్నై, పూణే, వారణాసి, మరియు అహ్మదాబాద్ వాటిలో కొన్ని. ఇతర నగరాలు మధురై, తంజావూరు, తిరుచ్చి, అమరావతి, కాకినాడ, వైజాగ్, సూరత్, రాంచీ, ఈరోడ్, ఉదయపూర్ మొదలైనవి.

నిధులు

ఇప్పటి వరకు ఈ మిషన్కు ప్రభుత్వం రూ.36,447 కోట్లు కేటాయించింది. ఇందులో రూ.32,095 కోట్లు వినియోగించారు. తదుపరి దశల్లో రూ.48,000 కోట్లు కేటాయిస్తారు. సగటున, ఈ మిషన్లో ఒక నగరం సంవత్సరానికి రూ. 100 కోట్లు అందుకుంటుంది.

మిషన్ కింద అమలు చేయబడిన COVID కార్యక్రమాలు

ఆరోగ్య సంరక్షణ, CCTV నిఘా, కోవిడ్ ఇన్ఫెక్షన్ల GIS మ్యాపింగ్, టెలి-కౌన్సెలింగ్ మరియు టెలి-మెడిసిన్లు, అంబులెన్స్ ట్రాకింగ్ మొదలైన వాటికి సంబంధించిన కార్మికుల GPS ట్రాకింగ్.

ఇతర ప్రాంతాలు

మిషన్ 24 ప్రాంతాల్లో పనిచేస్తుంది. వీటిలో 10 ప్రత్యక్షంగా మరియు పరోక్షంగా నీటికి సంబంధించినవి. అవి స్మార్ట్ మీటర్లు, నీటి నాణ్యత పర్యవేక్షణ, లీకేజీ గుర్తింపు మొదలైనవి.

మిషన్ అంత్యోదయ సర్వే 2022-23

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లోని ప్రజలను ఆదుకునేందుకు అంత్యోదయ మిషన్ను ప్రారంభించారు. పేదరికాన్ని నిర్మూలించడం దీని లక్ష్యం. గ్రామీణాభివృద్ధి మంత్రిత్వ శాఖ ఇటీవల మిషన్ అంత్యోదయ సర్వే 2022-23ను ప్రారంభించింది. దేశంలోని రెండు లక్షల అరవై తొమ్మిది వేల గ్రామ పంచాయతీల్లో ఈ సర్వే జరగనుంది. ఇది ప్రశ్నాపత్రాలను ఉపయోగించి నిర్వహించాలి. దాదాపు 21 ప్రాంతాలను కవర్ చేయనున్నారు. 21 ప్రాంతాలను కవర్ చేయడానికి 183 సూచికలు ఎంపిక చేయబడ్డాయి. సర్వేలో పొందుపరిచిన అంశాలలో మత్స్య, వ్యవసాయం, ఇంధనం మరియు పశుగ్రాసం, సుపరిపాలన, రోడ్లు, కమ్యూనికేషన్ తదితరాలు ఉన్నాయి. ప్రశ్నపత్రాలను 13 భాషల్లో తయారుచేయాలి.

మిషన్ అంత్యోదయ

2017-18 బడ్జెట్లో దీన్ని ప్రారంభించారు. గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో సహజ వనరులను సరైన రీతిలో వినియోగించుకోవడమే మిషన్ ప్రధాన లక్ష్యం. పంచాయతీల అభివృద్ధి ప్రణాళికను రూపొందించడంలో వారికి సహాయం చేయడమే దీని ఉద్దేశం. ఈ లక్ష్యాలతో పాటు, వార్షిక సర్వే నిర్వహించే లక్ష్యాన్ని కూడా మిషన్ నెరవేర్చాలి. అభివృద్ధి ప్రక్రియలను పర్యవేక్షించడానికి ఇది జరుగుతుంది. సర్వే నుండి వచ్చిన నివేదికతో, మిషన్ తన సర్వీస్ డెలివరీని ప్లాన్ చేస్తుంది మరియు మెరుగుపరుస్తుంది.

ఈ మిషన్ గ్రామ పంచాయితీలను వారి అభివృద్ధికి సహాయం చేయడానికి సంస్థలు మరియు సంస్థలతో భాగస్వామ్యాన్ని అభివృద్ధి చేయమని ప్రోత్సహిస్తుంది. అన్ని పరిశ్రమలలో, ఆహార ప్రాసెసింగ్ రంగానికి గ్రామ పంచాయతీలతో భాగస్వామ్యాన్ని నిర్మించడానికి మంచి అవకాశం ఉంది.

ప్రసార భారతి పునరుద్ధరణ

భారత పబ్లిక్ బ్రాడ్కాస్టర్ అయిన ప్రసార భారతికి ఆర్థిక సహాయాన్ని అందించడానికి బ్రాడ్కాస్టింగ్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ మరియు నెట్వర్క్ డెవలప్మెంట్ స్కీమ్ ఇటీవల ప్రారంభించబడింది. దేశంలోని దూరదర్శన్, ఆల్ ఇండియా రేడియో మొదలైన ప్రభుత్వ రంగ ప్రసారాల మౌలిక సదుపాయాలను పెంచడం దీని లక్ష్యం.

పథకం గురించి

* ఈ పథకం AIRలో ఛానెల్లను పెంచుతుంది. ఇది భారత జనాభాలో 80% మందికి AIR చేరేలా చేస్తుంది
* దూరదర్శన్కు చెందిన 80 లక్షల ఉచిత సెట్టాప్ బాక్సులను పంపిణీ చేయనున్నారు. ఇక్కడ సరిహద్దు ప్రాంతాలు, LWE ప్రాంతాలు మరియు గిరిజన ప్రాంతాలపై దృష్టి కేంద్రీకరించబడింది
* పథకం వ్యయం రూ. 2,500 కోట్లు
* అధిక-నాణ్యత కంటెంట్ను అభివృద్ధి చేయడంపై దృష్టి పెట్టండి
* DTH సామర్థ్యాన్ని పెంచండి; ప్రసారమయ్యే ఛానెల్ల సంఖ్యను పెంచడం ద్వారా
* OB వ్యాన్ల కొనుగోలు. OB అంటే బయట ప్రసారం. ఈ వ్యాన్లో విజన్ కంట్రోల్, కెమెరాలు, యాంటెనాలు మొదలైన ప్రసార స్టేషన్లో మీరు కనుగొనే అన్ని సౌకర్యాలు ఉన్నాయి.

ప్రాముఖ్యత

భారత ప్రభుత్వం ప్రజలకు చేరువయ్యేందుకు ప్రయత్నిస్తోంది. ఇటీవల, I&B మంత్రిత్వ శాఖ పబ్లిక్ సర్వీస్ బ్రాడ్కాస్టింగ్పై ఒక సలహాను జారీ చేసింది. ప్రతి ప్రైవేట్ శాటిలైట్ ఛానెల్ రోజుకు కనీసం 30 నిమిషాల పాటు సామాజిక ఔచిత్యం మరియు జాతీయ ప్రాముఖ్యత కలిగిన కార్యక్రమాలను ప్రసారం చేయాలని సలహా ఇచ్చింది.

8. క్రీడలు

షూటింగ్ ప్రపంచకప్‌లో భారత్‌కు రెండు స్వర్ణాలు

షూటింగ్ ప్రపంచకప్‌లో మిక్స్‌డ్ టీమ్ ఎయిర్ ఈవెంట్స్‌లో భారత్ రెండు స్వర్ణాలు సొంతం చేసుకుంది. 10 మీటర్ల ఎయిర్ రైఫిల్ టీమ్ ఫైనల్లో భారత్ (నర్మద నితిన్, రుద్రాంక్ష్) 16-6తో హంగేరి (డేన్స్-ఇస్త్‌వాన్)ని ఓడించింది. అంతకుముందు క్వాలిఫికేషన్‌లో 635.8 పాయింట్లతో అగ్రస్థానంలో నిలిచి నర్మద - రుద్రాంక్ష్ స్వర్ణ పోరుకు అర్హత సాధించారు. ఈ ఈవెంట్లో తిలోత్తమ - హృదయ్ హజారికా జోడీ ఏడో స్థానంతో సరిపెట్టుకుంది. 10 మీటర్ల ఎయిర్‌పిస్టల్ తుది పోరులో వరుణ్ తోమర్ - రిథమ్ సాంగ్వాన్ జంట 14-10తో జొరానా - డామిర్ (సెర్బియా)ను ఓడించి రెండో స్వర్ణాన్ని అందించింది. దివ్య - శరబ్‌జ్యోత్ సింగ్ జోడీ అయిదో స్థానంలో నిలిచింది. పురుషుల వ్యక్తిగత ఎయిర్‌పిస్టల్‌లో వరుణ్ ఇప్పటికే కాంస్యం గెలిచాడు.

రంజీ ఛాంపియన్ సౌరాష్ట్ర

రంజీ ట్రోఫీలో సౌరాష్ట్ర ఛాంపియన్‌గా నిలిచింది. కెప్టెన్ జైదేవ్ ఉనద్కత్ (6/85) సత్తాచాటడంతో ఫైనల్లో సౌరాష్ట్ర 9 వికెట్ల తేడాతో బెంగాల్‌ను చిత్తు చేసింది. ఓవర్‌నైట్ స్కోరు 169/4తో నాలుగో రోజు ఉదయం రెండో ఇన్నింగ్స్ కొనసాగించిన బెంగాల్ 70.4 ఓవర్లలో 241 పరుగులకు ఆలౌటైంది. కెప్టెన్ మనోజ్ తివారి (68; 154 బంతుల్లో 10×4) రాణించాడు. 12 పరుగుల లక్ష్యాన్ని సౌరాష్ట్ర 2.4 ఓవర్లలో ఒక వికెట్ కోల్పోయి ఛేదించింది. ఈ సీజన్‌లో 907 పరుగులు సాధించిన అర్పిత్ వసవాడాకు 'ప్లేయర్ ఆఫ్ ద సిరీస్' అవార్డు లభించింది. తొలి ఇన్నింగ్స్‌లో బెంగాల్ 174 పరుగులకే కుప్పకూలగా సౌరాష్ట్ర 404 పరుగులు చేసింది.

సచిన్ రికార్డు బద్దలు

భారత క్రికెట్ స్టార్ విరాట్ కోహ్లి సచిన్ తెందుల్కర్ రికార్డును బద్దలు కొడుతూ ప్రపంచ క్రికెట్లో అన్ని ఫార్మాట్లలో కలిపి అత్యంత వేగంగా 25 వేల పరుగుల మైలురాయిని అందుకున్న బ్యాటర్‌గా నిలిచాడు. మొత్తంగా ఈ మైలురాయిని అందుకున్న ఆరో క్రికెటర్ కోహ్లి. ఆస్ట్రేలియాతో రెండో టెస్టులో భారత్ ఛేదనలో వ్యక్తిగత స్కోరు 8 వద్ద విరాట్ ఈ మైలురాయిని చేరుకున్నాడు. అతడికి ఇది 492వ మ్యాచ్. అన్ని ఫార్మాట్లలో కలిపి కోహ్లి ప్రస్తుతం 25012 పరుగులతో ఉన్నాడు. 25 వేలకు పైగా పరుగులు చేసిన బ్యాటర్ల జాబితాలో సచిన్ (34357, 664 మ్యాచ్‌లు), సంగక్కర (28016, 594 మ్యాచ్‌లు), జయవర్ధనే (25957, 652 మ్యాచ్‌లు), రికీ పాంటింగ్ (27483, 560 మ్యాచ్‌లు), కలిస్ (25534, 519 మ్యాచ్‌లు) ఇతర సభ్యులు. 2008లో అరంగేట్రం చేసిన 34 ఏళ్ల కోహ్లి 549 ఇన్నింగ్స్‌ల్లో ఈ ఘనత సాధించాడు. సచిన్ 577 ఇన్నింగ్స్‌ల్లో ఈ మైలురాయిని అందుకున్నాడు. పాంటింగ్‌కు ఇందుకోసం 588 ఇన్నింగ్స్‌లు అవసరమయ్యాయి. కోహ్లి 106 టెస్టుల్లో 8195, 271 వన్డేల్లో 12809, 115 టీ20ల్లో 4008 పరుగులు చేశాడు.

ఆర్సీబీ మెంటార్‌గా సానియా

భారత టెన్నిస్ స్టార్ సానియా మీర్జా మరో కొత్త పాత్రలో కనిపించనుంది. మహిళల ప్రీమియర్ లీగ్ (డబ్ల్యూపీఎల్) ఆరంభ సీజన్ కోసం రాయల్ ఛాలెంజర్స్ బెంగళూరు జట్టుకు ఆమె మార్గనిర్దేశకురాలిగా ఎంపికైంది. గత నెలలో జరిగిన ఆస్ట్రేలియన్ ఓపెన్‌తో గ్రాండ్‌స్లామ్ కెరీర్‌కు వీడ్కోలు పలికిన ఆమె చివరగా ఈ నెలలో ఏటీపీ దుబాయ్ ఓపెన్ టోర్నీలో ఆడనుంది. ఆ తర్వాత మెంటార్‌గా ఆర్సీబీతో చేరనుందని ఆర్సీబీ ఉపాధ్యక్షుడు రాజేశ్ తెలిపారు.

మొదటి మహిళల ప్రిమియర్ లీగ్ (డబ్ల్యూపీఎల్) వేలం

మొదటి మహిళల ప్రిమియర్ లీగ్ (డబ్ల్యూపీఎల్) కోసం నిర్వహించిన వేలంలో భారత క్రికెటర్ల పంట పండింది. టీమ్ఇండియా స్టార్ బ్యాటర్ స్మృతి మంధాన మహిళల ప్రిమియర్ లీగ్ వేలంలో సత్తాచాటింది. మొదటి డబ్ల్యూపీఎల్ వేలంలో అత్యధిక ధర పలికిన క్రికెటర్‌గా రికార్డు సృష్టించింది. ఆమె కోసం రాయల్ ఛాలెంజర్స్ బెంగళూరు ఏకంగా రూ.3.4 కోట్లు వెచ్చించింది. ఓపెనర్‌గా నిలకడగా రాణిస్తున్న ఆమె టీమ్ఇండియాలో కీలక బ్యాటర్. పరిస్థితులకు తగినట్లు ఇన్నింగ్స్ నిర్మించడంతో పాటు ధనాధన్ షాట్లతో చెలరేగే నైపుణ్యాలు ఆమె సొంతం. ఆల్‌రౌండర్ దీప్తి శర్మ రెండో అత్యధిక ధర పలికిన భారత క్రికెటర్‌గా నిలిచింది.

యూపీ వారియర్స్ ఆమెను రూ.2.6 కోట్లకు కొనుగోలు చేసింది.

విధ్వంసక ఓపెనర్, కెప్టెన్‌గా దేశానికి అండర్-19 ప్రపంచకప్ అందించిన షెఫాలీని రూ.2 కోట్లకు, టీ20 ప్రపంచకప్‌లో పాకిస్థాన్‌తో పోరులో చెలరేగిన జెమీమా రోడ్రిగ్స్‌ను రూ.2.2 కోట్లకు దిల్లీ క్యాపిటల్స్ కైవసం చేసుకుంది. పూజ వస్త్రాకర్ కోసం ముంబయి, రిచా ఘోష్ కోసం ఆర్సీబీ చెరో రూ.1.9 కోట్లు పెట్టాయి. టీమ్‌ఇండియా కెప్టెన్ హర్మన్‌ప్రీత్‌కు మాత్రం ఊహించిన దానికంటే తక్కువ ధరే పలికింది. అత్యధిక ధర పలికిన టాప్-6 భారత క్రికెటర్లలోనూ ఆమె చోటు దక్కించుకోలేకపోయింది. భారీ షాట్లను అలవోకగా ఆడగలిగే ఆమెను రూ.1.8 కోట్లకు ముంబయి సొంతం చేసుకుంది. యువ పేసర్ రేణుక సింగ్‌ను ఆర్సీబీ, యాస్తిక భాటియాను ముంబయి ఇండియన్స్ చెరో రూ.1.5 కోట్లకు కొనుక్కున్నాయి. ఆల్‌రౌండర్ దేవిక వైద్యాను రూ.1.4 కోట్లకు యూపీ వారియర్స్ జట్టులో చేర్చుకుంది.

ఐసీసీ జనవరి హీరో గిల్

భారత యువ బ్యాటింగ్ సంచలనం శుభ్‌మన్ గిల్ 'ఐసీసీ ప్లేయర్ ఆఫ్ ద మంత్' (జనవరి 2023)గా ఎంపికయ్యాడు. సూపర్ ఫామ్‌లో ఉన్న గిల్ జనవరిలో పరుగుల వరద పారించాడు. ముఖ్యంగా వన్డే ఫార్మాట్లో అదరగొట్టాడు. శ్రీలంక, న్యూజిలాండ్ సిరీస్‌ల్లో కలిపి 567 పరుగులు చేశాడు. న్యూజిలాండ్‌పై 208 పరుగులతో అజేయంగా నిలిచాడు. అతను ఇంకో రెండు శతకాలు కూడా బాదాడు. ఇంగ్లాండ్‌కు చెందిన గ్రేస్ స్క్రీవెన్స్ మహిళల విభాగంలో 'ప్లేయర్ ఆఫ్ ద మంత్'గా ఎంపికైంది.

అన్ని ఫార్మాట్ల క్రికెట్‌కు మోర్గాన్ వీడ్కోలు

గత ఏడాది అంతర్జాతీయ క్రికెట్‌కు రిటైర్మెంట్ ప్రకటించిన ఇంగ్లాండ్ పరిమిత ఓవర్ల జట్టు మాజీ కెప్టెన్ ఇయాన్ మోర్గాన్ ఇప్పుడు ఫ్రాంచైజీ క్రికెట్‌కు కూడా వీడ్కోలు పలికాడు. పొట్టి ఫార్మాట్‌లో అన్ని రకాల ఫ్రాంచైజీ క్రికెట్‌కు గుడ్‌బై చెప్తున్నట్లు మోర్గాన్ వెల్లడించాడు. ఇంగ్లాండ్‌కు వన్డే ప్రపంచకప్ అందించిన మోర్గాన్ నిరుడు జులైలో అంతర్జాతీయ క్రికెట్ నుంచి తప్పుకుని ఫ్రాంచైజీ క్రికెట్లో కొనసాగుతానని చెప్పాడు. కానీ ఎనిమిది నెలలు తిరిగేసరికే దాన్నుంచి కూడా వైదొలిగాడు. అంతర్జాతీయ క్రికెట్‌కు రిటైర్మెంట్ అనంతరం మోర్గాన్ హండ్రెడ్స్ లీగ్‌లో లండన్ స్పిరిట్‌కు సారథిగా వ్యవహరించాడు. అబుదాబి టీ10లో న్యూయార్క్ స్ట్రైకర్స్‌కు ప్రాతినిధ్యం వహించాడు. ఎస్ఏ20 (దక్షిణాఫ్రికాటీ)లో పార్ల్ రాయల్స్ తరఫున ఏడు మ్యాచ్‌ల్లో బరిలో దిగాడు.

ఖేలో ఇండియా క్రీడల్లో రమ్యకు స్వర్ణం

మధ్యప్రదేశ్‌లోని భోపాల్‌లో జరుగుతున్న ఖేలో ఇండియా క్రీడల్లో సపావత్ రమ్య సత్తా చాటింది. జూడో 52 కిలోల విభాగంలో ఆమె స్వర్ణం సాధించింది.

ఫార్ములా-ఈ రేసు ఛాంప్ వెర్న్

ఫార్ములా-ఈ ప్రి నాలుగో రౌండ్లో పెన్‌స్కీ డ్రైవర్ జీన్ ఎరిక్ వెర్న్ ఛాంపియన్‌గా నిలిచాడు. హైదరాబాద్ స్ట్రీట్ సర్క్యూట్‌లో సాగిన రేసులో వెర్న్ అగ్రస్థానం సాధించాడు. 46 నిమిషాల 1.099 సెకన్లలో 32 ల్యాప్‌లను పూర్తిచేసి అగ్రస్థానం కైవసం చేసుకున్నాడు. కారులో 0.5 శాతం ఎనర్జీ మాత్రమే ఉండగా వెర్న్ విన్నింగ్ లైన్‌ను దాటేశాడు. ఫార్ములా-ఈలో వెర్న్‌కు ఇది 11వ విజయం. 2016 తర్వాత పెన్‌స్కీ జట్టుకు మొదటి గెలుపు ఇది. నిక్ కాసిడీ (46 ని 01.499 సె - ఎన్విజన్) రెండు, ఆంటోనియా డికోస్టా (46 ని 02.958 సె - పోర్షే) మూడు స్థానాలు సాధించారు. క్వాలిఫయింగ్‌లో పోల్ పొజిషన్ దక్కించుకున్న ఇవాన్స్ 21, బర్డ్ 19 స్థానాలకు పరిమితమయ్యారు. నార్మన్ (నిసాన్) 2.835 కిలోమీటర్ల ట్రాక్‌ను ఒక నిమిషం 14.698 సెకన్లలో చుట్టేసి అత్యంత వేగంగా ల్యాప్‌ను పూర్తిచేసిన ఘనత అందుకున్నాడు.

ఖేలో ఇండియా క్రీడల్లో తెలంగాణకు 5 పతకాలు

ఖేలో ఇండియా యూత్ గేమ్స్‌లో తెలంగాణ పతక జోరు కొనసాగుతోంది. మహిళల సింగిల్స్ స్కల్ విభాగంలో హేమలత రజత పతకంతో మెరిసింది. పురుషుల క్వాడ్రాపుల్ స్కల్ ఈవెంట్‌లో జ్ఞానేశ్వర్, గణేశ్, సాయి వరుణ్, శ్రవణ్ కుమార్‌తో కూడిన రాష్ట్ర టీమ్ కాంస్యం సొంతం చేసుకుంది. మహిళల స్కల్ కేటగిరీలో అనురాధ, ఉదయభాను మూడో స్థానంతో కాంస్యం ఖాతాలో వేసుకున్నారు. మరోవైపు ఫెన్సింగ్‌లో రజతం, కాంస్యం దక్కాయి.

వర్షిణికి 'ఫిడే మాస్టర్' టైటిల్

ఆంధ్రప్రదేశ్ అమ్మాయి ఎం.సాహితీ వర్షిణి 'ఫిడే మాస్టర్' టైటిల్ కైవసం చేసుకుంది. ఇప్పటి వరకు ఉమన్ క్యాండిడేట్ మాస్టర్, ఉమన్ ఫిడే మాస్టర్, ఉమన్ ఇంటర్నేషనల్ మాస్టర్

టైటిల్స్ సాధించిన సాహితి వర్షిణి తాజాగా 'ఫిడే మాస్టర్' అయింది. ఏడాదిగా వివిధ టోర్నీల్లో ఆమె నిలకడగా రాణిస్తోంది. తండ్రి వద్దే శిక్షణ తీసుకుంటున్న వర్షిణి ఇప్పటి వరకు తొమ్మిది అంతర్జాతీయ పతకాలు సాధించింది.

అంతర్జాతీయ క్రికెట్‌కు ఫించ్ వీడ్కోలు

ఆస్ట్రేలియా టీ20 కెప్టెన్ ఆరోన్ ఫించ్ అంతర్జాతీయ క్రికెట్‌కు వీడ్కోలు చెప్పాడు. 36 ఏళ్ల ఫించ్ ఆట నుంచి రిటైరవుతున్నట్లు ప్రకటించాడు. అయితే బిగ్‌బాష్‌లో లీగ్‌లో అతడు రెనెగేడ్స్ తరఫున కొనసాగుతాడు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఇతర టీ20 లీగ్‌లలో ఆడే అంశాన్ని కూడా పరిశీలిస్తాడు. అతడు చివరగా 2018లో టెస్టు మ్యాచ్ ఆడాడు. పేలవ ఫామ్ నేపథ్యంలో ఫించ్ నిరుడు వన్డే క్రికెట్ నుంచి రిటైరయ్యాడు. అతడు 76 టీ20ల్లో ఆస్ట్రేలియాకు నాయకత్వం వహించాడు. ఇది ప్రపంచ రికార్డు. అతడు 103 టీ20ల్లో 34.28 సగటుతో 3120 పరుగులు చేశాడు. 146 వన్డేల్లో 38.89 సగటుతో 5406 పరుగులు సాధించాడు.

ముంబయి మార్గనిర్దేశకురాలిగా జులన్

2023 మార్చిలో ఆరంభమయ్యే తొలి మహిళల ప్రిమియర్ లీగ్‌లో ముంబయి ఇండియన్స్ జట్టుకు జులన్ గోస్వామి మార్గనిర్దేశకురాలిగా వ్యవహరించనుంది. ఈ మాజీ పేసర్ జట్టుకు బౌలింగ్ కోచ్‌గానూ బాధ్యతలు చేపట్టనుంది. గతేడాది ఇంగ్లాండ్‌తో సిరీస్ తర్వాత క్రికెట్‌కు వీడ్కోలు పలికిన జులన్ రెండు దశాబ్దాల సుదీర్ఘ కెరీర్‌లో 350పైగా అంతర్జాతీయ వికెట్లు పడగొట్టింది. మరోవైపు మాజీ ఇంగ్లాండ్ మహిళల జట్టు కెప్టెన్ చార్లొటె ఎడ్వర్డ్స్ ముంబయి జట్టుకు ప్రధాన కోచ్‌గా ఎంపికైంది. టీమ్‌ఇండియా మాజీ ఆల్‌రౌండర్ దేవిక బ్యాటింగ్ కోచ్‌గా తృప్తి భట్టాచార్య టీమ్ మేనేజర్‌గా పని చేయనున్నారు. 2014, 16లో భారత మహిళల జట్టుకు సహాయ కోచ్‌గా బాధ్యతలు నిర్వర్తించిన దేవిక 2018లో బంగ్లాదేశ్‌కు సహాయక కోచ్‌గా పని చేసి జట్టు ఆసియాకప్ గెలవడంలో తన వంతు పాత్ర పోషించింది. ఐపీఎల్‌లో అత్యంత విజయవంతమైన జట్టయిన ముంబయి ఇండియన్స్ మహిళల ప్రిమియర్ లీగ్‌లో రూ.912.99 కోట్లతో ఫ్రాంఛైజీని కొనుగోలు చేసింది.

అంతర్జాతీయ బాక్సింగ్ ర్యాంకింగ్స్‌లో భారత్‌కు మూడో స్థానం

అంతర్జాతీయ బాక్సింగ్ ర్యాంకింగ్స్‌లో భారత్ మూడో స్థానానికి ఎగబాకింది. 36,300 పాయింట్లతో బలమైన అమెరికా, క్యూబాలను వెనక్కి నెట్టి టాప్-3లో నిలిచింది. కజకిస్థాన్ (48,100), ఉజ్బెకిస్థాన్ (37,600) తొలి రెండు స్థానాల్లో ఉన్నాయి. ప్రపంచ ఛాంపియన్‌షిప్, ఆసియా క్రీడలు, కామన్వెల్త్ క్రీడలు లాంటి మెగా ఈవెంట్లలో ఇటీవల కాలంలో భారత బాక్సర్లు మెరుగైన ప్రదర్శన చేయడంతో ర్యాంకింగ్ గణనీయంగా పెరిగింది. గత రెండు కామన్వెల్త్ క్రీడల్లో బాక్సింగ్‌లో 16 పతకాలు దక్కించుకున్న మన బాక్సర్లు 2008 నుంచి వివిధ అంతర్జాతీయ పోటీల్లో 140 మెడల్స్ కొల్లగొట్టారు.

ఐసీసీ టీ20 బ్యాటింగ్ ర్యాంకింగ్స్

టీమ్‌ఇండియా విధ్వంసక బ్యాటర్ సూర్యకుమార్ యాదవ్ ఐసీసీ టీ20 బ్యాటింగ్ ర్యాంకింగ్స్‌లో నంబర్‌వన్‌గానే కొనసాగుతున్నాడు. ఈ మేరకు ప్రకటించిన ర్యాంకింగ్స్‌లో 908 పాయింట్లతో సూర్య అగ్రస్థానంలో ఉన్నాడు. మహ్మద్ రిజ్వాన్ (836 – పాకిస్థాన్) ద్వితీయ, డెవాన్ కాన్వే (788 – న్యూజిలాండ్) తృతీయ ర్యాంకులు సాధించారు. విరాట్ కోహ్లి 14, కేఎల్ రాహుల్ 25, రోహిత్ శర్మ 28వ స్థానాల్లో ఉన్నారు. బౌలింగ్ ర్యాంకింగ్స్‌లో టాప్-10లో ఒక్క భారత బౌలర్ కూడా లేడు. ఆల్‌రౌండర్ల జాబితాలో హార్దిక్ పాండ్య మూడో ర్యాంకులో ఉన్నాడు. వన్డే బౌలింగ్ ర్యాంకింగ్స్‌లో మహ్మద్ సిరాజ్ నంబర్‌వన్‌గా కొనసాగుతున్నాడు. బ్యాటింగ్ ర్యాంకింగ్స్‌లో శుబ్‌మన్ గిల్ 6, కోహ్లి 7, రోహిత్ 9వ స్థానాల్లో ఉన్నారు.

రైనా, రోహిత్, కేఎల్ రాహుల్, కోహ్లిల తర్వాత అన్ని ఫార్మాట్లలోనూ శతకాలు చేసిన భారత ఆటగాడు శుభ్‌మనే.

తెలంగాణకు మూడు పతకాలు

ఖేలో ఇండియా యూత్ క్రీడల్లో తెలంగాణ ఆటగాళ్లు సత్తాచాటారు. కయాకిగ్ – కనోయింగ్‌లో తెలంగాణ ఒక రజతం, రెండు కాంస్య పతకాలు సాధించింది. 1000 మీటర్ల రేసులో ప్రదీప్ – అభయ్ రజతం, మహేంద్ర సింగ్ – కునాల్ కాంస్య పతకాలు నెగ్గారు. మూడో స్థానంలో నిలిచిన అమిత్ కుమార్ కాంస్యం గెలిచాడు.

9. రక్షణ

రాడార్ల కళ్లుగప్పే పదార్థం అభివృద్ధి

సైనిక సాధనాలు, ఆయుధాలను శత్రు రాడార్ల కంటపడకుండా చూసే ఒక అద్భుత పదార్థాన్ని భారత శాస్త్రవేత్తలు అభివృద్ధి చేశారు. ఇది స్టెల్త్ వాహనాల అద్దాలనూ కప్పేయగలదు. హిమాచల్ ప్రదేశ్‌లోని మండీలో ఉన్న ఐఐటీ శాస్త్రవేత్తలు ఈ ఘనత సాధించారు. యుద్ధరంగంలో రాడార్లు చాలా కీలకం. అవి రేడియో తరంగాలను వెదజల్లుతూ ప్రత్యర్థిపై కన్నేస్తాయి. మన ఆయుధాలను వాటి కంటపడకుండా జాగ్రత్త వహించడం చాలా ముఖ్యం. దీనివల్ల శత్రువులు వాటిని లక్ష్యంగా చేసుకోకుండా రక్షించుకోవచ్చు. ఈ తరంగాలను శోషించుకోగలిగితే ఇది సాధ్యమవుతుంది. ఈ దిశగా ఐఐటీ శాస్త్రవేత్తలు ఫ్రీక్వెన్సీ సెలెక్టివ్ సర్ఫేస్ (ఎఫ్ఎస్ఎస్) అనే విధానం ఆధారంగా ఒక టెక్నాలజీని అభివృద్ధి చేశారు. తొలుత వీరు పారదర్శకమైన ఇండియం టిన్ ఆక్సైడ్ (ఐటీవో) పూత పూసిన పాలీఇథలీన్ టెరెప్తలేట్ (పీఈటీ) ఫలకాన్ని ఉపయోగించారు. దీనిపై ఎఫ్ఎస్ఎస్ ఆకృతులను డిజైన్ చేశారు. ఇది 90శాతం వరకూ రాడార్ తరంగాలను శోషించుకోగలదని పరీక్షల్లో వెల్లడైంది. ఇది పారదర్శకంగా ఉండటం వల్ల స్టెల్త్ వాహనాల అద్దాలకూ దాన్ని ఉపయోగించొచ్చని శాస్త్రవేత్తలు తెలిపారు.

10. అవార్డులు

డాక్టర్ రెడ్డీస్ ఛైర్మన్ సతీష్‌రెడ్డికి 'డాక్టర్ కె.అంజిరెడ్డి మెమోరియల్ ఫెలోషిప్'

డాక్టర్ కె.అంజిరెడ్డి మెమోరియల్ ఫెలోషిప్ ఫర్ అఫర్డబుల్ బయోఫార్మాస్యూటికల్స్' ను, ముంబయిలోని ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ కెమికల్ టెక్నాలజీ (ఐసీటీ), డాక్టర్ రెడ్డీస్ లేబొరేటరీస్ ఛైర్మన్ సతీష్‌రెడ్డికి అందజేసింది. ఐసీటీ సారథ్యంలో గోవాలో జరిగిన 4వ బయోసిమిలర్ వర్క్‌షాప్‌లో ఈ ఫెలోషిప్‌ను సతీష్‌రెడ్డి అందుకున్నారు. డాక్టర్ రెడ్డీస్ వ్యవస్థాపకుడు కె.అంజిరెడ్డి ఐసీటీ పూర్వ విద్యార్థి. ఆయన పేరుతో ఏర్పాటు చేసిన ఫెలోషిప్ ముందుగా సతీష్‌రెడ్డికి లభించింది.

చలిగంటి రఘుకు ఇండో జర్మన్ పురస్కారం

జర్మనీ తెలంగాణ సంఘం అధ్యక్షుడు చలిగంటి రఘుకు ఇండో జర్మన్ ప్రతిభా పురస్కారం – 2023 లభించింది. జర్మనీ రాజధాని బెర్లిన్‌లో జరిగిన అంతర్జాతీయ భారతీయ ఉత్సవాల్లో దీన్ని అందుకున్నారు. కరోనా సమయంలో రాయబార కార్యాలయం ఆధ్వర్యంలో ఏర్పాటు చేసిన కమిటీ భాగస్వామిగా జర్మనీలోని 410 మంది భారతీయులకు, విద్యార్థులకు ఆహారంతో పాటు ఆరోగ్య సేవలు అందించినందుకు రఘును ఈ పురస్కారానికి ఎంపిక చేసినట్లు నిర్వాహకులు తెలిపారు.

ఆచార్య పెన్నా మధుసూదన్‌కు ముదిగంటి గోపాల్‌రెడ్డి పురస్కారం

రచయిత్రి, పరిశోధకురాలు డా.ముదిగంటి సుజాతారెడ్డి ఏర్పాటు చేసిన ఆచార్య ముదిగంటి గోపాల్‌రెడ్డి స్మారక పురస్కారానికి ఆచార్య పెన్నా మధుసూదన్ ఎంపికయ్యారు. తెలంగాణకు చెందిన ఆచార్య పెన్నా మధుసూదన్, నాగ్‌పుర్ రాంటెక్‌లోని కవికుల గురువు కాళీదాసు సంస్కృత విశ్వవిద్యాలయం ఉపాధ్యక్షుడిగా కొనసాగుతున్నారు. ఫిబ్రవరి 21న హైదరాబాద్ బొగ్గులకుంటలోని తెలంగాణ సారస్వత పరిషత్తులో ఆయనకు పురస్కారం అందజేయనున్నట్లు పరిషత్తు ప్రధాన కార్యదర్శి డా.జుర్రు చెన్నయ్య తెలిపారు. మధుసూదన్ ఇప్పటి వరకు కేంద్ర సాహిత్య అకాడమీతో పాటు పలు ప్రతిష్ఠాత్మక పురస్కారాలు అందుకున్నారు.

సర్వేశ్వర శర్మకు ప్రైడ్ ఆఫ్ ఇండియా అవార్డు

డాక్టర్ బీఆర్ అంబేద్కర్ కోనసీమ జిల్లా అమలాపురానికి చెందిన సైన్సు రచయిత, కోనసీమ సైన్సు పరిషత్ అధ్యక్షుడు డాక్టర్ సీవీ సర్వేశ్వర శర్మకు కామన్వెల్త్ ఒకేషనల్ విశ్వవిద్యాలయం అత్యంత ప్రతిష్ఠాత్మకమైన డి.ఎస్‌సి (డాక్టర్ ఇన్ సైన్సు) డిగ్రీని ప్రదానం చేసింది. దిల్లీలోని గురుగ్రామ్‌లో నిర్వహించిన స్నాతకోత్సవంలో విశ్వవిద్యాలయ ప్రో–వైస్ ఛాన్సలర్ డాక్టర్ రిపురంజన్ సిన్హా చేతుల మీదుగా ఈ డిగ్రీని అందుకున్నట్లు ఆయన తెలిపారు. స్నాతకోత్సవంలో 16 పీహెచ్‌డీ డిగ్రీలు ఉండగా శర్మ ఒక్కరికే డి.ఎస్‌సి డిగ్రీ దక్కడం విశేషం. ఇతర శాస్త్ర రంగాల పరిశోధనల్లో భౌతికశాస్త్రం ఉపయోగపడుతున్న తీరుపై రాసిన సిద్ధాంత గ్రంథానికి ఈ డిగ్రీని ప్రదానం చేశారన్నారు. అక్కడే గ్లోబల్ హ్యూమన్ రైట్స్ కౌన్సిల్ నిర్వహించిన మరో కార్యక్రమంలో 'ప్రైడ్ ఆఫ్ ఇండియా' అవార్డును కౌన్సిల్ ఛైర్మన్ డాక్టర్ సల్వాటోర్ మోకియా అందించారన్నారు.

ఆచార్య రాబర్ట్ ఎస్ లాంగర్‌కు జీనోమ్ వ్యాలీ ఎక్సలెన్స్ అవార్డు

బయో ఆసియా 20వ విడత సదస్సును పురస్కరించుకొని 2023 సంవత్సరానికి 'జీనోమ్ వ్యాలీ ఎక్సలెన్స్' పురస్కారాన్ని ఆచార్య రాబర్ట్ ఎస్ లాంగర్‌కు ప్రకటించారు. ఇన్‌ఫెక్షస్ డిసీజెస్‌ను నిరోధించడానికి వినియోగించే 'ఎంఆర్‌ఎన్‌ఏ' టీకాను వృద్ధి చేయడంలో ఆయన కీలకంగా వ్యవహరించారు. లాంగర్ ప్రస్తుతం అమెరికాలోని మసాచుసెట్స్ ఇన్‌స్టిట్యూట్ ఆఫ్ టెక్నాలజీ (ఎంఐటీ) లో పనిచేస్తున్నారు. క్యాన్సర్ వ్యాధిని తొలిదశలో గుర్తించడం, చికిత్స అందించడంలో మెరుగైన విధానాలను అందించడంపై పరిశోధనలు కొనసాగిస్తున్నారు. వివిధ వైద్య పత్రికల్లో సుమారు 1,500కు పైగా శాస్త్రీయ పరిశోధన పత్రాలను రచించారు. తెలంగాణ ప్రభుత్వం సహకారంతో ఫిబ్రవరి 24 నుంచి 26 వరకూ హెచ్ఐసీసీలో నిర్వహిస్తున్న బయో ఆసియా సదస్సులో లాంగర్‌కు ఈ పురస్కారాన్ని అందజేస్తారు.

AKS

11. నివేదికలు

భారత్‌పై ఐసిల్-కె గురి: ఐరాస నివేదిక

అఫ్గానిస్థాన్‌లో తాలిబన్ల అధికారాన్ని సవాలు చేస్తున్న ఇస్లామిక్ స్టేట్ ఇన్ ఇరాక్, లెవాంట్ – ఖోరాసాన్ (ఐసిల్–కె) తన దురాగతాలను ముమ్మరం చేయనుంది. మధ్యాసియా, దక్షిణాసియాలలోని ఐక్యరాజ్యసమితి సభ్య దేశాలతో అఫ్గాన్ తాలిబన్ ప్రభుత్వానికి ఉన్న సంబంధాలను దెబ్బతీయడాన్ని అది లక్ష్యంగా పెట్టుకొంది. దీని కోసం కాబుల్‌లోని భారత్, ఇరాన్, చైనా రాయబార కార్యాలయాలపై ఉగ్రదాడులు చేయడానికి ఐసిల్–కె సన్నద్ధమవుతోందని ఐరాస నివేదిక వెల్లడించింది.

ఇస్లామిక్ తీవ్రవాదానికి కొత్త కేంద్రంగా సహారా దేశాలు: యూఎన్‌డీపీ

ఇస్లామిక్ తీవ్రవాదానికి కొత్త కేంద్రంగా సహారా ఎడారి చుట్టుపక్కల ఉన్న దేశాలు (సబ్ సహారన్ ఆఫ్రికా) మారుతున్నట్లు ఐక్యరాజ్యసమితి అంతర్జాతీయ అభివృద్ధి సంస్థ (యూఎన్‌డీపీ) నివేదిక వెల్లడించింది. ఇక్కడున్న ఆర్థిక సమస్యలు దీనికి ప్రధాన కారణమవుతున్నాయని పేర్కొంది. 2017తో పోలిస్తే 92 శాతం మంది కొత్తగా తీవ్రవాద బృందాల్లో చేరారని వివరించింది. చాలా మంది ఆఫ్రికన్ల జీవన శైలిపై కొవిడ్–19 ప్రభావం చూపిందని, అక్కడ అధిక ద్రవ్యోల్బణం ఏర్పడిందని వివరించింది. అదే సమయంలో మత ప్రాతిపదికన తీవ్రవాదం వైపు మళ్లేవారు 57 శాతం తగ్గారని తెలిపింది. బుర్కినాఫాసో, కామెరూన్, చాద్, మాలి, నైగర్, నైజీరియా, సోమాలియా, సూడాన్ దేశాల్లో 2,200 మంది తీవ్రవాదుల అభిప్రాయాలను సేకరించామని పేర్కొంది. తీవ్రవాద గ్రూపుల్లో అంతకుముందే సభ్యులుగా ఉన్న వేయి మంది కూడా ఇందులో ఉన్నారని తెలిపింది. 2017 నుంచి కనీసం 4,155 దాడులు నమోదయ్యాయని యూఎన్‌డీపీ నివేదిక వెల్లడించింది. ఈ దాడుల్లో 18,417 మంది మరణించారని, సోమాలియాలో ఎక్కువ దారుణాలు నమోదయ్యాయని పేర్కొంది. సోమాలియాలోని అల్‌షబాబ్, నైజీరియాలోని బోకోహరామ్ తదితర ఉగ్రవాద బృందాలను ఈ నివేదిక ప్రస్తావించింది. కొందరు ఉగ్రవాదులు అల్‌ఖైదాకు విధేయత చూపుతున్నారని వెల్లడించింది.

గ్లోబల్ లేబర్ రెసిలెన్స్ ఇండెక్స్ 2023

వైట్ షీల్డ్ అనేది పాలసీ అడ్వైజరీ సంస్థ. ప్రపంచ ప్రభుత్వ సమ్మిట్ సందర్భంగా కంపెనీ గ్లోబల్ లేబర్ రెసిలెన్స్ ఇండెక్స్‌ను విడుదల చేసింది. ఉపాధి ఒడిదుడుకులను తట్టుకునే ఆర్థిక వ్యవస్థ సామర్థ్యాన్ని మరియు తిరిగి పోరాడే సామర్థ్యాన్ని ఇండెక్స్ కొలుస్తుంది. సాంకేతిక అంతరాయాలు, మహమ్మారి, హరిత ఆర్థిక వ్యవస్థ పరివర్తన మొదలైన పారామితుల ఆధారంగా వైట్ షీల్డ్ 136 దేశాలకు ర్యాంక్ ఇచ్చింది.

కీలక ఫలితాలు

ఇండెక్స్‌లో డెన్మార్క్ మొదటి స్థానంలో ఉండగా, స్విట్జర్లాండ్, జర్మనీ, నెదర్లాండ్స్, సింగపూర్ మరియు స్వీడన్ వరుసగా రెండు, మూడు, నాలుగు, ఐదు మరియు ఆరవ స్థానాల్లో నిలిచాయి.

భారత్ 65 వ స్థానంలో నిలిచింది . దక్షిణాసియాలోని ఇతర దేశాలన్నీ 80వ ర్యాంక్లో ఉన్నాయి. పాకిస్థాన్ 97 వ స్థానంలో నిలిచింది

స్థితిస్థాపకత నిలిచిపోతుంది

COVID తర్వాత మూడింట ఒక వంతు కంటే ఎక్కువ దేశాలు శ్రామిక స్థితిస్థాపకతలో ఇబ్బందులను ఎదుర్కొంటున్నాయి

USA ఎలాంటి మార్కెట్ మార్పులకైనా అత్యధిక అనుకూల సామర్థ్యాలను కలిగి ఉంది

ప్రాంతీయ స్థానాలు

ఉత్తర అమెరికా ప్రపంచంలో అగ్రస్థానంలో ఉండగా, యూరప్ రెండవ స్థానంలో, తూర్పు ఆసియా మరియు పసిఫిక్ మూడవ స్థానంలో, మధ్య ఆసియా నాల్గవ స్థానంలో మరియు మధ్యప్రాచ్యం మరియు ఉత్తర అమెరికా ఐదవ స్థానంలో ఉన్నాయి. లాటిన్ అమెరికా మరియు కరేబియన్ ఆరో స్థానంలో ఉన్నాయి. దక్షిణాసియా ఏడో స్థానంలో, సబ్–సహారా ఆఫ్రికా ఎనిమిదో స్థానంలో నిలిచాయి.

అభివృద్ధి చెందిన ఆర్థిక వ్యవస్థలు

USA 15వ స్థానంలో మరియు కెనడా 16వ స్థానంలో ఉన్నాయి. జపాన్ 19 వ స్థానంలో నిలిచింది. రష్యా 45, ఇజ్రాయెల్ 20 స్థానాల్లో ఉన్నాయి.

AKS

గ్లోబల్ క్వాలిటీ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ ఇండెక్స్ (GQII) 2021

గ్లోబల్ క్వాలిటీ ఇండెక్స్ ఇన్ఫ్రాస్ట్రక్చర్ 184 ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థల కోసం వారి మౌలిక సదుపాయాల నాణ్యత ఆధారంగా విడుదల చేయబడింది. భారత్ ఐదో స్థానంలో నిలిచింది. ప్రామాణీకరణ ర్యాంకింగ్ 9 వ స్థానంలో ఉంది మరియు క్రెడిట్ BISకి చెందుతుంది. మెట్రాలజీ సిస్టమ్ 21 వ స్థానంలో ఉంది మరియు NPL-CSIR క్రెడిట్ తీసుకుంటుంది. భారతదేశం యొక్క మొత్తం మంచి మౌలిక సదుపాయాల నాణ్యతను క్వాలిటీ కౌన్సిల్ ఆఫ్ ఇండియా నిర్వహిస్తోంది మరియు అందువల్ల, భారతదేశాన్ని ర్యాంకింగ్లో అగ్రస్థానానికి తీసుకురావడంలో కౌన్సిల్ గర్వపడుతుంది.

ఇతర దేశాల ర్యాంకింగ్లు

ఈ జాబితాలో జర్మనీ అగ్రస్థానంలో నిలిచింది. ఆ తర్వాత వరుసగా రెండు, మూడు, నాలుగు, ఐదు, ఆరో స్థానాల్లో చైనా, అమెరికా, బ్రిటన్, జపాన్, ఫ్రాన్స్లు నిలిచాయి. ప్రమాణాలు, మెట్రాలజీ మరియు అక్రిడిటేషన్ ఆధారంగా ర్యాంకింగ్లు లెక్కించబడతాయి.

ప్రాముఖ్యత

QCI భారతదేశ అంతర్జాతీయ వాణిజ్యానికి వెన్నెముక. కౌన్సిల్ అంతర్జాతీయ స్థాయిలో మంచి ర్యాంకింగ్ను అందుకోవడం భారతదేశం తన అంతర్జాతీయ భాగస్వాముల విశ్వాసాన్ని పొందుతోందని రుజువు. QCI NPL-CSIR, BIS వంటి ఇతర జాతీయ సంస్థలను నిర్వహిస్తుంది. వీరంతా నేషనల్ అక్రిడిటేషన్ సిస్టమ్కు సంరక్షకులు.

QCI

దీనిని 1997లో DPIIT స్థాపించింది. QCI యొక్క ప్రధాన బోర్డులు NABCB మరియు NABL. NABCB అనేది ధృవీకరణ సంస్థల కోసం నేషనల్ అక్రిడిటేషన్ బోర్డ్. NABL అనేది టెస్టింగ్ మరియు కాలిబ్రేషన్ లాబొరేటరీస్ కోసం నేషనల్ అక్రిడిటేషన్ బోర్డ్.

ఇండియా లైఫ్ ఇనిషియేటివ్పై IEA నివేదిక

2021లో, గ్లాస్గోలో జరిగిన COP26లో భారతదేశం లైఫ్ ఇనిషియేటివ్ను ప్రతిపాదించింది. ప్రపంచ పర్యావరణ దినోత్సవం 50 వ వేడుకల సందర్భంగా ఈ కార్యక్రమం ప్రతిపాదించబడింది . పర్యావరణ పరిరక్షణలో సామాన్య ప్రజలను భాగస్వామ్యం చేయడం ఈ మిషన్ లక్ష్యం. ఇంటర్నేషనల్ ఎనర్జీ ఏజెన్సీ ఇటీవల లైఫ్ ఇనిషియేటివ్పై ఒక నివేదికను ప్రారంభించింది. నివేదిక ప్రకారం, మిషన్ 2030 నాటికి 440 బిలియన్ USD కంటే ఎక్కువ ఆదా చేయగలదు.

నివేదిక యొక్క కీలక ఫలితాలు

మిషన్ ఇంధన వ్యయంలో 5% ఆదా చేయడంలో సహాయపడుతుంది

ఇది శక్తి వినియోగాన్ని తగ్గించడంలో సహాయపడుతుంది

ఖర్చు ఆదా పెంచండి

వాయు కాలుష్యాన్ని తగ్గించండి

అసమానతలను తగ్గించండి

ప్రస్తుత శక్తి వినియోగ దృశ్యం

నేడు, గరిష్ట శక్తిని ఉత్తర అమెరికా వినియోగిస్తుంది. ఈ ప్రాంతం తరువాత, రష్యా మరియు మధ్య ఆసియా రెండవ అతిపెద్ద ఇంధన వినియోగదారులు. మిడిల్ ఈస్ట్ మూడవ అతిపెద్ద ఇంధన వినియోగదారు. ప్రపంచంలోని శక్తిలో మూడింట ఒక వంతు ఆఫ్రికా వినియోగిస్తుంది. ప్రపంచ ఇంధనంలో 35% భారత్ వినియోగిస్తోంది.

నివేదిక ద్వారా గుర్తించబడిన సమస్యలు

అభివృద్ధి చెందిన ఆర్థిక వ్యవస్థల్లో ధనవంతులు విడుదల చేసే ఉద్గారాలు పేదలు సృష్టించే ఉద్గారాల కంటే ఏడు రెట్లు ఎక్కువని నివేదిక చెబుతోంది. ధనవంతుల సంఖ్య చాలా తక్కువ. జనాభాలో కేవలం 10% మాత్రమే ధనవంతులు. అయినప్పటికీ, వాటి ఉద్గారాలు నిర్వహించడానికి చాలా ఎక్కువగా ఉన్నాయి

అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థల తలసరి ఉద్గారాలు అభివృద్ధి చెందుతున్న ఆర్థిక వ్యవస్థల కంటే నాలుగు రెట్లు ఎక్కువ.

భారత్పై నివేదిక ఏం చెప్పింది?

ప్రపంచ ఆర్థిక వ్యవస్థ కంటే భారత ఆర్థిక వ్యవస్థ 10% ఎక్కువ. భారతదేశంలోని ప్రధాన ఆర్థిక వ్యవస్థలతో పోలిస్తే, భారతదేశం సగం నుండి పూర్తి విద్యుదీకరణ యాక్సెస్ని సాధించడానికి పట్టిన సమయం తక్కువ. నేడు భారతదేశం పునరుత్పాదక ఇంధనానికి మూడవ అతిపెద్ద మార్కెట్. దేశంలో ఎలక్ట్రిక్ వాహనాల అమ్మకాలు 2021తో పోలిస్తే 2022లో 5% పెరిగాయి.

12. చరిత్ర సంస్కృతి

అంతర్జాతీయ క్రాఫ్ట్ సమ్మిట్

జైపూర్ డిస్ట్రిక్ట్ అడ్మినిస్ట్రేషన్ క్రాఫ్ట్‌లపై మూడు రోజుల అంతర్జాతీయ సమ్మిట్‌ను నిర్వహిస్తోంది. రాజస్థాన్‌లో ఒడిశా క్రాఫ్ట్‌లను ప్రోత్సహించడమే ఈ సమ్మిట్ ప్రధాన లక్ష్యం! నాలుగు ఐక్యరాజ్యసమితి ఏజెన్సీలు మరియు ఐదు యునెస్కో ఏజెన్సీలు శిఖరాగ్ర సమావేశాన్ని నిర్వహించడంలో సహాయం చేస్తున్నాయి. ఒడిశా ముఖ్యమంత్రి శ్రీ నవీన్ పట్నాయక్ వీడియో కాన్ఫరెన్స్ ద్వారా శిఖరాగ్ర సదస్సును ప్రారంభించారు. కళలు మరియు చేతిపనుల ఔత్సాహికులు మరియు కళాకారులు శిఖరాగ్ర సమావేశానికి హాజరయ్యారు. చారిత్రక ప్రదేశాలకు ప్రసిద్ధి చెందిన నగరం కాబట్టి జైపూర్‌ని ఎంపిక చేశారు.

హస్తకళలను మెరుగుపరచడానికి ఒడిశా కార్యక్రమాలు

ఒడిశా తన హస్తకళాకారులను పర్యాటక ప్రదేశాలలో ప్రమోట్ చేయడం ద్వారా వారికి మద్దతు ఇస్తోంది. రాష్ట్రం హెరిటేజ్ వాక్లను నిర్వహిస్తోంది మరియు ఆర్ట్ గ్యాలరీలను ప్రారంభిస్తోంది. అలాగే, ఇది వారి ఆదాయాన్ని పెంచడానికి సాంకేతిక వస్త్ర పరిశ్రమలు మరియు దుస్తులు పరిశ్రమలలో దాని హస్తకళాకారులతో చేరుతోంది.

జైపూర్ ఎందుకు?

జైపూర్కు టూరిస్ట్ హబ్గా మారడానికి మంచి అవకాశం ఉంది. రాజస్థాన్ ప్రభుత్వం ఇటీవలే "ఇన్వెస్ట్ రాజస్థాన్", టూరిజం కాన్క్లేవ్ మరియు పర్యాటక రంగం నుండి దాని ఆదాయాన్ని పెంచడానికి అనేక ఇతర చర్యలను ప్రారంభించింది. అలాగే, రాజస్థాన్ ప్రభుత్వం ఇటీవల తన హోటళ్లు మరియు ప్యాలెస్లను పూర్వ వైభవానికి పునరుద్ధరించడం ప్రారంభించింది. నిధుల కొరత కారణంగా, రాష్ట్రంలోని అనేక రాజభవనాలు ముందుగా హోటళ్లుగా మార్చబడ్డాయి. ఈ కార్యక్రమాలతో, చాలా మంది పెట్టుబడిదారులు రాష్ట్రం వైపు మళ్లుతున్నారు మరియు వారి డబ్బును దాని పర్యాటక రంగంలోకి వెచ్చిస్తున్నారు. ఈ కారణంగా, ఒడిశా తన అంతర్జాతీయ క్రాఫ్ట్ సమ్మిట్ను ప్రారంభించేందుకు జైపూర్ని ఎంచుకుంది. సమ్మిట్లో ప్రపంచంలోని వివిధ ప్రాంతాలకు చెందిన కళాకారులు ప్రధానంగా ఒడిశాలోని చేతివృత్తులపై దృష్టి సారిస్తారు.

స్మారక మిత్ర పథకం పునరుద్ధరణ

ఈ పథకం ద్వారా వెయ్యికి పైగా స్మారక చిహ్నాలను ప్రైవేట్ రంగంలోకి తీసుకురానున్నారు. ప్రైవేట్ రంగం స్మారక చిహ్నాలను పునరుద్ధరిస్తుంది. వారు తమ కార్పొరేట్ సామాజిక బాధ్యతలో భాగంగా దీన్ని చేస్తారు. పునరుద్ధరణ అంటే నిర్మాణాన్ని మెరుగుపరచడం లేదా దాని రూపాన్ని మార్చడం. ఈ పథకాన్ని సాంస్కృతిక మంత్రిత్వ శాఖ అమలు చేయనుంది. ఈ పథకం కింద ఎంపిక చేసిన వెయ్యి స్మారక చిహ్నాలు ఇప్పుడు ఆర్కియాలజికల్ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా నిర్వహణలో ఉన్నాయి.

లక్ష్యం

ఈ పథకం కింద, సాంస్కృతిక మంత్రిత్వ శాఖ ఆగస్టు 15, 2023లోపు ప్రైవేట్ రంగాలతో కనీసం 500 ఒప్పందాలపై సంతకం చేస్తుంది. ఆజాద్ కా అమృత్ 2023లో పూర్తి చేసేలోపు సగం లక్ష్యాన్ని పూర్తి చేయాలని మంత్రిత్వ శాఖ లక్ష్యంగా పెట్టుకుంది.

ప్లాన్ ఏమిటి?

స్మారక చిహ్నాలను సౌకర్యాల పరంగా పునరుద్ధరించనున్నారు. స్మారక చిహ్నాలకు సౌండ్ మరియు లైటింగ్ వ్యవస్థలు ఉంటాయి. టూరిజం అభివృద్ధికి చర్యలు తీసుకుంటారు .

G20

దేశంలోని చారిత్రక ప్రదేశాలను తిరిగి నింపేందుకు సాంస్కృతిక మంత్రిత్వ శాఖ తీవ్రంగా కృషి చేస్తోంది. G20 సమ్మిట్ సందర్భంగా, సమావేశానికి హాజరయ్యే నేతలకు మంత్రిత్వ శాఖ డిజిటల్ మ్యూజియంను ప్రదర్శించనుంది. డిజిటల్ మ్యూజియం దేశంలోని వివిధ చారిత్రక ప్రదేశాలను ప్రదర్శిస్తుంది.

పట్టిక

"శక్తి రూపేన్ సంషితా" అనే థీమ్పై సాంస్కృతిక మంత్రిత్వ

శాఖ పట్టిక నిర్మించబడింది. అంటే దేవతలను పూజించడం. ఇది దేశంలో మహిళా సాధికారత ఆవశ్యకతను సూచిస్తుంది. నారీ శక్తి థీమ్పై నృత్యకారుల బృందం ప్రదర్శన ఇవ్వనుంది.

వరల్డ్ హెరిటేజ్ సైట్ గా ఉక్రెయిన్‌లోని ఒడెసా డేంజర్ సైట్

ఐక్యరాజ్యసమితికి చెందిన యునెస్కో ప్రమాదంలో ప్రపంచ వారసత్వం అనే ట్యాగ్‌ను అందజేస్తుంది. ప్రపంచ వారసత్వ ప్రదేశాలు పర్యాటక రంగంలో అభివృద్ధి, యుద్ధం, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు, వేటాడటం, పట్టణీకరణ మరియు కాలుష్యం వంటి అనేక సమస్యలను ఎదుర్కొంటున్నాయి. విపత్తు నష్టాల నుండి సైట్‌లను రక్షించడానికి, యునెస్కో వాటిని డేంజర్ సైట్‌లలో ప్రపంచ వారసత్వ సంపదగా గుర్తించింది. నేడు, జాబితాలో అటువంటి 55 సైట్లు ఉన్నాయి. ఇటీవల, ఉక్రెయిన్ యొక్క ODE–SA జాబితాకు జోడించబడింది

ప్లాన్ ఏమిటి?

ఉక్రెయిన్లో రష్యా బలగాలు తరచూ వైమానిక దాడులు నిర్వహిస్తున్నాయి. ఈ కారణంగా, ప్రపంచ వారసత్వ ప్రదేశం ఒడెసా ప్రమాదంలో పడింది. ఇప్పుడు UNESCO దీన్ని డేంజర్లో వరల్డ్ హెరిటేజ్ సైట్గా చేసినందున, ఐక్యరాజ్యసమితి ఇప్పుడు ఈ స్థలాన్ని రక్షించడానికి నిధులను కేటాయిస్తుంది.

ఉక్రెయిన్ ODESA

ఈ ప్రదేశం నల్ల సముద్రం సమీపంలో ఉంది మరియు ఉక్రెయిన్ రాజధాని కైవ్ నుండి 500 కి.మీ. ఎంప్రెస్ కేథరీన్ ODESA ను స్థాపించారు. ఆమె 1794లో ఒట్టోమన్ సామ్రాజ్యం నుండి ఈ ప్రాంతాన్ని తీసుకుంది. ODESA పేరు గ్రీకు. కేథరీన్ ODESA లోని ప్రజలకు మత స్వేచ్ఛను ఇచ్చింది మరియు వారికి భూములను కూడా ఇచ్చింది. ఆమె పోర్టో ఫ్రాంకోను కూడా ఇచ్చింది, అంటే ఉచిత పోర్ట్. పోర్టుపై ఎలాంటి పన్నులు విధించలేదు. ఇది అనేక మంది విదేశీ వ్యాపారులను ఆకర్షిస్తూ ఒడెసాలో వాణిజ్యాన్ని విస్తరించింది.

ఒడెసాలోని ఆకర్షణలు

* నగరంలో ఒక పెద్ద మెట్ల మార్గం ఉంది. మెట్ల క్రింద 200 మెట్లు ఉన్నాయి. ఇది 1837లో నిర్మించబడింది. ఒడెసాకు ప్రవేశ ద్వారం మెట్లు
* వొరోంట్సోవ్స్కీ ప్యాలెస్ ఒడెసాలోని ఒక అందమైన టర్కిష్ కోట

నలందలో 1,200 సంవత్సరాల పురాతన విగ్రహాలు కనుగొనబడ్డాయి

నలంద ప్రపంచ వారసత్వ ప్రదేశం. ఇందులో స్థూపాలు, విహారాలు ఉన్నాయి. అలాగే, క్రీస్తుపూర్వం మూడవ శతాబ్దానికి చెందిన సన్యాసుల మరియు విద్యాసంస్థల అవశేషాలు ఉన్నాయి. నలంద సమీపంలోని చెరువులో 1,200 ఏళ్ల నాటి రెండు విగ్రహాలు లభ్యమైనట్లు ఆర్కియాలజీ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా ఇటీవల నివేదించింది. జల్ జీవన్ హరియాలీ ప్రాజెక్టును అమలు చేస్తున్నప్పుడు ఈ విగ్రహాలు బయటపడ్డాయి.

విగ్రహాల గురించి

విగ్రహాలను నలంద మ్యూజియంలో ఉంచాలి. ఆపై ట్రెజర్ ట్రోవ్ యాక్ట్ 1878లోని నిబంధనల ప్రకారం రక్షించబడుతుంది. చట్టం ప్రకారం, భూమి క్రింద కనుగొనబడిన విగ్రహాలను సాధారణంగా సమీపంలోని ఆలయానికి తీసుకువస్తారు. అయితే, దొరికిన పురాతన వస్తువుల విలువ పది రూపాయల కంటే ఎక్కువ ఉంటే (చట్టం 19 వ శతాబ్దంలో చట్టం చేయబడింది మరియు '10' రూపాయలు!) వాటిని ఆ ప్రాంతంలోని ప్రభుత్వ ఖజానాకు అప్పగిస్తారు. ప్రభుత్వం తరపున పురాతన వస్తువులను సేకరించే అధికారం ఈ కోశాధికారికి ఉంది.

నలంద

ఇది భారత ఉపఖండంలోని పురాతన ప్రదేశాలలో ఒకటి. ఈ ప్రదేశం బీహార్ రాష్ట్రంలో ఉంది. నలంద చంద్రగుప్తుడు II కుమారుడు కుమారగుప్త I చేత నిర్మించబడింది. దీనిని భక్తియార్ ఖిల్జీ ధ్వంసం చేశాడు.

జల్ జీవన్ హరియాలీ

ఇది బీహార్ ప్రభుత్వంలో పని చేస్తుంది. మిషన్ యొక్క ప్రధాన లక్ష్యం నీటిని సంరక్షించడం, రాష్ట్రంలో తగినంత నీరు ఉండేలా చూసుకోవడం, భూగర్భజలాల స్థాయిలను నిర్వహించడం, నీటి కాలుష్యాన్ని నియంత్రించడం, ఇంధన పొదుపు మొదలైనవి.

సూరజ్‌కుండ్ మేళా 2023

హర్యానా పర్యాటక శాఖ, కేంద్ర పర్యాటక మంత్రిత్వ శాఖతో కలిసి సూరజ్‌కుండ్ మేళా అథారిటీ ఇటీవల “సూరజ్‌కుండ్ మేళా” నిర్వహించింది. ఇది హర్యానాలోని సూరజ్‌కుండ్‌లో జరిగింది. మేళా లేదా ఫెయిర్ భారతదేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల నుండి మరియు ప్రపంచంలోని వివిధ ప్రాంతాల నుండి మిలియన్ల మంది ప్రజలను ఆకర్షిస్తుంది. 2023లో 20కి పైగా దేశాలు మేళాలో పాల్గొన్నాయి. 2023 మేళాను భారత ఉపరాష్ట్రపతి శ్రీ జగదీప్ ధంఖర్ ప్రారంభించారు

మేళా గురించి

* ఇది ప్రపంచంలోనే అతిపెద్ద అంతర్జాతీయ కళలు మరియు చేతిపనుల ఉత్సవాలలో ఒకటి

* సూరజ్‌కుండ్ మేళా హస్తకళలు, సాంస్కృతిక వస్త్రాలు, చేనేత వస్త్రాలు మొదలైన వాటి యొక్క విభిన్న మరియు గొప్ప ప్రదర్శనకు ప్రసిద్ధి చెందింది.

* 2012 వరకు జాతీయ స్థాయిలో జాతర నిర్వహించేవారు. ఇది 2014లో అంతర్జాతీయ స్థాయికి అప్‌గ్రేడ్ చేయబడింది.

* జానపద నృత్యాలు మరియు భారతదేశంలోని వివిధ ప్రాంతాల నుండి మరియు ప్రపంచం నలుమూలల నుండి డప్పుల రిథమ్ వేడుకలను పెంచుతాయి

2023 మేళాలో ఆకర్షణలు

యూనిటీ మాల్, ఫెయిర్లో వన్ డిస్ట్రిక్ట్ వన్ ప్రోడక్ట్ విక్రయాలు

థీమ్ రాష్ట్రాలు మరియు థీమ్ దేశాలు

ప్రతి సంవత్సరం ఫెయిర్లో పాల్గొనే థీమ్ నేషన్ మరియు థీమ్ స్టేట్ ఉంటుంది. థీమ్ పార్టిసిపెంట్ యొక్క ఉత్పత్తులు ప్రచారం చేయబడతాయి. ఈ సంవత్సరం, థీమ్ దేశాలు: SCO సభ్య దేశాలు. థీమ్ రాష్ట్రాలు: మొత్తం ఎనిమిది ఈశాన్య రాష్ట్రాలు

మేళా ప్రత్యేకతలు

మేళాను చాలా అరుదుగా వారసత్వ హస్తకళల సంరక్షకునిగా సూచిస్తారు. సాంప్రదాయ నైపుణ్యాలను కలిగి ఉన్న చేతిపనులకు, ముఖ్యంగా ఇటీవలి కాలంలో కనుమరుగవుతున్న చేతిపనులకు భోజనం ప్రాధాన్యతనిస్తుంది.

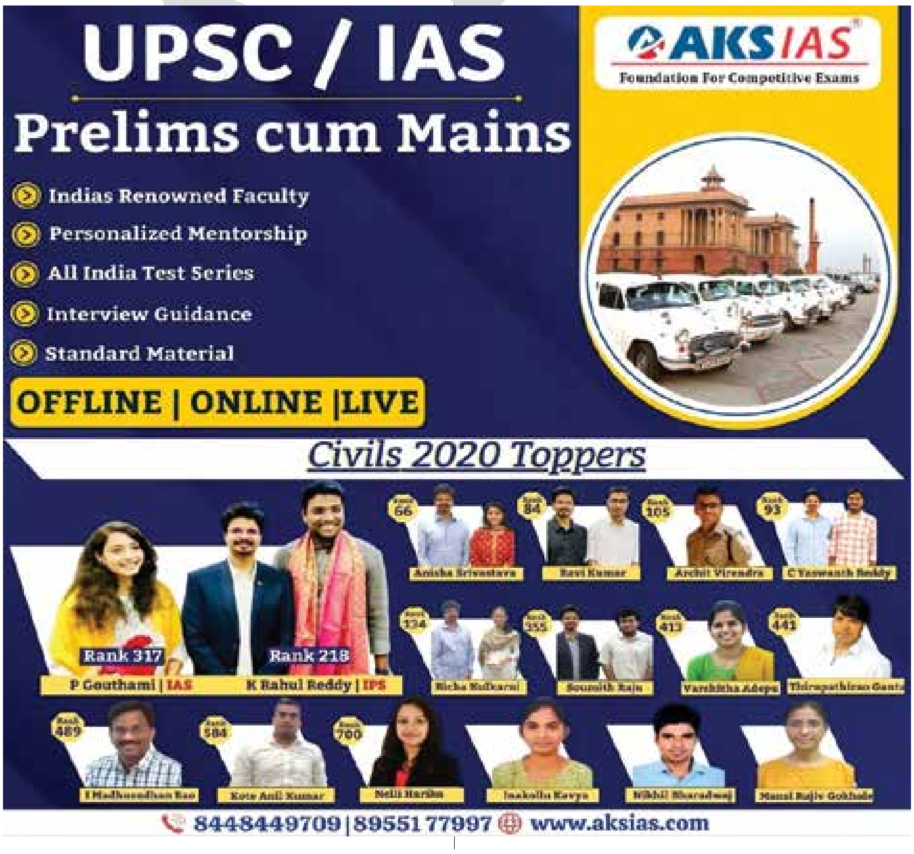

13. ఇతర అంశాలు

ఐరాసలో చిరుధాన్యాల ప్రదర్శన ఏర్పాటు చేసిన భారత్

'అంతర్జాతీయ చిరుధాన్యాల సంవత్సరం - 2023' సందర్భంగా న్యూయార్క్‌లోని ఐక్యరాజ్య సమితి (ఐరాస) ప్రధాన కార్యాలయంలో ప్రత్యేక చిరుధాన్యాల ప్రదర్శనను భారత్ ఏర్పాటు చేసింది. దేశంలో పండే వివిధ రకాలతో ఏర్పాటు చేసిన ఈ ప్రదర్శనను ఐరాసలో భారత శాశ్వత ప్రతినిధి రుచిర కాంబోజ్ ప్రారంభించారు. వాటి పోషక విలువలు, ఆరోగ్య ఉపయోగాలు, క్యాలరీలు వంటి పూర్తి సమాచారాన్ని ప్రదర్శనలో ఉంచారు. 2023ను అంతర్జాతీయ చిరుధాన్యాల సంవత్సరంగా స్వీకరించడానికి గల కారణాలను, సుస్థిరాభివృద్ధి లక్ష్యాలను చేరుకోవడంలో అవి పోషించే భూమికను రుచిర కాంబోజ్ వివరించారు.

ముంబయి - దిల్లీ ఎక్స్‌ప్రెస్ వేలో మొదటి దశ ప్రారంభం

కేంద్ర ప్రభుత్వం రూ.లక్ష కోట్లతో చేపట్టిన దిల్లీ – ముంబయి ఎక్స్‌ప్రెస్ వే (1,386 కి.మీ.) లో 246 కి.మీ. మొదటి దశ సోహ్నా – దౌసా రహదారిని ప్రధానమంత్రి నరేంద్ర మోదీ రాజస్థాన్‌లోని దౌసాలో ప్రారంభించారు. దిల్లీ–దౌసా–లాల్‌సాట్ మధ్య పూర్తయిన ఈ రహదారితో దేశరాజధాని నగరం, జైపుర్ మధ్య ప్రయాణసమయం అయిదు గంటల నుంచి రెండు గంటలకు తగ్గనుంది. రూ.18 వేల కోట్ల వ్యయంతో నిర్మించిన ఈ రహదారితో పాటు నాలుగు ప్రాజెక్టుల శంకుస్థాపనలు/ఆరంభాలను ప్రధాని మోదీ రిమోట్ మీట నొక్కి ప్రారంభించారు. ఈ సందర్భంగా ఆయన ప్రసంగిస్తూ జాతీయ రహదారులు, నౌకాశ్రయాలు, రైల్వేలు, ఆప్టికల్ ఫైబర్ రంగాల్లో ప్రభుత్వ పెట్టుబడులు, వైద్య కళాశాలలను ప్రారంభించడం వంటి చర్యలు వర్తకులు, చిన్న దుకాణదారులు, పరిశ్రమలను బలోపేతం చేస్తుందన్నారు. మౌలిక సదుపాయాల్లో చేసే పెట్టుబడులతో మరిన్ని కొత్త పెట్టుబడులు వస్తాయని చెప్పారు.

దిల్లీ – ముంబయి ఎక్స్‌ప్రెస్ వే తొలి దశ రహదారిని జాతికి అంకితం చేయడం, దేశంలో అతి పెద్ద, ఆధునిక ఎక్స్‌ప్రెస్ వేల్లో ఇదీ ఒకటి. అభివృద్ధి చెందుతున్న భారత్‌కు ఇది నిదర్శనమని ప్రధాని మోదీ పేర్కొన్నారు.

ప్రపంచంలోనే రికార్డు స్థాయి వేగంతో పూర్తవుతున్న హైవేగా పేరొందిన ఈ రహదారి వల్ల దేశ రాజధాని దిల్లీ, ఆర్థిక రాజధాని ముంబయి మధ్య ప్రస్తుతమున్న దూరం 180 కిలోమీటర్ల మేర తగ్గుతుంది.

12 వేల అడుగుల ఎత్తులో ఐస్ స్కేటింగ్ ట్రాక్

హిమాచల్ ప్రదేశ్ కిన్నౌర్ జిల్లాలోని నాకో సరస్సు వద్ద సరికొత్త ప్రపంచ రికార్డు నమోదైంది. 12 వేల అడుగుల ఎత్తులో సహజసిద్ధంగా ఉన్న ఈ సరస్సులో పొడవైన ఐస్ ట్రాక్ తీర్చిదిద్ది ఈ ఘనత సాధించారు. అంతర్జాతీయ ప్రమాణాలకు అనుగుణంగా దీన్ని సిద్ధం చేశారు. ఇక్కడ మైనస్ 18 డిగ్రీల వాతావరణంలో జాతీయ స్థాయి ఐస్ స్కేటింగ్ పోటీలు ఉత్సాహంగా ప్రారంభమయ్యాయి. 15 రాష్ట్రాల నుంచి 70 మంది క్రీడాకారులు ఈ పోటీల్లో పాల్గొన్నారు. ఐస్ స్కేటింగ్ అసోసియేషన్ ఆఫ్ ఇండియా ఆధ్వర్యంలో రెండు రోజుల పాటు సాగిన ఈ పోటీలు ముగిశాయి.

పుష్కరిణిలో 464 ఏళ్ల నాటి శివలింగాలు గుర్తింపు

గుంటూరు జిల్లా మంగళగిరి శ్రీ పానకాల లక్ష్మీనృసింహస్వామి పుష్కరిణి (పెదకోనేరు)లో 464 ఏళ్ల నాటి 2 శివలింగాలు వెలుగుచూశాయి. దేవాదాయ శాఖ ఇటీవల పెదకోనేరు పునరుద్ధరణ పనులు చేపట్టింది. ఇందులో భాగంగా కోనేటిలో నీటిని తొలగిస్తున్నారు. ఈ మేరకు నాటికి వంద అడుగుల మేర నీటిని తోడారు. శివలింగాలు, ప్రపత్తి ఆంజనేయస్వామి ఆలయం కనిపించాయి. ఊట మాత్రం పెద్దఎత్తున వస్తుండటంతో అధికారులు నిత్యం నీటిని తోడుతూనే ఉన్నారు.

1200 ఏళ్ల నాటి రాతి విగ్రహాలు గుర్తింపు

పురాతన నలందా విశ్వవిద్యాలయం సమీపంలో 1200 ఏళ్ల నాటి రెండు రాతి విగ్రహాలను కనుగొన్నారు. బిహార్‌లోని సర్లిచక్ గ్రామ సమీపంలోని తార్సిన్హ్ కొలనులో పూడిక తీస్తుండగా ఈ విగ్రహాలు బయటపడ్డాయి. ఈ రెండు విగ్రహాలు ఏ దేవుళ్లవనే వివరాలను ఆర్కియాలజీ సర్వే ఆఫ్ ఇండియా (ఏఎస్ఐ) వెల్లడించలేదు. ఏడాది క్రితం ఇదే కొలనులో పాలా కాలానికి చెందిన 1300 ఏళ్ల నాటి నాగదేవత విగ్రహం బయటపడింది. దీన్ని నలందాలోని పురావస్తు ప్రదర్శనశాలలో ఉంచారు.

ప్రపంచ కేన్సర్ దినోత్సవం 2023

ఆగ్నేయాసియా దేశాల్లో కేన్సర్‌ను త్వరగా గుర్తించడానికి, నివారించడానికి ఆరోగ్య వ్యవస్థలను మరింత బలోపేతం చేసుకోవాల్సిన అవసరం ఉందని, ఈ దిశగా ప్రయత్నాలు ముమ్మరం చేయాలని 'ప్రపంచ కేన్సర్ దినం' సందర్భంగా ప్రపంచ ఆరోగ్య సంస్థ (డబ్ల్యూహెచ్‌వో) పిలుపునిచ్చింది. నాణ్యమైన కేన్సర్ చికిత్సల్లో ఉన్న తేడాలను సవరించాలని సూచించింది. ప్రపంచవ్యాప్తంగా మరణాలకు రెండో అతిపెద్ద కారణంగా కేన్సర్ నిలుస్తోంది. 2020లో దీనివల్ల దాదాపు 99 లక్షల మంది మరణించారని డబ్ల్యూహెచ్‌వో ఆగ్నేయాసియా ప్రాంత సంచాలకురాలు డాక్టర్ పూనమ్ ఖేత్రపాల్ సింగ్ చెప్పారు. 2010 నుంచి 2019 వరకు ప్రపంచవ్యాప్తంగా కేన్సర్ విస్తృతి 26%, దానివల్ల మరణాలు 21% పెరిగాయని ఆమె వివరించారు. ఆగ్నేయాసియా ప్రాంతంలో 2020లో 23 లక్షల మందికి కేన్సర్ సోకగా, వారిలో 14 లక్షల మంది మరణించినట్లు చెప్పారు. ప్రపంచవ్యాప్తంగా ఏటా 47 లక్షల మరణాలు ఈ వ్యాధి వల్లే ఉంటున్నాయి. 2020లో ఊపిరితిత్తులు, రొమ్ము, గర్భాశయ ముఖద్వార కేన్సర్లతో 4 లక్షల మంది మరణించారు. ఈ వ్యాధి సోకిన వారిలో మూడింట రెండొంతుల మంది మరణిస్తుండటం త్వరగా గుర్తించాల్సిన, మెరుగైన చికిత్స అందించాల్సిన అవసరాన్ని తెలియజేస్తోందని డాక్టర్ పూనమ్ అభిప్రాయపడ్డారు. 2014 నుంచి ఆగ్నేయాసియాలో కేన్సర్‌పై అవగాహన గణనీయంగా పెరిగిందని చెప్పారు.

AKS IAS

Foundation For Competitive Exams

తెలంగాణ & ఆంధ్రప్రదేశ్

మార్చి - 2023

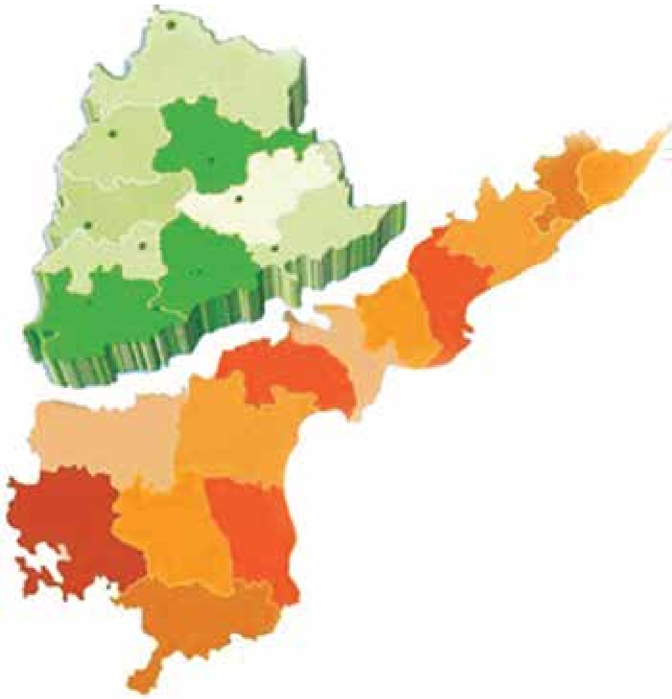

FREE BOOKLET TELUGU

UPSC / APPSC / TSPSC
Coaching & Test Series

14. తెలంగాణ

అంకుర సంస్థల ఏర్పాటులో 8వ స్థానంలో తెలంగాణ

అంకుర సంస్థల (స్టార్టప్) ఏర్పాటులో ఆంధ్రప్రదేశ్ బిహార్ కంటే దిగువ స్థాయిలో నిలిచింది. 2022 డిసెంబరు 31 నాటికి దేశవ్యాప్తంగా 86,713 స్టార్టప్‌లు ఏర్పాటవగా వాటిలో 1,341 అంకురాలతో ఆంధ్రప్రదేశ్ 15వ స్థానానికి పరిమితమైంది. 4,566 స్టార్టప్‌లతో తెలంగాణ 8వ స్థానంలో నిలిచింది. తొలి అయిదు స్థానాలను మహారాష్ట్ర, కర్ణాటక, దిల్లీ, ఉత్తర్‌ప్రదేశ్, గుజరాత్ ఆక్రమించాయి. దక్షిణాదిలో కర్ణాటక, తమిళనాడు, తెలంగాణ, కేరళ తర్వాతి స్థానంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ నిలిచింది. కేంద్రం ప్రకటించిన స్టేట్స్ స్టార్టప్స్ ర్యాంకింగ్ ఎక్సైజ్ – 2022లో తెలంగాణ టాప్ పెర్ఫార్మర్‌గా 7వ స్థానంలో నిలవగా, ఆంధ్రప్రదేశ్ 29వ స్థానానికి పరిమితమైంది. కేంద్ర ప్రభుత్వం 2016 జనవరి 16న స్టార్టప్ ఇండియా కార్యక్రమాన్ని ప్రారంభించింది. 2019 ఫిబ్రవరి 19న కేంద్ర ప్రభుత్వం జారీ చేసిన నోటిఫికేషన్‌లోని అర్హతల ప్రకారం ఏర్పాటైన వాటిని డిపార్ట్‌మెంట్ ఫర్ ప్రమోషన్ ఆఫ్ ఇండస్ట్రీ అండ్ ఇంటర్నల్‌ట్రేడ్ (డీపీఐఐటీ) స్టార్టప్‌లుగా గుర్తిస్తూ వస్తున్నారు. అలా గుర్తింపు పొందిన 86,713 స్టార్టప్‌లలో ఆంధ్రప్రదేశ్ 15వ స్థానంలో నిలిచింది. ఏపీ తర్వాతి స్థానంలో ఛత్తీస్‌గఢ్, పంజాబ్, ఝార్ఖండ్‌తో పాటు ఈశాన్య రాష్ట్రాలు, కేంద్రపాలిత ప్రాంతాలు మాత్రమే ఉన్నాయి.

కర్ణాటక - ఏపీ ఆర్టీసీల ఒప్పందం

ఏపీఎస్ఆర్టీసీ బస్సులు కర్ణాటకలో నిత్యం 2.34 లక్షల కి.మీ. తిరిగేలా ఒప్పందం కుదిరింది. కర్ణాటక బస్సులు ఏపీలో నిత్యం 2.26 లక్షల కి.మీ. తిరగనున్నాయి. ఈ మేరకు ఏపీఎస్ఆర్టీసీ ఎండీ ద్వారకా తిరుమలరావు, కేఎస్ఆర్టీసీ ఎండీ వి.అంబుకుమార్ విజయవాడలో ఒప్పందంపై సంతకాలు చేశారు. ఏపీఎస్ఆర్టీసీ ఇప్పటి వరకు కర్ణాటకలో 1.65 లక్షల కి.మీ. మేర బస్సులను తిప్పేది. ఆ రాష్ట్ర బస్సులు ఏపీలో 1.56 లక్షల కి.మీ. తిరిగేవి. ఇప్పుడు కి.మీ. పెరగడంతో ఆ మేరకు బస్సులనూ పెంచనున్నారు. రాష్ట్ర పునర్విభజన తర్వాత కర్ణాటకతో తొలిసారి ఏపీఎస్ఆర్టీసీ ఒప్పందం చేసుకుంది.

తెలంగాణలో ఆదిమానవుని వర్ణ చిత్రాలు గుర్తింపు

తెలంగాణ రాష్ట్రంలోని యాదాద్రి భువనగిరి జిల్లా బొమ్మల రామారం మండలం వ్యారారం గ్రామ పొలిమేరలో చిత్తరిగుట్టపైన ఆదిమానవుని కాలం నాటి వర్ణ చిత్రాలను కొత్త తెలంగాణ చరిత్ర బృందం గుర్తించింది. శ్రీరామోజు హరగోపాల్ నేతృత్వంలో బృందం సభ్యులు ఎ.కరుణాకర్, మహమ్మద్ నషీరుద్దీన్, గోపాల్, మహమ్మద్ అన్వర్ పాషా ఇచ్చిన సమాచారం మేరకు పురావస్తు పరిశోధకుడు, ప్లీచ్ ఇండియా ఫౌండేషన్ సీఈవో డాక్టర్ ఈమని శివనాగిరెడ్డి చిత్తరిగుట్టను పరిశీలించారు. అక్కడ కొత్త రాతియుగపు మూపురం ఉన్న ఎద్దు బొమ్మలు ఆరు, ఒక అడవి పంది, రెండు జింకలు, ఇద్దరు మనుషుల బొమ్మలున్నాయని శివనాగిరెడ్డి తెలిపారు. ఎర్రజాబు రంగుతో, రేఖా చిత్ర రీతిలో గీచిన ఈ బొమ్మలు ఆనాటి మానవుల చిత్ర కళా నైపుణ్యాన్ని తెలియజేస్తున్నాయన్నారు. గుట్ట దిగువన సూక్ష్మరాతి పనిముట్లు, కొత్త రాతియుగపు రాతి గొడ్డలి, గొడ్డళ్లను అరగదీసిన గుంటలను కూడా గుర్తించామని, ఈ ఆధారాల వల్ల ఈ వర్ణ చిత్రాలు కీ.పూ 8 వేలు– 4 వేల సంవత్సరాలకు చెందినవిగా తెలుస్తోందన్నారు.

తెలంగాణలో మెరుగైన పారిశ్రామిక విధానం

తెలంగాణ ప్రభుత్వం సంక్షేమం, అభివృద్ధికి ప్రాధాన్యమిస్తూ ముందుకు సాగుతోందనీ, టీఎస్ఐపాస్ వంటి మెరుగైన పారిశ్రామిక విధానాన్ని అమలు చేయడం వల్ల పెట్టుబడులు పెట్టేందుకు ఎన్నో సంస్థలు ముందుకు వచ్చాయని రాష్ట్ర ఐటీ, పరిశ్రమల శాఖ మంత్రి కె.తారక రామారావు అన్నారు. నేషనల్ హ్యూమన్ రిసోర్స్ డెవలప్‌మెంట్ నెట్‌వర్క్ (ఎన్‌హెచ్ఆర్‌డీ) 25వ జాతీయ సదస్సు మాదాపూర్‌లోని హెచ్ఐసీసీలో జరిగింది. ప్రారంభోత్సవానికి మంత్రి కేటీఆర్ ముఖ్య అతిథిగా హాజరై ప్రసంగించారు. ప్రపంచానికి అవసరమైన టీకాల్లో మూడో వంతు ఇక్కడి నుంచే

ఉత్పత్తి చేస్తూ ప్రపంచ వ్యాక్సిన్ రాజధానిగా హైదరాబాద్ పేరు గడించిందన్నారు. గడిచిన ఎనిమిదేళ్లల్లో 7.7 శాతం పచ్చదనం పెంపొందించి, దేశంలోనే నంబర్ వన్ స్థానంలో ఉన్నామనీ, ఐటీ ఎగుమతుల్లో, వ్యవసాయ రంగంలో రాష్ట్రం ముందంజలో ఉందని వివరించారు.

అత్యుత్తమ పోలీస్‌స్టేషన్‌గా దుండిగల్ ఠాణా

మేడ్చల్ మల్కాజిగిరి జిల్లా దుండిగల్ పోలీస్‌స్టేషన్ తెలంగాణ రాష్ట్రంలోనే ఉత్తమ ఠాణాగా ఎంపికైంది. కేంద్ర హోం మంత్రిత్వ శాఖ ఏటా దేశవ్యాప్తంగా అత్యుత్తమ పోలీస్‌స్టేషన్లను ఎంపిక చేస్తుంది. 2022కు గాను దుండిగల్ ఠాణా తెలంగాణలో తొలి ర్యాంకు సాధించింది. ఈ మేరకు కేంద్ర హోం శాఖ ఇచ్చిన ప్రశంసాపత్రాన్ని రాష్ట్ర డీజీపీ అంజనీకుమార్, మేడ్చల్ డీసీపీ సందీప్, దుండిగల్ ఇన్‌స్పెక్టర్ రమణారెడ్డిలకు హైదరాబాద్‌లో అందించారు.

110 చారిత్రక మెట్ల బావులపై అధ్యయనం

తెలంగాణలోని చారిత్రక మెట్ల బావుల పరిశోధన, డాక్యుమెంటేషన్‌కు హైదరాబాద్ మహానగరాభివృద్ధి సంస్థ (హెచ్ఎండీఏ), హైదరాబాద్ డిజైన్ ఫోరమ్ (హెచ్‌డీఎఫ్) మధ్య అవగాహన ఒప్పందం కుదిరింది. ప్రభుత్వ ప్రత్యేక ప్రధాన కార్యదర్శి, హెచ్ఎండీఏ కమిషనర్ అర్వింద్‌కుమార్, హెచ్‌డీఎఫ్ అధ్యక్షుడు యశ్వంత్ రామమూర్తి ఈ మేరకు ఎంవోయూపై సంతకం చేశారు. ఈ విషయాన్ని అర్వింద్ కుమార్ వెల్లడించారు. రాష్ట్రంలోని 5 ప్రధాన టైపోలాజీల్లో 110 చారిత్రక మెట్లబావుల భౌతిక క్షేత్రస్థాయి సర్వేలు నిర్వహించి ఫొటోలు, ఇంటర్వ్యూల ద్వారా హెచ్‌డీఎఫ్ వివరాలను సేకరిస్తుంది. వాటిని డాక్యుమెంటేషన్ చేస్తుంది. వాస్తు శిల్పులు ఈ బావులను విభిన్న కోణాల్లో పరిశీలించి, మధ్య యుగ తెలంగాణ సామాజిక, వ్యవసాయ జీవితాల్లో వాటి పాత్రను విశ్లేషించనున్నారు. మే 2023లో 'ది ఫర్గాటెన్ స్టెప్ వెల్స్ ఆఫ్ తెలంగాణ' పేరుతో సైంటిఫిక్ మోనోగ్రాఫ్‌ను ప్రచురిస్తారు.

ద్రవ్య వినిమయ బిల్లుకు గవర్నర్ ఆమోదం

2023 – 24 ఆర్థిక సంవత్సరపు తెలంగాణ రాష్ట్ర ద్రవ్య వినిమయ బిల్లుకు గవర్నర్ తమిళిసై ఆమోదం తెలిపారు. శాసనసభ, మండలి ఆమోదించిన రెండు బిల్లులకు సంబంధించిన దస్త్రాలపై ఆమె సంతకం చేశారు. ఫిబ్రవరి 12న శాసనసభ, మండలి బిల్లుకు ఆమోదం తెలపగా, 13న గవర్నర్‌కు ప్రభుత్వం పంపింది. ఒకరోజు వ్యవధిలోనే గవర్నర్ ఆమోదం తెలిపారు. దీంతో ద్రవ్య వినిమయ బిల్లుపై తెలుగు, ఆంగ్లం, ఉర్దూ భాషల్లో గెజిట్ నోటిఫికేషన్ ప్రచురించేందుకు ఆదేశిస్తూ ఉత్తర్వులు జారీ చేసింది.

తెలంగాణలో తలసరి ఆదాయంలో 15 శాతం వృద్ధి రేటు నమోదు

తెలంగాణ రాష్ట్రంలో 2022 – 23 ఆర్థిక సంవత్సరంలో తలసరి ఆదాయం రూ.3,17,115గా ప్రభుత్వం అంచనా వేసింది. మొదటిసారిగా తలసరి ఆదాయం రూ.3 లక్షలను దాటగా గత ఏడాది కంటే 15 శాతం వృద్ధి రేటు నమోదైంది. ఈ విషయాన్ని గవర్నర్ ప్రసంగంలో వెల్లడించారు. గత ఏడాది, రాష్ట్రంలో తలసరి ఆదాయాన్ని రూ.2,75,443గా అంచనా వేశారు. ప్రాథమిక అంచనాల మేరకు గత ఏడాదికంటే ఈసారి తలసరి ఆదాయం రూ.41,672 పెరిగింది.

బొగ్గు రవాణాలో రికార్డు

గత నెలలో 68.7 లక్షల టన్నుల బొగ్గు ఉత్పత్తి చేశామని, 68.4 లక్షల టన్నుల బొగ్గు రవాణాతో కొత్త రికార్డు నమోదైందని సింగరేణి సంస్థ తెలిపింది. 2016 మార్చి నెలలో చేసిన 64.7 లక్షల టన్నుల బొగ్గు రవాణాయే ఇప్పటి వరకు నెలవారీ గరిష్ఠ రవాణా రికార్డు అని వివరించింది. ఉపరితల గనుల్లో రోజువారీ మట్టి తొలగింపులో కూడా గత నెల 31న అత్యధికంగా 16.67 లక్షల క్యూబిక్ మీటర్లను తొలగించి రికార్డు సృష్టించినట్లు పేర్కొంది.

2023-24 తెలంగాణ రాష్ట్ర బడ్జెట్

2023–24 సంవత్సరానికి సంబంధించి తెలంగాణ రాష్ట్ర బడ్జెట్‌ను ఆర్థికశాఖ మంత్రి టి.హరీశ్‌రావు అసెంబ్లీలో ప్రవేశపెట్టారు. ప్రగతిశీల రాష్ట్రంగా తెలంగాణ అభివృద్ధి చెందుతోందని, తెలంగాణ ఆచరిస్తుంది, దేశం అనుసరిస్తోంది అంటూ బడ్జెట్ ప్రసంగాన్ని కొనసాగించారు.

తెలంగాణ మొత్తం బడ్జెట్ 2,90,396 కోట్లు

తెలంగాణ మొత్తం బడ్జెట్ 2.90లక్షల కోట్లు అని హరీశ్‌రావు చెప్పారు. రెవెన్యూ వ్యయం రూ.2,11,685 కోట్లుగా పేర్కొన్నారు. మూలధన వ్యయం 37,525 కోట్లు, వ్యవసాయానికి కేటాయింపులు రూ.26,831 కోట్లు

వ్యవసాయానికి కేటాయింపులు రూ.26,831 కోట్లు

* నీటి పారుదల శాఖకు రూ.26,885కోట్లు
* విద్యుత్ కేటాయింపులు రూ.12,727కోట్లు
* ఆసరా ఫించన్ల కోసం రూ.12వేల కోట్లు
* దళిత బంధు కోసం రూ.17,700 కోట్లు
* ఎస్సీ ప్రత్యేక నిధి కోసం రూ.36,750 కోట్లు
* ఎస్టీ ప్రత్యేక నిధి కోసం రూ.15,233కోట్లు
* బీసీ సంక్షేమం కోసం రూ.6,229 కోట్లు
* మహిళా, శిశు సంక్షేమం కోసం రూ.2,131కోట్లు
* ఆసరా పింఛన్ల కోసం రూ.12వేల కోట్లు

గత బడ్జెట్‌లో చెప్పిన విధంగా 57ఏళ్లు నిండిన వారికి పింఛన్ ఇస్తున్నాం. ఈ మేరకు 2022లో కొత్తగా 8,96,592 మందికి ఆసరా పింఛన్లు మంజూరు చేస్తున్నాం. ఈ బడ్జెట్‌లో రూ.12,000 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాం

దళిత బంధు కోసం రూ.17,700 కోట్లు

''అణగారిన దళితజాతి సమగ్ర అభ్యుదయం కోసం తెలంగాణ ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహిస్తోంది. చరిత్రలో మునుపెన్నడూ లేనివిధంగా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ప్రతి దళిత కుటుంబానికి 10 లక్షల రూపాయల ఆర్థిక సహాయాన్ని అందిస్తోంది. దళితబంధు సాయం వారి కుటుంబాలను ఆర్థికంగా బలోపేతం చేయడమే కాకుండా.. ఆ సంపద సామాజిక పెట్టుబడిగా మారి రాష్ట్ర ఆర్థిక వ్యవస్థ బలపడటానికి తోడ్పడుతోంది. ఈ క్రమంలో దళితబంధు పథకం కోసం ఈ బడ్జెట్లో రూ.17,700 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాం''

కళ్యాణలక్ష్మి/ షాదీ ముబారక్ కోసం రూ.3,210కోట్లు

కళ్యాణలక్ష్మి/ షాదీ ముబారక్ పథకం కింద కుల, మతాలకతీతంగా పేదింటి ఆడపిల్లల కోసం తెలంగాణ ప్రభుత్వం 1,00,166 రూపాయలు ఆర్థికసాయం అందిస్తోంది. ఈ బడ్జెట్‌లో ఇందుకోసం రూ.3,210కోట్లు కేటాయిస్తున్నాం. మహిళా శిశు సంక్షేమానికి ఈ బడ్జెట్‌లో రూ.2.131కోట్ల ప్రతిపాదిస్తున్నాం. మైనార్టీ సంక్షేమం కోసం రూ.2,200 కోట్లు కేటాయిస్తున్నాం.''

అటవీశాఖ, తెలంగాణ హరితహారానికి రూ.1471 కోట్లు

''హరితహారం కార్యక్రమంలో ప్రజలు ఉద్యమ స్ఫూర్తితో పాల్గొంటున్నారు. తెలంగాణలో మొత్తం గ్రీన్ కవర్ 1.70శాతం పెరిగింది. రూ.1500 కోట్ల వ్యయంతో 13లక్షల ఎకరాల అడవికి తెలంగాణ ప్రభుత్వం పునరుజ్జీవం కల్పించింది. రాష్ట్రంలో పులుల సంఖ్య 26కు చేరింది. చిరుతల సంఖ్య 341 అయింది. అటవీశాఖ, తెలంగాణ హరితహారానికి ఈ బడ్జెట్‌లో రూ.1,471 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాం''

విద్యశాఖకు రూ.19,093కోట్లు

రాష్ట్రంలో విద్యారంగాన్ని బలోపేతం చేయడానికి ప్రభుత్వం చిత్తశుద్ధితో కృషి చేస్తోంది. 'మన ఊరు మన బడి' ద్వారా పాఠశాలల అభివృద్ధి, యూనివర్సిటీల్లో మౌలిక వసతుల కల్పన, ఆంగ్ల మాధ్యమంలో బోధన ఇలాంటి ఎన్నో వినూత్న కార్యక్రమాలు ప్రభుత్వం చేపడుతోంది. విద్యార్థులకు సన్నబియ్యంతో భోజనం అందిస్తున్న ఏకైక రాష్ట్రంగా తెలంగాణ నిలిచింది. విద్యాశాఖ అభివృద్ధి కోసం ఈ బడ్జెట్‌లో రూ.19,093కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాం''

వైద్య, ఆరోగ్య రంగానికి రూ.12,161 కోట్లు

''పేద ప్రజలకు ఉత్తమమైన వైద్య సేవలందించడంలో తెలంగాణ రాష్ట్రం దేశంలో మూడో స్థానంలో నిలిచింది. ప్రతి లక్ష జనాభాకు సగటున 19 ఎంబీబీఎస్ సీట్లతో వైద్య విద్యలో తెలంగాణ మొదటి స్థానంలో ఉంది. కంటి వెలుగు ద్వారా 1 కోటి 54లక్షల మందికి పరీక్షలు నిర్వహించి 40లక్షలకు పైగా కళ్లద్దాలను పంపిణీ చేసింది. హైదరాబాద్ నగరం నలువైపులా సూపర్ స్పెషాలిటీ ఆస్పత్రులను నిర్మిస్తోంది. 1100 కోట్ల ఖర్చుతో రెండు వేల బెడ్ల

సామర్థ్యంతో వరంగల్‌లో హెల్త్ సిటీ నిర్మాణాన్ని ప్రారంభించింది. డయాలసిస్ సేవలు, మాతాశిశు ఆరోగ్యం.. పౌష్టికాహారం, కేసీఆర్ కిట్, కేసీఆర్ న్యూట్రిషన్ కిట్ వంటి వాటితో పాటు, క్యాన్సర్, ఎయిడ్స్ వ్యాధులతో అవసాన దశకు చేరిన రోగులకు ప్రభుత్వం పాలియేటివ్ కేర్‌ను తెలంగాణ ప్రభుత్వం చేపట్టింది. వైద్య, ఆరోగ్య రంగానికి ఈ బడ్జెట్‌లో రూ.12,161 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాం''

హోంశాఖకు రూ.9,599 కోట్లు

''రాష్ట్రంలో శాంతి భద్రతల నిర్వహణ సమర్థంగా ఉంది. ఇప్పటివరకు ప్రభుత్వం కొత్తగా 31,198 పోలీసు ఉద్యోగాల కల్పన చేశాం. రాష్ట్రంలో నిఘా వ్యవస్థను పటిష్ఠం చేయడం కోసం ప్రభుత్వం రాష్ట్ర వ్యాప్తంగా 9.8 లక్షల సీసీ కెమెరాలను ఏర్పాటు చేశాం. రాష్ట్రంలో విపత్తుల సహాయ నిర్వహణను సమర్థంగా జరపడం కోసం 2022లో కొత్తగా 18 ఫైర్ స్టేషన్లను ప్రభుత్వం ఏర్పాటు చేశాం. ఈ సంవత్సరం బడ్జెట్లో హోంశాఖకు రూ.9,599 కోట్లు ప్రతిపాదిస్తున్నాం''

కేటాయింపులిలా..

* నీటి పారుదల రంగం రూ.26,885 కోట్లు
* వ్యవసాయ రంగం రూ.26,831
* విద్యుత్ రంగం రూ.12,727 కోట్లు
* ప్రజా పంపిణీ వ్యవస్థకు రూ.3,117 కోట్లు
* ఆసరా పింఛన్లకు రూ.12,000 కోట్లు
* దళితబంధుకు రూ.17,700 కోట్లు
* గిరిజన సంక్షేమం, షెడ్యూల్ తెగల ప్రత్యేక ప్రగతినిధికి రూ.15,233 కోట్లు
* బీసీ సంక్షేమానికి రూ.6,229 కోట్లు
* కల్యాణలక్ష్మి, షాదీ ముబారక్ రూ.3,210 కోట్లు
* మహిళా శిశు సంక్షేమానికి రూ.2,131 కోట్లు
* మైనార్టీ సంక్షేమానికి రూ.2,200 కోట్లు
* హరితహారానికి రూ.1,471 కోట్లు
* విద్యారంగానికి రూ.19,093 కోట్లు
* వైద్య, ఆరోగ్యరంగానికి రూ.12,161 కోట్లు
* పల్లె ప్రగతి, పంచాయతీరాజ్ శాఖకు రూ.31,426 కోట్లు
* పురపాలక శాఖకు రూ.11, 372 కోట్లు
* రోడ్లు భవనాలకు రూ.2,500 కోట్లు
* పరిశ్రమల శాఖకు రూ.4,037 కోట్లు
* హోం శాఖకు రూ.9,599 కోట్లు
* కేసీఆర్ కిట్ కోసం రూ.200 కోట్లు
* కొత్తగా నియమించే ఉద్యోగుల జీతభత్యాలకు రూ.1000 కోట్లు

2022-23 సంవత్సరానికి సంబంధించి తెలంగాణ రాష్ట్ర సర్వేను ఆర్థికశాఖ తాజా నివేదిక వెల్లడించింది.

వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాల్లో 46 శాతం మందికి ఉపాధి

తెలంగాణలో ఉపాధి అవకాశాలు ఏటేటా పెరుగుతున్నాయని రాష్ట్ర గణాంకాల తాజా నివేదిక వెల్లడించింది. రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితులు, వనరులు, ఉపాధి, ఇతర అంశాలపై అధ్యయన వివరాలను ఈ నివేదికలో వెల్లడించారు. రాష్ట్ర ఆవిర్భావానికి ముందు 65 లక్షల మంది వివిధ రంగాల్లో ఉపాధి పొందుతున్నారు. ఆ తర్వాత ఈ సంఖ్య క్రమేపీ పెరిగి.. 2021–22 నాటికి 1.5 కోట్లకు చేరింది. వీరిలో అత్యధికంగా 46 శాతం మంది వ్యవసాయం, అనుబంధ రంగాల్లో ఉపాధి పొందుతున్నారు. వ్యవసాయ పనులు, అనుబంధ వృత్తులు, పాడి, మత్స్య, కోళ్ల పెంపకం తదితర రంగాల్లో వారు పనిచేస్తున్నారు. తర్వాతి స్థానంలో పారిశ్రామిక రంగం ఉంది. ఔషధ, ఇంధన, రసాయన, జౌళి, తయారీ పరిశ్రమల్లో 11 శాతం.. దుకాణాలు, వ్యాపార సముదాయాలు, హోటళ్లు, ఆతిథ్యం, ఇతర వాణిజ్య, సేవా రంగాల్లో 11 శాతం మంది ఉన్నారు. నిర్మాణ, రవాణా రంగాల్లో 9 శాతం మంది చొప్పున పనిచేస్తున్నట్లు నివేదిక వెల్లడించింది.

15. ఆంధ్రప్రదేశ్

ఏపీ గవర్నర్‌గా జస్టిస్ అబ్దుల్ నజీర్

కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆంధ్రప్రదేశ్ నూతన గవర్నర్‌గా సుప్రీంకోర్టు మాజీ న్యాయమూర్తి జస్టిస్ ఎస్.అబ్దుల్ నజీర్‌ను నియమించింది. ఇప్పటివరకు ఇక్కడ ఉన్న బిశ్వభూషణ్ హరిచందన్‌ను ఛత్తీస్‌గఢ్‌కు బదిలీ చేసింది. మొత్తం 13 రాష్ట్రాలకు నూతన గవర్నర్లను నియమించింది. ఇందులో ఆరుగురు కొత్తవారు. ఏడుగురు ఒక రాష్ట్రం నుంచి మరో రాష్ట్రానికి బదిలీ అయ్యారు.

జస్టిస్ అబ్దుల్ నజీర్ 1958 జనవరి 5న కర్ణాటకలోని దక్షిణ కన్నడ జిల్లా మూడబిదరిలో జన్మించారు. బాల్యం అంతా అక్కడే సాగింది. అక్కడి మహావీర కళాశాలలో బీకాం చేసిన ఆయన, మంగళూరు కొడియాల్‌బెయిల్ ఎస్‌డీఎం లా కళాశాలలో న్యాయశాస్త్రంలో డిగ్రీ పూర్తిచేశారు. 1983 ఫిబ్రవరి 18న న్యాయవాదిగా పేరు నమోదు చేసుకొని కర్ణాటక హైకోర్టులో న్యాయవాద వృత్తిని ప్రారంభించారు. 2003 మే 12న కర్ణాటక హైకోర్టులో అదనపు న్యాయమూర్తిగా నియమితులయ్యారు. 2004 సెప్టెంబర్ 24న శాశ్వత న్యాయమూర్తిగా పదోన్నతి పొందారు. 2017 ఫిబ్రవరి 17న సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తిగా నియమితులై ఈ ఏడాది జనవరి నాలుగో తేదీ వరకు సర్వోన్నత న్యాయస్థానంలో సేవలందించారు.

గవర్నర్‌గా నియమితులైన రెండో న్యాయమూర్తి

సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తిగా సేవలందించిన అనంతరం గవర్నర్‌గా బాధ్యతలు చేపట్టబోతున్న రెండో వ్యక్తిగా జస్టిస్ అబ్దుల్ నజీర్ నిలువనున్నారు. ఈ తొలి రికార్డు సుప్రీంకోర్టు మాజీ ప్రధాన న్యాయమూర్తి, తమిళనాడుకు చెందిన జస్టిస్ పి.సదాశివంకి దక్కుతుంది. ఆయన 2014 ఏప్రిల్ 26న పదవీ విరమణ చేయగా, 2014 సెప్టెంబర్ 5న కేరళ గవర్నర్‌గా నియమితులయ్యారు. సుప్రీంకోర్టు న్యాయమూర్తిగా పనిచేసిన వారు గవర్నర్‌గా నియమితులవడం అదే తొలిసారి. నరేంద్రమోదీ ప్రభుత్వం జరిపిన తొలి గవర్నర్ నియామకం కూడా అదే. మళ్లీ ఇప్పుడు ఆ అవకాశం జస్టిస్ అబ్దుల్ నజీర్‌కు దక్కింది. ప్రస్తుతం మహారాష్ట్ర గవర్నర్ భగత్‌సింగ్ కోశ్యారి, లద్దాఖ్ లెఫ్టినెంటర్ గవర్నర్ ఆర్.కె.మాథుర్‌లు పదవులకు రాజీనామా చేయగా కేంద్ర ప్రభుత్వం ఆమోదించింది.

Group-1 New Batch
Prelims cum Mains
AKS IAS
Foundation For Competitive Exams
Rani Susmitha
RANK - 1 | Deputy Collector
Sreenivasulu Raju K
RANK - 2 | Deputy Collector
Kuruba Madhulatha
RANK - 7 | Deputy Collector
Devarakonda Akhila
Deputy Collector
Puthi Bhavana
Deputy Collector
Heela Saron
Deputy Collector
M. Sunny Vamshi Krishna
Deputy Collector
Prasad
Deputy Collector
Y Bavani Shankari
DSP
P.Sindhu Priya
DSP
Veesa Dheeraj
DSP
P Sai Eswar Yaswanth
DSP
Aswin Mani Deep K
DSP
Gondesi Bhanodaya
DSP
D Paavan Kumar
DSP
K.Aravind
DSP
Marripati Hemalatha
DSP
Thiruveedhula Chiranjeevi
Assistant Prohibition & Excise Superintendent
Mangu Sriram
Assistant Prohibition & Excise Superintendent
Kundula Pooja Vihari
Assistant Treasury Officer
T.Sanyasi Rao
Assistant Treasury Officer
A K Sravan Siddu
Assistant Audit Officer
K Praveen Kumar Reddy
Assistant Audit Officer
K Venkata Siva Prasad
District Tribal Welfare Officer
Manisha
Regional Transport Officers
Kavya Geetika
MPDO
Sai manohar
MPDO
T Chandra Mouli
MPDO
B Krishna Mahesh Reddy
MPDO
Thirupathirao Ganta
Assistant Commissioner of State Tax
8448449709 | 89551 77997 www.aksias.com

APPSC
GROUP - I, 2022

ఫలితాల్లో

అత్యుత్తమ ర్యాంకులు సాధించిన సంస్థ

AKS IAS ®

Foundation For Competitive Exams

APPSC, TSPSC Group-I
MAINS
టెస్ట్ సిరీస్

అందుబాటులో కలదు

Offline & Online

HYDERABAD & VIZAG

Ph : 8448449709, 8696266799

www.aksias.com